SLUŽBENI GLASNIK ZADARSKE ŽUPANIJE

BROJ: 15 **ZADAR, 3. listopada 2012. godine** **GODINE: XVIII**

AKTI ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE

24 . sjednica

⇒ Zaključak o prihvaćanju Izvješća župana o radu Županijske samouprave za razdoblje siječanj-lipanj 2012.godine……. 1

⇒ Polugodišnji izvještaj o izvršenju Proračuna Zadarske županije za 2012.godinu ……. 2

⇒ Odluka o davanju suglasnosti na Polugodišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana Županijske uprave za ceste Zadarske županije za 2012.godinu…… 46

⇒ Zaključak o prihvaćanju Izvješća Državnog ureda za reviziju o obavljenoj financijskoj reviziji Zadarske županije za 2011.godinu…… 47

⇒ Zaključak o prihvaćanju Izvješća o provedbi Županijske razvojne strategije Zadarske županije za 2011.godinu. 47

⇒ Odluka o donošenju Programa ruralnog razvoja Zadarske županije 2012.-2014.godine…… 48

⇒ Odluka o donošenju Programa energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije 2012.-2014.godine…… 197

⇒ Zaključak o davanju suglasnosti na izvješće o radu Županijske uprave za ceste Zadarske županije za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2012. godine……. 287

⇒ Zaključak o prihvaćanju programskog i financijskog izvješća Narodnog muzeja Zadar za prvo polugodište 2012.godine……. 287

⇒ Zaključak o prihvaćanju programskog i financijskog izvješća Kazališta lutaka Zadar za prvo polugodište 2012.godine…….. 287

⇒ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije…… 287

⇒ Rješenje o imenovanju sudaca porotnika Županijskog suda u Zadru……. 289

⇒ Odluka o davanju suglasnosti na Odluku Upravnog vijeća Općine Bolnice Zadar o usklađivanju i promjeni djelatnosti ustanove…….. 290

⇒ Odluka o davanju suglasnosti na Odluku Upravnog vijeća Specijalne bolnice za ortopediju Biograd na Moru o usklađivanju i promjeni djelatnosti ustanove……. 290

⇒ Odluka o davanju suglasnosti na Odluku Upravnog vijeća Psihijatrijske bolnice Ugljan o usklađivanju i promjeni djelatnosti ustanove ……. 291

⇒ Odluka o davanju suglasnosti na Odluku Upravnog vijeća Doma zdravlja Zadarske županije o usklađivanju i promjeni djelatnosti ustanove…….. 291

⇒ Odluka o davanju suglasnosti na Odluku Upravnog vijeća Zavoda za javno zdravstvo Zadar o usklađivanju i promjeni djelatnosti ustanove…….. 292

AKTI ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE

24. sjednica

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 023-05/12-01/01
URBROJ: 2198/1-02-12-4
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Temeljem članka 35.b. stavka 1. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“ broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09 i 150/11) i članka 13. stavka 2. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09, 7/10, 11/10, 4/12) Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

Z A K L J U Č A K

I.

Prihvaća se Izvješće župana o radu Županijske samouprave za siječanj – lipanj 2012. godine.

II.

Izvješće župana iz točke I. čini sastavni dio ovog Zaključka.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA:400-05/12-01/03
URBROJ:2198/1-02-12-5
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Temeljem članaka 109. Zakona o proračunu („Narodne novine" broj 87/08) te članka 12. stavka 2. točka 9. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije" broj 15/09, 7/10, 11/10 i 4/12), Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA ZADARSKE ŽUPANIJE ZA 2012. GODINU

I.

Polugodišnji izvještaj o izvršenju Proračuna Zadarske županije za 2012. godinu sadrži:

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA	*PLAN ZA 2012.*	*OSTVARENJE I – VI 2012.*
PRIHODI POSLOVANJA	**172.596.500,00**	**70.372.779,72**
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	**953.500,00**	**285.493,18**
RASHODI POSLOVANJA	**141.882.518,35**	**60.097.995,72**
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	**33.988.064,65**	**1.143.485,90**
RAZLIKA - VIŠAK/MANJAK	**-2.320.583,00**	**9.416.791,28**

B. VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE	*PLAN ZA 2012.*	*OSTVARENJE I – VI 2012.*
VIŠAK PRIHODA IZ 2011. GODINE	**3.500.000,00**	**10.241.144,43**

C. RAČUN FINANCIRANJA	*PLAN ZA 2012.*	*OSTVARENJE I – VI 2012.*
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	**250.000,00**	**62.120,05**
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	**1.429.417,00**	**727.788,63**
NETO FINANCIRANJE	**-1.179.417,00**	**-665.668,58**
VIŠAK/MANJAK + VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE + NETO FINANCIRANJE	**0,00**	**18.992.267,13**

II.

Ostvarenje prihoda i rashoda po ekonomskoj, funkcijskoj, organizacijskoj, programskoj klasifikaciji i izvorima financiranja utvrđuje se u Računu prihoda i rashoda.

III.

Polugodišnji izvještaj o izvršenju Proračuna Zadarske županije za 2012. godinu stupa na snagu danom objave u „Službenom glasniku Zadarske županije".

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ZADARSKA ŽUPANIJA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

UKUPNI PRIHODI I PRIMITCI	Izvori financiranja	Plan	Izvršenje	Struktura % :	Indeks
611 POREZ I PRIREZ NA DOHODAK	11,12		32.608.241,58	40,28	50,75
6111 POREZ I PRIREZ/D9OD NESAMOSTAL.RADA			32.608.241,58	40,28	50,75
611 POREZ I PRIREZ NA DOHODAK		64.250.000,00	32.608.241,58	40,28	50,75
613 POREZI NA IMOVINU	11		20.790,33	0,03	20,79
6132 POREZ N A NASLJEDSTVA I DAROVE			20.790,33	0,03	20,79
613 POREZI NA IMOVINU		100.000,00	20.790,33	0,03	20,79
614 POREZI NA ROBU I USLUGE	11		724.253,79	0,89	9,57
6145 POREZI NA KORIŠ.DOBARA ILI IZVOĐ.AKTIVNOSTI			724.253,79	0,89	9,57
614 POREZI NA ROBU I USLUGE	11		216.500,00	0,27	43,30
6147 POREZ NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I OST.POREZ			216.500,00	0,27	43,30
614 POREZI NA ROBU I USLUGE		8.070.000,00	940.753,79	1,16	11,66
61 PRIHODI OD POREZA		72.420.000,00	33.569.785,70	41,46	46,35
632 POMOĆI OD MEĐUNAR.ORGANIZ.TE INSTIT.EU	54		0,00	0,00	0,00
6321 TEKUĆE POMOĆI OD MEĐUNARODNIH ORGANIZ.			0,00	0,00	0,00
632 POMOĆI OD MEĐUNAR.ORGANIZ.TE INSTIT.EU	54		100.821,11	0,12	10,76
6322 KAPITALNE POMOĆI OD MEĐUNAR.ORGANIZCIJA			100.821,11	0,12	10,76
632 POMOĆI OD MEĐUNAR.ORGANIZ.TE INSTIT.EU		1.916.720,00	100.821,11	0,12	5,26
633 POMOĆI IZ PRORAČUNA	51,53		2.262.907,88	2,80	55,28
6331 TEKUĆE POMOĆI IZ PRORAČUNA			2.262.907,88	2,80	55,28
633 POMOĆI IZ PRORAČUNA	51,53		81.654,00	0,10	1,31
6332 KAPITALNE POMOĆI IZ PRORAČUNA			81.654,00	0,10	1,31
633 POMOĆI IZ PRORAČUNA		10.312.901,00	2.344.561,88	2,90	22,73
634 POMOĆI OD OSTALIH SUBJEKATA UNUTAR OPĆEG PROR.	52		38.201,50	0,05	1,95
6342 KAPIT.POMOĆI OD OSTALIH SUBJEKATA UNUTAR O.PR			38.201,50	0,05	1,95
634 POMOĆI OD OSTALIH SUBJEKATA UNUTAR OPĆEG PROR.		1.959.100,00	38.201,50	0,05	1,95
635 POMOĆI IZRAVNANJA ZA DECENTRALIZ.FINKCIJE	12		19.362.999,42	23,92	45,17
6351 TEKUĆE POMOĆI IZRAVN.ZA DECENTRAL.FUNKCIJE			19.362.999,42	23,92	45,17
635 POMOĆI IZRAVNANJA ZA DECENTRALIZ.FINKCIJE	12		0,00	0,00	0,00
6352 KAPITALNE POMOĆI IZRAVN.ZA DECENTRAL.FUNKCIJE			0,00	0,00	0,00
635 POMOĆI IZRAVNANJA ZA DECENTRALIZ.FINKCIJE		54.734.448,58	19.362.999,42	23,92	35,38
63 POMOĆI IZ INOZEM. I OD SUBJ.UNUTAR OPĆE DRŽAVE		68.923.169,58	21.846.583,91	26,98	31,70
641 PRIHODI OD FINANCIJSKE IMOVINE	11		118.649,31	0,15	19,77
6413 KAMATE NA OROČENA SRED. I DEPOZITE PO VIĐENJU			118.649,31	0,15	19,77
641 PRIHODI OD FINANCIJSKE IMOVINE	11		79.566,72	0,10	22,73
6417 PRIHODI OD DOBITI T.D.PO POSEBNIM PROPISIMA			79.566,72	0,10	22,73
641 PRIHODI OD FINANCIJSKE IMOVINE		950.000,00	198.216,03	0,24	20,86
642 PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	11,13,14,15,17		3.908.707,67	4,83	50,73
6421 NAKNADE ZA KONCESIJE			3.908.707,67	4,83	50,73

ZADARSKA ŽUPANIJA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

UKUPNI PRIHODI I PRIMITCI	Izvori financiranja	Plan	Izvršenje	Struktura % :	Indeks
642 PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	11,13,14,15,17		44.169,22	0,05	17,67
6422 PRIHODI OD ZAKUPA I IZNAJMLJIVANJA IMOVINE			44.169,22	0,05	17,67
642 PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	11,13,14,15,17		635.050,74	0,78	50,24
6423 NAKNADA ZA KORIŠTENJE NEFINANCIJSKE IMOVINE			635.050,74	0,78	50,24
642 PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE		9.218.800,00	4.587.927,63	5,67	49,77
64 PRIHODI OD IMOVINE		10.168.800,00	4.786.143,66	5,91	47,07
651 UPRAVNE I ADMINISTRATIVNE PRISTOJBE	11,41		1.666.746,22	2,06	130,21
6512 ŽUPANIJSKE,GRADSKE I OPĆ.PRIS.I NAKNADE			1.666.746,22	2,06	130,21
651 UPRAVNE I ADMINISTRATIVNE PRISTOJBE	11,41		1.504.580,74	1,86	60,18
6513 Ostale upravne pristojbe i naknade			1.504.580,74	1,86	60,18
651 UPRAVNE I ADMINISTRATIVNE PRISTOJBE	11,41		181.510,00	0,22	51,86
6514 OSTALE PRISTOJBE I NAKNADE			181.510,00	0,22	51,86
651 UPRAVNE I ADMINISTRATIVNE PRISTOJBE		4.130.000,00	3.352.836,96	4,14	81,18
652 PRIHODI PO POSEBNIM PROPISIMA	11,19,41		3.430.584,15	4,24	46,49
6526 OSTALI NESPOMENUTI PRIHODI			3.430.584,15	4,24	46,49
652 PRIHODI PO POSEBNIM PROPISIMA		7.378.608,42	3.430.584,15	4,24	46,49
65 PRIHODI OD ADMIN.PRISTOJBI I PO POSEB.PROPISIM		11.508.608,42	6.783.421,11	8,38	58,94
661 PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I ROBE TE PRUŽ.US	31		1.875.772,51	2,32	20,04
6615 PRIHODI OD PRUŽENIH USLUGA			1.875.772,51	2,32	20,04
661 PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I ROBE TE PRUŽ.US		9.362.008,00	1.875.772,51	2,32	20,04
663 DONACIJE OD PRAVNIH I FIZ.OSOBA IZVAN OPĆ.PROR	61		78.050,85	0,10	36,49
6631 TEKUĆE DONACIJE			78.050,85	0,10	36,49
663 DONACIJE OD PRAVNIH I FIZ.OSOBA IZVAN OPĆ.PROR		213.914,00	78.050,85	0,10	36,49
66 PRIH.OD PRODAJE PROIZV.ROBE I USLUGA,DONACIJA		9.575.922,00	1.953.823,36	2,41	20,40
683 OSTALI PRIHODI	11		1.433.021,98	1,77	
6831 OSTALI PRIHODI			1.433.021,98	1,77	
683 OSTALI PRIHODI		0,00	1.433.021,98	1,77	
68 KAZNE,UPRAVNA MJERE I OSTALI PRIHODI		0,00	1.433.021,98	1,77	
Klasa: 6 PRIHODI POSLOVANJA		172.596.500,00	70.372.779,72	86,92	40,77
721 PRIHODI OD PRODAJE GRAĐEVINSKIH OBJEKATA	71		47.465,34	0,06	452,05
7211 STAMBENI OBJEKTI			47.465,34	0,06	452,05
721 PRIHODI OD PRODAJE GRAĐEVINSKIH OBJEKATA	71		238.027,84	0,29	25,24
7212 POSLOVNI OBJEKTI			238.027,84	0,29	25,24
721 PRIHODI OD PRODAJE GRAĐEVINSKIH OBJEKATA		953.500,00	285.493,18	0,35	29,94
72 PRIHODI OD PRODAJE PROIZVEDENE DUG.IMOVINE		953.500,00	285.493,18	0,35	29,94
Klasa: 7 PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE		953.500,00	285.493,18	0,35	29,94

ZADARSKA ŽUPANIJA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

UKUPNI PRIHODI I PRIMITCI	Izvori financiranja	Plan	Izvršenje	Struktura % :	Indeks
815 PRIMICI(POVR.)GL.ZAJM.KRED.I OST.FIN.IN.IZV.JS	11		62.120,05	0,08	24,85
8153 POVRAT ZAJM.DANIH TUZEM.KRED.INST.IZV.JS			62.120,05	0,08	24,85
815 PRIMICI(POVR.)GL.ZAJM.KRED.I OST.FIN.IN.IZV.JS		250.000,00	62.120,05	0,08	24,85
81 PRIMLJENE OTPLATE(POVRAT)GL.DANIH ZAJMOVA		250.000,00	62.120,05	0,08	24,85
Klasa: 8 PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA		250.000,00	62.120,05	0,08	24,85
922 VIŠAK/MANJAK PRIHODA	16		10.241.144,43	12,65	292,60
9221 VIŠAK PRIHODA POSLOVANJA			10.241.144,43	12,65	292,60
922 VIŠAK/MANJAK PRIHODA		3.500.000,00	10.241.144,43	12,65	292,60
92 REZULTAT POSLOVANJA		3.500.000,00	10.241.144,43	12,65	292,60
Klasa: 9 VLASTITI IZVORI		3.500.000,00	10.241.144,43	12,65	292,60
	Ukupno:	177.300.000,00	80.961.537,38	100,00	45,66

ZADARSKA ŽUPANIJA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

UKUPNI PRIHODI I PRIMITCI **Rekapitulacija po izvorima financiranja**

Šifra	Izvor financiranja	Plan:	izvršenje:	indeks:
11	Opći prihodi i primici	**57.639.032,75**	27.148.230,59	**47,10**
12	Fond poravnanja i dodatni udio u porezu na dohod	**75.484.448,58**	29.912.753,23	**39,63**
13	Koncesije	**6.184.800,00**	2.800.818,40	**45,29**
14	Naknada za brodice	**1.300.000,00**	940.431,12	**72,34**
15	Lovozakupnina	**600.000,00**	318.570,63	**53,10**
16	Višak prihoda poslovanja	**3.500.000,00**	10.241.144,43	**292,60**
17	Naknada za navodnjavanje	**514.000,00**	36.371,42	**7,08**
19	Refundacija rashoda	**36.000,00**	31.709,72	**88,08**
31	Vlastiti prihodi - korisnici	**9.362.008,00**	3.177.753,04	**33,94**
41	Prihodi za posebne namjene korisnici	**7.323.575,67**	3.506.626,28	**47,88**
51	Državni proračun	**3.842.567,00**	1.220.895,20	**31,77**
52	Izvanproračunski fondovi	**1.959.100,00**	38.201,50	**1,95**
53	Proračun JLS	**6.470.334,00**	1.123.666,68	**17,37**
54	Pomoći iz inozemstva	**1.916.720,00**	100.821,11	**5,26**
61	Tekuće donacije - korisnici	**213.914,00**	78.050,85	**36,49**
71	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	**953.500,00**	285.493,18	**29,94**
	ukupno:	**177.300.000,00**	80.961.537,38	**45,66**

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

UKUPNI RASHODI I IZDACI - OPĆI DIO		izvori financiranja	Plan	Realizacija	Struktura	Indeks
3	RASHODI POSLOVANJA	11,12,16,13,14,19,17,15 31 41 5	141.882.518,35	60.097.995,75	80,02 %	42,36
31	RASHODI ZA ZAPOSLENE	11,12,16 31 41 51,53	24.997.119,29	11.639.958,04	14,10 %	46,57
311	PLAĆE	11,16 31 41 51,53	20.761.356,67	9.866.230,70	11,71 %	47,52
3111	PLAĆE ZA REDOVAN RAD	11,16 31 41 51,53		9.729.126,67		
3113	PLAĆE ZA PREKOVREMENI RAD	31 41		137.104,03		
312	OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11,12 31 41 53	710.869,16	120.666,12	0,40 %	16,97
3121	OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11,12 31 41 53		120.666,12		
313	DOPRINOSI NA PLAĆE	11,16 31 41 53	3.524.893,46	1.653.061,22	1,99 %	46,90
3131	DOPRINOSI ZA MIROVINSKO OSIGURANJE	41 53		0,00		
3133	DOPRINOSI ZA OBVEZNO OSIGU.U SL.NEZAPOSLENOSTI	11 31 41		170.577,67		
3132	DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	11,16 31 41 53		1.482.483,55		
32	MATERIJALNI RASHODI	11,12,13,14,16,19,17,15 31 41 5	88.406.394,89	37.042.265,26	49,86 %	41,90
321	NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	11,12,16 31 41 53,54,52,51 61	7.797.551,77	3.767.821,75	4,40 %	48,32
3213	STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	11,12,16 31 41 53,54		135.968,47		
3211	SLUŽBENA PUTOVANJA	11,12,16 31 41 54,52,53,51 61		1.065.172,38		
3212	NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU	11,12 41		2.558.106,90		
3214	OSTALE NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	12 41		8.574,00		
322	RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	11,12,13,19,17,16 31 41 53,51,5	26.105.899,60	12.612.968,18	14,72 %	48,31
3225	SITNI INVENTAR I AUTO GUME	12,11,16 31 41 53		213.886,77		
3223	ENERGIJA	12,13,19,11,17,16 31 41 53		7.528.367,73		
3224	MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	12,11,16 31 41 51,53,54 61 71		460.391,69		
3221	UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	11,12,16 31 41 52,51,53,54 61		1.974.497,21		
3222	MATERIJAL I SIROVINE	12,11 31 41 53 61 71		2.405.539,49		
3227	SLUŽBENA, RADNA I ZAŠTITNA ODJEĆA I OBUĆA	11,12 31 41		30.285,29		
323	RASHODI ZA USLUGE	11,12,13,14,16,17,15 31 41 53,5	44.574.351,54	17.352.296,82	25,14 %	38,93
3239	OSTALE USLUGE	12,11,13,16 31 41 54,51,53,52 6		1.032.429,52		
3238	RAČUNALNE USLUGE	11,12,16 31 41 53		382.055,58		
3236	ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	12,11,13 31 41 53,51 61		703.061,71		
3235	ZAKUPNINE I NAJAMNINE	12,11,16 31 41 53 61		8.552.443,50		
3234	KOMUNALNE USLUGE	12,11,16 31 41 51,53 61		1.478.116,92		
3237	INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	12,11,14,16 31 41 53,54,51 61		1.323.732,05		
3233	USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	11,12,13,16 31 41 51,54		552.472,24		
3232	USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	12,11,13,17,15,16 31 41 54,53 6		1.855.028,82		
3231	USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	12,11,17 31 41 53,52,51		1.472.956,48		
324	NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	11,16 31 41 53,51 61	142.870,76	86.393,09	0,08 %	60,47
3241	NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	11,16 31 41 53,51 61		86.393,09		
329	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11,12,14,16,17,13 31 41 53,51,5	9.785.721,22	3.222.785,42	5,52 %	32,93
3294	ČLANARINE	11,12 31 41		57.782,16		
3293	REPREZENTACIJA	11,12 31 41 53,51,52 61		257.860,83		
3292	PREMIJE OSIGURANJA	11,12,17 31 41 61		328.419,37		
3295	PRISTOJBE I NAKNADE	12,16 31		1.595,30		
3291	NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11,12,14,13 31 41 53		947.958,49		
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11,12,14,16 31 41 53,51,54,52 6		1.629.169,27		
34	FINANCIJSKI RASHODI	11,12 31 41 71	1.207.996,04	305.072,78	0,68 %	25,25
342	KAMATE ZA PRIMLJENE KREDITE I ZAJMOVE	11	468.000,00	143.787,11	0,26 %	30,72
3423	KAMATE ZA PRI.ZAJMO.OD KREDI.INSTI. IZVAN JS	11		143.787,11		
343	OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	11,12 31 41 71	739.996,04	161.285,67	0,42 %	21,80
3434	OSTALI NESPOMENUTI FINANCIJSKI RASHODI	11 71		57.603,14		

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

UKUPNI RASHODI I IZDACI - OPĆI DIO		izvori financiranja	Plan	Realizacija	Struktura	Indeks
3	RASHODI POSLOVANJA	11,12,16,13,14,19,17,15 31 41 5	141.882.518,35	60.097.995,75	80,02 %	42,36
34	FINANCIJSKI RASHODI	11,12 31 41 71	1.207.996,04	305.072,78	0,68 %	25,25
343	OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	11,12 31 41 71	739.996,04	161.285,67	0,42 %	21,80
3433	ZATEZNE KAMATE	12,11 31 41		4.567,56		
3432	NEGATIVNE TEČAJNE RAZLIKE I VALUTNA KLAUZULA	41		0,00		
3431	BANKARSKE USLUGE I USLUGE PLATNOG PROMETA	11,12 31 41		99.114,97		
35	SUBVENCIJE	11,16 51	2.670.000,00	1.084.985,84	1,51 %	40,64
351	SUBVENCIJE TRGO.DRUŠTVIMA U JAVNOM SEKTORU	11,16	650.000,00	0,00	0,37 %	0,00
3512	SUBVENCIJE TRGOVAČKIM DRUŠ.U JAVNOM SEKTORU	11,16		0,00		
352	SUBVENCIJE TRGO.DRU.,POLJOPR,OBRT.IZVAN JS	11 51	2.020.000,00	1.084.985,84	1,14 %	53,71
3523	SUBVENCIJE POLJOPRIVREDNICIMA I OBRTNICIMA	11 51		1.084.985,84		
36	POMOĆI DANE U INOZEMSTVO I UNUTAR OPĆEG PRORAČ	11,16,12,14,13,15 52,54	8.248.430,00	3.368.594,47	4,65 %	40,84
363	POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11,16,12,14,13,15 52,54	8.248.430,00	3.368.594,47	4,65 %	40,84
3633	TEKUĆE P.PRORA.KORISNICI.OD PRIJENOSA SRED.EU	52		62.006,01		
3632	KAPITALNE POMOĆI UNUTAR OPĆG PRORAČUNA	11,14,13,16		2.117.931,70		
3631	TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11,16,12,14,15 52,54		1.188.656,76		
37	NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.OD OSIGURA. I DR.NAKNADE	12,11,15,16 31 41	4.013.003,83	1.558.478,62	2,26 %	38,84
371	NAK.GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA NA TEMELJU OSIGURA	15,11	220.000,00	90.000,00	0,12 %	40,91
3711	NAK.GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	15,11		90.000,00		
372	OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	12,11,15,16 31 41	3.793.003,83	1.468.478,62	2,14 %	38,72
3722	NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NARAVI	11		846.375,36		
3721	NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	12,11,15,16 31 41		622.103,26		
38	OSTALI RASHODI	11,13,16 31 53,51	12.339.574,30	5.098.640,74	6,96 %	41,32
381	TEKUĆE DONACIJE	11,13,16 31 51	9.737.574,30	4.226.670,78	5,49 %	43,41
3811	TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11,13,16 31 51		4.226.670,78		
382	KAPITALNE DONACIJE	11	50.000,00	0,00	0,03 %	0,00
3822	KAPITALNE DONACIJE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA	11		0,00		
386	KAPITALNE POMOĆI	11,16 53	2.552.000,00	871.969,96	1,44 %	34,17
3862	KAPITA.P.KREDI.I OSTALIM FINA.INSTITU.IZVAN JS	11		244.999,98		
3861	KAPITA.P.KREDITNIM I OSTALIM FINA.INSTITU.U JS	11,16 53		626.969,98		
4	RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	11,12,16,13,14 31 41 53,51,54,5:	33.988.064,65	1.143.485,90	19,17 %	3,36
42	RASHODI ZA NABAVU PROIZVEDENE DUGOTRAJ.IMOVINE	11,16,13,12,14 31 41 53,51,54,5:	20.664.061,00	1.143.485,90	11,65 %	5,53
421	GRAĐEVINSKI OBJEKTI	12,11 31 53,52	3.011.346,00	0,00	1,70 %	0,00
4214	OSTALI GRAĐEVINSKI OBJEKTI	11 52		0,00		
4212	POSLOVNI OBJEKTI	12 31 53		0,00		
422	POSTROJENJA I OPREMA	11,13,12,16 31 41 53,51,54,52 6	7.429.453,00	472.755,76	4,19 %	6,36
4227	UREĐAJI, STROJEVI I OPREMA ZA OSTALE NAMJENE	11,13,12 31 41 53		75.557,13		
4226	SPORTSKA I GLAZBENA OPREMA	31 41 53		73.148,10		
4224	MEDICINSKA I LABARATORISKA OPREMA	12 53		0,00		
4223	OPREMA ZA ODRŽAVANJE I ZAŠTITU	12 31 41 71		0,00		
4222	KOMUNIKACIJSKA OPREMA	12,11 31 41		12.952,00		
4221	UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	11,12,16 31 41 51,53,54,52 61 7		311.098,53		
423	PRIJEVOZNA SREDSTVA	12,11 31	1.970.000,00	26.400,00	1,11 %	1,34
4233	PRIJEVOZNA SREDSTVA U POMORSKOM PROMETU	31		26.400,00		

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

UKUPNI RASHODI - OPĆI DIO		izvori financiranja	Plan	Realizacija	Struktura	Indeks
4	RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	11,12,16,13,14 31 41 53,51,54,5:	33.988.064,65	1.143.485,90	19,17 %	3,36
42	RASHODI ZA NABAVU PROIZVEDENE DUGOTRAJ.IMOVINE	11,16,13,12,14 31 41 53,51,54,5:	20.664.061,00	1.143.485,90	11,65 %	5,53
423	PRIJEVOZNA SREDSTVA	12,11 31	1.970.000,00	26.400,00	1,11 %	1,34
4231	PRIJEVOZNA SREDSTVA U CESTOVNOM PROMETU	12,11 31		0,00		
424	KNJIGE UMJETNIČKA DJELA I OSTALE IZL.VRIJED.	11 31 41 51 61	213.753,00	139.077,27	0,12 %	65,06
4242	UMJETNIČKA DJELA (IZLOŽENA U GALERIJAMA,MUZEJI	11 51 61		133.133,00		
4241	KNJIGE	31 41		5.944,27		
426	NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11,16,12,14,13 31 53,51,54,52	8.039.509,00	505.252,87	4,53 %	6,28
4264	OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11,16,12,14,13 31 53,51,54,52		470.535,29		
4262	ULAGANJA U RAČUNAL.PROGRAME	11,12 31		34.717,58		
45	RASHODI ZA DODATNA ULAGANJA NA NEFINAN.IMOV.	12,16,11 52,51	13.324.003,65	0,00	7,51 %	0,00
451	DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ.OBJEKTIMA	12,16,11 52,51	12.624.003,65	0,00	7,12 %	0,00
4511	DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ. OBJEKTIMA	12,16,11 52,51		0,00		
452	DODATNA ULAGANJA NA POSTROJENJIMA I OPREMI	12	700.000,00	0,00	0,39 %	0,00
4521	DODATNA ULAGANJA NA POSTROJENJIMA I OPREMI	12		0,00		
5	IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOV	11 41 51 71	1.429.417,00	727.788,63	0,81 %	50,92
54	IZDACI ZA OTPLATU GLAVNI.PRIMLJE.KREDITA I ZAJ	11 41 51 71	1.429.417,00	727.788,63	0,81 %	50,92
544	OTPLA.GLA.KREDI.OD KRE.I FIN.INSTI.IZVAN JS	11 41 51 71	1.429.417,00	727.788,63	0,81 %	50,92
5443	OTPLA.GLA.KREDITA OD TUZE.KRE.INSTI.IZVAN JS	11 41 51 71		727.788,63		
	Proračun ukupno:		177.300.000,00	61.969.270,25	100,00 %	34,95

Šifra	Izvor financiranja	plan	realizacija	struktura %	indeks
11	Opći prihodi i primici	**57.639.032,75**	27.186.789,80	**43,87**	**47,17**
12	Fond poravnanja i dodatni udio u porezu na dohod	**75.484.448,58**	26.805.220,61	**43,26**	**35,51**
13	Koncesije	**6.184.800,00**	3.052.806,91	**4,93**	**49,36**
14	Naknada za brodice	**1.300.000,00**	462.434,63	**0,75**	**35,57**
15	Lovozakupnina	**600.000,00**	190.000,00	**0,31**	**31,67**
16	Višak prihoda poslovanja	**3.500.000,00**	270.235,57	**0,44**	**7,72**
17	Naknada za navodnjavanje	**514.000,00**	177.416,30	**0,29**	**34,52**
19	Refundacija rashoda	**36.000,00**	31.522,21	**0,05**	**87,56**
31	Vlastiti prihodi - korisnici	**9.362.008,00**	1.207.389,03	**1,95**	**12,90**
41	Prihodi za posebne namjene korisnici	**7.323.575,67**	890.419,54	**1,44**	**12,16**
51	Državni proračun	**3.842.567,00**	839.425,35	**1,35**	**21,85**
52	Izvanproračunski fondovi	**1.959.100,00**	212.517,84	**0,34**	**10,85**
53	Proračun JLS	**6.470.334,00**	293.679,50	**0,47**	**4,54**
54	Pomoći iz inozemstva	**1.916.720,00**	75.521,00	**0,12**	**3,94**
61	Tekuće donacije - korisnici	**213.914,00**	28.858,83	**0,05**	**13,49**
71	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	**953.500,00**	245.033,13	**0,40**	**25,70**
	ukupno:	**177.300.000,00**	61.969.270,25	**100,00**	**34,95**

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: **010 URED ŽUPANA**		1.636.000,00	413.885,94	0,67	25,30
Glava: **010-01 Ured župana**		1.636.000,00	413.885,94	0,67	25,30
glavni program: G11 Politički sustav		1.286.000,00	400.135,94	0,08	31,11
Program: **1101 Djelovanje izvršne vlasti**		1.286.000,00	400.135,94	0,65	31,11
Funkcija: 0111 Izvršna i zakonodavna tijela					
aktivnost: **A1101-01 Poslovanje Ureda župana**		340.000,00	62.106,61	0,10	18,27
323 RASHODI ZA USLUGE	11	170.000,00	21.941,67	0,04	12,91
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	11		21.941,67	0,04	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	170.000,00	40.164,94	0,06	23,63
3293 REPREZENTACIJA	11		26.267,46	0,04	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		13.897,48	0,02	
Funkcija: 0111 Izvršna i zakonodavna tijela					
aktivnost: **A1101-02 Suradnja**		110.000,00	40.361,11	0,07	36,69
381 TEKUĆE DONACIJE	11	110.000,00	40.361,11	0,07	36,69
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		40.361,11	0,07	
Funkcija: 0111 Izvršna i zakonodavna tijela					
aktivnost: **A1101-03 Pokroviteljstvo i donacije**		500.000,00	236.111,99	0,38	47,22
381 TEKUĆE DONACIJE	11	500.000,00	236.111,99	0,38	47,22
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		236.111,99	0,38	
Funkcija: 0111 Izvršna i zakonodavna tijela					
aktivnost: **A1101-04 Obljetnice**		136.000,00	61.556,23	0,10	45,26
323 RASHODI ZA USLUGE	11	122.000,00	56.092,23	0,09	45,98
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	11		56.092,23	0,09	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	14.000,00	5.464,00	0,01	39,03
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		5.464,00	0,01	
Funkcija: 0111 Izvršna i zakonodavna tijela					
aktivnost: **A1101-05 Pomoći jedinicama lokalne samouprave**		200.000,00	0,00	0,00	0,00
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11	200.000,00	0,00	0,00	0,00
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11		0,00	0,00	
glavni program: G12 Intervencijski programi i zalihe		250.000,00	10.000,00	0,02	4,00
Program: **1201 Proračunska zaliha**		250.000,00	10.000,00	0,02	4,00
Funkcija: 0111 Izvršna i zakonodavna tijela					
aktivnost: **A1201-01 Proračunska zaliha**		250.000,00	10.000,00	0,02	4,00
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	250.000,00	10.000,00	0,02	4,00
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		10.000,00	0,02	
glavni program: G43 Razvoj		100.000,00	3.750,00	0,00	3,75
Program: **4302 Upravljanje razvojem**		100.000,00	3.750,00	0,01	3,75
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
aktivnost: **A4302-01 Implementacija strateških dokumenata**		100.000,00	3.750,00	0,01	3,75
323 RASHODI ZA USLUGE	11	70.000,00	3.750,00	0,01	5,36
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11		3.750,00	0,01	
3238 RAČUNALNE USLUGE	11		0,00	0,00	
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11	30.000,00	0,00	0,00	0,00
4262 ULAGANJA U RAČUNAL.PROGRAME	11		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

		izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 020	**UPRAVNI ODJEL ZA PRORACUN I FINANCIJE**		16.653.717,46	7.982.937,45	12,88	47,93
Glava: 020-01	**Upravni odjel za proračun i financije**		16.653.717,46	7.982.937,45	12,88	47,93
glavni program: G15 Administrativni poslovi i opće usluge			15.181.217,46	7.209.883,80	1,45	47,49
Program: 1501	**Administracija i upravljanje**		15.181.217,46	7.209.883,80	11,63	47,49
Funkcija: 0112	Financijski i fiskalni poslovi					
aktivnost: A1501-01	**Rashodi za zaposlene**		15.181.217,46	7.209.883,80	11,63	47,49
311	**PLAĆE**	11 51	11.922.390,07	5.721.672,53	9,23	47,99
3111	PLAĆE ZA REDOVAN RAD	11 51		5.721.672,53	9,23	
312	**OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE**	11	370.000,00	86.069,35	0,14	23,26
3121	OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11		86.069,35	0,14	
313	**DOPRINOSI NA PLAĆE**	11	2.040.572,42	979.345,14	1,58	47,99
3132	DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	11		875.415,77	1,41	
3133	DOPRINOSI ZA OBVEZNO OSIGU.U SL.NEZAPOSLENOSTI	11		103.929,37	0,17	
321	**NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA**	11	780.000,00	393.338,67	0,63	50,43
3211	SLUŽBENA PUTOVANJA	11		93.108,67	0,15	
3212	NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU	11		300.230,00	0,48	
324	**NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA**	11	60.254,97	29.002,15	0,05	48,13
3241	NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	11		29.002,15	0,05	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	11	8.000,00	455,96	0,00	5,70
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		455,96	0,00	
glavni program: G16 Financijski i fiskalni poslovi			1.472.500,00	773.053,65	0,25	52,50
Program: 1601	**Financijski poslovi**		1.472.500,00	773.053,65	1,25	52,50
Funkcija: 0112	Financijski i fiskalni poslovi					
aktivnost: A1601-01	**Financijski poslovi**		922.500,00	373.053,65	0,60	40,44
323	**RASHODI ZA USLUGE**	41	350.000,00	211.402,37	0,34	60,40
3237	INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	41		211.402,37	0,34	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	11	57.500,00	22.910,00	0,04	39,84
3294	ČLANARINE	11		22.910,00	0,04	
343	**OSTALI FINANCIJSKI RASHODI**	11	515.000,00	138.741,28	0,22	26,94
3431	BANKARSKE USLUGE I USLUGE PLATNOG PROMETA	11		82.054,43	0,13	
3434	OSTALI NESPOMENUTI FINANCIJSKI RASHODI	11		56.686,85	0,09	
Funkcija: 0112	Financijski i fiskalni poslovi					
aktivnost: A1601-02	**Vatrogasna zajednica**		550.000,00	400.000,00	0,65	72,73
381	**TEKUĆE DONACIJE**	11	550.000,00	400.000,00	0,65	72,73
3811	TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		400.000,00	0,65	
Razdjel: 030	**UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI**		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01	**Upravni odjel za društvene djelatnosti**		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
korisnik: 030-01-00339	***NARODNI MUZEJ ZADAR***		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G21 Kultura i šport			16.084.428,55	6.646.346,81	0,12	41,32
Program: 2101	**Muzejsko galerijska djelatnost**		4.693.917,90	1.910.319,83	3,08	40,70
Funkcija: 0820	Služba kulture					
aktivnost: A2101-01	**Djelatnost Narodnog muzeja**		3.098.941,90	1.564.857,57	2,53	50,50
311	**PLAĆE**	11 53	2.101.979,00	988.583,82	1,60	47,03
3111	PLAĆE ZA REDOVAN RAD	11 53		988.583,82	1,60	
312	**OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE**	11	68.000,00	14.388,75	0,02	21,16
3121	OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11		14.388,75	0,02	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030 UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01 Upravni odjel za društvene djelatnosti		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
korisnik: 030-01-00339 NARODNI MUZEJ ZADAR		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G21 Kultura i šport		16.084.428,55	6.646.346,81	0,12	41,32
Program: 2101 Muzejsko galerijska djelatnost		4.693.917,90	1.910.319,83	3,08	40,70
Funkcija: 0820 Služba kulture					
aktivnost: A2101-01 Djelatnost Narodnog muzeja		3.098.941,90	1.564.857,57	2,53	50,50
313 DOPRINOSI NA PLAĆE	11	334.024,00	167.848,27	0,27	50,25
3132 DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	11		150.925,24	0,24	
3133 DOPRINOSI ZA OBVEZNO OSIGU.U SL.NEZAPOSLENOSTI	11		16.923,03	0,03	
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	11 31	90.617,90	49.021,50	0,08	54,10
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	11 31		9.700,00	0,02	
3212 NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU	11		36.624,00	0,06	
3213 STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	11 31		2.697,50	0,00	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	11 31 61	126.893,00	100.737,84	0,16	79,39
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	11 31 61		22.751,09	0,04	
3223 ENERGIJA	11 31		63.584,03	0,10	
3224 MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	11 31		5.147,21	0,01	
3225 SITNI INVENTAR I AUTO GUME	11 31		9.255,51	0,01	
323 RASHODI ZA USLUGE	11 31	256.872,00	183.669,46	0,30	71,50
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	11 31		28.087,54	0,05	
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	11 31		67.196,64	0,11	
3234 KOMUNALNE USLUGE	11 31		7.890,57	0,01	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11 31		48.405,68	0,08	
3238 RAČUNALNE USLUGE	11		7.790,31	0,01	
3239 OSTALE USLUGE	11 31		24.298,72	0,04	
324 NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	31	5.000,00	0,00	0,00	0,00
3241 NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	31		0,00	0,00	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11 31 61	110.706,00	60.345,25	0,10	54,51
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11		43.093,71	0,07	
3292 PREMIJE OSIGURANJA	11		4.656,54	0,01	
3293 REPREZENTACIJA	11 31		12.595,00	0,02	
343 OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	11	4.850,00	262,68	0,00	5,42
3431 BANKARSKE USLUGE I USLUGE PLATNOG PROMETA	11		262,68	0,00	
Funkcija: 0820 Služba kulture					
kapitalni projekt: K2101-02 Opremanje poslovnih prostorija		617.976,00	166.005,10	0,27	26,86
422 POSTROJENJA I OPREMA	11 31 51,53 61	450.023,00	32.872,10	0,05	7,30
4221 UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	51,53 61		872,10	0,00	
4227 UREĐAJI, STROJEVI I OPREMA ZA OSTALE NAMJENE	11		32.000,00	0,05	
424 KNJIGE UMJETNIČKA DJELA I OSTALE IZL.VRIJED.	11 51 61	167.953,00	133.133,00	0,21	79,27
4242 UMJETNIČKA DJELA (IZLOŽENA U GALERIJAMA,MUZEJI	11 51 61		133.133,00	0,21	
Funkcija: 0820 Služba kulture					
aktivnost: A2101-03 Izložbena djelatnost		426.985,00	179.457,16	0,29	42,03
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	11 31 51,53	42.000,00	15.038,07	0,02	35,80
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	11 31 51,53		9.759,57	0,02	
3224 MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	11 51,53		5.278,50	0,01	
323 RASHODI ZA USLUGE	11 31 51,53	236.700,00	127.154,45	0,21	53,72
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	11 31 51,53		7.144,27	0,01	
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	11 53		15.000,00	0,02	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11 53,51		27.658,03	0,04	
3239 OSTALE USLUGE	11 31 51,53		77.352,15	0,12	
324 NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	11 53	19.000,00	9.332,65	0,02	49,12
3241 NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	11 53		9.332,65	0,02	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030 UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01 Upravni odjel za društvene djelatnosti		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
korisnik: 030-01-00339 NARODNI MUZEJ ZADAR		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G21 Kultura i šport		16.084.428,55	6.646.346,81	0,12	41,32
Program: 2101 Muzejsko galerijska djelatnost		4.693.917,90	1.910.319,83	3,08	40,70
Funkcija: 0820 Služba kulture					
aktivnost: A2101-03 Izložbena djelatnost		426.985,00	179.457,16	0,29	42,03
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11 31 51,53	129.285,00	27.931,99	0,05	21,60
3293 REPREZENTACIJA	11 51,53		6.110,94	0,01	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11 31 51,53		21.821,05	0,04	
Funkcija: 0820 Služba kulture					
aktivnost: A2101-04 Međunarodni programi		550.015,00	0,00	0,00	0,00
323 RASHODI ZA USLUGE	54	442.000,00	0,00	0,00	0,00
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	54		0,00	0,00	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	54		0,00	0,00	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	54	108.015,00	0,00	0,00	0,00
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	54		0,00	0,00	
Program: 2102 Kazališna djelatnost		7.581.816,64	3.064.015,23	4,94	40,41
Funkcija: 0820 Služba kulture					
aktivnost: A2102-01 Djelatnost Kazališta lutaka		4.650.103,64	2.099.834,08	3,39	45,16
311 PLAĆE	11	2.885.037,60	1.376.721,54	2,22	47,72
3111 PLAĆE ZA REDOVAN RAD	11		1.376.721,54	2,22	
312 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11	102.500,00	1.500,00	0,00	1,46
3121 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11		1.500,00	0,00	
313 DOPRINOSI NA PLAĆE	11	496.226,04	232.171,82	0,37	46,79
3132 DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	11		208.767,56	0,34	
3133 DOPRINOSI ZA OBVEZNO OSIGU.U SL.NEZAPOSLENOSTI	11		23.404,26	0,04	
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	11 31	198.800,00	108.825,00	0,18	54,74
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	11 31		52.241,00	0,08	
3212 NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU	11		56.584,00	0,09	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	11 31 53	362.730,00	147.392,38	0,24	40,63
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	11 31		11.082,18	0,02	
3222 MATERIJAL I SIROVINE	11 31 53		4.849,13	0,01	
3223 ENERGIJA	11 31		130.701,67	0,21	
3224 MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	31		580,50	0,00	
3225 SITNI INVENTAR I AUTO GUME	11 31		178,90	0,00	
323 RASHODI ZA USLUGE	11 31 53	439.260,00	174.931,00	0,28	39,82
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	11 31 53		13.378,97	0,02	
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	11 31		4.589,80	0,01	
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	11 31		31.566,12	0,05	
3234 KOMUNALNE USLUGE	11 31		55.379,86	0,09	
3235 ZAKUPNINE I NAJAMNINE	11 31		24.600,00	0,04	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11 31		38.076,25	0,06	
3238 RAČUNALNE USLUGE	11 31		3.750,00	0,01	
3239 OSTALE USLUGE	11 31		3.590,00	0,01	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11 31	160.700,00	58.292,34	0,09	36,27
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11		39.764,37	0,06	
3292 PREMIJE OSIGURANJA	11 31		6.829,47	0,01	
3293 REPREZENTACIJA	31		6.358,50	0,01	
3294 ČLANARINE	31		3.200,00	0,01	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31		2.140,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030 UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01 Upravni odjel za društvene djelatnosti		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
korisnik: 030-01-00339 KAZALIŠTE LUTAKA ZADAR		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G21 Kultura i šport		16.084.428,55	6.646.346,81	0,12	41,32
Program: 2102 Kazališna djelatnost		7.581.816,64	3.064.015,23	4,94	40,41
Funkcija: 0820 Služba kulture					
aktivnost: A2102-01 Djelatnost Kazališta lutaka		4.650.103,64	2.099.834,08	3,39	45,16
343 OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	11	4.850,00	0,00	0,00	0,00
3431 BANKARSKE USLUGE I USLUGE PLATNOG PROMETA	11		0,00	0,00	
Funkcija: 0820 Služba kulture					
aktivnost: A2102-02 Kazališne predstave		353.110,00	114.568,96	0,18	32,45
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	11 31 53 61	78.950,00	22.602,62	0,04	28,63
3222 MATERIJAL I SIROVINE	11 31 53 61		22.602,62	0,04	
323 RASHODI ZA USLUGE	11 31 53 61	253.960,00	86.327,80	0,14	33,99
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11 31 53 61		81.715,30	0,13	
3239 OSTALE USLUGE	11 31 53 61		4.612,50	0,01	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11 31 53 61	20.200,00	5.638,54	0,01	27,91
3293 REPREZENTACIJA	11 31 53 61		5.638,54	0,01	
Funkcija: 0820 Služba kulture					
kapitalni projekt: K2102-03 Zgrada Kazališta lutaka		2.578.603,00	849.612,19	1,37	32,95
342 KAMATE ZA PRIMLJENE KREDITE I ZAJMOVE	11	468.000,00	143.787,11	0,23	30,72
3423 KAMATE ZA PRI.ZAJMO.OD KREDI.INSTI. IZVAN JS	11		143.787,11	0,23	
422 POSTROJENJA I OPREMA	11 31 51	189.984,00	4.374,95	0,01	2,30
4221 UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	11 31 51		4.374,95	0,01	
451 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ.OBJEKTIMA	51	521.202,00	0,00	0,00	0,00
4511 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ. OBJEKTIMA	51		0,00	0,00	
544 OTPLA.GLA.KREDI.OD KRE.I FIN.INSTI.IZVAN JS	11 51 71	1.399.417,00	701.450,13	1,13	50,12
5443 OTPLA.GLA.KREDITA OD TUZE.KRE.INSTI.IZVAN JS	11 51 71		701.450,13	1,13	
Program: 2103 Ostala djelatnost u kulturi		1.318.760,00	402.424,84	0,65	30,52
Funkcija: 0820 Služba kulture					
aktivnost: A2103-01 Programi u kulturi		1.318.760,00	402.424,84	0,65	30,52
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	50.000,00	24.557,44	0,04	49,11
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11		24.557,44	0,04	
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11	304.580,00	106.000,00	0,17	34,80
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11		106.000,00	0,17	
381 TEKUĆE DONACIJE	11	964.180,00	271.867,40	0,44	28,20
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		271.867,40	0,44	
Program: 2104 Zajednica tehničke kulture		435.621,71	213.951,47	0,35	49,11
Funkcija: 0820 Služba kulture					
aktivnost: A2104-01 Djelatnost tehničke kulture		435.621,71	213.951,47	0,35	49,11
311 PLAĆE	11	216.000,00	107.527,50	0,17	49,78
3111 PLAĆE ZA REDOVAN RAD	11		107.527,50	0,17	
312 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11	2.500,00	0,00	0,00	0,00
3121 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11		0,00	0,00	
313 DOPRINOSI NA PLAĆE	11	37.152,00	18.495,42	0,03	49,78
3132 DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	11		16.667,40	0,03	
3133 DOPRINOSI ZA OBVEZNO OSIGU.U SL.NEZAPOSLENOSTI	11		1.828,02	0,00	
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	11	7.300,00	3.648,00	0,01	49,97
3212 NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU	11		3.648,00	0,01	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030 UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01 Upravni odjel za društvene djelatnosti		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G21 Kultura i šport		16.084.428,55	6.646.346,81	0,12	41,32
Program: 2104 Zajednica tehničke kulture		435.621,71	213.951,47	0,35	49,11
Funkcija: 0820 Služba kulture					
aktivnost: A2104-01 Djelatnost tehničke kulture		435.621,71	213.951,47	0,35	49,11
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	11	85.369,71	59.280,55	0,10	69,44
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	11		59.280,55	0,10	
381 TEKUĆE DONACIJE	11	87.300,00	25.000,00	0,04	28,64
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		25.000,00	0,04	
Program: 2105 Tehnička kultura- ostalo		43.650,00	13.000,00	0,02	29,78
Funkcija: 0820 Služba kulture					
aktivnost: A2105-01 Programi udruga tehničke kulture		43.650,00	13.000,00	0,02	29,78
381 TEKUĆE DONACIJE	11	43.650,00	13.000,00	0,02	29,78
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		13.000,00	0,02	
Program: 2106 Športska djelatnost		1.950.662,30	982.635,44	1,59	50,37
Funkcija: 0810 Služba rekreacije i sporta					
aktivnost: A2106-01 Djelatnost ŠZZŽ		887.453,00	418.873,39	0,68	47,20
311 PLAĆE	11	509.000,00	253.614,24	0,41	49,83
3111 PLAĆE ZA REDOVAN RAD	11		253.614,24	0,41	
312 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11	4.375,00	0,00	0,00	0,00
3121 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11		0,00	0,00	
313 DOPRINOSI NA PLAĆE	11	87.548,00	43.624,62	0,07	49,83
3132 DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	11		39.312,66	0,06	
3133 DOPRINOSI ZA OBVEZNO OSIGU.U SL.NEZAPOSLENOSTI	11		4.311,96	0,01	
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	11	22.920,00	11.460,00	0,02	50,00
3212 NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU	11		11.460,00	0,02	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	11	90.210,00	23.474,53	0,04	26,02
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	11		23.474,53	0,04	
381 TEKUĆE DONACIJE	11	173.400,00	86.700,00	0,14	50,00
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		86.700,00	0,14	
Funkcija: 0810 Služba rekreacije i sporta					
aktivnost: A2106-02 Javne potrebe u športu		1.063.209,30	563.762,05	0,91	53,02
381 TEKUĆE DONACIJE	11	1.063.209,30	563.762,05	0,91	53,02
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		563.762,05	0,91	
Program: 2107 Jačanje kapaciteta udruga		60.000,00	60.000,00	0,10	100,00
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
aktivnost: A2107-01 Jačanje kapaciteta udruga u športu, kulturi i tehničkoj kulturi		60.000,00	60.000,00	0,10	100,00
381 TEKUĆE DONACIJE	11	60.000,00	60.000,00	0,10	100,00
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		60.000,00	0,10	
glavni program: G22 Obrazovanje		69.189.675,99	27.913.370,24	0,19	40,34
Program: 2201 Predškolstvo		38.800,00	12.800,00	0,02	32,99
Funkcija: 0911 Predškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2201-01 Programi u predškolstvu		38.800,00	12.800,00	0,02	32,99
381 TEKUĆE DONACIJE	11	38.800,00	12.800,00	0,02	32,99
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		12.800,00	0,02	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: **030 UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI**		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: **030-01 Upravni odjel za društvene djelatnosti**		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G22 Obrazovanje		69.189.675,99	27.913.370,24	0,19	40,34
Program: **2202 Osnovno školstvo - standard**		27.958.990,36	13.939.983,40	22,49	49,86
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
aktivnost: **A2202-01 Djelatnost osnovnih škola**		23.810.253,54	13.939.983,40	22,49	58,55
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	12	712.377,79	280.215,30	0,45	39,34
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	12		228.933,30	0,37	
3213 STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	12		42.708,00	0,07	
3214 OSTALE NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	12		8.574,00	0,01	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	12	7.016.398,52	4.142.662,22	6,69	59,04
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	12		475.149,21	0,77	
3222 MATERIJAL I SIROVINE	12		183.845,75	0,30	
3223 ENERGIJA	12		3.306.258,19	5,34	
3224 MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	12		134.269,10	0,22	
3225 SITNI INVENTAR I AUTO GUME	12		31.428,14	0,05	
3227 SLUŽBENA, RADNA I ZAŠTITNA ODJEĆA I OBUĆA	12		11.711,83	0,02	
323 RASHODI ZA USLUGE	12	15.518.550,22	9.343.836,47	15,08	60,21
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	12		302.023,98	0,49	
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	12		233.536,86	0,38	
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	12		32.270,60	0,05	
3234 KOMUNALNE USLUGE	12		480.445,14	0,78	
3235 ZAKUPNINE I NAJAMNINE	12		8.018.474,43	12,94	
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	12		49.798,19	0,08	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	12		87.844,03	0,14	
3238 RAČUNALNE USLUGE	12		114.369,02	0,18	
3239 OSTALE USLUGE	12		25.074,22	0,04	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	12	483.993,17	162.397,75	0,26	33,55
3292 PREMIJE OSIGURANJA	12		113.783,74	0,18	
3293 REPREZENTACIJA	12		28.364,01	0,05	
3294 ČLANARINE	12		20.250,00	0,03	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	12		0,00	0,00	
343 OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	12	78.933,84	10.871,66	0,02	13,77
3431 BANKARSKE USLUGE I USLUGE PLATNOG PROMETA	12		9.928,04	0,02	
3433 ZATEZNE KAMATE	12		943,62	0,00	
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
kapitalni projekt: **K2202-02 Nabava proizvedene dugotrajne imovine**		3.140.091,00	0,00	0,00	0,00
451 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ.OBJEKTIMA	12	3.140.091,00	0,00	0,00	0,00
4511 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ. OBJEKTIMA	12		0,00	0,00	
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
tekući projekt: **T2202-03 Hitne intervencije u osnovnim školama**		1.008.645,82	0,00	0,00	0,00
323 RASHODI ZA USLUGE	12	1.008.645,82	0,00	0,00	0,00
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	12		0,00	0,00	
Program: **2203 Osnovno školstvo - iznad standarda**		5.186.189,20	1.638.200,97	2,64	31,59
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
aktivnost: **A2203-01 Programi u osnovnom školstvu - Javne potrebe**		812.666,41	405.190,85	0,65	49,86
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	812.666,41	405.190,85	0,65	49,86
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		405.190,85	0,65	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030 UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01 Upravni odjel za društvene djelatnosti		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G22 Obrazovanje		69.189.675,99	27.913.370,24	0,19	40,34
Program: 2203 Osnovno školstvo - iznad standarda		5.186.189,20	1.638.200,97	2,64	31,59
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
tekući projekt: T2203-02 Projektna dokumentacija - Javne potrebe		101.850,00	4.237,85	0,01	4,16
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11	101.850,00	4.237,85	0,01	4,16
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11		4.237,85	0,01	
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
tekući projekt: T2203-03 Kapitalna ulaganja u osnovnim školama		500.000,00	0,00	0,00	0,00
421 GRAĐEVINSKI OBJEKTI	53	500.000,00	0,00	0,00	0,00
4212 POSLOVNI OBJEKTI	53		0,00	0,00	
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-04 Podizanje kvalitete i standarda u školstvu		1.631.737,00	305.484,67	0,49	18,72
311 PLAĆE	31 53	87.116,00	30.114,73	0,05	34,57
3111 PLAĆE ZA REDOVAN RAD	31 53		30.114,73	0,05	
312 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	53	6.000,00	5.229,11	0,01	87,15
3121 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	53		5.229,11	0,01	
313 DOPRINOSI NA PLAĆE	53	14.984,00	5.261,05	0,01	35,11
3131 DOPRINOSI ZA MIROVINSKO OSIGURANJE	53		0,00	0,00	
3132 DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	53		5.261,05	0,01	
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	31 53 61	140.677,00	6.535,50	0,01	4,65
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	31 53 61		6.535,50	0,01	
3213 STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	53		0,00	0,00	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	31 41 53 61 71	85.400,00	36.577,80	0,06	42,83
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	31 41 53		35.404,30	0,06	
3222 MATERIJAL I SIROVINE	31 41 53 61		1.173,50	0,00	
3224 MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	31 53 61 71		0,00	0,00	
3225 SITNI INVENTAR I AUTO GUME	31		0,00	0,00	
323 RASHODI ZA USLUGE	31 41 53 61	144.483,00	6.050,00	0,01	4,19
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	53 61		0,00	0,00	
3235 ZAKUPNINE I NAJAMNINE	41 53		6.050,00	0,01	
3238 RAČUNALNE USLUGE	53		0,00	0,00	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 41 53,51 61 71	1.050.722,00	199.260,48	0,32	18,96
3292 PREMIJE OSIGURANJA	61		0,00	0,00	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 41 53,51 61 71		199.260,48	0,32	
422 POSTROJENJA I OPREMA	31 53	71.000,00	12.708,00	0,02	17,90
4226 SPORTSKA I GLAZBENA OPREMA	53		0,00	0,00	
4227 UREĐAJI, STROJEVI I OPREMA ZA OSTALE NAMJENE	31 53		12.708,00	0,02	
424 KNJIGE UMJETNIČKA DJELA I OSTALE IZL.VRIJED.	41	1.200,00	0,00	0,00	0,00
4241 KNJIGE	41		0,00	0,00	
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	53	30.155,00	3.748,00	0,01	12,43
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	53		3.748,00	0,01	
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-05 Obrazovanje odraslih		12.864,00	0,00	0,00	0,00
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	41	12.864,00	0,00	0,00	0,00
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	41		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030 UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01 Upravni odjel za društvene djelatnosti		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G22 Obrazovanje		69.189.675,99	27.913.370,24	0,19	40,34
Program: 2203 Osnovno školstvo - iznad standarda		5.186.189,20	1.638.200,97	2,64	31,59
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-06 Školska kuhinja i kantina		1.577.040,00	797.572,27	1,29	50,57
312 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	31	3.000,00	0,00	0,00	0,00
3121 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	31		0,00	0,00	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	41 53 61 71	1.571.040,00	797.572,27	1,29	50,77
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	41		25.728,53	0,04	
3222 MATERIJAL I SIROVINE	41 53 61 71		771.843,74	1,25	
3223 ENERGIJA	41		0,00	0,00	
3224 MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	41		0,00	0,00	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	41	3.000,00	0,00	0,00	0,00
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	41		0,00	0,00	
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-07 Škole u prirodi		11.016,00	0,00	0,00	0,00
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	41	11.016,00	0,00	0,00	0,00
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	41		0,00	0,00	
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-08 Eko grupe		4.500,00	3.198,24	0,01	71,07
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 41	4.500,00	3.198,24	0,01	71,07
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 41		3.198,24	0,01	
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-09 Školske zadruge		29.000,00	673,00	0,00	2,32
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	31	500,00	0,00	0,00	0,00
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	31		0,00	0,00	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	31 41 53	26.000,00	673,00	0,00	2,59
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	31		0,00	0,00	
3222 MATERIJAL I SIROVINE	31 41 53		673,00	0,00	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 41 53	2.500,00	0,00	0,00	0,00
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 41 53		0,00	0,00	
Funkcija: 0912 Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-10 Programi u osnovnom školstvu - Vlastiti		393.600,00	56.973,39	0,09	14,47
311 PLAĆE	41	34.089,00	0,00	0,00	0,00
3111 PLAĆE ZA REDOVAN RAD	41		0,00	0,00	
313 DOPRINOSI NA PLAĆE	41	5.863,00	0,00	0,00	0,00
3132 DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	41		0,00	0,00	
3133 DOPRINOSI ZA OBVEZNO OSIGU.U SL.NEZAPOSLENOSTI	41		0,00	0,00	
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	31 41	25.000,00	2.190,00	0,00	8,76
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	31 41		2.190,00	0,00	
3214 OSTALE NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	41		0,00	0,00	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	31 41	70.448,00	16.363,75	0,03	23,23
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	31 41		0,00	0,00	
3222 MATERIJAL I SIROVINE	31 41		81,00	0,00	
3223 ENERGIJA	31		15.282,75	0,02	
3224 MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	31		1.000,00	0,00	
323 RASHODI ZA USLUGE	31 41	102.200,00	20.484,39	0,03	20,04
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	31 41		5.583,32	0,01	
3234 KOMUNALNE USLUGE	31		11.101,07	0,02	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

		izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030	**UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI**		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01	**Upravni odjel za društvene djelatnosti**		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G22 Obrazovanje			69.189.675,99	27.913.370,24	0,19	40,34
Program: 2203	**Osnovno školstvo - iznad standarda**		5.186.189,20	1.638.200,97	2,64	31,59
Funkcija: 0912	Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-10	**Programi u osnovnom školstvu - Vlastiti**		393.600,00	56.973,39	0,09	14,47
323	**RASHODI ZA USLUGE**	31 41	102.200,00	20.484,39	0,03	20,04
3237	INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	41		0,00	0,00	
3239	OSTALE USLUGE	31 41		3.800,00	0,01	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	31 41 53	131.000,00	7.476,62	0,01	5,71
3293	REPREZENTACIJA	41		4.556,62	0,01	
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 41 53		2.920,00	0,00	
422	**POSTROJENJA I OPREMA**	31 41	25.000,00	10.458,63	0,02	41,83
4221	UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	41		0,00	0,00	
4226	SPORTSKA I GLAZBENA OPREMA	41		0,00	0,00	
4227	UREĐAJI, STROJEVI I OPREMA ZA OSTALE NAMJENE	31		10.458,63	0,02	
Funkcija: 0912	Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-13	**Programi školskih klubova**		8.500,00	2.000,00	0,00	23,53
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	53 61	8.500,00	2.000,00	0,00	23,53
3293	REPREZENTACIJA	61		0,00	0,00	
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	53 61		2.000,00	0,00	
Funkcija: 0912	Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-14	**Natjecanja, susreti i smotre**		10.000,00	0,00	0,00	0,00
322	**RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU**	53	5.000,00	0,00	0,00	0,00
3222	MATERIJAL I SIROVINE	53		0,00	0,00	
323	**RASHODI ZA USLUGE**	53	5.000,00	0,00	0,00	0,00
3235	ZAKUPNINE I NAJAMNINE	53		0,00	0,00	
Funkcija: 0912	Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-15	**Izvannastavni i izvanškolski programi**		48.500,00	14.864,24	0,02	30,65
322	**RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU**	53	2.000,00	0,00	0,00	0,00
3222	MATERIJAL I SIROVINE	53		0,00	0,00	
323	**RASHODI ZA USLUGE**	41 53 61	42.200,00	12.658,24	0,02	30,00
3235	ZAKUPNINE I NAJAMNINE	41 53 61		6.424,00	0,01	
3237	INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	41		2.424,24	0,00	
3239	OSTALE USLUGE	41 53		3.810,00	0,01	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	31 41 53	4.300,00	2.206,00	0,00	51,30
3293	REPREZENTACIJA	41 53		706,00	0,00	
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31		1.500,00	0,00	
Funkcija: 0912	Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-17	**Školski listovi**		5.000,00	3.500,00	0,01	70,00
323	**RASHODI ZA USLUGE**	31 61	4.000,00	2.500,00	0,00	62,50
3239	OSTALE USLUGE	31 61		2.500,00	0,00	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	31	1.000,00	1.000,00	0,00	100,00
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31		1.000,00	0,00	
Funkcija: 0912	Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-18	**Programi tradicijske baštine**		7.000,00	1.274,50	0,00	18,21
323	**RASHODI ZA USLUGE**	53	5.000,00	0,00	0,00	0,00
3235	ZAKUPNINE I NAJAMNINE	53		0,00	0,00	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	53	2.000,00	1.274,50	0,00	63,73
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	53		1.274,50	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

		izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030	UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01	Upravni odjel za društvene djelatnosti		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G22 Obrazovanje			69.189.675,99	27.913.370,24	0,19	40,34
Program: 2203	Osnovno školstvo - iznad standarda		5.186.189,20	1.638.200,97	2,64	31,59
Funkcija: 0912	Osnovno obrazovanje					
aktivnost: A2203-23	Stručno osposob. za rad bez zasniv.radnog odnosa		32.915,79	43.231,96	0,07	131,34
324	NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	41	32.915,79	43.231,96	0,07	131,34
3241	NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	41		43.231,96	0,07	
Program: 2204	Srednje školstvo-standard		21.211.444,22	8.781.953,29	14,17	41,40
Funkcija: 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2204-01	Djelatnost srednjih škola		16.539.812,77	8.274.595,18	13,35	50,03
312	OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	12	9.100,16	0,00	0,00	0,00
3121	OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	12		0,00	0,00	
321	NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	12	4.878.390,08	2.661.445,97	4,29	54,56
3211	SLUŽBENA PUTOVANJA	12		518.536,37	0,84	
3212	NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU	12		2.097.241,90	3,38	
3213	STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	12		45.667,70	0,07	
322	RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	12	6.727.068,87	3.416.122,12	5,51	50,78
3221	UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	12		774.510,19	1,25	
3222	MATERIJAL I SIROVINE	12		502.691,27	0,81	
3223	ENERGIJA	12		1.886.014,85	3,04	
3224	MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	12		162.570,30	0,26	
3225	SITNI INVENTAR I AUTO GUME	12		78.590,45	0,13	
3227	SLUŽBENA, RADNA I ZAŠTITNA ODJEĆA I OBUĆA	12		11.745,06	0,02	
323	RASHODI ZA USLUGE	12	4.169.479,82	1.980.995,16	3,20	47,51
3231	USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	12		300.514,33	0,48	
3232	USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	12		242.435,18	0,39	
3233	USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	12		55.599,40	0,09	
3234	KOMUNALNE USLUGE	12		459.075,40	0,74	
3235	ZAKUPNINE I NAJAMNINE	12		371.368,76	0,60	
3236	ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	12		34.442,50	0,06	
3237	INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	12		139.684,04	0,23	
3238	RAČUNALNE USLUGE	12		190.257,76	0,31	
3239	OSTALE USLUGE	12		187.617,79	0,30	
329	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	12	704.861,64	207.999,16	0,34	29,51
3292	PREMIJE OSIGURANJA	12		56.541,42	0,09	
3293	REPREZENTACIJA	12		101.987,79	0,16	
3294	ČLANARINE	12		8.722,16	0,01	
3295	PRISTOJBE I NAKNADE	12		1.595,30	0,00	
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	12		39.152,49	0,06	
343	OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	12	50.912,20	8.032,77	0,01	15,78
3431	BANKARSKE USLUGE I USLUGE PLATNOG PROMETA	12		6.559,32	0,01	
3433	ZATEZNE KAMATE	12		1.473,45	0,00	
Funkcija: 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje					
kapitalni projekt: K2204-02	Opremanje poslovnih prostorija		2.587.911,65	0,00	0,00	0,00
451	DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ.OBJEKTIMA	12	2.587.911,65	0,00	0,00	0,00
4511	DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ. OBJEKTIMA	12		0,00	0,00	
Funkcija: 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2204-03	Smještaj učenika u đačkim domovima		1.205.158,50	503.112,27	0,81	41,75
372	OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	12	1.205.158,50	503.112,27	0,81	41,75
3721	NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	12		503.112,27	0,81	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030 UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01 Upravni odjel za društvene djelatnosti		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G22 Obrazovanje		69.189.675,99	27.913.370,24	0,19	40,34
Program: 2204 Srednje školstvo-standard		21.211.444,22	8.781.953,29	14,17	41,40
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
tekući projekt: T2204-04 Hitne intervencije u srednjim školama		803.041,30	0,00	0,00	0,00
323 RASHODI ZA USLUGE	12	803.041,30	0,00	0,00	0,00
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	12		0,00	0,00	
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2204-05 Stručna vijeća u srednjim školama		75.520,00	4.245,84	0,01	5,62
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	12	75.520,00	4.245,84	0,01	5,62
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	12		4.245,84	0,01	
Program: 2205 Srednje školstvo - iznad standarda		14.794.252,21	3.540.432,58	5,71	23,93
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-01 Programi u srednjem školstvu - Javne potrebe		856.898,00	309.656,41	0,50	36,14
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	837.498,00	295.099,97	0,48	35,24
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		295.099,97	0,48	
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	11	19.400,00	14.556,44	0,02	75,03
3721 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	11		14.556,44	0,02	
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
tekući projekt: T2205-02 Potpore programima obrazovanja učenika		78.000,00	36.250,00	0,06	46,47
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	11	78.000,00	36.250,00	0,06	46,47
3721 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	11		36.250,00	0,06	
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-03 Prijevoz učenika srednjih škola		1.352.705,33	846.375,36	1,37	62,57
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	11	1.352.705,33	846.375,36	1,37	62,57
3722 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NARAVI	11		846.375,36	1,37	
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
kapitalni projekt: K2205-04 Kapitalna ulaganja u srednjim školama		300.000,00	0,00	0,00	0,00
421 GRAĐEVINSKI OBJEKTI	53	300.000,00	0,00	0,00	0,00
4212 POSLOVNI OBJEKTI	53		0,00	0,00	
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-05 Portal srednjih škola Riva on		63.050,00	33.080,89	0,05	52,47
323 RASHODI ZA USLUGE	11	46.560,00	33.080,89	0,05	71,05
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11		33.080,89	0,05	
3238 RAČUNALNE USLUGE	11		0,00	0,00	
422 POSTROJENJA I OPREMA	11	16.490,00	0,00	0,00	0,00
4221 UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	11		0,00	0,00	
4227 UREĐAJI, STROJEVI I OPREMA ZA OSTALE NAMJENE	11		0,00	0,00	
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-06 Projekt osamostaljivanju mladih		61.240,00	0,00	0,00	0,00
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	11	12.740,00	0,00	0,00	0,00
3721 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	11		0,00	0,00	
386 KAPITALNE POMOĆI	11	48.500,00	0,00	0,00	0,00
3861 KAPITA.P.KREDITNIM I OSTALIM FINA.INSTITU.U JS	11		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030 UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01 Upravni odjel za društvene djelatnosti		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G22 Obrazovanje		69.189.675,99	27.913.370,24	0,19	40,34
Program: 2205 Srednje školstvo - iznad standarda		14.794.252,21	3.540.432,58	5,71	23,93
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-07 Stručno osposob. za rad bez zasniv.radnog odnosa		28.700,00	5.362,32	0,01	18,68
323 RASHODI ZA USLUGE	31 41	1.500,00	535,99	0,00	35,73
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	31 41		535,99	0,00	
324 NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	31 41 51	25.700,00	4.826,33	0,01	18,78
3241 NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	31 41 51		4.826,33	0,01	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31	500,00	0,00	0,00	0,00
3293 REPREZENTACIJA	31		0,00	0,00	
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	31 41	1.000,00	0,00	0,00	0,00
3721 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	31 41		0,00	0,00	
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-09 Obrazovanje odraslih		829.610,00	288.659,83	0,47	34,79
311 PLAĆE	31	589.005,00	226.923,15	0,37	38,53
3111 PLAĆE ZA REDOVAN RAD	31		226.923,15	0,37	
3113 PLAĆE ZA PREKOVREMENI RAD	31		0,00	0,00	
312 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	31	30.000,00	0,00	0,00	0,00
3121 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	31		0,00	0,00	
313 DOPRINOSI NA PLAĆE	31	87.789,00	27.497,90	0,04	31,32
3132 DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	31		24.724,33	0,04	
3133 DOPRINOSI ZA OBVEZNO OSIGU.U SL.NEZAPOSLENOSTI	31		2.773,57	0,00	
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	31	16.816,00	7.437,00	0,01	44,23
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	31		7.437,00	0,01	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	53	2.500,00	661,87	0,00	26,47
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	53		661,87	0,00	
323 RASHODI ZA USLUGE	31 53	87.500,00	26.139,91	0,04	29,87
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	31		0,00	0,00	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	31 53		26.139,91	0,04	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31	1.000,00	0,00	0,00	0,00
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31		0,00	0,00	
422 POSTROJENJA I OPREMA	31	15.000,00	0,00	0,00	0,00
4221 UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	31		0,00	0,00	
4222 KOMUNIKACIJSKA OPREMA	31		0,00	0,00	
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-10 Posredovanje pri zapošljavanju učenika		5.231.194,00	190.345,55	0,31	3,64
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	31	30.000,00	3.979,89	0,01	13,27
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	31		3.979,89	0,01	
323 RASHODI ZA USLUGE	31	5.000.000,00	117.352,68	0,19	2,35
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	31		117.352,68	0,19	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 71	51.194,00	37.741,86	0,06	73,72
3293 REPREZENTACIJA	31		12.449,51	0,02	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 71		25.292,35	0,04	
422 POSTROJENJA I OPREMA	31 71	150.000,00	31.271,12	0,05	20,85
4221 UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	31 71		31.271,12	0,05	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030 UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01 Upravni odjel za društvene djelatnosti		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G22 Obrazovanje		69.189.675,99	27.913.370,24	0,19	40,34
Program: 2205 Srednje školstvo - iznad standarda		14.794.252,21	3.540.432,58	5,71	23,93
Funkcija: 0922 Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-12 Podizanje kvalitete i standarda u školstvu		4.889.449,88	1.454.344,89	2,35	29,74
312 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	31	24.294,00	1.078,91	0,00	4,44
3121 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	31		1.078,91	0,00	
313 DOPRINOSI NA PLAĆE	31	5.047,00	366,47	0,00	7,26
3132 DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	31		366,47	0,00	
3133 DOPRINOSI ZA OBVEZNO OSIGU.U SL.NEZAPOSLENOSTI	31		0,00	0,00	
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	31 41 51	270.486,00	69.113,92	0,11	25,55
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	31 41 51		68.163,92	0,11	
3212 NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU	41		950,00	0,00	
3213 STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	31 41		0,00	0,00	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	31 41 53	1.990.836,50	807.799,39	1,30	40,58
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	31 41 53		58.761,80	0,09	
3222 MATERIJAL I SIROVINE	31 41 53		361.266,44	0,58	
3223 ENERGIJA	31 41 53		337.421,24	0,54	
3224 MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	31 41 53		30.511,43	0,05	
3225 SITNI INVENTAR I AUTO GUME	31 41 53		13.010,08	0,02	
3227 SLUŽBENA, RADNA I ZAŠTITNA ODJEĆA I OBUĆA	41		6.828,40	0,01	
323 RASHODI ZA USLUGE	31 41 53,51 61 71	1.243.921,38	209.360,78	0,34	16,83
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	31 41		5.859,45	0,01	
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	31 41 53 71		55.651,55	0,09	
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	31 41		18.761,21	0,03	
3234 KOMUNALNE USLUGE	31 41 53		80.848,43	0,13	
3235 ZAKUPNINE I NAJAMNINE	31 41 53		14.493,25	0,02	
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	41		1.467,60	0,00	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	31 41 53,51 61		23.045,79	0,04	
3238 RAČUNALNE USLUGE	31 41		1.875,00	0,00	
3239 OSTALE USLUGE	31 41 53 61		7.358,50	0,01	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 41 53,51 61 71	701.216,00	245.592,11	0,40	35,02
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	31 41		5.881,59	0,01	
3292 PREMIJE OSIGURANJA	31 41		37.140,26	0,06	
3293 REPREZENTACIJA	31 41 61		7.147,00	0,01	
3294 ČLANARINE	41		0,00	0,00	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 41 53,51 61 71		195.423,26	0,32	
343 OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	31 41	30.000,00	1.960,01	0,00	6,53
3431 BANKARSKE USLUGE I USLUGE PLATNOG PROMETA	31 41		0,00	0,00	
3432 NEGATIVNE TEČAJNE RAZLIKE I VALUTNA KLAUZULA	41		0,00	0,00	
3433 ZATEZNE KAMATE	41		1.960,01	0,00	
422 POSTROJENJA I OPREMA	31 41	559.049,00	92.254,80	0,15	16,50
4221 UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	31 41		22.424,70	0,04	
4222 KOMUNIKACIJSKA OPREMA	31 41		0,00	0,00	
4223 OPREMA ZA ODRŽAVANJE I ZAŠTITU	31 41		0,00	0,00	
4226 SPORTSKA I GLAZBENA OPREMA	31 41		69.830,10	0,11	
4227 UREĐAJI, STROJEVI I OPREMA ZA OSTALE NAMJENE	31 41		0,00	0,00	
424 KNJIGE UMJETNIČKA DJELA I OSTALE IZL.VRIJED.	31 41	34.600,00	480,00	0,00	1,39
4241 KNJIGE	31 41		480,00	0,00	
544 OTPLA.GLA.KREDI.OD KRE.I FIN.INSTI.IZVAN JS	41	30.000,00	26.338,50	0,04	87,80
5443 OTPLA.GLA.KREDITA OD TUZE.KRE.INSTI.IZVAN JS	41		26.338,50	0,04	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

		izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030	**UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI**		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01	**Upravni odjel za društvene djelatnosti**		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G22 Obrazovanje			69.189.675,99	27.913.370,24	0,19	40,34
Program: 2205	**Srednje školstvo - iznad standarda**		14.794.252,21	3.540.432,58	5,71	23,93
Funkcija: 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-17	**Programi u srednjem školstvu - Vlastiti**		924.818,00	328.510,36	0,53	35,52
311	**PLAĆE**	31 41	370.240,00	137.104,03	0,22	37,03
3113	PLAĆE ZA PREKOVREMENI RAD	31 41		137.104,03	0,22	
312	**OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE**	31	32.400,00	4.400,00	0,01	13,58
3121	OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	31		4.400,00	0,01	
313	**DOPRINOSI NA PLAĆE**	31 41	63.678,00	5.750,40	0,01	9,03
3132	DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	31 41		5.750,40	0,01	
321	**NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA**	31 41	12.960,00	0,00	0,00	0,00
3211	SLUŽBENA PUTOVANJA	31 41		0,00	0,00	
3213	STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	31		0,00	0,00	
322	**RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU**	31 41	71.000,00	21.731,61	0,04	30,61
3221	UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	31 41		0,00	0,00	
3222	MATERIJAL I SIROVINE	31 41		13.616,49	0,02	
3223	ENERGIJA	31		4.878,39	0,01	
3224	MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	31 41		3.236,73	0,01	
323	**RASHODI ZA USLUGE**	31 41 53 61 71	55.000,00	84.222,46	0,14	153,13
3231	USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	31		0,00	0,00	
3232	USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	31 41 71		3.134,50	0,01	
3233	USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	31		940,95	0,00	
3234	KOMUNALNE USLUGE	31		999,73	0,00	
3235	ZAKUPNINE I NAJAMNINE	31 41 53 61		24.306,73	0,04	
3237	INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	31 61		54.840,55	0,09	
3239	OSTALE USLUGE	31 53 61		0,00	0,00	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	31 41 61	23.000,00	3.982,86	0,01	17,32
3293	REPREZENTACIJA	31 41		0,00	0,00	
3294	ČLANARINE	31		0,00	0,00	
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 41 61		3.982,86	0,01	
343	**OSTALI FINANCIJSKI RASHODI**	31 41 71	2.000,00	4,09	0,00	0,20
3431	BANKARSKE USLUGE I USLUGE PLATNOG PROMETA	31 41		0,00	0,00	
3433	ZATEZNE KAMATE	31		4,09	0,00	
381	**TEKUĆE DONACIJE**	31	10.000,00	2.198,93	0,00	21,99
3811	TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	31		2.198,93	0,00	
422	**POSTROJENJA I OPREMA**	31 41	274.540,00	63.651,71	0,10	23,18
4221	UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	31 41		56.443,21	0,09	
4226	SPORTSKA I GLAZBENA OPREMA	31		3.318,00	0,01	
4227	UREĐAJI, STROJEVI I OPREMA ZA OSTALE NAMJENE	31 41		3.890,50	0,01	
424	**KNJIGE UMJETNIČKA DJELA I OSTALE IZL.VRIJED.**	31	10.000,00	5.464,27	0,01	54,64
4241	KNJIGE	31		5.464,27	0,01	
Funkcija: 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-20	**Izvanškolski i izvannastavni programi**		5.000,00	0,00	0,00	0,00
323	**RASHODI ZA USLUGE**	41 53	4.000,00	0,00	0,00	0,00
3239	OSTALE USLUGE	41 53		0,00	0,00	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	41 53	1.000,00	0,00	0,00	0,00
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	41 53		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

		izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 030	**UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI**		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
Glava: 030-01	**Upravni odjel za društvene djelatnosti**		85.274.104,54	34.559.717,05	55,77	40,53
glavni program: G22 Obrazovanje			69.189.675,99	27.913.370,24	0,19	40,34
Program: 2205	**Srednje školstvo - iznad standarda**		14.794.252,21	3.540.432,58	5,71	23,93
Funkcija: 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-22	**Natjecanja**		7.000,00	0,00	0,00	0,00
322	**RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU**	51	3.000,00	0,00	0,00	0,00
3221	UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	51		0,00	0,00	
323	**RASHODI ZA USLUGE**	51	1.000,00	0,00	0,00	0,00
3237	INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	51		0,00	0,00	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	51,53	3.000,00	0,00	0,00	0,00
3293	REPREZENTACIJA	51		0,00	0,00	
Funkcija: 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-23	**Školski listovi**		2.000,00	0,00	0,00	0,00
323	**RASHODI ZA USLUGE**	53	2.000,00	0,00	0,00	0,00
3239	OSTALE USLUGE	53		0,00	0,00	
Funkcija: 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-24	**Programi tradicijske baštine**		7.000,00	0,00	0,00	0,00
322	**RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU**	53	3.000,00	0,00	0,00	0,00
3222	MATERIJAL I SIROVINE	53		0,00	0,00	
323	**RASHODI ZA USLUGE**	53 61	4.000,00	0,00	0,00	0,00
3239	OSTALE USLUGE	53 61		0,00	0,00	
Funkcija: 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-27	**Školski športski klubovi**		8.000,00	6.005,00	0,01	75,06
321	**NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA**	41	1.500,00	1.105,00	0,00	73,67
3211	SLUŽBENA PUTOVANJA	41		1.105,00	0,00	
322	**RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU**	51	1.000,00	0,00	0,00	0,00
3221	UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	51		0,00	0,00	
323	**RASHODI ZA USLUGE**	41	4.000,00	4.900,00	0,01	122,50
3231	USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	41		4.900,00	0,01	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	41	1.500,00	0,00	0,00	0,00
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	41		0,00	0,00	
Funkcija: 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-28	**Ostali programi**		142.087,00	41.343,84	0,07	29,10
322	**RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU**	53	25.087,00	5.073,15	0,01	20,22
3224	MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	53		5.073,15	0,01	
323	**RASHODI ZA USLUGE**	31 53	69.000,00	36.270,69	0,06	52,57
3237	INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	31 53		36.270,69	0,06	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	31 53 61	48.000,00	0,00	0,00	0,00
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	31 53 61		0,00	0,00	
Funkcija: 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje					
aktivnost: A2205-29	**Stručna vijeća u srednjim školama - ostali**		7.500,00	498,13	0,00	6,64
322	**RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU**	51	1.500,00	498,13	0,00	33,21
3221	UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	51		498,13	0,00	
323	**RASHODI ZA USLUGE**	51	2.000,00	0,00	0,00	0,00
3237	INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	51		0,00	0,00	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	51	4.000,00	0,00	0,00	0,00
3293	REPREZENTACIJA	51		0,00	0,00	
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	51		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 040 UPRAVNI ODJEL ZA ZDRAVSTVO I SOCIJALNU SKRB		35.615.189,00	6.314.275,24	10,19	17,73
Glava: 040-01 Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb		35.615.189,00	6.314.275,24	10,19	17,73
glavni program: G25 Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita		21.541.339,00	2.615.907,17	0,12	12,14
Program: 2501 Javno zdravstvena djelatnost		1.302.300,00	320.646,55	0,52	24,62
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: A2501-01 Ispitivanje uzoraka vode i namirnica		530.000,00	152.882,25	0,25	28,85
323 RASHODI ZA USLUGE	11	530.000,00	152.882,25	0,25	28,85
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	11		152.882,25	0,25	
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
tekući projekt: T2501-02 Rano otkrivanje bolesti		207.000,00	51.750,00	0,08	25,00
323 RASHODI ZA USLUGE	13,11	207.000,00	51.750,00	0,08	25,00
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	13,11		51.750,00	0,08	
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: A2501-03 Ostali izdaci vezani za zdravstvo		315.300,00	62.514,30	0,10	19,83
323 RASHODI ZA USLUGE	11,13 53	170.000,00	1.625,00	0,00	0,96
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	11 53		1.625,00	0,00	
3239 OSTALE USLUGE	13		0,00	0,00	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	145.300,00	60.889,30	0,10	41,91
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11		11.805,64	0,02	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		49.083,66	0,08	
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: A2501-04 Javno zdravstveni preventivni programi		10.000,00	4.000,00	0,01	40,00
381 TEKUĆE DONACIJE	11	10.000,00	4.000,00	0,01	40,00
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		4.000,00	0,01	
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
tekući projekt: T2501-05 Prevencija bolesti ovisnosti		150.000,00	37.500,00	0,06	25,00
381 TEKUĆE DONACIJE	13,11	150.000,00	37.500,00	0,06	25,00
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	13,11		37.500,00	0,06	
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: A2501-06 Program zdravih županija		90.000,00	12.000,00	0,02	13,33
323 RASHODI ZA USLUGE	13,11	90.000,00	12.000,00	0,02	13,33
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	13,11		12.000,00	0,02	
Program: 2502 Promicanje zdravlja		991.000,00	456.107,92	0,74	46,03
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: A2502-01 Donacije udrugama građana		431.000,00	216.880,00	0,35	50,32
381 TEKUĆE DONACIJE	11	431.000,00	216.880,00	0,35	50,32
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		216.880,00	0,35	
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: A2502-02 Donacije ustanovama		560.000,00	239.227,92	0,39	42,72
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11	90.000,00	53.397,92	0,09	59,33
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11		53.397,92	0,09	
381 TEKUĆE DONACIJE	11	470.000,00	185.830,00	0,30	39,54
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		185.830,00	0,30	
Program: 2503 Primarna zdravstvena zaštita		2.748.875,00	1.128.723,47	1,82	41,06
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: A2503-01 Poslovanje Doma zdravlja		1.822.800,00	913.097,28	1,47	50,09
381 TEKUĆE DONACIJE	11	1.822.800,00	913.097,28	1,47	50,09
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		913.097,28	1,47	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: **040 UPRAVNI ODJEL ZA ZDRAVSTVO I SOCIJALNU SKRB**		35.615.189,00	6.314.275,24	10,19	17,73
Glava: **040-01 Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb**		35.615.189,00	6.314.275,24	10,19	17,73
glavni program: G25 Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita		21.541.339,00	2.615.907,17	0,12	12,14
Program: **2503 Primarna zdravstvena zaštita**		2.748.875,00	1.128.723,47	1,82	41,06
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: **A2503-02 Djelatnost mrtvozorenja**		310.000,00	200.126,19	0,32	64,56
323 RASHODI ZA USLUGE	11	310.000,00	200.126,19	0,32	64,56
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	11		200.126,19	0,32	
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: **A2503-03 Projekt poboljšanja zdrav. zaštite na otocima**		513.350,00	15.500,00	0,03	3,02
323 RASHODI ZA USLUGE	11 51,53	508.350,00	10.500,00	0,02	2,07
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	11 51,53		0,00	0,00	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11		10.500,00	0,02	
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11	5.000,00	5.000,00	0,01	100,00
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11		5.000,00	0,01	
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: **A2503-04 Poboljšanje zdravstvene zaštite na radu**		102.725,00	0,00	0,00	0,00
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	11	102.725,00	0,00	0,00	0,00
3213 STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	11		0,00	0,00	
Program: **2504 Ustanove u zdravstvu - standard**		13.494.164,00	666.679,23	1,08	4,94
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
kapitalni projekt: **K2504-01 Investicijsko ulaganje**		10.756.912,00	30.093,48	0,05	0,28
421 GRAĐEVINSKI OBJEKTI	12	1.411.346,00	0,00	0,00	0,00
4212 POSLOVNI OBJEKTI	12		0,00	0,00	
422 POSTROJENJA I OPREMA	12	2.037.267,00	30.093,48	0,05	1,48
4221 UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	12		30.093,48	0,05	
4222 KOMUNIKACIJSKA OPREMA	12		0,00	0,00	
4223 OPREMA ZA ODRŽAVANJE I ZAŠTITU	12		0,00	0,00	
4224 MEDICINSKA I LABARATORISKA OPREMA	12		0,00	0,00	
423 PRIJEVOZNA SREDSTVA	12	1.620.000,00	0,00	0,00	0,00
4231 PRIJEVOZNA SREDSTVA U CESTOVNOM PROMETU	12		0,00	0,00	
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	12	1.224.000,00	0,00	0,00	0,00
4262 ULAGANJA U RAČUNAL.PROGRAME	12		0,00	0,00	
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	12		0,00	0,00	
451 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ.OBJEKTIMA	12	3.764.299,00	0,00	0,00	0,00
4511 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ. OBJEKTIMA	12		0,00	0,00	
452 DODATNA ULAGANJA NA POSTROJENJIMA I OPREMI	12	700.000,00	0,00	0,00	0,00
4521 DODATNA ULAGANJA NA POSTROJENJIMA I OPREMI	12		0,00	0,00	
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: **A2504-02 Investicijsko i tekuće održavanje**		2.737.252,00	636.585,75	1,03	23,26
323 RASHODI ZA USLUGE	12	2.737.252,00	636.585,75	1,03	23,26
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	12		636.585,75	1,03	
Program: **2505 Financiranje zdravstva - iznad standarda**		3.005.000,00	43.750,00	0,07	1,46
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
kapitalni projekt: **K2505-01 Opća bolnica Zadar**		2.800.000,00	10.000,00	0,02	0,36
422 POSTROJENJA I OPREMA	13,11 53	2.800.000,00	10.000,00	0,02	0,36
4224 MEDICINSKA I LABARATORISKA OPREMA	53		0,00	0,00	
4227 UREĐAJI, STROJEVI I OPREMA ZA OSTALE NAMJENE	13,11		10.000,00	0,02	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 040 UPRAVNI ODJEL ZA ZDRAVSTVO I SOCIJALNU SKRB		35.615.189,00	6.314.275,24	10,19	17,73
Glava: 040-01 Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb		35.615.189,00	6.314.275,24	10,19	17,73
glavni program: G25 Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita		21.541.339,00	2.615.907,17	0,12	12,14
Program: 2505 Financiranje zdravstva - iznad standarda		3.005.000,00	43.750,00	0,07	1,46
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: A2505-02 Specijalna bolnica za ortopediju Biograd		50.000,00	0,00	0,00	0,00
323 RASHODI ZA USLUGE	13	50.000,00	0,00	0,00	0,00
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	13		0,00	0,00	
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: A2505-03 Domovi zdravlja Zadarske županije		145.000,00	23.750,00	0,04	16,38
323 RASHODI ZA USLUGE	13,11	95.000,00	23.750,00	0,04	25,00
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	13,11		23.750,00	0,04	
381 TEKUĆE DONACIJE	13	50.000,00	0,00	0,00	0,00
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	13		0,00	0,00	
Funkcija: 0740 Službe javnog zdravstva					
aktivnost: A2505-04 Zavod za hitnu medicinu		10.000,00	10.000,00	0,02	100,00
381 TEKUĆE DONACIJE	11	10.000,00	10.000,00	0,02	100,00
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		10.000,00	0,02	
glavni program: G26 Socijalna skrb		13.518.850,00	3.622.847,07	0,12	26,80
Program: 2601 Zavod za socijalnu skrb - standard		4.085.850,00	846.292,50	1,37	20,71
Funkcija: 1070 Socijalna isključenost					
aktivnost: A2601-01 Djelatnost Zavoda za socijalnu skrb		1.860.000,00	846.292,50	1,37	45,50
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	12	132.982,00	64.530,00	0,10	48,53
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	12		47.730,00	0,08	
3213 STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	12		16.800,00	0,03	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	12	486.068,00	220.774,16	0,36	45,42
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	12		78.203,92	0,13	
3223 ENERGIJA	12		110.287,90	0,18	
3224 MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	12		21.711,93	0,04	
3225 SITNI INVENTAR I AUTO GUME	12		10.570,41	0,02	
323 RASHODI ZA USLUGE	12	1.188.736,00	545.492,83	0,88	45,89
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	12		200.787,40	0,32	
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	12		38.716,31	0,06	
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	12		8.100,00	0,01	
3234 KOMUNALNE USLUGE	12		21.224,04	0,03	
3235 ZAKUPNINE I NAJAMNINE	12		85.436,33	0,14	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	12		18.517,27	0,03	
3238 RAČUNALNE USLUGE	12		22.463,22	0,04	
3239 OSTALE USLUGE	12		150.248,26	0,24	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	12	42.564,00	15.309,12	0,02	35,97
3292 PREMIJE OSIGURANJA	12		7.511,70	0,01	
3293 REPREZENTACIJA	12		7.497,42	0,01	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	12		300,00	0,00	
343 OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	12	9.650,00	186,39	0,00	1,93
3431 BANKARSKE USLUGE I USLUGE PLATNOG PROMETA	12		0,00	0,00	
3433 ZATEZNE KAMATE	12		186,39	0,00	
Funkcija: 1070 Socijalna isključenost					
aktivnost: A2601-02 Pomoć za ogrijev		2.225.850,00	0,00	0,00	0,00
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	12	2.225.850,00	0,00	0,00	0,00
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	12		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: **040 UPRAVNI ODJEL ZA ZDRAVSTVO I SOCIJALNU SKRB**		35.615.189,00	6.314.275,24	10,19	17,73
Glava: **040-01 Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb**		35.615.189,00	6.314.275,24	10,19	17,73
glavni program: G26 Socijalna skrb		13.518.850,00	3.622.847,07	0,12	26,80
Program: **2602 Zavod za socijalnu skrb - iznad standarda**		85.000,00	0,00	0,00	0,00
Funkcija: 1070 Socijalna isključenost					
kapitalni projekt: **K2602-01 Projektna dokumentacija**		85.000,00	0,00	0,00	0,00
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11 53	85.000,00	0,00	0,00	0,00
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11 53		0,00	0,00	
Program: **2603 Domovi za starije i nemoćne - standard**		8.734.000,00	2.570.312,19	4,15	29,43
Funkcija: 1070 Socijalna isključenost					
aktivnost: **A2603-01 Djelatnost Doma za starije i nemoćne**		8.304.000,00	2.570.312,19	4,15	30,95
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	12	64.000,00	0,00	0,00	0,00
3212 NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU	12		0,00	0,00	
3213 STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	12		0,00	0,00	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	12	5.847.500,00	2.057.366,34	3,32	35,18
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	12		133.000,40	0,21	
3222 MATERIJAL I SIROVINE	12		542.896,55	0,88	
3223 ENERGIJA	12		1.259.224,58	2,03	
3224 MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	12		78.713,89	0,13	
3225 SITNI INVENTAR I AUTO GUME	12		43.530,92	0,07	
3227 SLUŽBENA, RADNA I ZAŠTITNA ODJEĆA I OBUĆA	12		0,00	0,00	
323 RASHODI ZA USLUGE	12	2.058.500,00	468.777,89	0,76	22,77
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	12		43.873,55	0,07	
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	12		249.366,51	0,40	
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	12		28.446,97	0,05	
3234 KOMUNALNE USLUGE	12		101.805,11	0,16	
3235 ZAKUPNINE I NAJAMNINE	12		1.290,00	0,00	
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	12		20.870,75	0,03	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	12		23.125,00	0,04	
3239 OSTALE USLUGE	12		0,00	0,00	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	12	239.000,00	43.857,46	0,07	18,35
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	12		33.416,70	0,05	
3292 PREMIJE OSIGURANJA	12		0,00	0,00	
3293 REPREZENTACIJA	12		0,00	0,00	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	12		10.440,76	0,02	
343 OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	12	41.000,00	310,50	0,00	0,76
3431 BANKARSKE USLUGE I USLUGE PLATNOG PROMETA	12		310,50	0,00	
3433 ZATEZNE KAMATE	12		0,00	0,00	
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	12	54.000,00	0,00	0,00	0,00
3721 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	12		0,00	0,00	
Funkcija: 1070 Socijalna isključenost					
kapitalni projekt: **K2603-02 Opremanje prostorija**		330.000,00	0,00	0,00	0,00
422 POSTROJENJA I OPREMA	12	330.000,00	0,00	0,00	0,00
4227 UREĐAJI, STROJEVI I OPREMA ZA OSTALE NAMJENE	12		0,00	0,00	
Funkcija: 1070 Socijalna isključenost					
kapitalni projekt: **K2603-03 Sanacija zgrade**		100.000,00	0,00	0,00	0,00
451 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ.OBJEKTIMA	12	100.000,00	0,00	0,00	0,00
4511 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ. OBJEKTIMA	12		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 040 UPRAVNI ODJEL ZA ZDRAVSTVO I SOCIJALNU SKRB		35.615.189,00	6.314.275,24	10,19	17,73
Glava: 040-01 Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb		35.615.189,00	6.314.275,24	10,19	17,73
glavni program: G26 Socijalna skrb		13.518.850,00	3.622.847,07	0,12	26,80
Program: 2604 Domovi za starije i nemoćne - iznad standarda		614.000,00	206.242,38	0,33	33,59
Funkcija: 1070 Socijalna isključenost					
aktivnost: A2604-01 Pomoć starijim osobama		614.000,00	206.242,38	0,33	33,59
323 RASHODI ZA USLUGE	11	180.000,00	102.077,13	0,16	56,71
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	11		102.077,13	0,16	
381 TEKUĆE DONACIJE	11	434.000,00	104.165,25	0,17	24,00
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		104.165,25	0,17	
glavni program: G43 Razvoj		555.000,00	75.521,00	0,04	13,61
Program: 4308 Međunarodni i međuregionalni projekti		555.000,00	75.521,00	0,12	13,61
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
tekući projekt: T4308-01 Međunarodni i međuregionalni projekti		555.000,00	75.521,00	0,12	13,61
323 RASHODI ZA USLUGE	16 54	30.000,00	75.521,00	0,12	251,74
3239 OSTALE USLUGE	16 54		75.521,00	0,12	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	16 54	370.000,00	0,00	0,00	0,00
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	16 54		0,00	0,00	
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	16,11 54	155.000,00	0,00	0,00	0,00
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	16,11 54		0,00	0,00	
Razdjel: 050 UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO UREĐENJE, ZAŠTITU OKOLIŠA I KOMUNALN		8.401.595,00	2.518.794,47	4,06	29,98
Glava: 050-01 Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove		8.401.595,00	2.518.794,47	4,06	29,98
glavni program: G31 Zaštita okoliša		3.304.945,00	682.678,10	0,08	20,66
Program: 3101 Provođenje zaštite okoliša		1.400.000,00	268.750,00	0,43	19,20
Funkcija: 0560 Poslovi i usluge zaštite okoliša koji nisu drugdje svrstani					
aktivnost: A3101-01 Zaštita mora		940.000,00	229.750,00	0,37	24,44
323 RASHODI ZA USLUGE	11	240.000,00	0,00	0,00	0,00
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	11		0,00	0,00	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11,14 51	700.000,00	229.750,00	0,37	32,82
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11,14 51		229.750,00	0,37	
Funkcija: 0560 Poslovi i usluge zaštite okoliša koji nisu drugdje svrstani					
aktivnost: A3101-02 Zaštita voda		250.000,00	0,00	0,00	0,00
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11,14 53	250.000,00	0,00	0,00	0,00
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11,14 53		0,00	0,00	
Funkcija: 0560 Poslovi i usluge zaštite okoliša koji nisu drugdje svrstani					
aktivnost: A3101-04 Izrada i provedba dokumenata zaštite okoliša		150.000,00	0,00	0,00	0,00
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	50.000,00	0,00	0,00	0,00
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		0,00	0,00	
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11	100.000,00	0,00	0,00	0,00
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11		0,00	0,00	
Funkcija: 0560 Poslovi i usluge zaštite okoliša koji nisu drugdje svrstani					
aktivnost: A3101-05 Ostale aktivnosti		60.000,00	39.000,00	0,06	65,00
381 TEKUĆE DONACIJE	11	60.000,00	39.000,00	0,06	65,00
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		39.000,00	0,06	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 050 UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO UREĐENJE, ZAŠTITU OKOLIŠA I KOMUNALN		8.401.595,00	2.518.794,47	4,06	29,98
Glava: 050-01 Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove		8.401.595,00	2.518.794,47	4,06	29,98
glavni program: G31 Zaštita okoliša		3.304.945,00	682.678,10	0,08	20,66
Program: 3102 Postupanje s otpadom		490.000,00	244.999,98	0,40	50,00
Funkcija: 0510 Gospodarenje otpadom					
aktivnost: A3102-02 Županijski centar za gospodarenje otpadom		490.000,00	244.999,98	0,40	50,00
386 KAPITALNE POMOĆI	11	490.000,00	244.999,98	0,40	50,00
3862 KAPITA.P.KREDI.I OSTALIM FINA.INSTITU.IZVAN JS	11		244.999,98	0,40	
Program: 3104 Prostorno uređenje		1.414.945,00	168.928,12	0,27	11,94
Funkcija: 0560 Poslovi i usluge zaštite okoliša koji nisu drugdje svrstani					
aktivnost: A3104-01 Integralno upravljanje obalnim područjem		305.000,00	0,00	0,00	0,00
323 RASHODI ZA USLUGE	11,14	305.000,00	0,00	0,00	0,00
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11,14		0,00	0,00	
Funkcija: 0560 Poslovi i usluge zaštite okoliša koji nisu drugdje svrstani					
aktivnost: A3104-02 Nacionalni energetski programi		110.000,00	54.068,27	0,09	49,15
323 RASHODI ZA USLUGE	11	110.000,00	54.068,27	0,09	49,15
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11		54.068,27	0,09	
Funkcija: 0560 Poslovi i usluge zaštite okoliša koji nisu drugdje svrstani					
aktivnost: A3104-03 Državna izmjera i služb. prostorne podloge i geoinf. podloge		499.945,00	91.179,50	0,15	18,24
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11	100.000,00	0,00	0,00	0,00
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11		0,00	0,00	
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11,16 53	399.945,00	91.179,50	0,15	22,80
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11,16 53		91.179,50	0,15	
Funkcija: 0560 Poslovi i usluge zaštite okoliša koji nisu drugdje svrstani					
aktivnost: A3104-04 Geodetski informacijski sustav		400.000,00	9.280,35	0,01	2,32
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11 51	400.000,00	9.280,35	0,01	2,32
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11 51		9.280,35	0,01	
Funkcija: 0550 Istraživanje i razvoj:Zaštita okoliša					
aktivnost: A3104-05 Izmjena i dopuna PPZŽ		100.000,00	14.400,00	0,02	14,40
323 RASHODI ZA USLUGE	11	100.000,00	14.400,00	0,02	14,40
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11		14.400,00	0,02	
glavni program: G43 Razvoj		782.300,00	0,00	0,00	0,00
Program: 4303 Međunarodni i međuregionalni projekti		782.300,00	0,00	0,00	0,00
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
tekući projekt: T4303-01 Međunarodni i međuregionalni projekti		782.300,00	0,00	0,00	0,00
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	16 54	782.300,00	0,00	0,00	0,00
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	16 54		0,00	0,00	
korisnik: 050-01-03411 JAVNA USTANOVA ZA UPRAV.ZAŠT.DJ. PRIRODE		1.445.590,00	474.827,26	0,77	32,85
glavni program: G31 Zaštita okoliša		1.145.590,00	474.827,26	0,02	41,45
Program: 3105 Javna ustanova		1.145.590,00	474.827,26	0,77	41,45
Funkcija: 0540 Zaštita bioraznolikosti i krajolika					
aktivnost: A3105-01 Djelatnost Javne ustanove		719.990,00	337.455,44	0,54	46,87
311 PLAĆE	11	436.500,00	217.251,43	0,35	49,77
3111 PLAĆE ZA REDOVAN RAD	11		217.251,43	0,35	
312 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11	8.700,00	0,00	0,00	0,00
3121 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 050 UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO UREĐENJE, ZAŠTITU OKOLIŠA I KOMUNALN		8.401.595,00	2.518.794,47	4,06	29,98
Glava: 050-01 Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove		8.401.595,00	2.518.794,47	4,06	29,98
korisnik: 050-01-03411 JAVNA USTANOVA ZA UPRAV.ZAŠT.DJ. PRIRODE		1.445.590,00	474.827,26	0,77	32,85
glavni program: G31 Zaštita okoliša		1.145.590,00	474.827,26	0,02	41,45
Program: 3105 Javna ustanova		1.145.590,00	474.827,26	0,77	41,45
Funkcija: 0540 Zaštita bioraznolikosti i krajolika					
aktivnost: A3105-01 Djelatnost Javne ustanove		719.990,00	337.455,44	0,54	46,87
313 DOPRINOSI NA PLAĆE	11	75.090,00	36.642,35	0,06	48,80
3132 DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	11		32.949,08	0,05	
3133 DOPRINOSI ZA OBVEZNO OSIGU.U SL.NEZAPOSLENOSTI	11		3.693,27	0,01	
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	11 31	40.800,00	19.913,84	0,03	48,81
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	11		9.409,84	0,02	
3212 NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU	11		10.504,00	0,02	
3213 STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	31		0,00	0,00	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	11 31	25.500,00	12.658,95	0,02	49,64
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	11 31		5.296,45	0,01	
3223 ENERGIJA	11 31		6.000,00	0,01	
3225 SITNI INVENTAR I AUTO GUME	11		1.362,50	0,00	
3227 SLUŽBENA, RADNA I ZAŠTITNA ODJEĆA I OBUĆA	11		0,00	0,00	
323 RASHODI ZA USLUGE	11 31	57.600,00	19.440,66	0,03	33,75
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	11 31		8.251,32	0,01	
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	11		3.301,34	0,01	
3234 KOMUNALNE USLUGE	11		1.250,00	0,00	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11 31		4.400,00	0,01	
3238 RAČUNALNE USLUGE	11		2.238,00	0,00	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11 31	73.000,00	30.631,92	0,05	41,96
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11		21.913,92	0,04	
3292 PREMIJE OSIGURANJA	11		0,00	0,00	
3293 REPREZENTACIJA	11 31		8.718,00	0,01	
343 OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	11	2.800,00	916,29	0,00	32,72
3431 BANKARSKE USLUGE I USLUGE PLATNOG PROMETA	11		0,00	0,00	
3434 OSTALI NESPOMENUTI FINANCIJSKI RASHODI	11		916,29	0,00	
Funkcija: 0540 Zaštita bioraznolikosti i krajolika					
aktivnost: A3105-02 Održ.,zaštita i promidžba zaštićenih lokaliteta		167.500,00	88.179,58	0,14	52,64
323 RASHODI ZA USLUGE	11 31	167.500,00	88.179,58	0,14	52,64
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	11 31		3.045,00	0,00	
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	31		0,00	0,00	
3239 OSTALE USLUGE	11 31		85.134,58	0,14	
Funkcija: 0540 Zaštita bioraznolikosti i krajolika					
aktivnost: A3105-03 Biološka aktivnost		60.000,00	22.140,00	0,04	36,90
323 RASHODI ZA USLUGE	31	60.000,00	22.140,00	0,04	36,90
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	31		22.140,00	0,04	
Funkcija: 0540 Zaštita bioraznolikosti i krajolika					
aktivnost: A3105-04 Izrada stručnih studija-podloge zaštite prirode		30.000,00	0,00	0,00	0,00
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11 31	30.000,00	0,00	0,00	0,00
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11 31		0,00	0,00	
Funkcija: 0540 Zaštita bioraznolikosti i krajolika					
kapitalni projekt: K3105-05 Opremanje poslovnih prostorija		150.000,00	26.400,00	0,04	17,60
423 PRIJEVOZNA SREDSTVA	31	150.000,00	26.400,00	0,04	17,60
4231 PRIJEVOZNA SREDSTVA U CESTOVNOM PROMETU	31		0,00	0,00	
4233 PRIJEVOZNA SREDSTVA U POMORSKOM PROMETU	31		26.400,00	0,04	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 050 UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO UREĐENJE, ZAŠTITU OKOLIŠA I KOMUNALN		8.401.595,00	2.518.794,47	4,06	29,98
Glava: 050-01 Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove		8.401.595,00	2.518.794,47	4,06	29,98
korisnik: 050-01-03411 JAVNA USTANOVA ZA UPRAV.ZAŠT.DJ. PRIRODE		1.445.590,00	474.827,26	0,77	32,85
glavni program: G31 Zaštita okoliša		1.145.590,00	474.827,26	0,02	41,45
Program: 3105 Javna ustanova		1.145.590,00	474.827,26	0,77	41,45
Funkcija: 0540 Zaštita bioraznolikosti i krajolika					
tekući projekt: T3105-06 Projekt Una-Spring of Life		18.100,00	652,24	0,00	3,60
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	52	1.800,00	652,24	0,00	36,24
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	52		652,24	0,00	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	52	3.000,00	0,00	0,00	0,00
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	52		0,00	0,00	
323 RASHODI ZA USLUGE	52	2.800,00	0,00	0,00	0,00
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	52		0,00	0,00	
451 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ.OBJEKTIMA	52	10.500,00	0,00	0,00	0,00
4511 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ. OBJEKTIMA	52		0,00	0,00	
glavni program: G43 Razvoj		300.000,00	0,00	0,00	0,00
Program: 4304 Projekti u pripremi		300.000,00	0,00	0,00	0,00
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
tekući projekt: T4304-01 Međunarodni i međuregionalni projekti		300.000,00	0,00	0,00	0,00
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	16 54	300.000,00	0,00	0,00	0,00
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	16 54		0,00	0,00	
korisnik: 050-01-04438 ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE		2.868.760,00	1.361.289,11	2,20	47,45
glavni program: G31 Zaštita okoliša		2.868.760,00	1.361.289,11	0,10	47,45
Program: 3106 Zavod za prostorno uređenje		2.868.760,00	1.361.289,11	2,20	47,45
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
aktivnost: A3106-01 Djelatnost Zavoda za prostorno uređenje		2.668.760,00	1.305.426,05	2,11	48,92
311 PLAĆE	11	1.610.000,00	806.717,73	1,30	50,11
3111 PLAĆE ZA REDOVAN RAD	11		806.717,73	1,30	
312 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11	50.000,00	8.000,00	0,01	16,00
3121 OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	11		8.000,00	0,01	
313 DOPRINOSI NA PLAĆE	11	276.920,00	136.057,78	0,22	49,13
3132 DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	11		122.343,59	0,20	
3133 DOPRINOSI ZA OBVEZNO OSIGU.U SL.NEZAPOSLENOSTI	11		13.714,19	0,02	
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	11 31	116.000,00	65.955,00	0,11	56,86
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	11 31		19.000,00	0,03	
3212 NAKNADE ZA PRIJEVOZ,RAD NA TERENU	11		40.865,00	0,07	
3213 STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	31		6.090,00	0,01	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	19,11 31	183.100,00	119.129,68	0,19	65,06
3221 UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	11 31		44.032,36	0,07	
3223 ENERGIJA	19,11		72.955,63	0,12	
3225 SITNI INVENTAR I AUTO GUME	11		2.141,69	0,00	
323 RASHODI ZA USLUGE	11,16 31 51	347.640,00	126.527,72	0,20	36,40
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	11		25.397,83	0,04	
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	11,16		41.625,09	0,07	
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	11		1.875,00	0,00	
3234 KOMUNALNE USLUGE	11 51		8.673,29	0,01	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	16,11 31		38.105,07	0,06	
3238 RAČUNALNE USLUGE	11		10.851,44	0,02	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11 31	85.100,00	43.038,14	0,07	50,57
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11		34.542,58	0,06	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 050 UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO UREĐENJE, ZAŠTITU OKOLIŠA I KOMUNALN		8.401.595,00	2.518.794,47	4,06	29,98
Glava: 050-01 Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove		8.401.595,00	2.518.794,47	4,06	29,98
korisnik: 050-01-04438 ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE		2.868.760,00	1.361.289,11	2,20	47,45
glavni program: G31 Zaštita okoliša		2.868.760,00	1.361.289,11	0,10	47,45
Program: 3106 Zavod za prostorno uređenje		2.868.760,00	1.361.289,11	2,20	47,45
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
aktivnost: A3106-01 Djelatnost Zavoda za prostorno uređenje		2.668.760,00	1.305.426,05	2,11	48,92
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11 31	85.100,00	43.038,14	0,07	50,57
3292 PREMIJE OSIGURANJA	11		1.775,84	0,00	
3293 REPREZENTACIJA	11 31		3.621,00	0,01	
3294 ČLANARINE	11		2.700,00	0,00	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		398,72	0,00	
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
kapitalni projekt: K3106-02 Opremanje poslovnih prostorija		200.000,00	55.863,06	0,09	27,93
422 POSTROJENJA I OPREMA	31	150.000,00	55.863,06	0,09	37,24
4221 UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	31		55.863,06	0,09	
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	31	50.000,00	0,00	0,00	0,00
4262 ULAGANJA U RAČUNAL.PROGRAME	31		0,00	0,00	
Razdjel: 060 UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO		6.720.000,00	1.872.500,79	3,02	27,86
Glava: 060-01 Upravni odjel za gospodarstvo		6.720.000,00	1.872.500,79	3,02	27,86
glavni program: G33 Poduzetništvo		2.700.000,00	1.519.485,84	0,41	56,28
Program: 3301 Malo i srednje poduzetništvo		2.700.000,00	1.519.485,84	2,45	56,28
Funkcija: 0411 Opći ekonomski i trgovački poslovi					
aktivnost: A3301-01 Poticanje malog i srednjeg poduzetništva		2.200.000,00	1.104.485,84	1,78	50,20
352 SUBVENCIJE TRGO.DRU.,POLJOPR,OBRT.IZVAN JS	11 51	2.020.000,00	1.084.985,84	1,75	53,71
3523 SUBVENCIJE POLJOPRIVREDNICIMA I OBRTNICIMA	11 51		1.084.985,84	1,75	
381 TEKUĆE DONACIJE	11	130.000,00	19.500,00	0,03	15,00
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		19.500,00	0,03	
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11	50.000,00	0,00	0,00	0,00
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11		0,00	0,00	
Funkcija: 0411 Opći ekonomski i trgovački poslovi					
aktivnost: A3301-02 Zone malog gospodarstva		400.000,00	400.000,00	0,65	100,00
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	16,11	400.000,00	400.000,00	0,65	100,00
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	16,11		400.000,00	0,65	
Funkcija: 0411 Opći ekonomski i trgovački poslovi					
tekući projekt: T3301-04 Poticanje inovacija		70.000,00	15.000,00	0,02	21,43
381 TEKUĆE DONACIJE	11	70.000,00	15.000,00	0,02	21,43
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		15.000,00	0,02	
Funkcija: 0490 Ekonomski poslovi koji nisu drugdje svrstani					
aktivnost: A3301-05 Programi jedinica lokalne samouprave		30.000,00	0,00	0,00	0,00
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11	30.000,00	0,00	0,00	0,00
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 060 UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO		6.720.000,00	1.872.500,79	3,02	27,86
Glava: 060-01 Upravni odjel za gospodarstvo		6.720.000,00	1.872.500,79	3,02	27,86
glavni program: G34 Gospodarstvo		3.520.000,00	353.014,95	0,05	10,03
Program: 3401 Ostale aktivnosti		850.000,00	51.250,00	0,08	6,03
Funkcija: 0411 Opći ekonomski i trgovački poslovi					
tekući projekt: T3401-01 Aktivnosti GSV		30.000,00	0,00	0,00	0,00
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	30.000,00	0,00	0,00	0,00
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11		0,00	0,00	
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		0,00	0,00	
Funkcija: 0454 Zračni prijevoz					
aktivnost: A3401-02 Zračna luka		650.000,00	0,00	0,00	0,00
351 SUBVENCIJE TRGO.DRUŠTVIMA U JAVNOM SEKTORU	11,16	650.000,00	0,00	0,00	0,00
3512 SUBVENCIJE TRGOVAČKIM DRUŠ.U JAVNOM SEKTORU	11,16		0,00	0,00	
Funkcija: 0411 Opći ekonomski i trgovački poslovi					
kapitalni projekt: K3401-03 Stručne studije		90.000,00	31.250,00	0,05	34,72
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11	90.000,00	31.250,00	0,05	34,72
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11		31.250,00	0,05	
Funkcija: 0490 Ekonomski poslovi koji nisu drugdje svrstani					
aktivnost: A3401-04 Potpore udrugama i zadrugama		80.000,00	20.000,00	0,03	25,00
381 TEKUĆE DONACIJE	11	80.000,00	20.000,00	0,03	25,00
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		20.000,00	0,03	
Program: 3402 Energetika		770.000,00	88.149,07	0,14	11,45
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
tekući projekt: T3402-01 Energetski projekti		770.000,00	88.149,07	0,14	11,45
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	11,16	350.000,00	63.149,07	0,10	18,04
3721 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	11,16		63.149,07	0,10	
382 KAPITALNE DONACIJE	11	50.000,00	0,00	0,00	0,00
3822 KAPITALNE DONACIJE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA	11		0,00	0,00	
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11	370.000,00	25.000,00	0,04	6,76
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11		25.000,00	0,04	
Program: 3403 Infrastrukturni projekti		1.800.000,00	213.615,88	0,34	11,87
Funkcija: 0630 Opskrba vodom					
aktivnost: A3403-01 Vodoopskrba		1.300.000,00	43.615,88	0,07	3,36
386 KAPITALNE POMOĆI	11,16 53	1.300.000,00	43.615,88	0,07	3,36
3861 KAPITA.P.KREDITNIM I OSTALIM FINA.INSTITU.U JS	11,16 53		43.615,88	0,07	
Funkcija: 0451 Cestovni prijevoz					
aktivnost: A3403-02 Ostala infrastruktura		500.000,00	170.000,00	0,27	34,00
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11	500.000,00	170.000,00	0,27	34,00
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11		20.000,00	0,03	
3632 KAPITALNE POMOĆI UNUTAR OPĆG PRORAČUNA	11		150.000,00	0,24	
Program: 3404 Prijevoz		100.000,00	0,00	0,00	0,00
Funkcija: 0451 Cestovni prijevoz					
aktivnost: A3404-01 Županijski linijski prijevoz putnika		100.000,00	0,00	0,00	0,00
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	11	100.000,00	0,00	0,00	0,00
3722 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NARAVI	11		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 060 UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO		6.720.000,00	1.872.500,79	3,02	27,86
Glava: 060-01 Upravni odjel za gospodarstvo		6.720.000,00	1.872.500,79	3,02	27,86
glavni program: G43 Razvoj		500.000,00	0,00	0,00	0,00
Program: 4305 Projekti u pripremi		500.000,00	0,00	0,00	0,00
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
tekući projekt: T4305-01 Međunarodni i međuregionalni projekti		500.000,00	0,00	0,00	0,00
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	16	500.000,00	0,00	0,00	0,00
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	16		0,00	0,00	
Razdjel: 070 UPRAVNI ODJEL ZA POLJOPRIVREDU		5.573.000,00	666.325,08	1,08	11,96
Glava: 070-01 Upravni odjel za poljoprivredu		5.573.000,00	666.325,08	1,08	11,96
glavni program: G36 Razvoj poljoprivrede		5.233.000,00	656.325,08	0,05	12,54
Program: 3601 Razvoj poljoprivrede i ribarstva		5.233.000,00	656.325,08	1,06	12,54
Funkcija: 0421 Poljoprivreda					
tekući projekt: T3601-01 Potpore u poljoprivredi		600.000,00	295.461,93	0,48	49,24
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11,15	250.000,00	200.426,45	0,32	80,17
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11,15		200.426,45	0,32	
371 NAK.GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA NA TEMELJU OSIGURA	15	200.000,00	90.000,00	0,15	45,00
3711 NAK.GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	15		90.000,00	0,15	
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	11	50.000,00	5.035,48	0,01	10,07
3721 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	11		5.035,48	0,01	
422 POSTROJENJA I OPREMA	11	100.000,00	0,00	0,00	0,00
4227 UREĐAJI, STROJEVI I OPREMA ZA OSTALE NAMJENE	11		0,00	0,00	
Funkcija: 0421 Poljoprivreda					
aktivnost: A3601-02 Znanstveni i stručni projekti u poljop. i ribarstvu		170.000,00	35.000,00	0,06	20,59
323 RASHODI ZA USLUGE	11	70.000,00	0,00	0,00	0,00
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11		0,00	0,00	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	100.000,00	35.000,00	0,06	35,00
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		35.000,00	0,06	
Funkcija: 0421 Poljoprivreda					
aktivnost: A3601-03 Potpore ruralnom razvoju		1.040.000,00	347,26	0,00	0,03
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	11	50.000,00	0,00	0,00	0,00
3213 STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	11		0,00	0,00	
323 RASHODI ZA USLUGE	11	30.000,00	0,00	0,00	0,00
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11		0,00	0,00	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	50.000,00	0,00	0,00	0,00
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		0,00	0,00	
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	11	310.000,00	0,00	0,00	0,00
3721 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	11		0,00	0,00	
381 TEKUĆE DONACIJE	11	400.000,00	347,26	0,00	0,09
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		347,26	0,00	
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11	200.000,00	0,00	0,00	0,00
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11		0,00	0,00	
Funkcija: 0421 Poljoprivreda					
kapitalni projekt: K3601-04 Pojedinačni planovi navodnjavanja		1.504.000,00	148.099,59	0,24	9,85
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11,16 52,53	1.504.000,00	148.099,59	0,24	9,85
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11,16 52,53		148.099,59	0,24	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: **070 UPRAVNI ODJEL ZA POLJOPRIVREDU**		5.573.000,00	666.325,08	1,08	11,96
Glava: **070-01 Upravni odjel za poljoprivredu**		5.573.000,00	666.325,08	1,08	11,96
glavni program: G36 Razvoj poljoprivrede		5.233.000,00	656.325,08	0,05	12,54
Program: **3601 Razvoj poljoprivrede i ribarstva**		5.233.000,00	656.325,08	1,06	12,54
Funkcija: 0421 Poljoprivreda					
tekući projekt: **T3601-05 Upravljanje i održavanje SN Baština**		594.000,00	177.416,30	0,29	29,87
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	17	200.000,00	57.862,99	0,09	28,93
3223 ENERGIJA	17		57.862,99	0,09	
323 RASHODI ZA USLUGE	17,15	374.000,00	99.942,12	0,16	26,72
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	17		1.828,22	0,00	
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	17,15		98.113,90	0,16	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	17	20.000,00	19.611,19	0,03	98,06
3292 PREMIJE OSIGURANJA	17		19.611,19	0,03	
Funkcija: 0421 Poljoprivreda					
kapitalni projekt: **K3601-06 Izgradnja sustava navodnjavanja**		800.000,00	0,00	0,00	0,00
421 GRAĐEVINSKI OBJEKTI	11 52	800.000,00	0,00	0,00	0,00
4214 OSTALI GRAĐEVINSKI OBJEKTI	11 52		0,00	0,00	
Funkcija: 0421 Poljoprivreda					
aktivnost: **A3601-07 Strateške studije i programi**		350.000,00	0,00	0,00	0,00
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11	350.000,00	0,00	0,00	0,00
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11		0,00	0,00	
Funkcija: 0421 Poljoprivreda					
aktivnost: **A3601-08 Projekti ribarske infrastrukture**		175.000,00	0,00	0,00	0,00
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	13,11 53	175.000,00	0,00	0,00	0,00
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	13,11 53		0,00	0,00	
glavni program: G37 Lovstvo		340.000,00	10.000,00	0,00	2,94
Program: **3701 Lovstvo**		340.000,00	10.000,00	0,02	2,94
Funkcija: 0423 Ribarstvo i lov					
aktivnost: **A3701-02 Provedba Zakona o lovstvu**		120.000,00	10.000,00	0,02	8,33
323 RASHODI ZA USLUGE	11	40.000,00	10.000,00	0,02	25,00
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	11		10.000,00	0,02	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	20.000,00	0,00	0,00	0,00
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11		0,00	0,00	
371 NAK.GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA NA TEMELJU OSIGURA	11	20.000,00	0,00	0,00	0,00
3711 NAK.GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	11		0,00	0,00	
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	11	40.000,00	0,00	0,00	0,00
3721 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	11		0,00	0,00	
Funkcija: 0423 Ribarstvo i lov					
aktivnost: **A3701-03 Naknada vl. zemljišta i razvoj unapređenja lovstva**		220.000,00	0,00	0,00	0,00
372 OSTALE NAKNADE GRAĐA.I KUĆAN.IZ PRORAČUNA	15	220.000,00	0,00	0,00	0,00
3721 NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA U NOVCU	15		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

		izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 080	**UPRAVNI ODJEL ZA MORE I TURIZAM**		4.682.000,00	2.467.144,26	3,98	52,69
Glava: 080-01	**Upravni odjel za more i turizam**		4.682.000,00	2.467.144,26	3,98	52,69
glavni program: G39 Turizam			550.000,00	119.476,93	0,06	21,72
Program: 3901	**Razvoj turizma**		550.000,00	119.476,93	0,19	21,72
Funkcija: 0473	Turizam					
aktivnost: A3901-01	**Promidžba turizma**		300.000,00	119.476,93	0,19	39,83
363	**POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA**	11	150.000,00	68.826,76	0,11	45,88
3631	TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11		68.826,76	0,11	
381	**TEKUĆE DONACIJE**	13	150.000,00	50.650,17	0,08	33,77
3811	TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	13		50.650,17	0,08	
Funkcija: 0473	Turizam					
aktivnost: A3901-02	**Izrada dokumenata**		250.000,00	0,00	0,00	0,00
426	**NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA**	13	250.000,00	0,00	0,00	0,00
4264	OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	13		0,00	0,00	
glavni program: G41 Pomorstvo			4.005.000,00	2.347.667,33	0,54	58,62
Program: 4101	**Pomorsko dobro**		950.000,00	389.189,00	0,63	40,97
Funkcija: 0452	Vodeni prijevoz					
aktivnost: A4101-01	**Upravljanje pomorskim dobrom**		850.000,00	389.189,00	0,63	45,79
363	**POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA**	14	500.000,00	332.699,00	0,54	66,54
3631	TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	14		250.000,00	0,40	
3632	KAPITALNE POMOĆI UNUTAR OPĆG PRORAČUNA	14		82.699,00	0,13	
426	**NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA**	14	350.000,00	56.490,00	0,09	16,14
4264	OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	14		56.490,00	0,09	
Funkcija: 0112	Financijski i fiskalni poslovi					
tekući projekt: T4101-02	**Povjerenstva**		100.000,00	0,00	0,00	0,00
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	14,13	100.000,00	0,00	0,00	0,00
3291	NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	14,13		0,00	0,00	
Program: 4102	**Županijska lučka uprava**		3.055.000,00	1.958.478,33	3,16	64,11
Funkcija: 0452	Vodeni prijevoz					
kapitalni projekt: K4102-01	**Održavanje i dogradnja**		380.000,00	329.085,63	0,53	86,60
363	**POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA**	14,13	380.000,00	329.085,63	0,53	86,60
3631	TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	14		73.245,63	0,12	
3632	KAPITALNE POMOĆI UNUTAR OPĆG PRORAČUNA	13		255.840,00	0,41	
Funkcija: 0452	Vodeni prijevoz					
kapitalni projekt: K4102-02	**Sanacija i izgradnja lučke infrastrukture**		2.675.000,00	1.629.392,70	2,63	60,91
363	**POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA**	13,16	2.675.000,00	1.629.392,70	2,63	60,91
3632	KAPITALNE POMOĆI UNUTAR OPĆG PRORAČUNA	13,16		1.629.392,70	2,63	
glavni program: G43 Razvoj			127.000,00	0,00	0,00	0,00
Program: 4307	**Međunarodni i međuregionalni projekti**		127.000,00	0,00	0,00	0,00
Funkcija: 0620	Razvoj zajednice					
kapitalni projekt: K4307-01	**Međunarodni i međuregionalni projekti**		127.000,00	0,00	0,00	0,00
426	**NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA**	16 54	127.000,00	0,00	0,00	0,00
4264	OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	16 54		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: **090 UPRAVNI ODJEL ZA RAZVOJ I EUROPSKE PROCESE**		2.241.500,00	1.189.481,96	1,92	53,07
Glava: **090-01 Upravni odjel za razvoj i europske procese**		2.241.500,00	1.189.481,96	1,92	53,07
glavni program: G12 Intervencijski programi i zalihe		240.000,00	59.999,98	0,02	25,00
Program: **1202 Zaštita i spašavanje**		240.000,00	59.999,98	0,10	25,00
Funkcija: 0160 Opće javne usluge koje nisu drugdje svrstane					
aktivnost: **A1202-01 Elementarne nepogode**		60.000,00	10.000,00	0,02	16,67
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11	60.000,00	10.000,00	0,02	16,67
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	11		10.000,00	0,02	
Funkcija: 0160 Opće javne usluge koje nisu drugdje svrstane					
aktivnost: **A1202-02 Razminiravanje**		30.000,00	0,00	0,00	0,00
381 TEKUĆE DONACIJE	11	30.000,00	0,00	0,00	0,00
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		0,00	0,00	
Funkcija: 0160 Opće javne usluge koje nisu drugdje svrstane					
aktivnost: **A1202-03 Ostale aktivnosti zaštite i spašavanja**		150.000,00	49.999,98	0,08	33,33
323 RASHODI ZA USLUGE	11	20.000,00	0,00	0,00	0,00
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11		0,00	0,00	
381 TEKUĆE DONACIJE	11	130.000,00	49.999,98	0,08	38,46
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		49.999,98	0,08	
glavni program: G43 Razvoj		2.001.500,00	1.129.481,98	0,18	56,43
Program: **4301 Razvojni programi**		2.001.500,00	1.129.481,98	1,82	56,43
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
aktivnost: **A4301-01 Razvojni projekti**		1.163.500,00	783.354,10	1,26	67,33
323 RASHODI ZA USLUGE	11	450.000,00	200.000,00	0,32	44,44
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11		200.000,00	0,32	
386 KAPITALNE POMOĆI	11,16	713.500,00	583.354,10	0,94	81,76
3861 KAPITA.P.KREDITNIM I OSTALIM FINA.INSTITU.U JS	11,16		583.354,10	0,94	
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
tekući projekt: **T4301-02 Projekt UNA-Spring of life**		411.000,00	134.001,58	0,22	32,60
321 NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	16	900,00	429,54	0,00	47,73
3211 SLUŽBENA PUTOVANJA	16		429,54	0,00	
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	16	36.300,00	0,00	0,00	0,00
3224 MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	16		0,00	0,00	
323 RASHODI ZA USLUGE	16	22.800,00	231,85	0,00	1,02
3234 KOMUNALNE USLUGE	16		231,85	0,00	
363 POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	16 52	223.000,00	63.766,01	0,10	28,59
3631 TEKUĆE POMOĆI UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA	16 52		1.760,00	0,00	
3633 TEKUĆE P.PRORA.KORISNICI.OD PRIJENOSA SRED.EU	52		62.006,01	0,10	
381 TEKUĆE DONACIJE	16 51	128.000,00	69.574,18	0,11	54,35
3811 TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	16 51		69.574,18	0,11	
Funkcija: 0620 Razvoj zajednice					
aktivnost: **A4301-04 Djelatnost Savjeta za europske integracije**		427.000,00	212.126,30	0,34	49,68
323 RASHODI ZA USLUGE	11,16 51	400.000,00	211.751,30	0,34	52,94
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	11,16 51		211.751,30	0,34	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	27.000,00	375,00	0,00	1,39
3299 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		375,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

		izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 100	**UPRAVNI ODJEL ZA PRAVNE I ZAJEDNIČKE POSLOVE**		10.502.894,00	3.984.208,04	6,43	37,93
Glava: 100-01	**Upravni odjel za pravne i zajedničke poslove**		10.502.894,00	3.984.208,04	6,43	37,93
glavni program: G11 Politički sustav			3.256.235,00	1.742.322,61	0,23	53,51
Program: 1104	**Djelovanje zakonodavne vlasti**		2.732.500,00	1.471.320,61	2,37	53,85
Funkcija: 0111	Izvršna i zakonodavna tijela					
aktivnost: A1104-01	**Poslovanje Županijske skupštine**		55.000,00	2.500,00	0,00	4,55
322	**RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU**	11	15.000,00	0,00	0,00	0,00
3221	UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	11		0,00	0,00	
323	**RASHODI ZA USLUGE**	11	10.000,00	0,00	0,00	0,00
3232	USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	11		0,00	0,00	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	11	30.000,00	2.500,00	0,00	8,33
3293	REPREZENTACIJA	11		0,00	0,00	
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		2.500,00	0,00	
Funkcija: 0111	Izvršna i zakonodavna tijela					
tekući projekt: T1104-02	**Dani županije**		230.000,00	229.513,09	0,37	99,79
323	**RASHODI ZA USLUGE**	11	160.000,00	159.513,09	0,26	99,70
3233	USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	11		24.707,59	0,04	
3239	OSTALE USLUGE	11		134.805,50	0,22	
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	11	70.000,00	70.000,00	0,11	100,00
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		70.000,00	0,11	
Funkcija: 0111	Izvršna i zakonodavna tijela					
aktivnost: A1104-03	**Donacije političkim strankama i nacion.manjinama**		1.057.500,00	508.323,18	0,82	48,07
381	**TEKUĆE DONACIJE**	11	1.057.500,00	508.323,18	0,82	48,07
3811	TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		508.323,18	0,82	
Funkcija: 0111	Izvršna i zakonodavna tijela					
tekući projekt: T1104-04	**Naknada županijskim vijećnicima**		1.310.000,00	689.227,67	1,11	52,61
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	11	1.310.000,00	689.227,67	1,11	52,61
3291	NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11		689.227,67	1,11	
Funkcija: 0111	Izvršna i zakonodavna tijela					
aktivnost: A1104-05	**Radna tijela županijske skupštine**		80.000,00	41.756,67	0,07	52,20
329	**OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA**	11	80.000,00	41.756,67	0,07	52,20
3291	NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11		39.509,03	0,06	
3299	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11		2.247,64	0,00	
Program: 1105	**Udruge građana**		523.735,00	271.002,00	0,44	51,74
Funkcija: 0112	Financijski i fiskalni poslovi					
aktivnost: A1105-01	**Donacije udrugama građana**		523.735,00	271.002,00	0,44	51,74
381	**TEKUĆE DONACIJE**	11	523.735,00	271.002,00	0,44	51,74
3811	TEKUĆE DONACIJE U NOVCU	11		271.002,00	0,44	
glavni program: G15 Administrativni poslovi i opće usluge			7.246.659,00	2.241.885,43	0,15	30,94
Program: 1502	**Djelatnost uprave i samouprave**		7.246.659,00	2.241.885,43	3,62	30,94
Funkcija: 0112	Financijski i fiskalni poslovi					
aktivnost: A1502-01	**Rashodi za zaposlene**		3.975.300,00	1.976.709,94	3,19	49,72
321	**NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA**	11	130.000,00	22.005,27	0,04	16,93
3213	STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	11		22.005,27	0,04	
322	**RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU**	11,16	892.000,00	526.934,87	0,85	59,07
3221	UREDSKI MATERIJAL I OSTALI MAT.RASHODI	11		212.922,24	0,34	
3223	ENERGIJA	11,16		277.895,51	0,45	
3224	MATERIJAL I DJELOVI ZA TEKUĆE I INV.ODRŽAVANJE	11		12.298,95	0,02	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI I IZDACI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.	izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: 100 UPRAVNI ODJEL ZA PRAVNE I ZAJEDNIČKE POSLOVE		10.502.894,00	3.984.208,04	6,43	37,93
Glava: 100-01 Upravni odjel za pravne i zajedničke poslove		10.502.894,00	3.984.208,04	6,43	37,93
glavni program: G15 Administrativni poslovi i opće usluge		7.246.659,00	2.241.885,43	0,15	30,94
Program: 1502 Djelatnost uprave i samouprave		7.246.659,00	2.241.885,43	3,62	30,94
Funkcija: 0112 Financijski i fiskalni poslovi					
aktivnost: A1502-01 Rashodi za zaposlene		3.975.300,00	1.976.709,94	3,19	49,72
322 RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	11,16	892.000,00	526.934,87	0,85	59,07
3225 SITNI INVENTAR I AUTO GUME	11		23.818,17	0,04	
323 RASHODI ZA USLUGE	11,16 53	2.773.300,00	1.321.357,55	2,13	47,65
3231 USLUGE TELEFONA, POŠTE I PRIJEVOZA	11		530.909,62	0,86	
3232 USLUGE TEKUĆEG I INVESTICIJSKOG ODRŽAVANJA	11		160.192,07	0,26	
3233 USLUGE PROMIDŽBE I INFORMIRANJA	11		35.374,20	0,06	
3234 KOMUNALNE USLUGE	11 53		249.192,43	0,40	
3236 ZDRAVSTVENE I VETERINARSKE USLUGE	11		64.272,10	0,10	
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11		6.250,00	0,01	
3238 RAČUNALNE USLUGE	11,16		28.460,83	0,05	
3239 OSTALE USLUGE	11		246.706,30	0,40	
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11,16	180.000,00	106.412,25	0,17	59,12
3292 PREMIJE OSIGURANJA	11		80.569,21	0,13	
3293 REPREZENTACIJA	11		25.843,04	0,04	
Funkcija: 0112 Financijski i fiskalni poslovi					
aktivnost: A1502-02 Rad službeničkog suda		5.000,00	0,00	0,00	0,00
329 OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	11	5.000,00	0,00	0,00	0,00
3291 NAK.PREDSTA.I IZVRŠ.TIJELA,POVJER.I SL.	11		0,00	0,00	
Funkcija: 0112 Financijski i fiskalni poslovi					
kapitalni projekt: K1502-03 Opremanje poslovnih prostorija		261.100,00	129.207,91	0,21	49,49
422 POSTROJENJA I OPREMA	11	261.100,00	129.207,91	0,21	49,49
4221 UREDSKA OPREMA I NAMJEŠTAJ	11		109.755,91	0,18	
4222 KOMUNIKACIJSKA OPREMA	11		12.952,00	0,02	
4227 UREĐAJI, STROJEVI I OPREMA ZA OSTALE NAMJENE	11		6.500,00	0,01	
Funkcija: 0112 Financijski i fiskalni poslovi					
kapitalni projekt: K1502-04 Računalni projekti i programi		110.000,00	34.717,58	0,06	31,56
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11	110.000,00	34.717,58	0,06	31,56
4262 ULAGANJA U RAČUNAL.PROGRAME	11		34.717,58	0,06	
Funkcija: 0112 Financijski i fiskalni poslovi					
kapitalni projekt: K1502-05 Poslovne zgrade		2.695.259,00	101.250,00	0,16	3,76
323 RASHODI ZA USLUGE	11	15.000,00	0,00	0,00	0,00
3237 INTELEKTUALNE I OSOBNE USLUGE	11		0,00	0,00	
426 NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11	180.259,00	101.250,00	0,16	56,17
4264 OSTALA NEMATERIJALNA PROIZVEDENA IMOVINA	11		101.250,00	0,16	
451 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ.OBJEKTIMA	16,11	2.500.000,00	0,00	0,00	0,00
4511 DODATNA ULAGANJA NA GRAĐ. OBJEKTIMA	16,11		0,00	0,00	

ZADARSKA ŽUPANIJA 2012. GODINA

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA

RASHODI - POSEBNI DIO Izvršenje od : 01.01.12. do: 30.06.12.

		izvori financiranja	PLAN :	Realizacija :	Struk. %	Indeks:
Razdjel: **100**	**UPRAVNI ODJEL ZA PRAVNE I ZAJEDNIČKE POSLOVE**		10.502.894,00	3.984.208,01	6,43	37,93
Glava: **100-01**	**Upravni odjel za pravne i zajedničke poslove**		10.502.894,00	3.984.208,01	6,43	37,93
glavni program: G15 Administrativni poslovi i opće usluge			7.246.659,00	2.241.885,43	0,15	30,94
Program: **1502**	**Djelatnost uprave i samouprave**		7.246.659,00	2.241.885,43	3,62	30,94
Funkcija: 0112	Financijski i fiskalni poslovi					
kapitalni projekt: **K1502-06**	**Obnova voznog parka**		200.000,00	0,00	0,00	0,00
423 PRIJEVOZNA SREDSTVA		11	200.000,00	0,00	0,00	0,00
4231 PRIJEVOZNA SREDSTVA U CESTOVNOM PROMETU		11		0,00	0,00	
		Proračun ukupno:	177.300.000,00	61.969.270,25	100,00	34,95

Rekapitulacija prema izvorima financiranja:

Šifra	Izvor financiranja	plan	realizacija	struktura %	indeks
11	Opći prihodi i primici	**57.639.032,75**	27.186.789,80	**43,87**	**47,17**
12	Fond poravnanja i dodatni udio u porezu na dohod	**75.484.448,58**	26.805.220,61	**43,26**	**35,51**
13	Koncesije	**6.184.800,00**	3.052.806,91	**4,93**	**49,36**
14	Naknada za brodice	**1.300.000,00**	462.434,63	**0,75**	**35,57**
15	Lovozakupnina	**600.000,00**	190.000,00	**0,31**	**31,67**
16	Višak prihoda poslovanja	**3.500.000,00**	270.235,57	**0,44**	**7,72**
17	Naknada za navodnjavanje	**514.000,00**	177.416,30	**0,29**	**34,52**
19	Refundacija rashoda	**36.000,00**	31.522,21	**0,05**	**87,56**
31	Vlastiti prihodi - korisnici	**9.362.008,00**	1.207.389,03	**1,95**	**12,90**
41	Prihodi za posebne namjene korisnici	**7.323.575,67**	890.419,54	**1,44**	**12,16**
51	Državni proračun	**3.842.567,00**	839.425,35	**1,35**	**21,85**
52	Izvanproračunski fondovi	**1.959.100,00**	212.517,84	**0,34**	**10,85**
53	Proračun JLS	**6.470.334,00**	293.679,50	**0,47**	**4,54**
54	Pomoći iz inozemstva	**1.916.720,00**	75.521,00	**0,12**	**3,94**
61	Tekuće donacije - korisnici	**213.914,00**	28.858,83	**0,05**	**13,49**
71	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	**953.500,00**	245.033,13	**0,40**	**25,70**
	ukupno:	**177.300.000,00**	61.969.270,25	**100,00**	**34,95**

ZADARSKA ŽUPANIJA

PRILOG 1. - POMOĆI

UKUPNI PRIHODI I PRIMITCI		Izvori financiranja	Plan	Izvršenje	Struktura % :	Indeks
632113	Regija Olomoucky-prog. brige za starije osobe	54	**30.000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
632114	Projekt Hans	54	100.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
632115	Regija Marche - GIPP, zelena javna nabava	54	300.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
632116	Regija Marche - program Narodni muzej	54	550.015,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6321	TEKUĆE POMOĆI OD MEĐUNARODNIH ORGANIZ.		980.015,00	**0,00**	**0,00**	**0,00**
632211	Regija Puglia-projekt HAZADR	54	181.645,00	0,00	**0,00**	**0,00**
632213	Rege Marche -Projekt DREAM	54	154.870,00	0,00	**0,00**	**0,00**
632214	Institucija EU- Projekt BySEAcle	54	108.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
632215	Regija Veneto- Projekt ECO SEA	54	179.690,00	0,00	**0,00**	**0,00**
632216	Fondacione Graphitech - iSCOPE	54	87.500,00	100.821,11	**4,06**	**115,22**
632217	Projekt EU - Javna ustanova	54	225.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6322	KAPITALNE POMOĆI OD MEĐUNAR.ORGANIZCIJA		936.705,00	**100.821,11**	**4,06**	**10,76**
632	POMOĆI OD MEĐUNAR.ORGANIZ.TE INSTIT.EU		1.916.720,00	**100.821,11**	**4,06**	**5,26**
6331122	MPPI- uspostava GIS-a	51	200.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6331131	MOBMS-subvencija kamata za LPR	51	20.000,00	8.208,39	**0,33**	**41,04**
6331143	MT-rad liječničkih timova	51	230.960,00	190.000,00	**7,65**	**82,27**
6331151	MGRP-subven.kamata za LPR	51	1.000.000,00	530.596,35	**21,36**	**53,06**
6331161	MGPU-refundacija plaća	51	1.117.016,00	279.253,86	**11,24**	**25,00**
6331171	MZOPUG-eko brodica	51	230.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6331181	MK - Narodni muzej-izložbe,	51	101.285,00	0,00	**0,00**	**0,00**
633119	Min.vanjskih i europ.poslova-MVEP	51	175.000,00	10.000,00	**0,40**	**5,71**
6331192	MZOS - srednje škole	51	50.500,00	202.836,60	**8,17**	**401,66**
6331312	Grad Zadar- NMZ-refundacija rashoda	53	159.979,00	72.879,36	**2,93**	**45,56**
6331313	Grad Zadar - dežurstvo pedijatra	53	80.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6331314	Grad Zadar - NMZ - izložbe	53	111.700,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6331315	Grad Zadar- KLZ-predstave	53	135.000,00	155.000,00	**6,24**	**114,81**
6331331	Grad Biograd-refundacija rashoda	53	64.200,00	5.527,71	**0,22**	**8,61**
6331412	Sredstva JLS - Osnovne škole	53	298.550,00	160.501,25	**6,46**	**53,76**
6331413	Sredstva JLS - Srednje škole	53	76.587,00	646.118,76	**26,02**	**843,64**
6331414	Općina Pakoštane - refunadacija rashoda	53	10.700,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6331415	Općina Pašman - refunadacija rashoda	53	10.700,00	1.633,73	**0,07**	**15,27**
6331416	Općina Tkon - refunadacija rashoda	53	10.700,00	351,87	**0,01**	**3,29**
6331417	Općina Sv. Filip i Jakov- refunadacija rashoda	53	10.700,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6331	TEKUĆE POMOĆI IZ PRORAČUNA		4.093.577,00	**2.262.907,88**	**91,11**	**55,28**
6332181	MK - Kazališta lutaka -za opremu	51	164.984,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6332182	MK- Narodni muzej - zgrada i oprema	51	31.620,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6332183	MK- obnova zidova crkve SV. Dominika	51	521.202,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6332313	Grad Zadar-OB -angio sala	53	2.750.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6332315	Grad Zadar - projektna dok. Gaženica	53	75.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6332317	Grad Zadar - Narodni muzej za zgradu	53	311.250,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6332318	Grad Zadar - Kazalište lutaka oprema	53	80.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6332321	Grad Benkovac-ispost.centra za soc.skrb	53	75.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6332331	Grad Biograd - SŠ Biograd športska dvor	53	300.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6332411	Sredstva JLS-za elaborat sanitarne zašt.	53	100.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6332412	Sredstva JLS-za vodovodizaciju	53	500.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**
6332415	Sredstva JLS za prostorne podloge	53	308.718,00	76.917,00	**3,10**	**24,91**
6332416	Sredstva JLS sustavi navodnjovanje	53	91.000,00	2.737,00	**0,11**	**3,01**
6332418	Sredstva JLS - Osnovne škole	11	0,00	2.000,00	**0,08**	
6332431	Općina Bibinje- OŠ Bibinje	53	500.000,00	0,00	**0,00**	**0,00**

ZADARSKA ŽUPANIJA

PRILOG 1. - POMOĆI

UKUPNI PRIHODI I PRIMITCI		Izvori financiranja	Plan	Izvršenje	Struktura % :	Indeks
6332481	Sredstva JLS - Osnovne škole	53	310.550,00	0,00	0,00	0,00
6332491	Sredstva JLS - Srednje škole	53	100.000,00	0,00	0,00	0,00
6332	KAPITALNE POMOĆI IZ PRORAČUNA		6.219.324,00	81.654,00	3,29	1,31
633	POMOĆI IZ PRORAČUNA		10.312.901,00	2.344.561,88	94,40	22,73
6342312	FZOEU-Atlas vjetra	11	0,00	38.201,50	1,54	
6342331	HV-pojedinačni planovi navodnjavanja	52	1.078.000,00	0,00	0,00	0,00
6342332	Hrv.vode-sanacija bazena Kašić	52	640.000,00	0,00	0,00	0,00
6342341	ARR- Projekt Una Spring of life	52	241.100,00	0,00	0,00	0,00
6342	KAPIT.POMOĆI OD OSTALIH SUBJEKATA UNUTAR O.PR		1.959.100,00	38.201,50	1,54	1,95
634	POMOĆI OD OSTALIH SUBJEKATA UNUTAR OPĆEG PROR.		1.959.100,00	38.201,50	1,54	1,95
63	POMOĆI IZ INOZEM. I OD SUBJ.UNUTAR OPĆE DRŽAVE		14.188.721,00	2.483.584,49	100,00	17,50
Klasa: 6	PRIHODI POSLOVANJA		14.188.721,00	2.483.584,49	100,00	17,50
		Ukupno:	14.188.721,00	2.483.584,49	100,00	17,50

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA:400-05/12-01/03
URBROJ:2198/1-02-12-6
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Na temelju članka 111. stavak 2. Zakona o proračunu („Narodne novine“, broj 87/08), i članka 12. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“, broj 15/09, 7/10. 11/10 i 4/12), Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

ODLUKU
O DAVANJU SUGLASNOSTI NA POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU FINANCIJSKOG PLANA ŽUPANIJSKE UPRAVE ZA CESTE ZADARSKE ŽUPANIJE ZA 2012. GODINU

I.

Daje se suglasnost Županijskoj upravi za ceste Zadarske županije na:

Polugodišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana za 2012. godinu koji sadrži:

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA	***PLAN ZA 2012.***	***OSTVARENJE I – VI 2012.***
PRIHODI POSLOVANJA	**53.285.333,00**	**24.493.826,55**
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	**80.000,00**	**75.000,00**
RASHODI POSLOVANJA	**41.525.333,00**	**26.198.849,15**
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	**8.240.000,00**	**1.731.827,09**
RAZLIKA - VIŠAK/MANJAK	**-3.600.000,00**	**3.361.850,69**

B. VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE	***PLAN ZA 2012.***	***OSTVARENJE I – VI 2012.***
VIŠAK PRIHODA IZ 2011. GODINE	**0,00**	**3.201.283,04**

C. RAČUN FINANCIRANJA	***PLAN ZA 2012.***	***OSTVARENJE I – VI 2012.***
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	**0,00**	**0,00**
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	**3.600.000,00**	**2.245.727,85**
NETO FINANCIRANJE	**-3.600.000,00**	**-2.245.727,85**
VIŠAK/MANJAK + VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE + NETO FINANCIRANJE	**0,00**	**-2.406.293,50**

II.

Polugodišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana Županijske uprave za ceste Zadarske županije za 2012. godinu stupa na snagu danom objave u „Službenom glasniku Zadarske županije“.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 470-01/12-01/06
URBROJ: 2198/1-02-12-7
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Temeljem članka 88. stavak 3. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ broj 117/93, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 73/08, 25/12) i članka 12. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09, 7/10, 11/10, 4/12) Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici, održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

Z A K LJ U Č A K

Prihvaća se Izvješće Državnog ureda za reviziju o obavljenoj financijskoj reviziji Zadarske županije za 2011. godinu.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 011-03/12-01/09
URBROJ: 2198/1-02-12-15
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Na temelju članka 12. Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija („Narodne novine“ broj 53/10) te članka 12. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09, 7/10, 11/10-ispravak, 04/12) Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

Z A K LJ U Č A K

Prihvaća se Izvješće o provedbi Županijske razvojne strategije Zadarske županije za 2011. godinu.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 910-04/11-01/16
URBROJ: 2198/1-02-12-9
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Temeljem članka 12. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09, 7/10, 11/10 - isp., 4/12), Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

O D L U K U

o donošenju Programa ruralnog razvoja Zadarske županije 2012. - 2014.

I.

Donosi se Program ruralnog razvoja Zadarske županije 2012. - 2014.

II.

Program iz točke I. ove Odluke nalazi se u prilogu ove Odluke te čini njezin sastavni dio.

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenom glasniku Zadarske županije“.

PREDSJEDNIK

Željko Lončar

2012.-
2014.

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA ZADARSKE ŽUPANIJE

Naručitelj: Zadarska županija

Izrađivač: ZADRA d.o.o.

Naručitelj: Zadarska županija
Izrađivač: ZADRA d.o.o.
Partner: UNDP Hrvatska (Program Life)

Autori:
Zadarska županija
Upravni odjel za poljoprivredu
Daniel Segarić, dipl.ing.

Agronomski fakultet sveučilišta u Zagrebu
Prof.dr.sc. Damir Kovačić

Razvojna agencija Zadarske županije, ZADRA d.o.o.
Šime Erlić, dipl.oec.
Sanja Peričić, dipl.oec.
Tihana Jurišić, mag.ing.hortikulture
Marija Brkljača, dipl.oec.
Katarina Colić, dipl.oec.
Josip Matassi, dipl.oec.
Marica Babić, dipl.ing.

Suradnici:
Hrvatska poljoprivredna komora
Dr.sc. Lav Bavčević
Gordana Dragun, dipl.ing.agr.

Hrvatska poljoprivredna agencija
Dolores Barač, dipl.ing.agr.

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije
mr. sc., Morana Bačić

ZADARSKA ŽUPANIJA
Adresa: Božidara Petranovića 8, 23000 Zadar
Tel.: 023/350-350
Web: www.zadarska-zupanija.hr

RAZVOJNA AGENCIJA ZADARSKE ŽUPANIJE – ZADRA d.o.o.
Adresa: Grgura Budislavića 99, 23000 Zadar
Tel: 023/492-881
Web: www.zadra.hr

UNDP Hrvatska
Program: Lokalni razvoj
Područni ured Zadar
Tel: 023/254-003
Web:www.undp.hr/show.jsp?page=90505

Zadar, 2012.

SADRŽAJ

I. Uvod **3**
II. Pristup izradi programa **4**
III. Politika ruralnog razvoja EU 2007.-2013. ..... **7**
IV. Ruralni prostor Zadarske županije **9**
4.1. Ruralno područje Zadarske županije (teritorijalno određenje) 9
4.2. LEADER pristup u ruralnom razvoju i LAG-ovi Zadarske županije 16
4.2.1. LEADER pristup ruralnom razvoju 16
4.2.2 LAG-ovi RH i Zadarske županije 19
4.3. Stanovništvo 23
4.4. Gospodarstvo ruralnih područja Zadarske županije 26
4.4.1 Osnovni gospodarski pokazatelji 26
4.4.2. Poduzetništvo 30
4.5. Financiranje ruralnog razvoja Zadarske županije 34
4.6. Infrastruktura u ruralnim područjima 37
4.6.1. Komunalna infrastruktura 37
4.6.2. Društvena infrasturktura 42
4.7. Ruralna područja pod minama 44
4.8 Ekosustavi, krajobrazna i biološka raznolikost 46
4.8.1. Zaštićeni dijelovi prirode u Zadarskoj županiji 47
4.8.2. NEM (Nacionalna ekološka mreža) i NATURA 2000 48
4.8.3. Poljoprivredna bioraznolikost Dalmacije i Zadarske županije 50
4.9. Kulturno – povijesna baština 54
4.10. Udruge Zadarske županije 56
4.11. Stanje poljoprivrednog zemljišta u Zadarskoj županiji 57
V. Stanje najvažnijih sektora ruralnog razvoja **62**
5.1. Poljoprivredni sektor 62
5.1.1. Biljna proizvodnja 63
5.1.2. Povrćarstvo 63
5.1.3. Voćarstvo 64
5.1.4. Vinarstvo i vinogradarstvo 65
5.1.5. Maslinarstvo 66
5.2. Stočarstvo 68
5.3. Ekološka poljoprivreda 69
5.4. Ruralni turizam 71
5.5. Šumarstvo 76
5.6. Lovstvo 78
5.7. Ribarstvo i akvakultura 79
VI. SWOT analiza ruralnog područja Zadarske županije **86**
6.1. SWOT analiza ruralnog prostora Zadarske županije 87
6.2. SWOT analiza najvažnijih sektora ruralnog razvoja Zadarske županije 89
VII. Strateški program ruralnog razvoja Zadarske županije **93**
7.1. Vizija, strateški ciljevi, prioriteti i mjere ruralnog razvoja 93
7.1.1. VIZIJA 93
7.1.2. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE RURALNOG RAZVOJA 93
7.2. Opis mjera 100
7.3. Posebno važni prioriteti za pripremu ruralnih područja u razdoblju do ulaska u EU 116
7.4. Usklađenost programa ruralnog razvoja sa dokumentima više razine 118
7.5. Analiza baze ruralnih projekata 120
7.6. Financijski okvir 122
7.7. Provedba i praćenje programa ruralnog razvoja 125
VIII. Zaključak **127**

I.
Uvod

Izražene razlike u stupnju razvijenosti između sela i grada dovele su do značajnog zaostajanja ruralnih područja u odnosu na urbana područja RH. Ruralna područja bilježe niže stope zaposlenosti i ekonomskog rasta što za posljedicu ima kontinuiranu depopulaciju ruralnog područja. U takvim uvjetima najveća odgovornost u provedbi ruralnog razvoja leži na nacionalnoj politici, međutim znatan doprinos može se postići lokalnim politikama vezanima uz ruralni i regionalni razvoj koje kroz primijenjenu decentralizaciju sve više dolaze do izražaja. Prenošenje odgovornosti na regionalnu i lokalnu razinu praksa je zemalja članica EU koju teži primjeniti i RH u svojim razvojnim politikama.

Upravo zbog toga neophodno je izgraditi sustav koji će osposobiti kapacitete i lokalnu ekonomiju kako bi što bolje iskoristili prilike koje se pružaju procesom integracije u EU. To znači da se Zadarska županija zajedno s lokalnim institucijama i JLS-e, u ovom kratkom razdoblju do ulaska u EU, treba što bolje prilagodi politikama EU koje su vezane za ruralni razvoj. Prije svega koristeći sve mogućnosti koje različiti fondovi nude, ali i primjenom standarda EU-a kojima će se unaprijediti vlastiti kapaciteti u ruralnom razvoju.

Gledajući šire stanje, Zadarska županija zaostaje za mnogim regijama EU-a pa je stoga potrebno definirati politike kojima će se unaprijediti ruralni prostor, infrastruktura, organizacije civilnog društva, tržište ruralnih proizvoda te ostali važni aspekti ruralnog razvoja. U tom smjeru Županija, općine i ostale institucije moraju zajednički i koordinirano djelovati u poticanju ruralnog razvoja.

S ruralnim područjima koja od 2007. godine obuhvaćaju više od 90% ukupnog teritorija 27 zemalja članica EU i 56% stanovnika, jačanje politike ruralnog razvoja dobiva na važnosti i uvrštava se među razvojne prioritete EU-a. U tom kontekstu, donošenje Programa ruralnog razvoja na lokalnoj/regionalnoj razini važan je događaj u ovom procesu, koji je istican i od strane Europske unije kao prioritet.

Kako bi odgovorili na spomenute izazove, Zadarska županija i Program UN-a za razvoj (UNDP) odlučili su pristupiti pripremi Programa ruralnog razvoja Zadarske županije, a u cilju strateške pripreme Županije za izazove koji slijede do ulaska Hrvatske u Europsku uniju te je u skladu s tim i potpisan sporazum o suradnji pod nazivom „Priprema Programa ruralnog razvoja Zadarske županije". Za provedbenog partnera odabrana je Razvojna agencija Zadarske županije (ZADRA).

Program ruralnog razvoja Zadarske županije je strateško plansko programski dokument te sredstvo za učinkovitije i uspješnije upravljanje razvojem poljoprivrede, ribarstva i ruralnih područja Zadarske županije. To je inače uobičajen instrument koji se koristi u Europskoj uniji kako bi unaprijedio regionalni, odnosno županijski razvoj. Program je jedan od razvojnih dokumenata Zadarske županije koji treba odrediti što se sve u narednom razdoblju do ulaska u EU treba učiniti kako bi budući život u ruralnim područjima Zadarske županije bio bolji i lakši.

Polazeći od navedenog, jedna od osnovnih zadaća ovog programa bila je odrediti razvoj ruralnog područja Zadarske županije vrednovanjem i prepoznavanjem proizvoda i usluga. S druge strane zbog kratkog vremena do ulaska RH u EU ovaj program treba poslužiti kao priprema politike ruralnog razvoja županije, općina i ostalih institucija važnih za ruralni razvoj, na zajedničku ruralnu politiku EU-a. Program ruralnog razvoja Zadarske županije prvi je dokument nakon Regionalnog operativnog programa (ROP-a) i Županijske razvojne strategije (ŽRS-a), koji su se samo djelomično doticali politike ruralnog razvoja, s kojim Zadarska županija definira zajedničku politiku ruralnog razvoja te će kao takav biti temelj za izradu sveobuhvatne strategije ruralnog razvoja u sljedećem programskom ciklusu, nakon 2013. godine i ulaska RH u EU. Program je u skladu sa Županijskom razvojnom strategijom koju je Županijska skupština usvojila u veljači 2011. godine kao i sa Strategijom ruralnog razvoja RH.

II. Pristup izradi programa

Program ruralnog razvoja Zadarske županije – značenje

Program je planski dokument politike lokalnog razvoja kojim se određuju strateški ciljevi i prioriteti održivog društveno-gospodarskog razvoja ruralnih područja Zadarske županije. Programsko razdoblje je kraće od klasičnih strategija što ga čini konkretnijim i lakše primjenjivim u provedbi. Cilj Programa je da za naredni programski ciklus do kraja 2013. godine predloži realno ostvarive i mjerljive ciljeve, prioritete i mjere koji će doprinijeti zajedničkoj i koordiniranoj provedbi razvojne ruralne politike do ulaska RH u EU.

Strateški ciljevi i prioriteti Programa usklađuju se s onima utvrđenim u Županijskoj razvojnoj strategiji i drugim planskim dokumentima više razine.

Osnovne faze izrade Programa

Izrada Programa ruralnog razvoja Zadarske županije podijeljena je u tri osnovne faze:

1. FAZA sastoji se od identificiranja radne skupine sačinjenih od djelatnika ZADRA-e i predstavnika raznih organizacija bitnih za ruralni razvoj. Paralelno se prikupljaju sve potrebne informacije i podaci potrebni za izradu analize stanja, što uključuje:

SEKUNDARNA ISTRAŽIVANJA	PRIMARNA ISTRAŽIVANJA
Pregled svih dostupnih dokumenata bitnih za izradu Programa, statističkih baza, analiza zakonskog i institucionalnog okvira idr.	Analiza postojeće prakse i stanja na terenu putem intervjua, upitnika, isl.

2. FAZA se sastoji od radnih sastanaka na kojima se izlažu problemi i vodi se rasprava sa svrhom utvrđivanja ciljeva i mjera.

3. FAZA je sama izrada strategije.

Organizacija tijela za izradu Programa

Cjelokupni proces izrade Programa temelji se na **partnerskom pristupu i participativnoj metodologiji** kojoj je svrha postići konsenzus predstavnika svih ciljnih skupina (javni, privatni i civilni sektor) u definiranju razvojne politike. Temeljem toga formiraju se sljedeća tijela za izradu strategije:

Partnerski odbor za ruralni razvoj je najviše organizacijsko tijelo za izradu i provedbu Programa te je odgovorno za konačno prihvaćanje Programa. Partnerstvo je sačinjeno od predstavnika županije (razni upravni odjeli), ZADRA-e, UNDP-a, Zavoda za prostorno uređenje, HPK, LAG-ova, HGK i sveučilišta.

Partnerski odbor sudjeluje u svim fazama izrade i provedbe Programa ruralnog razvoja od analize stanja i SWOT analize, preko definiranja razvojnih problema županije, utvrđivanja vizije i ciljeva, prioriteta i mjera, do odabira razvojnih projekata i praćenja provedbe Programa ruralnog razvoja

Nadzorno povjerenstvo za izradu Programa Povjerenstvo je osnovano sa svrhom usuglašavanja koncepta i praćenje napretka izrade Programa. Sastavljeno je od inicijatora izrade Programa: predstavnika županije, UNDP-a i ZADRA-e

Radni tim je operativno tijelo koje će svakodnevno raditi na izradi Programa. To uključuje planiranje i koordiniranje aktivnosti izrade, organizaciju sastanaka i radnih skupina, dnevnu komunikaciju s predstavnicima različitih

tijela za izradu Programa, i samu izradu, tj. sklapanje dijelova Programa. Radni tim se sastoji od predstavnika ZADRA-e i Upravnog odjela za poljoprivredu Zadarske županije te vanjskog stručnjaka.

Radne skupine uključuju sve relevantne dionike ruralnog razvoja. Formirane su tako da uključuju predstavnike javnog, privatnog i civilnog sektora. One su „glas" onih koji su izravno povezani s ruralnim područjem Zadarske županije, stoga je njihovo mišljenje od iznimne važnosti. Radne skupine su sudjelovale izravno svojim prijedlozima i kritikama u svim fazama izrade Programa. Njihovo mišljenje posebno je pomoglo kod izrade analize stanja i SWOT analize te kod prihvaćanja ciljeva, prioriteta i mjera. Radne skupine su djelovale preko organiziranih radionica. Za izradu Programa formirane su 3 radne skupine, i to prema postojećim LAG-ovima kako bi se pokrilo područje cijele županije. To su:

- **Radna skupina za područje LAG Bura;**
- **Radna skupina za područje LAG Laura;**
- **Radna skupina za područje LAG otoci** uz sve ostale sudionike koji nisu dio ove podjele, a bitni su za ruralni razvoj.

Provedbeno tijelo oformljeno za vrijeme izrade Programa je tijelo odhovorno za koordinaciju provedbe strategije, monitoring i izvještavanje, po načelima integriranog upravljanja razvojem. Sastoji se od predstavnika ZŽ i ZADRA-e.

Kroz izravno sudjelovanje svakog pojedinog sudionika, prikupljene su informacije o dosadašnjem radu i programima odgovarajućih ustanova i službi, kao i mišljenja sudionika a u svezi ograničenjima i mogućim prigodama za razvitak. Najveći dio sudionika dostavio je i projekte ruralnog razvoja na za to napravljenim upitnicima (**baza ruralnih projekata**). Projekti su pomogli u definiranju mjera, te su dali Programu realan okvir koji odgovara sadašnjem stanju sa terenu. Ujedno takvi projekti će biti predmetom potpore u okviru programa ruralnog razvoja.

Metodologija izrade

Izrada Programa temeljila se na sljedećim pristupima:

- **Partnerski pristup**

Kroz navedena tijela i organizacijsku strukturu za izradu Programa razni dionici ruralnog razvoja – predstavnici javnog, privatnog i civilnog sektora, imali su priliku sudjelovati, davati prijedloge i komentirati procese izrade Programa.
Partnerstvo se rukovodilo sljedećim pristupima:

konsenzus – poticanjem napretka u postizanju sporazuma kroz pregovarački konsenzus;
jednakost – niti jednom članu nije omogućen dominantan utjecaj u radu partnerstva;
transparentnost – svi dionici potpuno su informirani i upoznati s aktivnostima koje partnerstvo poduzima u svom radu.

- **Istraživački i analitički pristup**
Definiranjem vrste podataka, izvora i načina njihovog prikupljanja osigurava se kvaliteta statističke i analitičke osnove za izradu Programa. Temeljem kvalitetno prikupljenih i obrađenih ulaznih podataka definira se ocijene stanja ruralnog razvoja koja mora dati zaključke stanja razvoja (SWOT), što je osnova za daljnje utvrđivanje vizije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera njezinog budućeg razvoja.

- **Strateški pristup** uključuje promišljanje, oblikovanje i vrednovanje željenog smjera ruralnog razvoja. To uključuje viziju razvoja, strateške ciljeve, prioritete razvoja i mjere odnosno projekte kojim će se doprinijeti ostvarivanju programa ruralnog razvoja i postavljene vizije.

- **Pristup praćenja i vrednovanja**
Praćenje ostvarivanja definiranog programa omogućuje kontinuirano unaprjeđivanje i vrednovanje postignutog. Zbog toga je određeno provedbeno tijelo koje će koordinirati provedbom Programa ali i vrednovati ono što je postignuto prema zadanim indikatorima za ciljeve, prioritete i mjere.

Slika 1.: Organizacijska struktura za izradu Programa

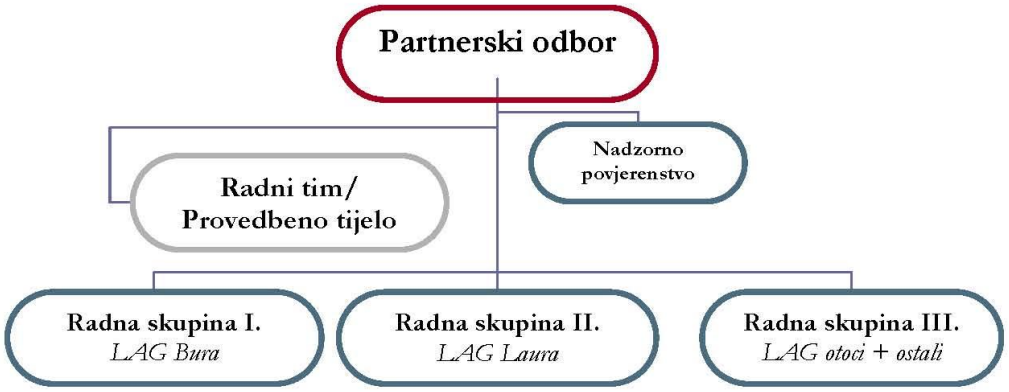

Izvor: ZADRA d.o.o.

III.
Politika ruralnog razvoja EU 2007.-2013.

S više od 56% stanovništva u ruralnim područjima koja pokrivaju 91% teritorija 27 zemalja članica Europske Unije (EU), ruralni razvoj je važno političko pitanje. Poljoprivreda i šumarstvo ostaju ključni čimbenici u pitanjima iskoristivosti zemljišta i upravljanja prirodnim resursima u ruralnim područjima EU, te predstavljaju platformu gospodarske različitosti u ruralnim zajednicama. Jačanje politike ruralnog razvoja EU je, dakle, opći prioritet EU.

Zašto imati politiku ruralnog razvoja?

Europska Unija ima aktivnu politiku ruralnog razvoja koja pomaže ostvarivanju vrijednih ciljeva usmjerenih na naša ruralna područja i ljude koji tamo žive i rade. Ruralna područja Europske Unije vitalni su dio njezinog fizičkog *make-up*-a i identiteta. Prema standardnoj definiciji, više od 91% teritorija EU su "ruralna područja", što čini dom više od 56% stanovnika EU. Nadalje, fantastičan niz zapanjujućih i prekrasnih krajolika u EU su obilježja koja joj oblikuju karakter od planina do stepe, od velikih šuma do ravnih dolina.

Mnoga ruralna područja EU susreću se sa značajnim izazovima. Velik broj tvrtki u sektoru poljoprivrede i šumarstva još uvijek trebaju izgraditi svoju konkurentnost. Općenitije gledano prosječan prihod po stanovniku je manji u ruralnim područjima nego u gradovima, dok su osnovne vještine ograničenije, a sektor usluga manje razvijen. Također, briga za ruralne sredine često sa sobom nosi i financijski trošak.

S druge strane Europska ruralna područja imaju mnogo za ponuditi. Daju osnovne sirovine, a njihova vrijednost u obliku ljepote, odmora i rekreacije, kada im se posveti pozornost, je očita. Ruralni prostor djeluju poput pluća pa su zbog toga pravo bojno polje za borbu protiv klimatskih promjena. Također, mnoge ljude privlači ideja o životu i / ili radu u tim područjima, pod uvjetom da imaju osiguran pristup odgovarajućim uslugama i infrastrukturi.

To znači da su Lisabonska strategija rasta i radnih mjesta EU, te Göteborška Strategija održivog razvoja jednako relevantne za ruralna područja kao i za mjesta i gradove. Politika ruralnog razvoja u EU odnosi se na ispunjavanje izazova s kojima se susreću naša ruralna područja te na ostvarenje njihovog punog potencijala.

Zašto imati *zajedničku* politiku ruralnog razvoja?

Teoretski, pojedine države članice EU **mogu odlučivati i upravljati potpuno neovisnim politikama ruralnog razvoja**. Međutim, ovaj pristup bi bio loš u praksi. Nisu sve zemlje u EU u mogućnosti priuštiti si politike koje su im potrebne. Štoviše, mnoga pitanja kojima se bavi Politika ruralnog razvoja ne dijele se uredno po nacionalnim ili regionalnim granicama, već utječu na ljude u širem kontekstu (npr. zagađenje vrlo lako prelazi granice; općenito, održivost okoliša je postala europskom i međunarodnom brigom). Također, politika ruralnog razvoja povezana je sa nizom drugih politika na razini EU.

Dakle, EU ima zajedničku politiku ruralnog razvoja, koja ipak stavlja značajnu kontrolu u ruke pojedinih država članica i regija. Politika se financira dijelom iz središnjeg proračuna EU, a

dijelom iz nacionalnih ili regionalnih proračuna pojedinih država članica.

Struktura politike ruralnog razvoja

Osnovni propisi koji reguliraju Politiku ruralnog razvoja za razdoblje od 2007. do 2013., kao i političke mjere na raspolaganju državama članicama i regijama, utvrđeni su Uredbom Vijeća (EK) br. 1698/2005.

Temeljem ove Uredbe, Politika ruralnog razvoja za razdoblje od 2007. do 2013. usmjerena je na tri teme (poznate kao "tematske osi"). To su:

- poboljšanje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva;
- poboljšanje okoliša i prirode;
- poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i poticanje diversifikacije ruralnog gospodarstva.

Kako bi se osigurao uravnotežen pristup politici, države članice i regije su dužne rasporediti svoje financiranje ruralnog razvoja na sve tri navedene tematske osi.

Daljnji je uvjet da se dijelom financiranja mora podupriječi projekte na temelju iskustva sa LEADER inicijativom Zajednice. "LEADER pristup" za ruralni razvoj uključuje vrlo individualne projekte planirane i provedene od strane lokalnih partnerstava za rješavanje specifičnih lokalnih problema.

Kao i prije 2007. godine, svaka država članica (ili regija, u slučajevima u kojima su ovlasti prenesene na regionalnu razinu) mora izložiti program ruralnog razvoja, koji određuje na što će se sredstva utrošiti i na koje mjere u razdoblju od 2007. do 2013.

Nova značajka za razdoblje 2007. do 2013. je veći naglasak na koherentnoj strategiji za ruralni razvoj diljem EU što se postiže korištenjem **Nacionalnih strateških planova** koji moraju biti temeljeni na Strateškim smjernicama Europske Unije.

Ovaj pristup bi trebao pomoći da se:

- identificiraju područja u kojima korištenje potpore za ruralni razvoj EU daje najveću vrijednost na razini EU;
- ostvari veza s glavnim prioritetima EU (npr. onima u Lisabonskoj i Göteborškoj Agendi);
- osigura dosljednost s drugim politikama EU, osobito onih za ekonomsku koheziju i okoliš;
- pruži potpora provedbi nove tržišno-orijentirane poljoprivredne politike i nužnom restrukturiranju u starim i novim državama članicama.

IV. Ruralni prostor Zadarske županije

4.1. Ruralno područje Zadarske županije (teritorijalno određenje)

4.1.1. Definicija ruralnog područja

Kao najčešći međunarodno priznat i korišten kriterij za razlikovanje ruralnih i urbanih područja u provedbi politike ruralnog razvoja koristi se definicija OECD-a koja se temelji na gustoći naseljenosti stanovništva. Metodologija OECD-a temelji se na dva pristupa:

Prvo lokalna razina (LAU 1/2 – općine, gradovi u RH) gdje se područja klasificiraju kao ruralna ili urbana temeljem praga od 150 stanovnika na km^2.

Zatim, na regionalnoj razini (NUTS 3 – županije u Republici Hrvatskoj), OECD definira tri skupine područja, ovisno o udjelu stanovništva u regiji koje živi u ruralnim lokalnim područjima:

pretežito ruralne regije (više od 50 % stanovništva regije živi u lokalnim ruralnim područjima),

značajno ruralne regije (15 – 50 % stanovništva regije živi u lokalnim ruralnim područjima) i

pretežito urbane regije (manje od 15 % stanovništva regije živi u lokalnim ruralnim područjima).

OECD metodologija je jedina međunarodno priznata definicija ruralnog područja. Ipak, rezultati ove metodologije ponekad nedovoljno precizno reflektiraju karakteristike ruralnog područja, posebno u regijama sa većom gustoćom naseljenosti. Tako je ponekad ovu metodologiju potrebno prilagoditi ili zamijeniti sa nekim drugim pristupom.

4.1.2. Stanje ruralnog prostora i prostorno razvojne cjeline Zadarske županije

Prema OECD klasifikaciji ruralnih područja (prema razini općine), od ukupno 229 naselja u Zadarskoj županiji, njih 210 je ruralno područje, što je 92 % od ukupnog broja naselja. Visoki udio ruralnog naspram urbanog prepoznatljiv je i u raspodjeli teritorija. Tako **od ukupno 3.643,33 km² Zadarske županije čak 92,8 % je ruralno područje**. Ostatak teritorija županije (7,2%) je urbano područje.

Raspodjela stanovništva pokazuje nešto drugačiju strukturu u korist urbanih područja. Tako je **48% stanovništva županije smješteno u ruralnim područjima**. Ostatak od 52% stanovništvo je iz urbanih dijelova županije što je još jedan dokaz velike raspršenosti stanovništva ruralnih područja (obzirom na teritorij koji pokriva ruralno područje).

Bitno drugačija situacija nije ni u zemljama EU. Tako preko 56% stanovništva iz 27 zemalja članica EU žive u ruralnim područjima, što pokriva 91 % teritorija. Ovo su podaci koji upućuju na iznimnu važnost politike ruralnog razvoja za EU.

Tablica 1.: Ruralna i urbana područja, stanovništvo i naselja prema OECD kriteriju u Zadarskoj županiji

Klasifikacija	OECD kriterij					
	km²	%	Broj naselja	%	Broj stanovnika	%
Ruralna područja*	3.380,92	92,8	210	92%	81.885	48%
Urbana područja	262,41	7,2	19	8%	88.513	52%
Ukupno	3.643,33	100	229	100	170.398	100

Izvor: DZS, 2010 i prostorni planovi općina. *Uključuju pretežito ruralna i značajno ruralna područja (izračun ZADRA prema podacima prostornih planova i DZS, 2011)

Prema kriteriju OECD-a na regionalnoj razini, Zadarska županija spada u **ZNAČAJNO RURALNE REGIJE** s 15-50% stanovništva koje živi u lokalnim ruralnim područjima. Od ukupnog broja stanovnika županije 48% stanovništva živi u ruralnim područjima. **To nije bio slučaj prema posljednjem popisu stanovništva kada je Zadarska županija spadala u pretežito ruralne regije** (više od 50% stanovništva u ruralnim područjima).

Korištenjem statističkih podataka (Popis 2011.) o područjima i stanovništvu (slijedom toga i o gustoći stanovništva) na razini *naselja* (229), najniža administrativna razina na kojoj su definirana *ruralna područja* su *nivo naselja/ općina/ gradova* (6 gradova/28 općina). Sve općine i gradovi su bili na osnovu gustoće stanovništva sakupljeni u dvije kategorije, tj. *urbane* zajednice (gustoća stanovništva > 150 osoba/km²) i *ruralne* zajednice (gustoća stanovništva < 150 osoba/km²) što je prikazano na slici.

Slika 2.: Prikaz ruralnih i urbanih općina prema OECD klasifikaciji*

Izvor: ZADRA
*Urbane općine prema kriteriju broja stanovnika po km² označene su crvenom bojom

4.1.3. Prostorno-razvojne cjeline Zadarske županije

Utvrdili smo kako je Zadarska županija značajno ruralna županija i da je većina područja županije upravo ruralni prostor. Kako bi što bolje razumjeli prostornu raznolikost županije, koja je temelj za definiranje buduće ruralne strategije, potrebno je sagledati županiju u nekoliko prostorno-razvojnih cjelina.

Prostornim planom Zadarske županije definirano je nekoliko razvojnih područja županije koja po određenim geomorfološkim i razvojnim karakteristikama imaju zajednička obilježja. Glavni prostorno razvojni pravci Zadarske županije su slijedeći:

1. ZADARSKA URBANA REGIJA,
2. ZADARSKO-BIOGRADSKI OTOCI,
3. OTOK PAG (DIO),
4. RAVNOKOTARSKI ZAOBALNI PROSTOR,
5. PROSTOR PODVELEBITSKOG KANALA,
6. BUKOVICA i
7. LIČKO-POUNSKI PROSTOR.

1. Zadarska urbana regija

Ovaj potez, dužine veće od 70 km, danas je urbano najjače eksploatiran prostor, a u nastupajućem vremenu taj će interes još porasti. Ishodišna točka čitavog ovog prostora Zadar, sa svojim svekolikim potencijalom, morat će ostvariti proces decentralizacije funkcija u interesu vlastitog umjerenijeg razvitka, **što znači potrebu jačanja drugih centara**: Biograda na Moru, Nina i Paga, ali i centara unutar prostora županije. Jedino je tako moguće ostvariti uravnotežen razvitak čitavog prostora.

Tablica 2.: Površina i broj stanovnika prostora zadarske urbane regije

Općina/Grad	*PROSTOR ZADARSKE URBANE REGIJE*		
Zadar Vir Privlaka Nin Poličnik (dio)[1] Zemunik Donji Bibinje Sukošan Galovac Sv. Filip i Jakov Biograd na Moru Pakoštane	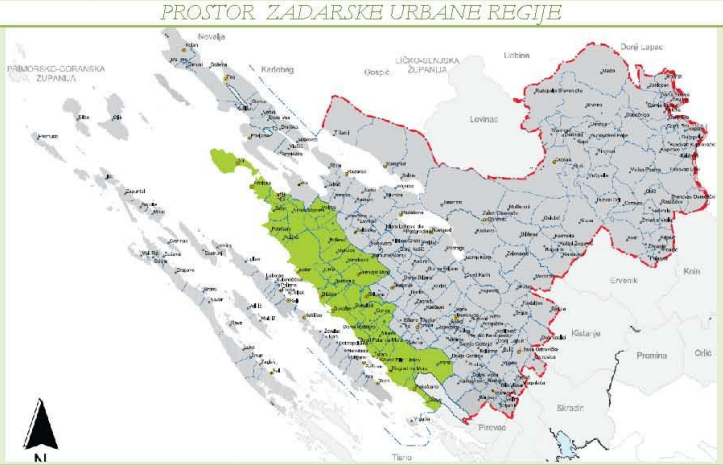		
Površina u km^2	**Broj stanovnika 2001.**		***Broj stanovnika 2011.***
526,63	106.448		**110.739 (+)**

[1] Dračevac Ninski, Briševo, Murvica

2. Ravnokotarski zaobalni prostor s dijelom Bukovice koji se proteže od Ljubačkog zaljeva na sjeveru do granice Županije na jugu, predstavlja pretežno poljoprivredni resurs Županije. Taj prostor već i danas ima značajnu poljoprivrednu proizvodnju, posebice u voćarstvu i vrtlarstvu, u sklopu postojećih, vrlo razvijenih poljoprivrednih dobara. **Prirodni centar ove prostorne cjeline je Benkovac** koji ima sve realne preduvjete da se gospodarski osnaži i razvije u izrazitije središte.

Tablica 3.: Površina i broj stanovnika ravnokotarskog zaobalnog prostora

Općina	RAVNOKOTARSKI ZAOBALNI PROSTOR		
Benkovac (dio)[1] Lišane Ostrovičke (dio)[2] Stankovci Polača Škabrnja Poličnik (dio)3	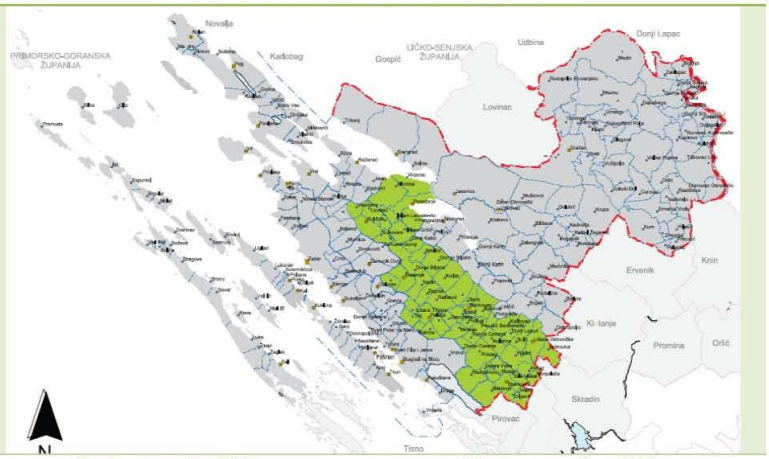		
Površina u km[2]	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.	
568,35	17.868	**18.385 (+)**	

[1] bez naselja: Bjelina, Brgud, Lisičići, Popovići, Karin, Bruška, Medviđa

[2] bez naselja: Dobropoljci.

[3] Islam Latinski, Lovinac, Poličnik, Suhovare, Visočane.

Tablica 4.: Površina i broj stanovnika prostora Bukovice

Općina	BUKOVICA		
Obrovac Benkovac (dio)[1] Lišane Ostrovičke (dio)2			
Površina u km[2]	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.	
525,95	4.408	**5.377 (+)**	

[1] Bjelina, Brgud, Lisičići, Popovići, Karin, Bruška, Medviđa

[2] Dobropoljci

3. Prostor podvelebitskog kanala s Novigradskim i Karinskim morem te gotovo čitavim kanjonom Zrmanje, gdje se nalazi NP Paklenica odnosno PP Velebit, zaštićeni kanjon rijeke Zrmanje i druge prirodne znamenitosti od najšireg značenja, svoje razvojne pravce će temeljiti na tim vrijednostima. Pritom treba posebno naglasiti činjenicu da se aspekt zaštite prostora naglašava kao temeljno planersko određenje prostornog plana Županije.

Tablica 5.: Površina i broj stanovnika prostora podvelebitskog kanala

Općine	PROSTOR PODVELEBITSKOG KANALA		
Starigrad Jasenice Novigrad Posedarje Ražanac	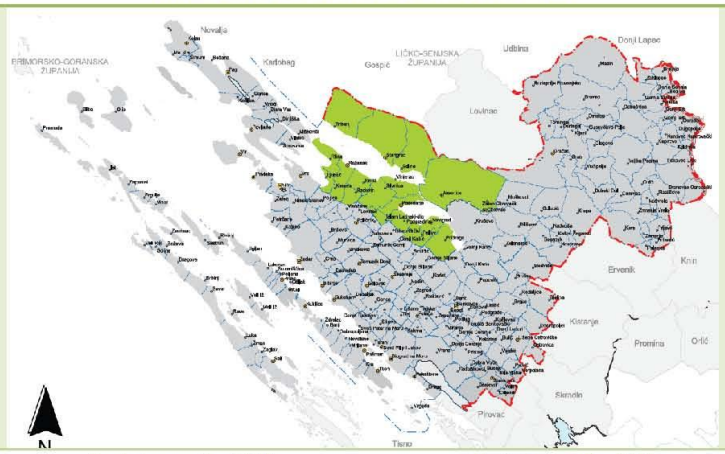		
Površina u km^2	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.	
489,02	12.210	**12.163 (-)**	

4. Ličko-pounski prostor, kao najmanje napučeno područje, posjeduje dostatne prirodne resurse koji mogu u budućnosti značiti potencijal intenzivnog razvoja stočarstva, šumarstva pa čak i zimskoga turizma. Naravno da će se to moći ostvariti odgovarajućim mjerama države u poticanju demografskoga razvitka. Kako je ovo područje u prometnom i općenito prostornom smislu najuže vezano s Likom, u svakom će pogledu s njom dijeliti sudbinu. Konačno, činjenica da ovaj prostor graniči sa susjednom državom - BIH (u dužini cca 40 km), može u svakom pogledu značiti poticaj za učinkovitiji razvitak pograničnog područja.

Tablica 6.: Površina i broj stanovnika ličko-pounskog prostora

Općina	LIČKO-POUNSKI PROSTOR		
Gračac	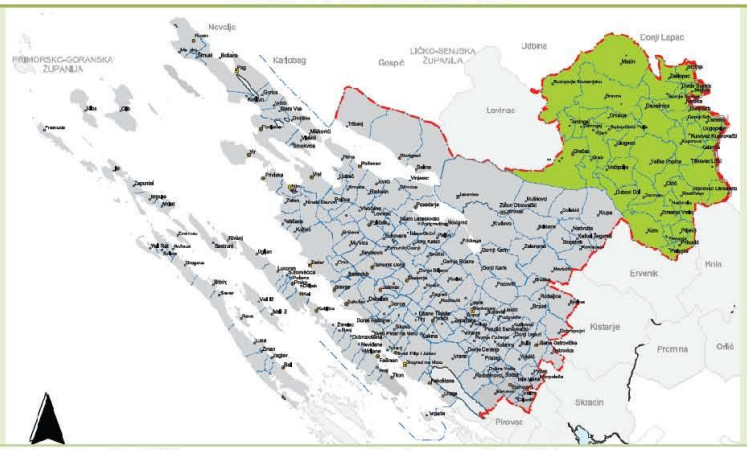		
Površina u km^2	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.	
948,68	3.923	**5.033 (+)**	

5. Otoci su svakako najosjetljiviji i najugroženiji dio županije. Taj ograničeni prostor ogromnog prirodnog potencijala s jedne strane te gospodarskoga i demografskog deficita s druge strane, čini ga izuzetno ranjivim. Uočavajući tu činjenicu država je posvetila posebnu skrb o otocima vrednujući njihovu prostornu problematiku jedinstveno kroz Nacionalni program razvitka otoka. Osnovni koncept strategije

razvitka otoka temelji se na metodi održivog razvoja koji će se podupirati posebnim mjerama zaustavljanja procesa depopulacije i odgovarajućim gospodarskim programima.

Tablica 7.: Površina i broj stanovnika zadarsko-biogradskih otoka

Otoci	ZADARSKO-BIOGRADSKI OTOCI		
Ugljan, Pašman, Vrgada, Dugi otok i Pučinski i manji otoci			
Površina u km^2	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.	
374,35	10.827		**10.258 (-)**

Tablica 8.: Površina i broj stanovnika otoka Paga

Općina/grad	OTOK PAG (DIO U ZADARSKOJ ŽUPANIJI)		
Pag Kolan Povljana	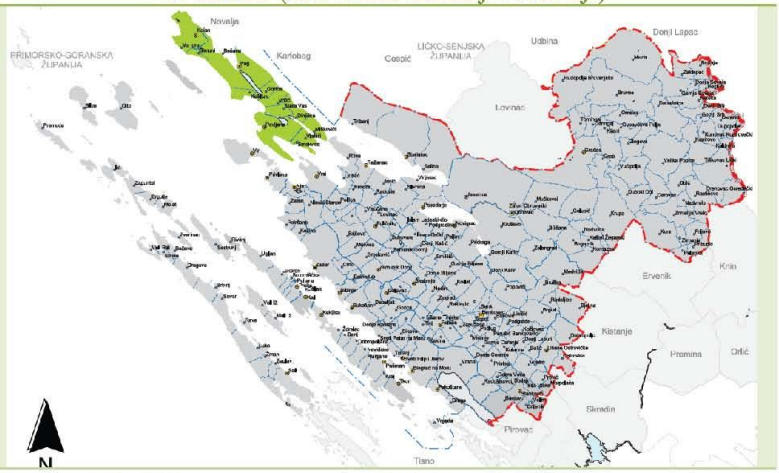		
Površina u km^2	Broj stanovnika 2001	Broj stanovnika 2011.	
200,68	5.063		**5.556 (+)**

RAZVOJNE POTREBE i OGRANIČENJA

POTREBE

- Potreba jačanja drugih centara uz Zadar; Biograda na Moru, Nina i Paga, ali i ostalih ruralnih centara unutar prostora Županije .
- Učinkovitije korištenje raznolikih prirodnih resursa županije u gospodarske svrhe. Prije svega more kao prirodni potencijal, izvor hrane i turistički resurs. Zatim relativno obilje poljoprivrednog zemljišta s posebnim naglaskom na Ravnim kotarima te prirodne ljepote i atraktivan pejzaž koji su pogodni za razvoj svih oblika turizma.
- Budući da je uređeno vlasništvo temeljni preduvjet za sve razvojne projekte, hitno su potrebne snažne mjere za rješavanje imovinsko pravnih pitanja.

OGRANIČENJA

- Zadarska županija ne predstavlja homogenu prirodno-geografsku regiju (čak 7 prostorno razvojnih cjelina), već je čini niz posebnih prostornih cjelina, međusobno povezanih svojim geografskim položajem. To je s jedne strane prednost jer je županija vrlo raznolika s obiljem resursa, ali s druge strane je otežavajući faktor za efikasno prostorno planiranje i razvoj.
- Usitnjenost zemljišta i veliki broj vlasnika – nesređeni imovinsko pravni odnosi često su glavni ograničavajući čimbenik u novim investicijama, pokretanju novih projekata i gospodarskom razvoju općenito.

4.2. LEADER pristup u ruralnom razvoju i LAG-ovi Zadarske županije

4.2.1. LEADER pristup ruralnom razvoju

Politika ruralnog razvoja sve je važniji dio **Zajedničke poljoprivredne politike** (CAP). Ona promovira održivi razvoj u europskim ruralnim područjima, a uključuje gospodarska, socijalna i ekološka pitanja. Više od polovice stanovništva u EU živi u ruralnim područjima koja pokrivaju 90% teritorija Unije. U okviru politike ruralnog razvoja EU LEADER predstavlja inovativni pristup.

LEADER je akronim od francuskog naziva "Poveznica između djelovanja u ruralnom razvoju". Kako i samo ime govori, **to je metoda mobiliziranja i prijenosa ruralnog razvoja u njegove lokalne zajednice**, što je u potpunosti drugačije od provođenja unaprijed određenih mjera. Iskustvo je pokazalo da LEADER može uistinu unaprijediti svakodnevni život ljudi u ruralnim područjima. On može odigrati važnu ulogu u poticanju pronalaženja inovativnih rješenja za stare i nove ruralne probleme i tako postaje svojevrstan "laboratorij" za podizanje kapaciteta zajednice i iskušavanje novih načina zadovoljavanja potreba ruralnih zajednica. LEADER je u mnogim ruralnim područjima u 15 zemalja članica ostvario vrijedne rezultate, a u mnogim ruralnim zajednicama u novim zemljama članicama, kao i u zemljama kandidatima mogao bi odigrati važnu ulogu pomažući im da se prilagode promjenama u današnjem svijetu.

LEADER pristup predstavlja alat koji dobro funkcionira u različitim situacijama i područjima, a time kreiranje ruralne politike prilagođava vrlo različitim potrebama ruralnih područja. Iz tih razloga LEADER je danas **postao sastavni dio politike ruralnog razvoja**. Poticanjem lokalnog sudjelovanja u pripremi i primjeni strategija održivog razvoja, Leader pristup se pokazao kao vrijedan resurs buduće ruralne politike.

Otkako je pokrenuta 1991. godine, Leader inicijativa nastoji omogućiti ruralnim zajednicama u EU postupak za uključenje partnera na lokalnoj razini u upravljanje budućim razvojem njihovog područja. Leader pristup je na sebe privukao veliki interes unutar EU, ali i šire. Leader oponašaju i izvan njegovog kruga korisnika. Interes koji je Leader pobudio svojom sposobnošću da rješava razvojne probleme kroz nove oblike partnerstva i povezanih aktivnosti povremeno je utjecao na državne, regionalne i lokalne vlasti i politike.

LEADER nadopunjuje druge europske i nacionalne programe. Primjerice, LEADEROVE aktivnosti mogu potaknuti i mobilizirati lokalne resurse **kroz pomaganje predrazvojnih projekata** (kao što su dijagnostičke studije, studije izvedivosti ili jačanja lokalnih kapaciteta) koji će unaprijediti sposobnost tih područja da se koriste ne samo LEADER fondovima, već i drugim izvorima financiranja njihovog razvoja (npr. širim EU, nacionalnim ruralnim i regionalnim razvojnim programima).

Glavni koncept u pozadini LEADER[1] pristupa je da su, s obzirom na raznolikost europskih ruralnih područja, razvojne strategije učinkovitije i uspješnije ako o njima odlučuju lokalni akteri na lokalnoj razini, na temelju jasnih i transparentnih postupaka, uz potporu nadležnih javnih uprava i neophodnu tehničku pomoć za prijenos uspješne prakse.

[1] Više o značajkama LEADER pristupa te o politici LEADER pristupa u EU i RH pogledati na:
http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/index_en.htm
http://www.hmrr.hr

LEADER pristup - Lokalne akcijske grupe (LAG)

Stvaranje lokalnog partnerstva, poznatog kao *Lokalna akcijska grupa* (LAG), je originalna i važna karakteristika Leader pristupa. Zadaća LAG-a je prepoznati i provesti lokalnu razvojnu strategiju, donijeti odluke o raspodjeli financijskih resursa i upravljanje njima.

LAG treba povezati javne i privatne partnere, biti dobro uravnotežen i reprezentativan s obzirom na zastupljenost postojećih lokalnih interesnih skupina koje dolaze iz različitih društveno-ekonomskih sektora na nekom području. Na razini odlučivanja privatni partneri i udruženja moraju činiti barem 50% lokalnog partnerstva.

LAG-ovi odlučuju o smjeru i sadržaju strategija razvoja ruralnih područja, **te donose odluke o različitim projektima koji će se financirati**. Same isplate umjesto samog LAG-a često vrše agencije za plaćanje, ali na temelju odabira projekata koje vrši LAG. Na sljedećoj stranici dat je prikaz pokrivenosti **893 LAG-a diljem EU 15 po različitim temama**.

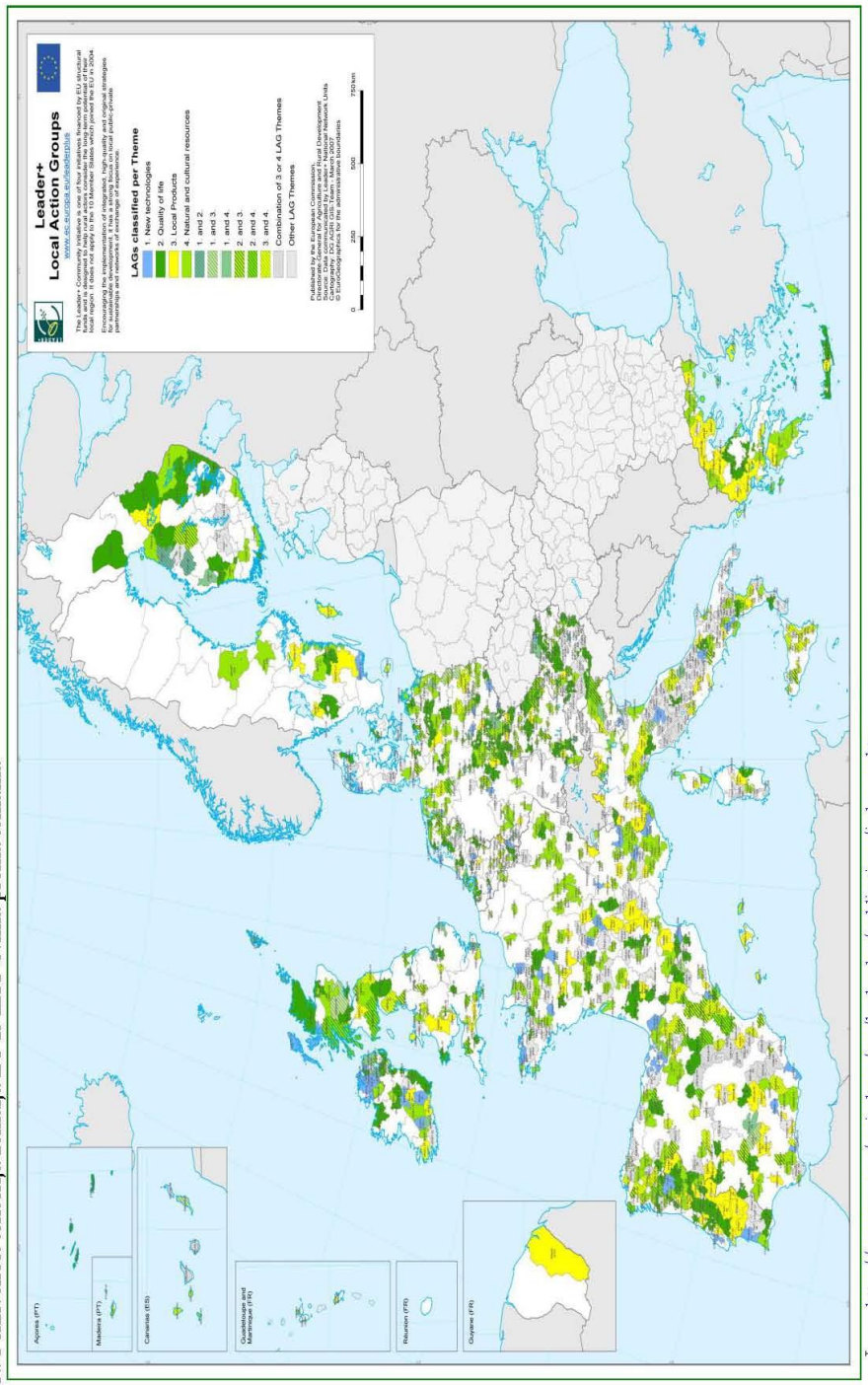

Slika 3.: Pokrivenost teritorija zemalja EU 15 LAG-ovima prema temama

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/publications/index_en.htm

4.2.2 LAG-ovi RH i Zadarske županije

RH LAG-ovi

Karakteristike LAG-ova osnovanih u RH su:

- Registrirani su kao udruge (NVO).
- 22 LAG-a okuplja 159 jedinica lokalne samouprave (28,6% od ukupnog broja JLS) i to 32 manja grada, ruralno područje jednog većeg grada (Sisak), ruralno područje grada Petrinje te 126 općina.
- Nalaze se na područjima 13 županija, a nekoliko LAG-ova prelazi županijske granice.

Slika 4.: Hrvatski LAG-ovi*

Izvor: http://www.hmrr.hr/pages/lagovi/lagovi.html
Na prikazanoj slici nema LAG-a Bure Zadarske županije, koji je registriran kasnije

LAG-ovi Zadarske županije

Do sada su na području Zadarske županije pokrenuta[2] dva LAG-a:

- LAG biogradskog i benkovačkog područja (LAG Laura) i
- LAG podvelebitskog kanala (LAG Bura).

[2] To znači da su oba LAG-a prošla zahtjevan i dugotrajan proces formiranja grupe prema uvjetima zadanim Leader pristupom (teritorijalne odredbe, zastupljenost javnog, privatnog i civilnog sektora te uključenost mladih i žena, itd.), te da su u tom procesu identificirali i razvili svoje LAG strategije. Ujedno prema zajedničkom konsenzusu nadležnog ministarstva i lokalnih aktera u RH, LAG-ovi su formirani u svojstvu udruge što je praksa i ostalih LAG-ova na području RH.

U procesu izrade ovog programa, u tijeku je formiranje još jednog **LAG-a za područje Zadarskih otoka**, koji bi trebao biti ključni instrument u provedbi politike revitalizacije i razvoja otoka.

S ova dva osnovana LAG-a i trećim (otoci) u procesu osnivanja pokriven je gotovo čitavi teritorij županije. Preostaje još dio otoka Paga te pojedinačne općine u raznim dijelovima županije koje će se morati opredijeliti za sudjelovanje u nekom od postojećih LAG-ova, poštivajući kriterij teritorijalne pripadnosti.

LAG „Laura“

Tablica 9.: LAG Laura

LAG općine	LAG LAURA	
LAG LAURA Benkovac Biograd na Moru Lišane Ostrovičke, Polača, Pakoštane, Stankovci Sv. Filip i Jakov Pašman Tkon Škabrnja Bibinje Galovac Sukošan		
Površina u km^2	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.
995,69	**41.500**	**43.777 (+)**

Prve inicijative za osnivanjem LAG-a Laura započete su početkom 2008. godine u okviru PHARE 2005 projekta „Izgradnja institucionalnih kapaciteta i podrška provedbi SAPARD/IPARD programa u Hrvatskoj“ kojim je predviđena potpora uvođenja EU LEADER pristupa u Hrvatsku kao pilot projekta.

Uslijedila su brojna predavanja, radionice, sastanci i studijsko putovanje u Grčku za članove LAG-a. Svrha radionica bila je upoznavanje sa LEADER pristupom ali i definiranje kvalitetne lokalne strategije LAG područja. LAG je službeno osnovan kao udruga na osnivačkoj skupštini održanoj 27.05.2009. godine u Biogradu n/M.

LAG područje obuhvaća benkovačo šire područje, područje grada Biograda te dio otoka Pašmana. Karakterizira ga bogata i raznolika prirodna i kulturna povijest i baština koja i dalje ima presudan utjecaj na društveno-gospodarske značajke područja. Predivna obala, ugodna klima i čisto more čine osnovu za kvalitetan život. Ove osobitosti su mamac za veliki broj turista iz zemlje i inozemstva. Gospodarstvo također čine prijevoz (posebno morski prijevoz), marikultura, ribarstvo, zanati i usluge te posebno u unutrašnjosti na području Ravnih kotara poljoprivreda. Proizvodnja različite hrane i srodnih gospodarskih aktivnosti čine značajan doprinos prihodu i životu stanovništva LAG-a.

Uz more i otoke, šire prirodno okruženje ima izvanredne osobine i to područje se nalazi u neposrednoj blizini dva nacionalna parka i tri parka prirode.

LAG „Bura“

Tablica 10.: LAG Bura

LAG općine	LAG BURA
Jasenice, Novigrad, Poličnik, Posedarje, Ražanac, Starigrad, Vrsi Zemunik Donji Obrovac, Karlobag (Ličo senjska)	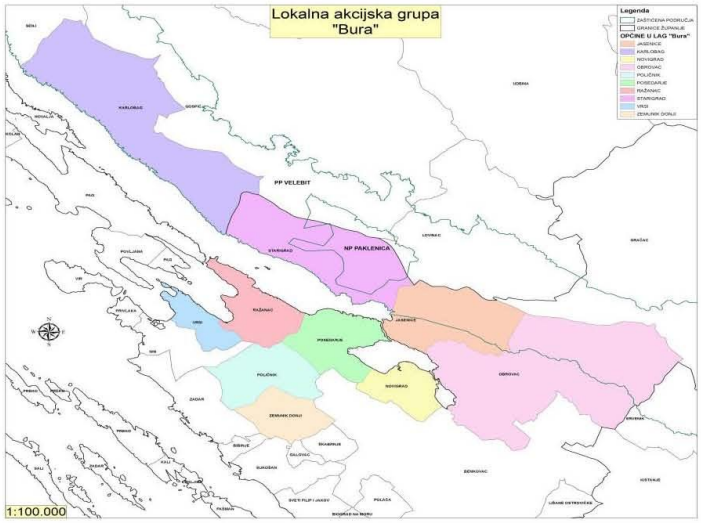

Površina u km^2	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.
1.312,63	25.636	**25.938** (+)

Prva okupljanja tada još neformalne grupe LAG-a Bura započela su početkom 2010 godine. Posebno važnu potporu organiziranju LAG-a pružio je UNDP program za Lokalni razvoj, koji je ujedno vodio cjelokupni proces formiranja LAG-a; od organiziranja sastanaka, prikupljanja informacija važnih za LAG, održavanja radionica i pribavljanje gostiju predavača, moderiranja radionica, organizacije studijskog putovanja , pa sve do samog procesa formalnog osnutka LAG-a Bure u formi udruge sa definiranim statutom i svim tijelima udruge. (2011. godina)

Proces je trajao skoro dvije godine i zahtijevao je vrijeme i rad sudionika radnih sastanka, što je na kraju rezultiralo čvrstim i „balansiranim“ partnerstvom sačinjenim od skupine lokalnih aktera koji su voljni svojim zalaganjem sudjelovati u radu LAG-a. Formiran je konzistentan LAG sa jasnim ciljevima koji je spreman rješavati izazove koji se stavljaju pred grupu u nadolazećem periodu, posebno u kontekstu pristupanja RH u EU.

Područje LAG-a obuhvaća teritorij 7 jedinica lokalne samouprave od kojih Karlobag administrativno pripada Ličko-senjskoj Županiji dok općine Jasenice, Novigrad, Poličnik, Posedarje, Starigrad te Grad Obrovac administrativno pripada Zadarskoj županiji.
Područje LAG-a Bura jedinstvenim čini činjenica da se nalazi u podvelebitskom području i ima pristup Jadranskom moru.

Jednu od najvećih komparativnih prednosti LAG-a Bura predstavlja visoko vrijedna prirodna i kulturna baština. Na području LAG-a nalazi se nekoliko područja koja su zakonom zaštićeni dijelovi nacionalne i svjetske baštine, poput Nacionalnog parka Paklenica i Parka prirode Velebit, ali i velikog broja staništa koja su dio međunarodne ekološke mreže NATURA 2000. Isto tako na području LAG-a nalazi se više od 167 zaštićenih lokaliteta materijalne (nepokretne) kulturno-povijesne baštine.

Prirodna baština LAG-a „Bura", uz kulturno-povijesnu i tradicijsku baštinu najveći je razvojni potencijal ovog jedinstvenog područja. Upravo iz navedenih potencijala proizlazi i snažni turistički karakter LAG-a, temeljen posebice na prirodnim i kulturnim znamenitostima.

LAG „Mareta" (u procesu formiranja)

Tablica 11.: LAG "Mareta"

LAG općine*	LAG otoci	
Grad Zadar (dio)** Dugi otok (Općina Sali) Ugljan (općine Kukljica, Preko, Kali) Nin Privlaka Vir		
Površina u km^2	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.
331,08	**19.216**	**18.859 (-)**

* LAG je u procesu formiranja stoga još nije konačno definiran teritorijalni obuhvat LAG-a
** Mali Iž, Veli Iž, Rava, Molat, Zapuntel, Brgulje, Ist, Premuda, Silba, Olib, Kožino, Petrčane

LAG Mareta su započeli sa prvim okupljanjima u 2011. godini te se nalaze u početnoj fazi formiranja LAG-a koja uključuje zajednička okupljanja otočkih predstavnika i moderatora radionica, definiranje teritorijalnog obuhvata LAG-a, upoznavanje svih prisutnih sa funkcijom i ulogom LAG-a itd. Paralelno se prikupljaju podaci za izradu strategije LAG-a te se upoznaju članovi LAG-a sa procesom izrade strategije. Pred neformalnom LAG skupinom stoje još brojni izazovi koje će morati savladati kako bi formirali kvalitetno partnerstvo i naposljetku postali važan instrument u provedbi revitalizacije i razvoja zadarskih otoka.

Može se zaključiti kako je lokalna razina na čelu sa općinama i drugim važnim lokalnim akterima (Zadarska županija, Poljoprivredna komora, istaknute ruralne zadruge i udruge te pojedinci, ZADRA, udruženje obrtnika Zadar itd.) te uz snažnu potporu UNDP-ovog programa za lokalni razvoj prepoznala važnost LEADER pristupa na vrijeme, te su se svi zajedno upustili u proces organiziranja prvih LAG-ova u Zadarskoj županiji ali i RH. To je u svakom slučaju hvale vrijedno i ohrabrujuće za budućnost LAG-ova Zadarske županije jer taj proces nije bio nimalo lagan i iziskivao je mnoge prepreke, posebno u usklađivanju pravnih

regulativa RH s onima iz EU, a sve s ciljem kako bi jednom osnovani LAG-ovi mogli nesmetano i efikasno funkcionirati.

Posebno zahtjevan je bio sami početak procesa i prvo upoznavanje ruralnih dionika sa LEADER pristupom kada je prevladavala određena odbojnost prema novim „inovativnim" metodama koje nudi LEADER i prije svega skeptično mišljenje o važnosti LAG-ova za lokalnu zajednicu i ruralni razvoj. Međutim, to nepovjerenje s vremenom je postajalo sve manje kako su se organizirale brojne javne radionice sa raznim gostima predavačima iz EU te kroz studijska putovanja gdje su se lokalni akteri mogli uvjeriti u konkretnu važnost LAG-ova u planiranju i provedbi ruralnog razvoja u zemljama članicama EU. Nepovjerenje je naposljetku nestalo i lokalni akteri su shvatili da oni mogu biti ti koji će kreirati budućnost okruženja u kojem žive, upravo kroz aktivnu uključenost u izradu strategija LAG-ova, te kroz sudjelovanje na radnim sastancima LAG-a na kojima se donose odluke o budućim koracima/ projektima LAG-a.

U cijelom procesu ne smije se zanemariti ni uloga Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja RH koje je pratilo i nadgledao proces formiranja LAG-ova, te davalo informacije važne za budući rad i funkcioniranje LAG-ova.

U ovom trenutku pred LAG-ovima je još jedan izazov, a to je akreditiranje od strane Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, temeljem čega će postati legalna i priznata tijela za provedbu lokalne politike ruralnog razvoja temeljene na LEADER pristupu. To je ujedno korak koji će omogućiti LAG-ovim samostalno funkcioniranje i financiranje. Nakon toga, uspješnost provođenja lokalne politike ruralnog razvoja LAG-ova ovisit će ponajviše o njima samima.

Prema dosadašnjim iskustvima u formiranju LAG-ova te iz EU perspektive gdje su se LAG-ovi već pozicionirali kao vrlo važan instrument u provođenju politike ruralnog razvoja, sadašnje razdoblje pripreme LAG-ova za nadolazeće procese predstavlja prioritetan zadatak u planiranju i provedbi ruralnog razvoja.

RAZVOJNE POTREBE i OGRANIČENJA

POTREBE

- Snažnija potpora LAG-ovima u njihovom funkcioniranju od strane lokalnih i regionalnih dionika, te prije svega nadležnih ministarstava. To je posebno bitno za sljedeće razdoblje u funkcioniranju LAG-ova i njihovu akreditaciju.
- Jačanje suradnje među LAG-ovima u RH i na međunarodnoj razini.
- Uključivanje LAG-ova u projekte IPA-e i drugih EU programa zajednice sa svrhom jačanja kapaciteta LAG-ova za pripremu i provedbu projekata te zbog implementacije LAG strategija.

OGRANIČENJA

- Nedostatna sredstva za funkcioniranje i implementaciju razvojnih projekata LAG-ova.
- Neusklađenost nacionalne i lokale razine u pogledu rada i razvoja LAG-ova.

4.3. Stanovništvo

Zadarska županija prema popisu iz 2011. godine broji 170.398 stanovnika. U odnosu na 2001. godinu to je povećanje od 5% na razini cijele županije (162.045). U odnosu na 1991. godinu kada je županija brojala 214.777 stanovnika broj stanovnika je niži, no to treba gledati prije svega kroz promjenu teritorijalnog ustroja županije (Zadarsko-kninska županija). Tako su u prijašnjem sastavu županije bili Kotar Knin, s Gradom Kninom i pripadajućim naseljima te nekoliko općina koje danas pripadaju Šibensko – kninskoj županiji. Možemo zaključiti kako je trend porasta stanovništva Zadarske županije nastavljen.

Temeljem spomenute OECD-ove klasifikacije ruralnih područja u Zadarskoj županiji **48% stanovništva živi u ruralnim predjelima (81.885).** Ostatak od **52% stanovništva, njih 88.513 živi u urbanim dijelovima**

županije. Međutim zbog ruralnog karaktera županije, ovaj podatak, mjeren prema OECD klasifikaciji, treba uzeti s rezervom. Razlog je u određivanju pojedinog naselja ruralnom ili urbanom sredinom, što nije moguće učiniti samo prema gustoći naseljenosti, već je potrebno gledati i ostale parametre „ruralnosti". Prema tome možemo smatrati da još veći postotak stanovništva od navedenog živi u ruralnim krajevima.

Nadalje, prema strukturi stanovništva po općinama i gradovima 102.660 stanovnika živi u 6 gradova (oko 60%), dok ostatak od 67.738 stanovnika živi u 28 općina (cca 40%). U odnosu na 2001. godinu omjer stanovništva koje živi u gradovima blago se smanjio u korist stanovništva općina, što je vidljivo iz tablice.

Tablica 12.: Broj stanovnika prema gradovima i općinama u Zadarskoj županiji 2001. i 2011. godine

Pokazatelj	2001. godina	2011. godina
Stanovništvo u gradovima ZŽ	100.103 (61,8 %)	102.660 (60,2 %)
Stanovništvo u općinama ZŽ	61.942 (38,2 %)	67.738 (40,8%)
Ukupno	**162.045**	**170.398**

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2001. i 2011. godine

Nadalje **gustoća stanovništva** Zadarske županije pokazuje raspršenost stanovništva županije. Prema podacima iz 2011. godine **gustoća naseljenosti iznosi 46,8 stanovnika/km2**, što je niže od gustoće stanovništva RH (75,8 stanovnika/km2). Ipak u odnosu na 2001. godinu, prema kojoj je gustoća naseljenosti iznosila 44,5 stanovnika/km2, zabilježen je porast gustoće naseljenosti u Zadarskoj županiji.

Jedan od najznačajnijih demografsko-socijalnih razvojnih ograničenja ruralnog područja je visoka **prosječna starost stanovništva** koja je karakteristična za područje cijele RH pa tako i za Zadarsku županiju. Prema popisu 2001. godine prosječna starost stanovništva iznosila je 38,9 godina, i malo je niža od državnog prosjeka koji je 39,3 godine, što znači da Zadarska županija ne stari brže od ostatka Hrvatske. Visoka prosječna starost stanovništva upućuje na ekonomsku neaktivnost stanovništva te nedostatak mladih koji su pokretač ekonomskog razvoja.

Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) Zadarske županije u 2010. godini je iznosio 101,4. Od općina u ruralnom području najviši vitalni indeks ima Općina Bibinje (156,7). Razlog negativnom prirodnom prirastu u čak 19 jedinica lokalne samouprave može biti: niski postotak žena reproduktivne dobi koje žive u ruralnim područjima, neodgovarajući životni uvjeti za mlade obitelji, promjena životnog modela (sklonost manjem broju djece) ili veći udio ekonomski aktivnih, mladih ljudi koji žele poslovnu karijeru u urbanim središtima.

Tablica 13.: Prirodno kretanje stanovništva u 2010. godini

	Živorođeni	Mrtvorođeni	Umrli	Prirodni prirast	Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)
Zadarska županija	1 776	8	1 751	25	101,4
Gradovi	1 071	7	937	134	114,3
Općine	705	1	814	-109	86,6

Izvor: Priopćenja Državni zavod za statistiku, Prirodno kretanje stanovništva 2010.

Razina obrazovanja stanovništva u ruralnim područjima u usporedbi sa urbanim područjima na području RH je u prosjeku mnogo niža. U razdoblju od 1990. do 2000. broj osnovnih i srednjih škola u ruralnim područjima smanjio se je za 25%, što je povezano sa depopulacijom ruralnih područja. U većini županija, postotak osoba koje žive u ruralnim područjima i koje su završile samo osnovnu školu (starijih od 15 godina) varira između 20 - 35%.[3]

[3] Strategija ruralnog razvoja RH 2008-2013

U Zadarskoj županiji od ukupnog broja stanovnika njih 19,7% (starijih od 15 godina) ima završenu osnovnu školu. To je ipak nešto niži postotak od većine županija u RH, pogotovo ako uzmemo u obzir da su analizom obuhvaćeni i urbani dijelovi županije, što dodatno umanjuje udjel školovanog stanovništva iz ruralnih područja.

Tablica 14.: Obrazovna struktura stanovništva Zadarske županije i RH 2001. godine

Stupanj obrazovanja	Ukupno ZŽ	ZŽ - % u ukupnom stanovništvu	RH -% u ukupnom stanovništvu
Bez škole	6.787	5,1	2,9
1.-3. razred	8.573	6,5	4,5
4.-7. razred	12.024	9,1	11,2
Osnovna škola	26.108	19,7	21,8
Srednja škola (1-3 g), VKV, KV	37.650	28,4	27,2
Srednja škola (4 g)	19.499	14,7	15
Gimnazija	6.345	4,8	4,8
VŠS	5.281	4	4,1
VSS	8.464	6,4	7,3
mr.sc.	265	0,2	0,3
dr.sc.	111	0,1	0,2
Nepoznato	1.442	1	0,7
UKUPNO	**132.549**	**100**	**100**

Izvor: Izračun prema podacima Popisa 2001, DZS

Premda je u ukupnom broju najveći broj onih sa srednjoškolskim obrazovanjem opći je trend **nedostatka osoba sa srednjim i visokim obrazovanjem u ruralnim krajevima**. To je trend koji se treba mijenjati i na kojem treba dugoročno raditi u smislu poticanja mladih u stjecanju viših obrazovanja.

Nadalje, vrlo bitan demografski pokazatelj za gospodarski razvoj područja je udio radne snage i ekonomski aktivnog stanovništva u ukupnom stanovništvu. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Popisa stanovništva iz 2001. godine radno aktivno stanovništvo Zadarske županije čine 65.154 osoba, što je 40% od ukupnog stanovništva županije. Na razini RH udio ekonomski aktivnog stanovništva je nešto viši i iznosi 44%. Niska ekonomska aktivnost stanovništva potvrda je strukturnim demografskim problemima u Zadarskoj županiji, što se posebno odnosi na ruralni dio županije gdje su ti podaci još izraženiji.

Zaključno možemo sumirati kako Zadarska županija, a posebno njen ruralni dio ima **izražene demografske probleme karakteristične za ruralna područja cijele RH**, s tim da su neki pokazatelji ipak upozoravajući jer ili imaju tendenciju pada ili su niži od prosjeka RH. **Stanovništvo ruralnih područja je većinom starije dobi, s negativnim prirodnim prirastom te nedostatkom radne snage** (ekonomski aktivno stanovništvo). Uz to uočen je **nedostatak visokokvalificiranog obrazovanog stanovništva** koje je uz radni potencijal stanovništva generator gospodarskog razvitka. Sve su to negativni pokazatelji koji proizlaze iz temeljnog demografskog problema, a to je visoka prosječna starost ruralnog stanovništva, nedostatak mladog i zrelog stanovništva te generalna niska naseljenost (raspršenost) stanovništva. Iz tog problema proizlaze svi ostali negativni demografski trendovi (radni kontingent, ekonomski aktivno stanovništvo, obrazovanost itd.).

Ipak, navedeni negativni pokazatelji prema zadnjim statističkim podacima pokazuju umjerene znakove oporavka, što upućuje na činjenicu kako su demografske promjene spore i strukturne naravi, te je potrebna dugoročno održiva i razvojna demografska politika od koje se očekuje da svakih 10 godina (od popisa do popisa) pokaže pozitivne trendove u otklanjanju navedenih demografskih problema.

Razlozi negativnih demografskih pokazatelja mogu se tražiti u općoj situaciji i brojnim problemima u ruralnim područjima. Prije svega: nedostatak osnovne komunalne i socijalne infrastrukture u ruralnim područjima, stil života

koji odvlači stanovništvo u gradove, raspršenost stanovništva, nedostatak gospodarskih subjekata koji bi zaposlili i privukli radnu snagu u ruralna područja itd.

Svi navedeni problemi nisu direktno u vezi sa demografskom politikom, ali je demografska politika baza za sve ostale razvojne politike. Znači, prioritetno se treba pozabaviti sa podizanjem razine kvalitete i uvjeta za život u ruralnim krajevima što će postepeno doprinijeti vraćanju stanovništva, povećanoj gospodarskoj aktivnosti, izgradnji infrastrukture itd.

RAZVOJNE POTREBE I OGRANIČENJA

POTREBE
- Poticati rast životnog standarda stanovništva s ciljem poticanja porasta nataliteta.
- Unaprijediti sve ostale važne sektore ruralnog razvoja kako bi se stvorili kvalitetniji uvjeti za život na selu.
- Poticati gospodarski razvoj ruralnog područja, privlačenje investicija i poticanje postojeće poljoprivredne proizvodnje, a sve sa svrhom zadržavanja i privlačenja stanovništva.
- Poticajnim mjerama zaustaviti demografsko propadanje naseljenih otoka Zadarske županije.
- Povećanje obrazovanja stanovnika je područje koje zahtjeva sustavno unapređenje.

OGRANIČENJA
- Neravnomjerna naseljenost pojedinih dijelova županije, smanjivanje broja stanovnika poglavito otoka i zaleđa, te nastanjivanje u gradovima i priobalnom dijelu radi odlaska na školovanje i zapošljavanja.
- Negativni prirodni prirast stanovništva i izražena starost stanovništva ruralnih područja su problemi koji se ne mogu riješiti u kratkom i srednjem roku.
- Suvremeni životni stil koji rezultira odljevom mladog i ekonomski aktivnog stanovništva u gradove.

4.4. Gospodarstvo ruralnih područja Zadarske županije

4.4.1 Osnovni gospodarski pokazatelji

Gospodarstvo Zadarske županije temelji se na **turizmu, prometu, osobito pomorskom, poljoprivredi, ribarstvu i marikulturi te industriji, obrtništvu i uslugama**. Gospodarska aktivnost u županiji se odvija kroz aktivno djelovanje 3.413 poduzeća i 4.835 obrta. Prosječno na svakih 21 stanovnika županije djeluje poduzeće ili obrt.

Turistička i ugostiteljska ponuda regije raznovrsna je i kvalitetna, te zadovoljava motive i interese turista gradskog miljea, nautičara, rekreativaca, izletnika te kupača. Od kategoriziranih turističkih objekata 12.493 postelje nalaze se u hotelima i turističkim naseljima, 52.627 postelja u privatnim sobama, apartmanima i pansionima, 15.400 u kampovima, dok se u 6 marina nudi 4.880 vezova, od čega 3.000 u moru i oko 2.000 vezova na kopnu.

Od svih grana industrije Zadarske županije **najznačajnija je prerađivačka industrija u čijoj strukturi dominira prehrambena industrija i industrija pića koje čine 25,4% obujma ukupne industrijske proizvodnje. Udio industrije u ukupnom gospodarstvu županije posljednjih godina se značajno smanjio u odnosu na druge djelatnosti** i čini oko 17% ukupnih prihoda.

Zbog snažne ribarske flote u privatnom vlasništvu, vrsnih ribara poznatih u cijelom svijetu i poznatih riboprerađivača, Zadarska županija svrstava se u županije s najrazvijenijim ribarstvom u Hrvatskoj. Zadnjih godina afirmirao se uzgoj tune u kavezima i soljenje sitne plave ribe (inćuna i srdela).

Mogućnosti poljoprivredne proizvodnje zasnivaju se na oko 59.000 ha obradivih površina. Glavne grane proizvodnje su: **voćarstvo, vinogradarstvo te povrćarstvo**. U posljednje vrijeme značajno se investira u podizanje novih intenzivnih voćnih nasada.

Slika 5.: Struktura ukupnih prihoda u 2010. po gradovima i općinama

Izvor: HGK, ŽK Zadar

Zadnjih nekoliko godina značajne **stope rasta ostvaruju sektori turizma, graditeljstva i uslužni sektor** u obrtništvu i malom poduzetništvu. **Pomorski promet i turizam najviše doprinose vanjskotrgovinskoj razmjeni** sa svijetom kroz izvoz usluga, dok prerađivačka industrija i ribarstvo čine glavninu robne razmjene sa svijetom. U 2010. godini gospodarstvenici Zadarske županije ukupno su ostvarili **prihode od 10.542.637.648 kn, što je za 5,43% manje nego u 2009. godini**. Od ruralnih područja najveće prihode ostvaruju Poličnik (4,10%), Kali (3,29%) te Benkovac (3,01%). Najveće povećanje prihoda zabilježeno je u Jasenicama (234%), Kukljici (35%) i Bibinjama (17%) dok većina gradova i općina bilježi pad prihoda.

Negativni trend nastavljen je u 2010. i u **investicijama u novu dugotrajnu imovinu koje su iznosile 717.051.979 kuna, što je za 63% manje nego u 2009.** Na području Jasenica i Galovca nije se investiralo u dugotrajnu materijalnu imovinu.

Veliki pad investicija je upozoravajući podatak jer upućuje na pad ekonomske aktivnosti u ruralnim područjima Zadarske županije. Ujedno to je upozorenje za budućnost jer smanjenje investicija rezultira sa porastom nezaposlenosti, prihoda i općenitom ekonomskom stagnacijom područja.

Financijski pokazatelji poljoprivrede

Prema podacima HGK (područna služba Zadar) bilanca djelatnosti A - poljoprivreda i ribarstvo u 2010. godini pokazuje povećanje ukupne aktive za 13,2% u odnosu na 2009. godinu. Rastu stavke dugotrajne imovine za 10,5% i kratkotrajne imovine za 15,8%.

Prema osnovnim stavkama računa dobiti i gubitka djelatnosti A - poljoprivreda i ribarstvo vidljiv je **veći rast poslovnih rashoda** (indeks 119,9) **od poslovnih prihoda** (indeks 111,7) **što ukazuje na smanjenje**

efikasnosti ove djelatnosti. Isti trend pokazuju i financijski prihodi (indeks 107,4) i financijski rashodi (indeks 136,6).

Ukupni izvoz u 2010. godini **za 1,1 % je manji od izvoza u 2009. godini**, dok je izvoz biljne i stočarske proizvodnje gotovo nepromijenjen. Isto tako potrebno je ukazati na **mali volumen izvoza biljne proizvodnje**. Kod proizvodnje **prehrambenih proizvoda vidljiv je pad u izvozu u 2010. godini za 22%**. Uvoz biljne i stočarske proizvodnje smanjen je za 16,7%, a djelatnost proizvodnje prehrambenih proizvoda za 12,4%.

Tablica 15.: Ukupni izvoz poljoprivredne i prehrambene industrije Zadarske županije u 2010.

	IZVOZ (USD)			UVOZ (USD)		
	2009.	2010.	INDEKS	2009.	2010.	INDEKS
UKUPNO	**194.805.509**	**192.585.971**	**98,9**	**182.530.662**	**185.362.950**	**101,6**
Biljna i stočarska proizvodnja	167.351	167.661	100,2	1.540.469	1.282.457	83,3
Proizvodnja prehram.proizvoda	28.809.152	22.463.237	78,0	8.480.495	7.430.564	87,6

Izvor: Državni zavod za statistiku RH, obrada: HGK ŽK Zadar

Izvoz

Poznata je ekonomska činjenica da isključivo rastom vrijednosti izvoza proizvoda i usluga možemo postići gospodarski napredak. Rast izvoza pridonosi povećanju ukupne konkurentnosti gospodarstva te rastu i prosperitetu izvoznog područja. Izvoz Zadarske županije uglavnom se temelji na proizvodima od ribe, zatim aluminija, strojevima, plastičnima masama, i dr. Većina izvoznih firmi locirana je u ruralnim područjima što svjedoči o izvoznom potencijalu ruralnih područja koji se ne smije zanemariti. Razlog tomu je uglavnom smještaj proizvodnih pogona izvan urbanih sredina što omogućuje niže troškove zemljišta, radne snage i drugih troškova u odnosu na prostor grada. To su konkretne prednosti koje se mogu iskoristiti pravilnim upravljanjem zemljištem od strane države i jedinica lokalne samouprave, uspostavom pogodnijih uvjeta za poduzetnike te privlačenjem novih investicija. Uz takvu politiku iznimno je bitno da se izvoz temelji na domaćim proizvodima visoke dodane vrijednosti što svakako treba poticati i na čemu treba graditi buduću strategiju.

U ukupnoj robnoj razmjeni Zadarske županije s inozemstvom u 2010. godini **vodeća je Općina Poličnik, zatim slijede Grad Zadar, Općina Kali, Grad Benkovac te Općina Stankovci**. Iz ovih podataka je vidljiv izvozni potencijal ruralnih krajeva županije, posebno Općine Poličnik koja je prosperirala zahvaljujući dobrim upravljanjem poslovnim zonama. Također izvozno je već tradicionalno jaka otočna Općina Kali koja svoj izvoz temelji na djelatnosti ribarstva. Najznačajniji izvozni proizvod Zadarske županije je sirova riba, zatim aluminij, strojevi i plastične mase. **Važno je istaknuti kako je većina tvrtki izvoznica u Zadarskoj županiji smještena u ruralnim područjima županije**.

Tablica 16.: Najveći izvoznici Zadarske županije u 2010. godini s ruralnog područja

Rang	Tvrtka	Sjedište	Djelatnost
1.	Aluflexpack d.o.o.	Murvica	Proizvodnja savitljive ambalaže i prerada aluminijske folije
2.	Kali tuna d.o.o.	Kali	Ulov, uzgoj i prerada ribe
3.	LTH metalni lijev d.o.o.	Benkovac	Lijevanje lakih metala
4.	Ostrea d.o.o.	Stankovci	Prerada i konzerviranje ribe
5.	Dalmar d.o.o.	Pakoštane	Morska akvakultura
6.	Nin electrocommerce d.o.o.	Poličnik	Maloprodaja, veleprodaja, montaža, građevinska stolarija, proizvodnja granulata

7.	Noclerius d.o.o.	Gračac	Prerada i konzerviranje ribe
8.	Pilot training network d.o.o.	Zemunik	Nespecijalizirana trgovina na veliko
9.	Kemoplast d.o.o.	Poličnik	Proizvodnja i prerada plastičnih masa
10.	Mardešić d.o.o.	Sali	Prerada ribe
11.	Tvornica mreža i ambalaže d.o.o.	Biograd na Moru	Proizvodnja gotovih tekstilnih proizvoda
12.	San – Žak d.o.o.	Biograd na Moru	Morski ribolov
13.	Solana Pag d.d	Pag	Vađenje soli

Izvor: HGK, ŽK Zadar

Najznačajniji izvozni proizvodi Zadarske županije u 2010. godini

1. Svježe ili rashlađene plavoperajne tune,
2. Folije od aluminija, bez podloge,
3. Ostali proizvodi od aluminija,
4. Folije od aluminija, s podlogom,
5. Soljeni inćuni,
6. Folije od aluminija, s podlogom, valjane,
7. Strojevi,
8. Svježi ili rashlađeni lubin i komarča,
9. Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa i
10. Brodovi, brodice i plutajuće konstrukcije.

Zaposlenost i nezaposlenost

Analiza nezaposlenosti u Zadarskoj županiji prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ukazuje na negativni trend u stopi nezaposlenosti u posljednje 2 godine. Iako je stopa nezaposlenosti u Zadarskoj županiji od 2002. do kraja 2008. godine kontinuirano opadala sa brzinom pada višestruko većom u odnosu na RH: sa 24,3% (RH 18,1%) u 2003. pala je na 16,2% (RH 13,0%) u 2008 godini, **u 2009. i 2010. stopa nezaposlenosti naglo raste najprije na 18,6% 2009. te potom na 19,5% u 2010. godini.**

Slika 6.: Stopa nezaposlenosti za ZŽ I RH za razdoblje 2003.-2010.

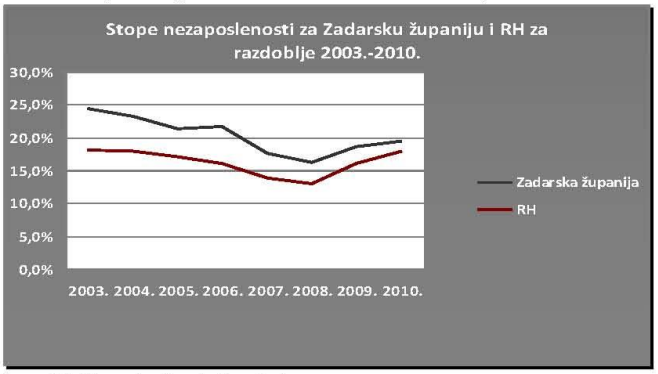

Izvor: HZZ, područna služba Zadar

U 2010. godini najveći broj nezaposlenih su imali Općina Gračac, Grad Benkovac, Grad Obrovac, Općina Sukošan te Općina Poličnik. Isto tako negativna je i spolna struktura u nezaposlenosti **pa je tako**

kontinuirano veća nezaposlenost žena u Zadarskoj županiji, kako u apsolutnim iznosima tako i relativno prema muškoj nezaposlenoj radnoj snazi. Broj nezaposlenih žena na ruralnim područjima prevladava u Benkovcu i Obrovcu te općinama Gračac i Sukošan.

U 2010. godini ukupno je bilo zaposleno 19.761 osoba što je za 1,4% manje nego u 2009. godini. **Dok većina gradova i općina bilježi pad zaposlenih, taj broj značajno je rastao u odnosu na 2009. godinu u slijedećim gradovima i općinama: Benkovcu, Bibinjama, Ninu, Viru, Povljani, Kolanu.**

4.4.2. Poduzetništvo

Potpora razvoju poduzetništva predstavlja ključnu komponentu poticanja ruralnog razvoja. Porast poslovnih aktivnosti ima potencijalno vrlo pozitivne učinke na životni standard stanovništva, uglavnom kroz porast zaposlenosti i osobnih dohodaka. Također, može se očekivati porast poreznih prihoda lokalnih proračuna koji se onda može iskoristiti za nove investicije u infrastrukturu i druge razvojne projekte.

U Zadarskoj županiji 98% poduzeća ulazi u kategoriju maloga gospodarstva. Taj podatak odgovara stanju u državi ali i većini zemalja EU, što pokazuje značajan udio malih poduzeća u gospodarstvu.

Međunarodno iskustvo je dokazalo da trajan i samoodrživ razvoj mora biti fleksibilan i lokalno ukorijenjen, baziran na domaćim radije nego uvoznim investicijama, no istovremeno ipak otvoren tijekovima informacija i suradnji koje omogućuju usvajanje novih tehnologija i napredak u inovativnosti.

Struktura poduzetništva

Trgovačka društva

Slika 7.: Struktura ukupnih prihoda u 2010. po gradovima i općinama

Izvor: HGK ŽK Zadar

U Zadarskoj županiji na dan 31. prosinca 2010. godine bilo je 3.413 aktivnih trgovačkih društava. Od toga je bilo 49 aktivnih dioničkih društava, 3.341 društava s ograničenom odgovornošću i 23 ostala oblika (komanditno društvo, javno trgovačko društvo i ostali oblici). Najveći broj poduzeća registrirano je u Zadru (1.800 poduzeća), Biogradu N/M (142 poduzeća) te Benkovcu (90 poduzeća).

Industrija je u proteklom razdoblju bila okosnica i glavni pokretač razvoja Zadarske županije, usprkos tome što u posljednjem desetljeću druge, a posebno uslužne djelatnosti bilježe brži razvitak. Po svim kriterijima najznačajnija je **prerađivačka industrija**, nakon trgovine druga po ukupnom prihodu i broju zaposlenih.

Od poslovnih subjekata u poljoprivredi možemo izdvojiti sljedeće:

- **Vigens d.o.o.,** Kožino-Primorje – 4,5–5 milijuna litara mlijeka (u zakupu 484 ha oranica za proizvodnju krme i 290 ha u zakupu ostalog zemljišta predviđenog za sadnju trajnih nasada);
- **Vrana d.o.o.,** Jankolovica – ukupno 872 ha u zakupu od čega vinograd stolnog grožđa 30 ha, maslinik 10 ha, proizvodnja povrća na otvorenom 58 ha, proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru 7,7 ha, ostalo zemljište proizvodnja krme, proizvodnja mlijeka oko 3 mil./lit.godišnje, 24 mil.jaja godišnje, proizvodnja kiselog kupusa tisuću t/godišnje;
- **Nova zora – Konzum** d.d., Sv.Filip i Jakov – proizvodnja povrća i ratarskih kultura na 200 ha;
- **Maraska d.o.o.,** Zadar – proizvodnja alkoholnih i bezalkoholnih pića i 212 ha poljoprivrednih površina u zakupu na kojima je podignut nasad višnje maraske;
- **Badel 1862** d.d. vinarija, Benkovac – proizvodnja alkoholnih pića, u zakupu 250 ha poljoprivrednog zemljišta na kojem je podignuto 130 ha vinskog grožđa u Korlatu, 70 ha Dubrava (Miranje) i 50 ha Pristeg;
- **Paška sirana,** Pag – proizvodnja sira 700-800 t/god.

Obrti

Slika 8.: Cehovski ustroj u aktivnim obrtima u Zadarskoj županiji prema oznaci glavne djelatnosti

Izvor: Obrtništvo u brojkama 2011.

U Zadarskoj županiji postoji duga tradicija obrtništva koji uz ostale male i srednje poduzetnike, čine jezgru ekonomske strukture. U RH je u 2010. godini bilo aktivno 88.340 obrta, od toga u Zadarskoj županiji 4.835, što predstavlja **5,5 % od ukupnog broja obrta u Hrvatskoj.** Najveći broj **obrta u županiji se bavi uslužnim zanatstvom** (1.442 obrta) **te ugostiteljstvom i turizmom** (1.240 obrta), zatim slijede obrti koje se

bave trgovinom (829 obrta), a manje su zastupljeni obrti koji se bave ribarstvom, marikulturom, poljodjelstvom (377 obrta), obrti koji se bave prijevozom (374 obrta), proizvodni obrti (343 obrta).

31% aktivnih obrta u Zadarskoj županiji su u vlasništvu žena, a 71,3% obrta je u vlasništvu muškaraca. Obrti zapošljavaju 4.961 radnika, od toga 2.670 žena (53,6%) i 2.291 (46,2%) muškaraca.

> **Tradicijski obrti** su obrti za koje je potrebno posebno poznavanje zanatskih vještina i umijeća u obavljanju djelatnosti te koji se obavljaju pretežnim udjelom ručnog rada, a koji se tehnikama proizvodnje i rada, namjenom i oblikom oslanjaju na obrasce tradicijske kulture, pa u tom smislu mogu simbolizirati lokalni, regionalni ili nacionalni identitet.

Tradicijski obrti su najbolji pokazatelj dugovječnosti i uspješnosti ljudi i naroda koji su zahvaljujući njima stotinama godina živjeli u skladu s prirodom, koristili njezine najbolje resurse i budućim naraštajima ostavljali dobre temelje za budućnost. Na području Zadarske županije od tradicijskih obrta najzastupljeniji su **stolari (29 obrta), postolari (7 obrta), dimnjačari (7 obrta), urari (6 obrta) i krovopokrivači (6 obrta)**. Kako bi se poboljšala kvantiteta proizvoda i usluga ponude tradicijskih proizvoda potrebno je kroz poduzetnički marketing prilagoditi ciljanom tržišnom segmentu. Diversifikacijom ruralnih ekonomskih aktivnosti, poljoprivrednici i ostalo ruralno stanovništvo u posljednje vrijeme pokušavaju osigurati dodatne izvore prihoda. Ruralni turizam, tradicijski obrti, izravna prodaja, pogoni za prodaju na farmama, nepoljoprivredne usluge ili pogoni za korištenje obnovljivih izvora energije, pridonose razvoju ruralnih područja. Među djelatnostima, zasigurno najveći značaj ima ruralni turizam.

Zadrugarstvo

Zadarska županija ima registrirano oko 170 zadruga sa oko 3.000 članova. Tek oko 70 zadruga uredno predaju završni račun što čini 5,6% ukupnog broja zadruga u Hrvatskoj. U tih 70-tak zadruga ima evidentirano oko 160 zaposlenih.

Tablica 18.: Pregled zadruga u Zadarskoj županiji

Djelatnost	Broj registriranih zadruga	Broj aktivnih zadruga
Primarna poljoprivreda	82	33
Ribarstvo	6	4
Prehrambena proizvodnja	17	10
Neprehrambena proizvodnja	2	0
Građevinarstvo	4	3
Trgovina	21	11
Turizam i ugostiteljstvo	1	0
Ostalo	30	7
UKUPNO	166	68

Izvor: Hrvatski savez zadruga, 2011

Kao što se vidi u tablici najveći broj zadruga u Zadarskoj županiji je u području poljoprivrede. Evidentno je i da je velik broj zadruga registriran, ali nije aktivan. Nužno je udruživanje OPG-a u zadruge jer je svaki OPG suviše mali proizvodni subjekt da bi mogao biti ravnopravan partner na tržištu, ne može ostvariti potrebnu količinu, kakvoću ni održavati kontinuitet proizvodnje. Isto tako ne može povoljno nabavljati repromaterijale, primjenjivati moderne tehnološke postupke, prerađivati i prodavati gotove tehnološke proizvode.

Tablica 19.: Izabrani pokazatelji za zadruge Zadarske županije

Izabrani pokazatelji	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Aktiva zadruga Zadarske	132.292.255	120.871.793	125.574.861	134.556.725	146.088.608

županije					
Aktiva **poljoprivrednih** zadruga Zadarske županije	49.205.401	56.429.363	47.964.480	53.145.416	84.493.516
Dobit **poljoprivrednih** zadruga Zadarske županije	1.622.903	1.450.391	1.673.755	1.371.280	2.283.643
Gubitak **poljoprivrednih** zadruga Zadarske županije	10.547.193	9.094.620	12.909.327	9.217.585	9.059.584

Izvor: FINA, 2011

Među aktivnijim zadrugama nalaze se sljedeće:

- **PZ Nova Zora – Konzum** iz Sv.Filipa i Jakova – na oko 50 ha bavi se proizvodnjom kupusnjača, mrkve i poriluka.
- **PZ Maslina i vino** iz Polače – na zemljištu od oko 40 ha podignut maslinik, vinograd i nasad smokve, u fazi je izgradnje vlastite vinarije.
- **PZ Korijeni** iz Podgradine (obiteljska zadruga) – na dijelu poljoprivrednog zemljišta od oko 10 ha, bave se proizvodnjom voća (breskva i nektarina, trešnja) i povrća, a na dijelu zemljišta planira se podizanje vinograda.
- **PZ Drobnica** iz Preka – uz uljaru i preradu maslina imaju u zakupu 3,0 ha poljoprivrednog zemljišta na kojem je ekološki nasad maslina.

RAZVOJNE POTREBE i OGRANIČENJA

POTREBE

- Poticati poduzeća na ulaganje u inovacije kao i stvaranje proizvoda s većom dodanom vrijednošću.
- Uključiti gradove i općine u programe stipendiranja deficitarnih zanimanja.
- Intenzivirati rješavanje imovinsko-pravnih odnosa.
- Nastaviti provoditi program okrupnjavanja zemljišta.
- Povezati, udružiti poljoprivredne proizvođače.
- Zaštititi i poticati tradicijsko obrtništvo.
- Poticati i stvoriti preduvjete za rast i razvoj proizvodnih djelatnosti te izvoza.

OGRANIČENJA

- Značajne razlike u razvijenosti gospodarstva među pojedinim općinama.
- Nizak stupanj ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu.
- Veća stopa nezaposlenosti žena u odnosu na muškarce.
- Neriješeni imovinsko-pravni odnosi onemogućuju ulaganja u nove projekte.
- Ograničenja poticajnog sustava poduzetništva su administrativne prepreke, nedovoljna koordiniranost vladinih politika u stvaranju poticajnog okruženja za poduzetničke aktivnosti - velik broj institucija na središnjoj i regionalnoj razini potiče poduzetništvo bez koordinacije i mjerenja uspješnosti poticajnih programa i provedba politike usklađene s regionalnim razvojnim potrebama.
- Usitnjenost posjeda što onemogućuje konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju.
- Nedovoljna povezanost malih poljoprivrednih proizvođača.
- Slaba iskorištenost poljoprivrednih površina.

4.5. Financiranje ruralnog razvoja Zadarske županije

U Zadarskoj županiji postoje (34) jedinice lokalne samouprave i većina njih ima ograničena sredstva za financiranje i potporu ruralnom razvoju. U ovom poglavlju analizirana su proračunska ulaganja općina i gradova u **sektor gospodarstva, kulture i civilnog sektora, zdravstva i ulaganje u infrastrukturu** na ruralnom području. Pri tome se vodilo računa da se analizom izostave proračunska davanja za tekuća poslovanja, te da se razmotre uglavnom investicije, razni poticaji i programi potpora u ruralnom razvoju.

Što se tiče ulaganja u **sektor gospodarstva** analizirano je ulaganje u turizam, poljoprivredu, potporu za malo i srednje poduzetništvo. U **sektoru kulture i civilnom sektoru** analizirano je ulaganje u manifestacije i financiranje udruga (KUD-ova, športskih društva itd.). U **sektoru zdravstva i socijalne skrbi** analizirana su ulaganja u zdravstvenu infrastrukturu, naknade za invalide, naknade za novorođene, pomoć i njega u kući, pomoć osobama s posebnim potrebama. U **sektoru infrastrukture** analizirano je ulaganje isključivo u izgradnju nove infrastrukture. Nije razmatrano ulaganje u održavanje infrastrukture.

Prema planovima proračuna JLS-a Zadarske županije za 2011. godinu predviđena su ukupna ulaganja u:
- sektor gospodarstva: 20.029.026,00 kn,
- sektor kulture i civilni sektor: 16.900.658,00 kn,
- sektor zdravstva i socijalne skrbi: 4.729.700,00 kn i
- ulaganje u infrastrukturu: 146.917.362,00 kn.

Slika 9.: Predviđena ulaganja jedinica lokalne samouprave u 2011 god.

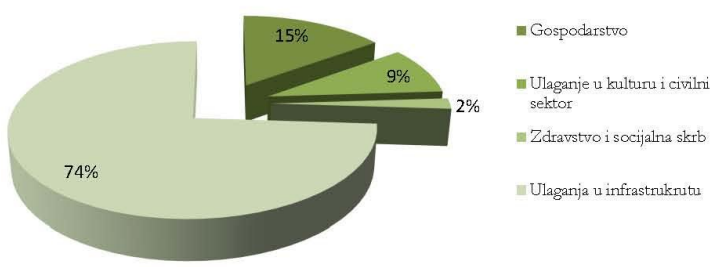

Izvor: Proračuni JLS-a, obrada: ZADRA

Uz općinske proračune kao potencijalni izvor financiranja ruralnog razvoja na lokalnoj razini analiziran je i županijski proračun. **Ulaganje Zadarske županije** je analizirano isključivo sa aspekta ulaganja u poljoprivredu i ono prema planu proračuna za 2011. godinu je iznosilo 8.210.000,00 kn. Iz ovoga možemo zaključiti kako za ruralni razvoj na godišnjoj razini u Zadarskoj županiji raspolažemo sa približno 190.000.000 kn proračunskih sredstava. Ukupno gledajući i prema sektorima, radi se o značajnim sredstvima, međutim na razini općina i gradova ta sredstva uvijek djeluju nedostatna. **Kako bi se povećao učinak općina i Zadarske**

županije u financiranju ruralnog razvoja, potrebno je raditi na udruživanju sredstva za prioritetne namjene. Tako je primjerice moguće oformiti **fond za ruralni razvoj** ili zajednički poticati rad LAG-ova te na taj način povećati učinak utrošenih sredstava.

Osim direktnog proračunskog financiranja u Zadarskoj županiji su za poduzetnike s ruralnih područja dostupni sljedeći programi.

Programi financiranja ruralnog razvoja

Program poticanja zelenog poduzetništva (PPZP)
Program poticanja zelenog poduzetništva provodi se preko Razvojne agencije Zadarske županije, a namijenjen je gospodarskim subjektima iz sektora poljoprivrede, turizma, ribarstva/marikulture s poduzetničkim idejama kojima se naročito doprinosi očuvanju i održivom korištenju prirodnih vrijednosti obalnog područja Dalmacije. Vrste potpora za PPZP:

1. Tehnička potpora u razradi projektnih prijedloga;
2. Subvencionirana kamatna stopa na kredit;
3. Djelomične garancije za kredite

Projekt potpora ruralnom razvoju (PPRR)
Zadarska županija i UNDP Lokalni razvoj u suradnji sa ZADRA-om koja operativno provodi projekt zajednički podupiru ruralni razvoj Zadarske županije od 2011 godine. Predmet ovih potpora su:

- Sufinanciranje troškova izrade tehničke dokumentacije;
- Sufinanciranje troškova izrade prijavne dokumentacije za IPARD mjere 101, 103 i 302;
- Sufinanciranje troškova marketinga;
- Sufinanciranje troškova certificiranja;
- Sufinanciranje troškova sređivanja zemljišno-knjižnog stanja na poljoprivrednim gospodarstvima.

Lokalni projekti razvoja
Radi se o programu provođenja financijske podrške obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima i zadrugama putem kreditne linije „Lokalni projekti razvoja". Pokretači ovog programa su Ministarstvo gospodarstva RH i Zadarska županija, a program operativno provodi Razvojna agencija Zadarske županije.

Realizacijom programa kreditiranja obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva u Zadarskoj županiji želi se pružiti konkretna pomoć sektoru malog i srednjeg poduzetništva na način da se obrtnicima i malim i srednjim poduzećima omogući pristup povoljnijem kapitalu i da im se olakša financiranje razvojnih projekata.

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (HAMAG)[4]
Hrvatska agencija za malo gospodarstvo osnovana je Odlukom Vlade Republike Hrvatske, uređena Zakonom o poticanju razvoja maloga gospodarstva te jedan od glavnih nositelja provedbe Programa razvoja maloga gospodarstva. Izdavanje jamstava za poduzetničke kredite i bespovratne potpore, razvoj poduzetničke infrastrukture i sufinanciranje konzultantskih usluga samo su neke od aktivnosti kojima HAMAG olakšava pristup poduzetnika izvorima financiranja i obavljanje poduzetničke djelatnosti.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)[5]
Hrvatska banka za obnovu i razvitak u hrvatskom bankarskom sustavu ima ulogu razvojne i izvozne banke osnovane sa svrhom kreditiranja obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva. Izravno ili preko poslovnih banaka kreditira razvitak gospodarskih djelatnosti. Uključena je u kreditne gospodarske programe, a posebno

[4] http://www.hamag.hr
[5] http://www.hbor.hr

na poticanju maloga gospodarstva, poštujući njegovu važnost u ukupnom razvoju gospodarstva. Osim toga, provedbom kreditnih programa poboljšava uvjete za poduzetnike, kreditira početnike i poduzetnike s područja državne skrbi, izvozne projekte, ulaganja u temeljni kapital i sl. HBOR u svojoj ponudi ima cijeli niz kreditnih linija i programa koje mogu koristiti i koriste poslovni subjekti s ruralnih područja te na taj način direktno doprinosi ruralnom razvoju. Neki od zanimljivijih programa kreditiranja su: turizam na selu, poljoprivreda, infrastruktura, malo i srednje poduzetništvo itd.

SAPARD/IPARD

IPARD je sastavni dio Instrumenata predpristupne pomoći (IPA), njegova 5. komponenta – ruralni razvoj, a predstavlja strategiju koja se bavi specifičnim nedostacima u ruralnim područjima Hrvatske prepoznatim u analizi poljoprivrednog i ruralnog sektora. U sklopu IPARD-a nekoliko je mjera koje su važne za financiranje ruralnog razvoja, a važne su za poduzetnike na ruralnom području. To su:

MJERA 302: "Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti"

Sektori koji su prihvatljivi za ulaganje su: ruralni turizam, tradicijski obrti, izravna prodaja na poljoprivrednim gospodarstvima, slatkovodno ribarstvo, usluge (IT centri, radionice za popravak poljoprivrednih i šumarskih proizvoda, dječji vrtići, igraonice za djecu, sportsko-rekreativni centri za mlade i odrasle), obnovljivi izvori energije, prerada na poljoprivrednim gospodarstvima. Dozvoljena ulaganja su ulaganja u izgradnju/rekonstrukciju i/ili opremanje objekata.

MJERA 101: Investiranje u poljoprivredna gospodarstva (primarna proizvodnja)

Ulaganja u izgradnju, rekonstrukciju, opremanje (skladištenje), itd. objekata za proizvodnju u sektorima mljekarstva, govedarstva, svinjogojstva, peradarstva, jaja, voća i povrća, gljiva, žitarica i uljarica.

MJERA 103: Investiranje u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda (prerada)

Ulaganja u izgradnju, rekonstrukciju, opremanje objekata za preradu u sektorima mlijeka i mljekarstva, preradu mesa, sektor ribarstva, prerade voća i povrća, sektor vinarstva, sektor maslinovog ulja.

Tablica 17.: Korisnici SAPARD sredstava u Zadarskoj županiji

Naziv korisnika	Mjera	Vrsta ulaganja	Iznos ulaganja u kn	Iznos potpore (kn)
ARBACOMMERCE d.o.o., Zadar	2	Nabava opreme za objekte za preradu ribljih proizvoda	6.015.436,90	3.007.718,45
PAŠKA SIRANA d.d., Pag	2	Izgradnja i nabava opreme za mljekare	24.664.948,92	10.000.000,00
OSTREA d.o.o., Stankovci	2	Izgradnja objekata za preradu ribe	45.531.831,68	10.000.000,00
SIRENA – mala sirana d.o.o., Kolan	3	Izgradnja mljekara, nabava opreme za mljekare	17.149.711,94	8.574.855,97
		UKUPNO:	**93.361.929,44**	**31.582.574,42**

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2012.

Tablica 18.: Poslovni korisnici IPARD sredstava u Zadarskoj županiji

Naziv korisnika	Mjera	Vrsta ulaganja	Iznos ulaganja u kn	Iznos potpore (kn)	Udio financiranja zajednice (kn)
M.T.O Paleka, Zemunik Donji	103	Ulaganje u rekonstrukciju i opremanje postojećih klaonica	6.305.789,20	3.152.894,60	2.364.670,95
Ribarska zadruga OMEGA 3, Kali	103	Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i opremanje objekata za preradu ribe, rakova i sivih školjkaša	21.530.359,88	10.765.179,94	8.073.884,95
Marikomerc d.o.o. Poličnik	103	Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju objekata za preradu ribe, rakova, mekušaca i ostalih vodenih beskralješnjaka	2.736.141,76	1.368.070,88	1.026.053,16

Arbacommerce d.o.o. Zadar	103	Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i opremanje objekata za preradu ribe, rakova, mekušaca i ostalih vodenih beskralješnjaka;	22.269.000,00	11.134.500,00	8.350.875,00
OPG Sandra Babac, Vrsi	302	Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i opremanje objekata za preradu, skladištenje i pakiranje proizvoda (voća i povrća) na poljoprivrednom gospodarstvu	1.092.817,43	546.408,71	409.806,53
		UKUPNO:	**53.934.108,27**	**26.967.054,13**	**20.225.290,59**

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2012.

RAZVOJNE POTREBE I OGRANIČENJA

POTREBE
- Učinkovitije upravljanje i iskorištavanje javnih sredstava;
- Zajedničko „okrupnjivanje" sredstava općina i Županije u istim namjenama/ mjerama;
- Multipliciranje postojećih sredstava sredstvima EU fondova i ostalih izvora financiranja;
- Izdvajanje više sredstava za mjere ruralnog razvoja;

OGRANIČENJA
- Nedovoljna sredstva za financiranje ruralnih projekata;
- Ne postojanje fonda ili nekog drugačijeg financijskog aranžmana za financiranje mjera ruralnog razvoja;
- Nedovoljna iskorištenost EU sredstava namijenjenih ruralnom razvoju.

4.6. Infrastruktura u ruralnim područjima

4.6.1. Komunalna infrastruktura

Cestovna mreža

Zadarska županija ima izuzetno povoljan geoprometni položaj koji ima veliko značenje u povezivanju sjevernog i južnog dijela Hrvatske i Jadranske regije. Kroz županiju prolazi Jadranska turistička cesta i autocesta Zagreb – Split A1 (tzv. Dalmatina). Na kopnenom dijelu Zadarske županije okosnicu cestovne mreže čine prometnice koje povezuju naselja: Zadar, Nin, Pag, Biograd na Moru, Benkovac, Obrovac i Gračac međusobno i s najvećim naseljima susjednih županija. Kako bi se što bolje povezali otoci Zadarske županije s kopnenim zaleđem, na većini otoka izgrađena je cestovna mreža koja je ujedno i osnovni preduvjet za povezivanje svih naselja svakog otoka.

U Zadarskoj županiji se nalazi 5 čvorova (ulaza/izlaza na autocestu), a to su: Maslenica, Posedarje, Zadar 1, Zadar 2 i Benkovac.

Preko čvora Zadar 2 optimalno je povezana Zračna luka Zemunik te pripadajući prostori Ravnih kotara. Čvor Benkovac značajan je za šire područje Benkovca i za biogradsku rivijeru, a preko njega ostvaruje se i priključak na državnu cestu preko Stankovaca.

Jadranska autocesta, s čvorištima Zadar 1 i Zadar 2, prolazi izvan područja grada Zadra. Koridor brze ceste Zadar 1 - Zadar prati trasu postojeće državne ceste D8 (JTC), dok je trasa brze ceste Zadar 2 – Gaženica položena novim koridorom, a važna je i za brz pristup Zračnoj luci Zadar. Gustoća cestovne mreže u Zadarskoj županiji iznosi 507 m/km^2 što je na razini prosjeka RH.

Tablica 19.: Cestovna infrastruktura

Općina /Grad	Nerazvrstane ceste/ukupno/km	Općinske/gradske ceste/ukupno/km	Županijske ceste/ukupno/km	Državne ceste/ukupno/km
BIOGRAD N/M	60	12	13,5	12,5
BENKOVAC	/	107,32	143,5	94,87
OBROVAC	200	116,5	99,1	78,6
NIN	/	12,9	12,7	/
PAG	54,5	30,05	6,2	38,8
BIBINJE	13	/	/	3,1
GALOVAC	/	10,70	16,8	/
GRAČAC	/	56	23	126,7
JASENICE	16,4	7,7	20,5	26,35
KALI	5	10	3,8	4
KOLAN	40	/	15	20
KUKLJICA	/	/	/	/
LIŠANE OSTROVIČKE	40	11	1	4,5
PAKOŠTANE	17	1,4	23	7
PAŠMAN	141	1,2	7,4	16,1
POLAČA	18	7	7	18,3
POVLJANA	/	4,5	/	6,4
PREKO	25	50	7,5	12
PRIVALKA	65	/	1	6,5
SALI	200	9,2	4,8	48,1
STANKOVCI	/	3,3	5,3	/
SUKOŠAN	/	/	/	/
SVETI FILIP I JAKOV	/	12,3	14,6	10
ŠKABRNJA	15	3	9	3
TKON	/	/	5,4	41,5
VIR	/	/	/	/
NOVIGRAD	27	27	30	7
OBROVAC	200	116,5	99,1	78,57
POLIČNIK	27	13	22	12
POSEDARJE	153	68	89	64
RAŽANAC	90	/	43	14
STARIGRAD	100	/	30	30
VRSI	/	170	18,4	3
ZEMUNIK DONJI	20	/	30	22

Izvor: Podaci JLS-a, Županijske ceste Zadar

Pomorski promet

U Zadarskoj županiji nalazi se **tri luke od državnog značaja, osam luka od županijskog značaja i šezdeset šest luka od lokalnog značaja.** U nastavku navodimo trajektna pristaništa u ruralnom području županije: Preko, Tkon, Biograd, Iž – Bršanj, Brbinj, Sali, Ist, Olib, Premuda, Rivanj, Sestrunj, Molat, Rava, Mala Rava, Zverinac, Brgulje i Zapuntel. Sva trajektna pristaništa su odgovarajuća za pristajanje trajekata, a Županijska lučka uprava je u proteklih par godina investirala u sanaciju i dogradnju većine trajektnih pristaništa.

Na ruralnom području Zadarske županije nalaze se slijedeće marine: marina Aci Šimuni – otok Pag, marina Veli rat – Dugi otok, marina Preko, Ugljan; marina Dalmacija, Bibinje – Sukošan; Olive island marina, Sutomišćica; marina Veli Iž, Veli Iž; marina Kornati, Biograd i marina Šangulin, Biograd. U donjoj tablici dan je pregled sidrišta u ruralnom području županije:

Tablica 20.: Sidrišta Zadarske županije

Naziv sidrišta	Površina akvatorija u m²	Broj plutača
Sv.Nikola, otok Olib	3.000	7
Dolinje, Mali Iž, otok Iž	4.900	10
Mljake, otok Ist	7.550	25
Grbavac, otok Rava	3.600	7
Pantera, Dugi otok	34.997	61
Čuna, Dugi otok	14.874	19
Stržna, Dugi otok	10.800	15
Pakoštane II	7.200	15
Pakoštane I	7.200	7
Zapuntel, otok Molat	16.000	20
Brgulje, otok Molat	75.228	70
Široka, otok Ist	10.920	30
Lokvina, otok Rava	11.469	10
Otok Vrgada A i B	6.450	10
Južni porat, otok Silba	3.200	30
Mali Iž, otok Iž	7.461	9
Lanđin, otok Pašman	28.386	34
Zdrelaščica, otok Ugljan	35.000	20
Sv. Ante, otok Silba	21.414	7
Griparica, otok Škarda	10.000	20
Drage, otok Silba	12.000	20
Bok Brbinj, Dugi otok	9.395	25
Lučina 1, Dugi otok	9.870	9
Lučina 2, Dugi otok	58.980	27
Soline 1, otok Pašman	10.000	18
Soline 2, otok Pašman	35.000	30
Zaklopica, otok Pašman	8.400	10
Paladinica, otok Rava	6.950	9
Otok Premuda	47.255	50
Sv.Filip i Jakov	3.000	5
Sukošan 1	7.200	10
Sukošan 3	7.200	10
Olib	8.000	10
Olib uvala sv.Nikola 2	2.000	4

Izvor: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture

Kao što je vidljivo iz gornje tablice u ruralnom području postoje 34 sidrišta od toga je 29 sidrišta smješteno na otocima, a svega 5 u priobalnom dijelu ruralnog područja županije. Ribarske luke u županiji su Vela Lamjana, Gaženica u izgradnji, Biograd-Tkon koja je u planu.

Željeznički promet

Kroz Zadarsku županiju prolazi tzv. "lička" željeznička pruga kojom su preko Knina povezani najveći gradski centri Dalmacije sa središnjom Hrvatskom. Željeznički promet nije na zadovoljavajućoj razini ne samo unutar Zadarske županije, već i prema ostalim dijelovima Republike Hrvatske.

Zračni promet

Zračna luka Zadar smještena je u Zemuniku Donjem u neposrednoj blizini priključka na autocestu Zagreb-Split (Zadar 2). Zračna luka je luka 4E kategorije i služi za zadovoljenje potreba putničkog prometa, ali ima i sve veću ulogu u prijevozu tereta.

Telekomunikacijska infrastruktura

Fiksna telefonska mreža i mobilna telefonija te ostale mreže zadovoljavaju postojeću potražnju korisnika. Klasična (žičana) i mobilna telefonija su dostupne u svim mjestima županije. Time je omogućeno spajanje računala ISDN uređajem s maksimalnom brzinom 128 kb/s, **ali je područje županije još uvijek nedovoljno pokriveno brzim Internetom** što je važno za razvoj gospodarstva.

Opskrba energijom

Cijelo područje Zadarske županije pokriveno je elektroenergetskom mrežom s relativno zadovoljavajućom gustoćom mreže i sigurnošću opskrbe, ali energiju uglavnom dobiva iz državnog sustava. Važno je istaknuti kako područje Zadarske županije ima **značajne potencijale za korištenje obnovljivih izvora energije – biomase, vjetra, sunca i vode. Trenutno su u funkciji 4 vjetroelektrane:**

1. Ravna I., Grad Pag
2. Velika Popina, Općina Gračac
3. Zadar 2, Grad Benkovac, Grad Obrovac
4. Zadar 3, Grad Benkovac

Na području grada Benkovca planirana je izgradnja **4 vjetroparka, 3 vjetroparka na području Općine Gračaca, 3 na područje Grada Obrovca, 1 na području Općine Jasenice**. Na području grada Benkovca planirano je 5 zona za izgradnju fotonaponskih elektrana.

U 2011. godini Zadarska županija je objavila natječaj za sufinanciranje nabave i ugradnje solarnih kolektorskih sustava za pripremu potrošnje tople vode na području Zadarske županije. Prihvaćeno je 15 zahtjeva, od navedenog 11 kućanstava je izvršilo radove nabave i ugradnje solarnih kolektorskih sustava te je iste Zadarska županija sufinancirala sa 157.353,00 kn.

Na natječaj Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost Zadarska županija je u 2010. godini prijavila Projekt sufinanciranja ugradnje solarnih kolektora u 30 kućanstava na području Zadarske županije, koji je pozitivno ocijenjen. Potpisan je Ugovor s Fondom temeljem kojeg su Zadarskoj županiji odobrena sredstva. Zadarska županija je potpisala sporazum u studenom 2010. godine sa UNDP-om (Program Ujedinjenih naroda za razvoj), temeljem kojeg je sufinanciran Projekt osnivanja **solarnog centra izvrsnosti u Zadarskoj županiji** koji je započeo sa radom 2011. godine.

U okviru IPARD programa mjere 302 dozvoljena su ulaganja u izgradnju i/ili opremanje elektrana i kogeneracijskih postrojenja na bioplin na poljoprivrednom gospodarstvu. U okviru IPARD mjere 301 su dozvoljena ulaganja samo za Jedinice lokalne samouprave, i to za izgradnju i/ili rekonstrukciju i opremanje toplana na biomasu.

Vodno gospodarstvo

Veliki dio Zadarske županije siromašan je vodom, **naročito duž svog priobalnog dijela** gdje su koncentrirana najveća naselja, a time i najveći potrošači vode. Na području Zadarske županije postoji 6 većih

komunalnih poduzeća koji upravljaju vodoopskrbnim sustavima na svome području sa sjedištem u Zadru, Biogradu n/M, Benkovcu, Gračacu, Pagu i Povljani. Osim ovih komunalnih poduzeća postoji još i 7 komunalnih poduzeća koja se bave distribucijom vode sa sjedištima u naseljima Kukljica, Kali, Preko, Sali, Pašman, Tkon i Vir. Ta komunalna poduzeća ustrojena su u okvirima granica svojih općina, ali su orijentirana na prihvat vode iz većih vodoopskrbnih sustava i distribuciju vode unutar naselja.

Vodoopskrba se ostvaruje dijelom iz Regionalnog vodovodnog sustava s rijeke Zrmanje, a dijelom iz lokalnih izvora. **Vodovodna mreža se produžuje i prema otocima.** Ugljan i Pašman su pokriveni vodovodnim sustavom spojenim s kopnom. Otok Vrgada je, također, spojen s vodovodnim sustavom s kopna, ali još uvijek nije u funkciji. Pag je spojen s vodoopskrbnim sustavom područja Ličko-senjske županije (opskrbljuje Novalju, Kolan i dio Paga). Vodoopskrba ostalih naseljenih otoka rješava se dovođenjem vode s kopna, vodonoscima, sakupljanjem kiše u cisterne, a u manjem opsegu, opskrbom iz vlastitih izvora. **U županiji je 76% stanovništva priključeno na javni vodoopskrbni sustav**, što je u skladu sa RH prosjekom.

Odvodnja otpadnih voda

U Zadarskoj županiji **tek 43% stanovništva je priključeno na kanalizacijski sustav**, a ostatak domaćinstava otpadne vode rješava sabirnim i septičkim jamama koje su ili propusne pa se njihov sadržaj cijedi izravno u krško podzemlje i potencijalno ugrožava pitke vode, ili se njihov sadržaj povremeno ispumpava i nekontrolirano prazni na tlo, u neki vodotok ili more.

U posljednje vrijeme sve je izraženiji problem zbrinjavanja otpadnih voda u poslovnim zonama koje su smještene u ruralnim područjima. To pitanje nije adekvatno riješeno i daljnjim ubrzanim razvojem zona pritisci na okoliš (posebno podzemne vode i krško propusno tlo) biti će sve veći. Općine u svojim planovima planiraju ugradnju pročišćivača kojima bi se otklonile ove prijetnje.

> Kako bi se poboljšala infrastruktura u ruralnim područjima preko **IPARD programa mjera 301 Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture,** jedinice lokalne samouprave do 10.000 stanovnika mogu aplicirati svoje programe za ulaganje u sustav kanalizacije i pročišćavanje otpadnih voda, lokalne nerazvrstane ceste, toplane, protupožarne prosjeke s elementima šumskih cesta. Dozvoljena su ulaganja u izgradnju ili rekonstrukciju. Cilj natječaja je dodjela novčane potpore projektima koji su svojim sadržajem vezani za poboljšanje stanja infrastrukture u ruralnom području i čine to područje poželjnim mjestom za rad i život suvremenog čovjeka.

Do sada ostvarena sredstva iz IPARD programa za jedinice lokalne samouprave u Zadarskoj županiji ostvarena su uglavnom za izgradnju sustava kanalizacije, kao što je pokazano u tablici.

Tablica 21.: Općine/gradovi korisnici IPARD sredstava u Zadarskoj županiji

Naziv korisnika	Mjera	Vrsta ulaganja	Iznos ulaganja u EUR
Grad Biograd na Moru	301	Ulaganje u sustav kanalizacije	851.351,35
Općina Pašman	301	Ulaganje u sustav kanalizacije	853.108,10
Općina Pakoštane	301	Ulaganje u sustav kanalizacije	950.000,00
Općina Preko	301	Ulaganje u sustav kanalizacije	852.951,00
UKUPNO			**3.507.410,45**

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2012.

Gospodarenje otpadom

U 34 jedinice lokalne samouprave u Zadarskoj županiji trenutno postoji 10-ak službenih odlagališta komunalnog otpada, uglavnom neuređenih i bez potrebne dokumentacije. **Ni jedno od spomenutih**

odlagališta ne ispunjava zakonom predviđene uvjete i kao takva odlagališta predstavljaju opasnost za ljudsko zdravlje, biljni i životinjski svijet te onečišćuju okoliš. Reciklažno odlagalište otpada „Diklo" najveće je odlagalište otpada u Zadarskoj županiji. Koriste ga Grad Zadar i sve jedinice lokalne samouprave. **Odlagalište nema mogućnosti daljnjeg širenja, praktično je popunjeno i trebala bi započeti faza njegova zatvaranja.** Jedno od većih odlagališta otpada je „Baštijunski brig" na koje se odlaže otpad s područja grada Biograda n/M te okolnih općina. Od ostalih jedinica lokalne samouprave jedino Grad Pag ima reciklažno dvorište, a gotovo svaka Općina ima odlagalište na koje se odlaže otpad koji prikupljaju komunalna poduzeća u vlasništvu općine.

Navodnjavanje

Sukladno Nacionalnom projektu navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u RH (NAPNAV) usvojenog 17. studenog 2005. godine te Planu navodnjavanja za područje Zadarske županije kojeg je Županijsko poglavarstvo usvojilo 4. travnja 2007. godine, Upravni odjel za poljoprivredu je pristupio raspisivanju natječaja za više pojedinačnih projekata navodnjavanja. Između ostalih je i **projekt sustav navodnjavanja *Baštica*** – prva faza, na lokaciji Baštica, Grad Benkovac, k.o. Islam Grčki, bruto površine 351,56 ha sa mogućnošću proširenja na područje Suhovara (Maraska) 212,50 ha i Smilčić 91 ha. Sukladno projektnoj dokumentaciji (Sporazum o sufinanciranju projektne dokumentacije između Zadarske županije, Hrvatskih voda i Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva) izgrađen je Sustav navodnjavanja te je dobivena uporabna dozvola. U studenom 2010. godine potpisan je **sporazum o sufinanciranju programa izrade projektne dokumentacije Vransko polje**. Sustav će obuhvaćati površinu od 4.449 ha na području gradova Benkovca i Biograda te općina Sukošan, Sv. Filip i Jakov te Pakoštane.

U prethodnim godinama izrađena je projektna dokumentacija za slijedeće sustave navodnjavanja:

- Sustava navodnjavanja **Povljana** (Idejni projekt);
- Sustava navodnjavanja **Kolan** (Idejni projekt);
- Sustav navodnjavanja **Bokanjačko blato i Rašinovac** (Analiza postojećeg stanja, Program istraživačkih radova i Elaborat površinske akumulacije za navodnjavanje u sprezi s korištenjem podzemnih voda sustavom vodoopskrbe);
- Sustav navodnjavanja **Kulsko – Korlatsko polje** (Studija utjecaja na okoliš, Idejno rješenje, Elaborat o prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu);
- Sustav navodnjavanja Škabrnja (Glavni projekt, dodatni istražni radovi – akumulacija, dodatna geološka i hidrološka istraživanja);
- Sustava navodnjavanja **Lišansko polje** (Idejni projekt i Program vodoistražnih radova).

4.6.2. Društvena infrastruktura[6]

Zadarska županija ima 37 osnovnih, 21 srednju školu i Sveučilište. Osnovni problem školstva na svim razinama (vrtići, osnovno i srednje obrazovanje) je nedostatak prostora, osoblja i specijaliziranih obrazovnih programa koji bi odgovorili potrebama. **Problem je očitiji na otocima i u zaleđu, naročito u područjima koja su za vrijeme rata bila okupirana.**

Srednjoškolsko obrazovanje u gradu Zadru programski pokriva sve vitalne interese zadarskih srednjoškolaca, dok bi izvangradsko trebalo razvijati i profilirati prema specijalnim programima specifičnim za pojedine prostore. Od srednjoškolskog obrazovanja na području otoka Paga treba predvidjeti obrazovanje

[6] [6] Dijelovi su preuzeti iz Strateškog plana razvoja ruralnih zajednica zaleđa Šibensko-kninske i Zadarske županije, Program EIDHR – CBSS „EU program za demokraciju i prava", 2010.

vezano na razvoj turizma i tercijarnih djelatnosti. Najveći problem srednjoškolskog obrazovanja u gradu Zadru jest prostor. 2002. godine osnovano je Sveučilište u Zadru sa 21 odjelom. Njegovo osnivanje je nastavak duge akademske tradicije te predstavlja veliki potencijal ovog područja. Glavni izazovi za Sveučilište trenutno su implementacija *Bolonjskog procesa,* kao i stvaranje povoljnih uvjeta studiranja za studente.

Općenito gledajući, zdravstveni i obrazovni sustav suočeni su s nedostatkom kvalitetne infrastrukture na području županije. Većina usluga i infrastrukture koncentrirani su uglavnom u većim centrima, dok je njihov nedostatak vidljiv u ruralnim područjima i otocima.

Pitanje zdravstva i zdravstvene zaštite regulirana su na nacionalnoj razini. Zdravstvena zaštita na županijskoj razini pokrivena je bolnicama, domovima zdravlja, Zavodom za hitnu medicinsku pomoć, Zavodom za javno zdravstvo, ljekarnama i privatnom praksom liječnika. U Zadarskoj županiji djeluje Opća bolnica Zadar, Ortopedska bolnica Biograd n/M, Psihijatrijska bolnica Ugljan, Dom zdravlja Zadarske županije sa 6 radnih jedinica: Zadar, Biograd n/M, Benkovac, Obrovac, Gračac i Pag, Zavod za javno zdravstvo Zadar, ljekarne u Zadru, Novalji, Pagu, Povljani, Biogradu n/M, Ninu, Obrovcu, Benkovcu, Preku, Stankovcima, Gračacu i Starigradu.

Institucije socijalne zaštite i socijalne službe imaju manjak ljudi i prostora. Na području županije djeluju centri za socijalnu skrb u Zadru, Benkovcu, Biogradu n/m i Gračacu. Postoje i **duge liste čekanja** za svaki od navedenih domova, a Centri za socijalnu skrb skrbe o velikom broju korisnika. Problem je izražen u zaleđu gdje pretežno živi starija populacija, a Centri nemaju dovoljno ljudi da bi skrbili o njima.

RAZVOJNE POTREBE I OGRANIČENJA

POTREBE

- Završetak izgradnje vodoopskrbnog sustava;
- Izgradnja jedinstvenog sustava odvodnje na razini županije za održavanje i upravljanje sustavom odvodnje otpadnih voda;
- Uspostava jedinstvenog sustava gospodarenja otpadom za područje Zadarske županije u skladu sa standardima EU;
- Škole moraju biti dostupne svima. Problem se javlja kod otoka i udaljenih krajeva u zaleđima županije. Nameće se potreba razvijanja obrazovnog sustava izvan postojećih urbanih sredina, te specijalizacija u vidu posebnih obrazovnih programa karakterističnih za neko područje;
- Izgradnja zdravstvene i socijalne infrastrukture u ruralnim područjima te obrazovanje kadra. Dislociranje određenih zdravstvenih i socijalnih djelatnosti (npr. domova zdravlja) iz gradova u ruralna područja i otoke dugoročno doprinose razvoju ruralnih područja. S druge strane, domovima je osigurano mirno okruženje, priroda i sve ostale pogodnosti ruralnih krajeva. ... dugoročno održiva opcija je spajanje zdravstva i turizma u formi zdravstveno turističke ponude. Posebice su za to pogodni otoci.

OGRANIČENJA

- Nedovoljna pokrivenost Zadarske županije vodoopskrbnim sustavom (posebno otoci);
- Neadekvatan sustav odvodnje u većini županije;
- Gospodarenje otpadom nezadovoljavajuće, a postojeća odlagališta ne zadovoljavaju propisane EU standarde
- Nedovoljna pokrivenost brzim Internetom ruralnih područja;
- Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu spada u visoko kapitalne projekte koji zahtijevaju strateški pristup u planiranju takvih projekata i značajna financijska ulaganja. Rješenje se može tražiti u privatnim inicijativama (privatni domovi, ordinacije, zdravstveno turistički kompleksi, itd.);
- Duge liste čekanja u bolnicama i domovima zdravlja svjedoče o nedostatku kapaciteta (infrastrukturnih i ljudskih).

4.7. Ruralna područja pod minama

Kao posljedica Domovinskog rata u Zadarskoj županiji ruralna područja zagađena minama uzrokuju niz gospodarskih razvojnih i socijalnih probleme. Prema podacima Hrvatskog centra za razminiranje na dan 27. rujna 2011. godine ukupna površina minski sumljivog područja i područja zagađenog isključivo neeksplodiranim ubojitim sredstvima u Zadarskoj županiji iznosi 60.592.550m² (od toga se 2.284.365 m² odnosi na područja zagađena isključivo neeksplodiranim ubojitim sredstvima). Hrvatski centar za razminiranje sustavno provodi izvide, te razminiranje minski sumljivog prostora prema dostupnim raspoloživim sredstvima za razminiranje.

Tablica 22.: Minski sumnjivo područje i područje zagađeno isključivo neeksplodiranim ubojitim sredstvima u Zadarskoj županiji

Grad/Općina	Minski sumljiva područja u m²	Površine zagađene NUS-om cca. u m²
Benkovac	14.262.130	
Bibinje	825.563	
Gračac	61.770	
Jasenice	9.332.496	142.404
Novigrad	5.320.048	
Obrovac	618.336	135.458
Pakoštane	5.647.674	7.316
Polača	3.158.028	
Poličnik	679.520	463.961
Posedarje	2.010.228	576.614
Stankovci	11.030.767	
Starigrad	15.352	143.337
Sukošan	86.983	678.184
Sveti Filip i Jakov	184.006	
Škabrnje	616.365	
Zemunik Donji	4.458.919	118.185
Nin		11.191
Zadar		7.715
UKUPNO	58.308.185	2.284.365

Izvor: HCR, 2011

Minama je u Zadarskoj županiji zagađeno 20,6% poljoprivrednog zemljišta, 32% šume i 47% krša i makije. Na sljedećoj slici dan je zemljovid s prikazom minske situacije u Zadarskoj županiji.[7]

[7] Hrvatski centar za razminiranje, stanje na dan 27.09.2011. godine

Slika 10.: Minski sumnjiv prostor Zadarske županije

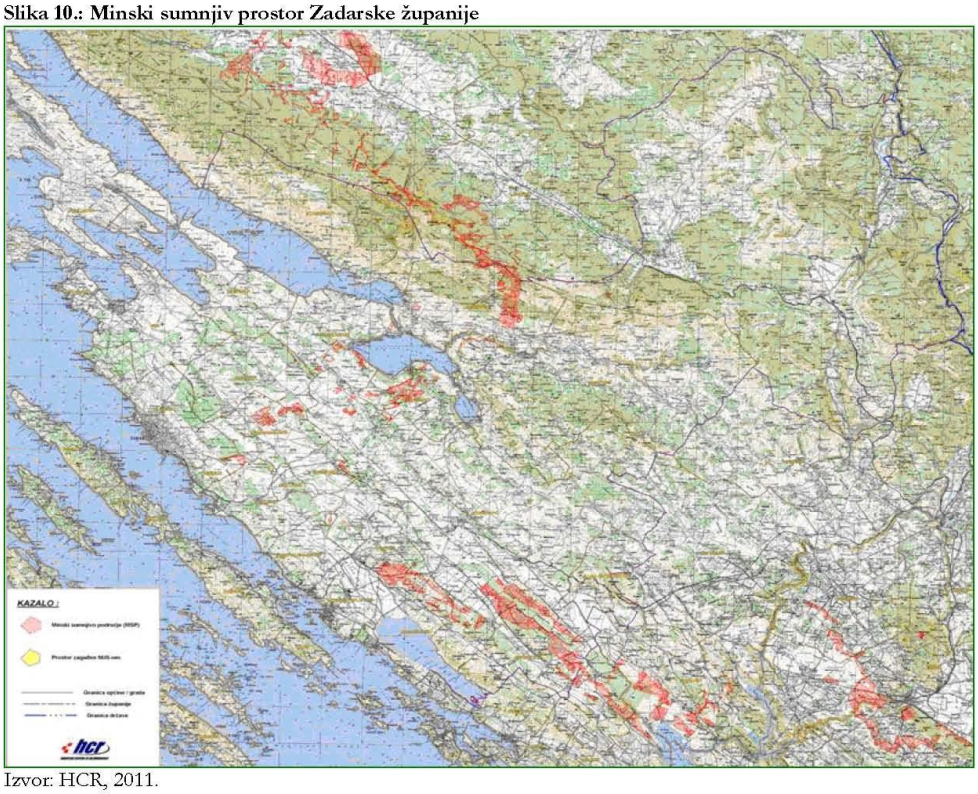

Izvor: HCR, 2011.

S obzirom da je minama zagađen velik dio ruralnog teritorija Zadarske županije koji je direktno pogođen ratom razminiranje tog područja uvelike određuju napredak lokalnog stanovništva.

RAZVOJNE POTREBE I OGRANIČENJA

POTREBE

- Nastaviti sa kontinuiranim razminiravanjem ruralnog prostora, posebno onog u neposrednoj blizini stanovništva i poljoprivrednog zemljišta.

OGRANIČENJA

- Razminiravanje prostora je proces koji traje dulji niz godina i za sada ne možemo očekivati ubrzani proces odminiravanja zagađenih područja. No bitno je da se proces kontinuirano provodi sve dok se cjelokupno ruralno područje ne očisti od minski sumnjivog prostora.

4.8 Ekosustavi, krajobrazna i biološka raznolikost

Elementi prirodne okoline kao što su: zrak, voda šume, prirodne znamenitosti, atraktivni pejzaži, slobodni prostori i dr. zajedničko su vlasništvo svih ljudi pa reguliranje ponašanja subjekata u okolini znači ograničavanje njihovih prava, u interesu zaštite prava svih. Svatko je dužan koristiti zemljište, vodu, zrak i druga dobra, da obavlja svoje aktivnosti i organizira način života u prirodnoj i urbanoj okolini tako da ne ugrožava prirodne uvjete za život i rad ljudi, koji su od općeg interesa. U posljednjih nekoliko desetljeća ljudske aktivnosti i korištenje prirodnih resursa, značajno su se promijenili. Stanje biološke raznolikosti se pogoršalo toliko dramatično u zadnjih 50 godina koliko nije kroz cijelu povijest čovječanstva. Zbog ljudskih aktivnosti, vrste izumiru 1000 puta brže nego u prirodnim okolnostima. 10-30% vrsta sisavaca, ptica i vodozemaca danas su ugrožene na međunarodnoj razini. Od 1970. do 2003. godine smanjila se populacija 1300 sustavno praćenih vrsta u prosjeku 30%. Ti gubitci zasjenili su produktivnost prirode i time ugrozili dugoročni opstanak čovječanstva.

Zadarsku županiju, u svim njenim područjima, nizinskim, planinskim i obalnim, karakteriziraju velika raznolikost staništa zahvaljujući prevladavajućoj geološkoj podlozi (vapnenac), izrazito krškom reljefu i razvedenosti obale.

Raznolikost kopnenih, morskih i podzemnih staništa rezultirala je bogatstvom vrsta i podvrsta sa znatnim brojem endema. Također, visoka biološka raznolikost mora zajedno s velikom raznolikošću otoka i hridi, na kojima nalazimo velik broj endema, daje obalnom području međunarodni značaj. Stabilna bioraznolikost podrazumijeva zdravi okoliš. Vrlo je važno zadržati raznolike ekosustave jer svaki ekosustav održava na životu čitav niz različitih organizama.

Od kopnenih staništa županijom **dominiraju travnjaci, s oko 34% udjela** u ukupnoj površini. Daljnjih **24% čine travnjaci – šikare/dračici**. **Šume čine oko 22%** površine. Kultivirane **nešumske površine i staništa s korovnom i ruderalnom vegetacijom čine oko 8% površine.**

Usprkos visokoj vrijednosti prirode mnoge njene komponente izrazito su ugrožene. Značajan dio populacija mnogih vrsta ugroženo je i na Europskoj razini. Te su vrste vezane uz očuvana područja, za njih karakteristična staništa. Većina ovih vrsta strogo je zaštićena *Pravilnikom o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim* koji je stupio na snagu u siječnju 2006. godine.

Prema *Pravilniku* od sisavaca koje nalazimo u Zadarskoj županiji **20 vrste su strogo zaštićene**, 9 je zaštićenih, a prema *Crvenoj knjizi sisavaca,* čak **31 vrsta u Zadarskoj županiji je ugrožena**. Ugroženo je 8 vrsta gmazova i 3 vrste vodozemaca. Zaštićeno je 196 vrsta ptica, 18 vrsta gmazova i 4 vrste vodozemaca, 21 vrsta riba, 11 vrsta leptira, 14 vrsta vretenaca, 21 vrsta podzemne faune te 65 vrsta biljaka i 3 vrste gljiva. Od ptica koje gnijezde, zimuju ili sele preko naše županije, čak 104 ih je u «*Crvenoj knjizi ugroženih ptica Hrvatske*».

Glavni uzrok gubitka (a ti gubici su nepovratni) biološke raznolikosti su ljudske aktivnosti. Najveća prijetnja biološkoj raznolikosti je uništavanje i gubitak staništa (pretvaranje prirodnih staništa u građevinsko ili poljoprivredno zemljište), zatim prekomjerno iskorištavanje kroz lovstvo, ribolov i šumarstvo, a opasni su i intenzivna poljoprivreda, onečišćenje voda, tla i zraka te unos stranih vrsta.

Razmišljajući o potrebi zaštite postojećeg prirodnog bogatstva važno je imati na umu da se radi o osnovnom prirodnom resursu budućeg razvoja ovog prostora (turizma, ribarstva, ekološka poljoprivrede...) te da je posljedično njegovo očuvanje nužno za cjelokupni održivi razvitak županije.

Zaključno, možemo kazati kako se ruralni prostor Zadarske županije može smatrati **izuzetno bogatim i raznolikim, ali istovremeno vrlo osjetljivim na neprimjereno gospodarenje.** Krajobrazna i biološka raznolikost te vrijedni prostori su ono što karakterizira i po čemu je specifična Zadarska županija te je očuvanje, zaštita i vrednovanje tih specifičnosti potencijal na kojemu treba graditi strategiju ruralnog razvoja Zadarske županije.

4.8.1. Zaštićeni dijelovi prirode u Zadarskoj županiji

Nacionalni parkovi i parkovi prirode:

- Velika i Mala Paklenica,
- Park prirode Velebit,
- Park prirode Telašćica,
- Vransko jezero.

Ostala zaštićena područja:

- **Posebni rezervati:**
  - ornitološki: Kolanjsko blato-blato Rogoza (otok Pag),
  - ornitološki: Veliko i Malo blato (otok Pag),
  - rezervat šumske vegetacije: Dubrava-Hanzine (otok Pag),
  - botanički: Maslinik Saljsko polje (Dugi otok).
- **Spomenici prirode:**
  - geomorfološki: Modrič pećina (Rovanjska),
  - geomorfološki: Cerovačke pećine,
  - hidrološki: vrelo Une (Donja Suvaja),
  - rijetki primjerak drveća: Zeleni hrast – Islam Latinski.
- **Značajni krajobraz:**
  - kanjon Zrmanje,
  - sjeverozapadni dio Dugog otoka – Saharun,
  - Dubrava-Hanzine (otok Pag),
  - otok Ošljak.
- **Spomenici parkovne arhitekture:**
  - Park Vladimir Nazor,
  - Park Folco Borelli (Sv. Filip i Jakov),
  - skupina stabala: drvored čempresa (Biograd).
- **Lokaliteti u preventivnoj zaštiti:**
  - park šuma Soline u Biogradu,
  - posebni rezervat, geološko-paleontološki i geomorfološki Brbiščica-Dugi otok.

Slika 11.: Zaštićena područja Zadarske županije

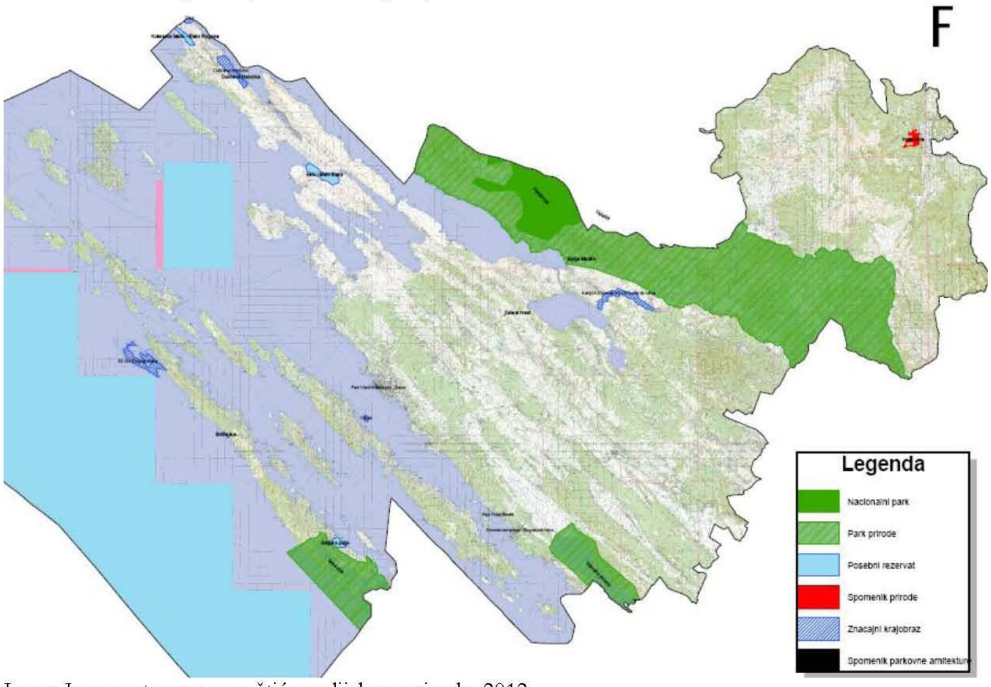

Izvor: Javna ustanova za zaštićene dijelove prirode, 2012

4.8.2. NEM (Nacionalna ekološka mreža) i NATURA 2000

Ekološka mreža je sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti koju čine ekološki značajna područja za Republiku Hrvatsku, a uključuju i ekološki značajna područja Europske unije Natura 2000 važnih za očuvanje ugroženih divljih svojti i stanišnih tipova. Uspostava ekološke mreže u Hrvatskoj propisana je Zakonom o zaštiti prirode.

Područja ekološke mreže u Hrvatskoj, sukladno ekološkoj mreži Europske unije NATURA 2000, **podijeljena su na međunarodno važna područja za ptice te područja važna za ostale divlje svojte i stanišne tipove.**

Sukladno mehanizmu EU Direktive o staništima, Zakon o zaštiti prirode propisuje da se dijelovi ekološke mreže mogu štititi kao posebno zaštićena područja ili provedbom planova upravljanja, kao i kroz postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu svakog ugrožavajućeg zahvata. Negativno ocijenjen zahvat se može odobriti samo u slučajevima prevladavajućeg javnog interesa i uz Zakonom utvrđene kompenzacijske uvjete. **Važan mehanizam je i mogućnost sklapanja ugovora s vlasnicima i ovlaštenicima prava na područjima ekološke mreže, uz osiguranje poticaja za one djelatnosti koje doprinose očuvanju biološke raznolikosti.**

Ekološka mreža na području Zadarske županije obuhvaća ukupno 152 područja važna za divlje svojte i stanišne tipove i 9 međunarodno važnih područja za ptice (vidi narednu tablicu).

Tablica 23.: Površina mreže NATURA 2000 na području Zadarske županije

ŽUPANIJA	Površina Županije	Površina NATURA 2000 (ha)	% Županije u prijedlogu NATURA 2000
Zadarska	364.634,76	167.118,47	45,83

Izvor: DZZP, 2011.

NATURA 2000 je ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije. **Njezin cilj je očuvati ili ponovno uspostaviti povoljno stanje više od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova**. Dosad je u ovu ekološku mrežu uključeno oko 30.000 područja na gotovo 20% teritorija EU što je čini najvećim sustavom očuvanih područja u svijetu. NATURA 2000 često se poistovjećuje sa zaštićenim područjima u kojima su ljudske djelatnosti značajno ograničene ili čak isključene radi očuvanja biološke raznolikosti. Međutim, NATURA 2000 počiva na drugim postavkama. **Cilj upravljanja je održati ili poboljšati povoljno stanje očuvanosti ciljnih vrsta i staništa određenog područja**. Često je to moguće bez propisivanja bitnih ograničenja kroz provođenje mjera očuvanja od strane ljudi koji u suživotu s prirodom dijele svoj životni prostor s ugroženim vrstama i staništima. Većinu aktivnosti i zahvata u NATURA području moguće je provesti uz mjere ublažavanja mogućih negativnih utjecaja. Ponekad su potrebne tek manje prilagodbe, primjerice u šumarstvu. Prijedlozi većih razvojnih projekata ili promjena načina korištenja zemljišta trebat će proći postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu. Bude li ocjena pozitivna, zahvat će se dopustiti i ako se nalazi u NATURA području. Tako je zato što **NATURA 2000 podržava načelo održivog razvoja.**

Njezin cilj nije zaustaviti sveukupne razvojne aktivnosti nego, naprotiv, postaviti mjerila prema kojima će se one moći odvijati, a da pritom očuvaju biološku raznolikost. Kao takva, NATURA 2000 može pružiti nove mogućnosti ruralnim područjima, primjerice kroz eko-turizam, rekreaciju ili prirodi blisku poljoprivredu i šumarstvo.

Slika 12.: Potencijalna NATURA 2000 područja Zadarske županije

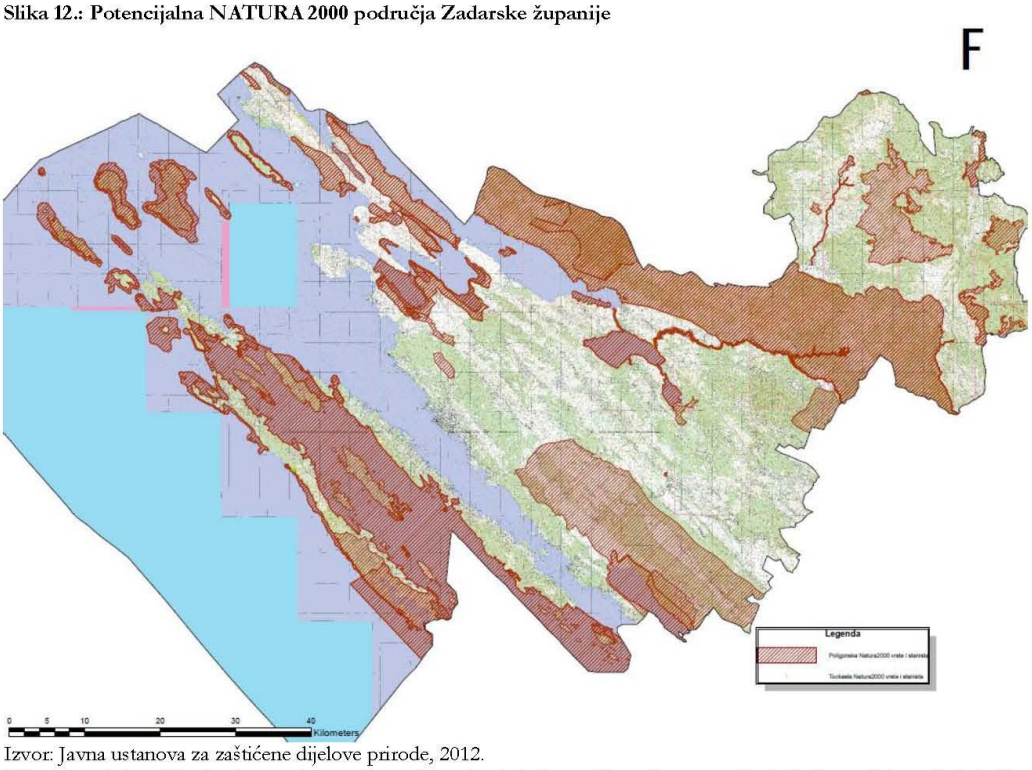

Izvor: Javna ustanova za zaštićene dijelove prirode, 2012.
*Zbog preglednosti karte nisu ucrtana *međunarodno važna područja za ptice* već samo *važna područja za divlje svojte i stanišne tipove.*

4.8.3. Poljoprivredna bioraznolikost Dalmacije i Zadarske županije

Poljoprivredna bioraznolikost je iznimno značajan dio opće biološke raznolikosti, a njena važnost još je veća zbog gospodarskog efekta koje pravilna valorizacija autohtonih sorti i pasmina može imati na revitalizaciju i razvoj ruralnih područja županije.

Veliki je doprinos COAST[8] projekta (provodi se u cijeloj Dalmaciji) u boljem poznavanju **poljoprivredne bioraznolikosti** u Dalmaciji pa tako i u Zadarskoj županiji. Zahvaljujući provedenim istraživanjem tradicijskog bilja[9] i domaćih životinja na području Dalmacije u okviru COAST projekta, po prvi put je **prepoznata poljoprivredna bioraznolikost kao važan dio cjelokupne bioraznolikosti.**

Istraživanjem tradicijskog bilja i domaćih životinja Dalmacije utvrđeno je ukupno 40 divljih vrsta s visokim potencijalom u poljoprivredi te 328 kultivara, odnosno sorti, pasmina i sojeva. Posebno se ističe veliki broj izvornih lokalnih tradicijskih sorti masline s 37 sorti, vinove loze s 82 sorte i drugih voćnih vrsta s 94 sorte te brojnih aromatičnih, začinskih, ljekovitih, medonosnih, ukrasnih i divljih jestivih biljaka.

[8] Više o projektu COAST vidi: http://www.undp.hr/show.jsp?page=71386
[9] U sklopu projekta COAST napravljena je analiza stanja sa preporukama za daljnje aktivnosti pod nazivom „Poljoprivredna bioraznolikost Dalmacije; Tradicijsko poljoprivredno bilje i domaće životinje". Dijelovi teksta su preuzeti iz istraživanja.

Uslijed novih trendova u poljoprivredi posljednjih pedesetak godina, prvenstveno industrijalizacije poljoprivrede, dominacije proizvodnje monokultura te uvođenja namjenskih hibrida, tradicijske sorte i pasmine postaju sve ugroženije i ubrzano nestaju. Poljoprivredna bioraznolikost Dalmacije nije dovoljno istražena, očuvana, zaštićena, promovirana i iskorištena u daljnjoj selekciji, **niti prepoznata kao gospodarski važna u stvaranju izvornih i prepoznatljivih premijskih poljoprivrednih proizvoda Dalmacije te kao turistički potencijal i važno oruđe za očuvanje postojećih dalmatinskih krajobraza.**

U nastavku je dat pregled najvažnijih autohtonih kultura Dalmacije i Zadarske županije.

Maslina

Maslina je najbrojnija voćna vrsta koja se uzgaja na području Dalmacije, a o njenoj gospodarskoj vrijednosti govori i činjenica da se u području hrvatske obale maslinarstvom bilo kao osnovnom ili dopunskom djelatnošću bavi 45% obitelji, pri čemu na otocima čak 93% obitelji. Danas se na prostoru Dalmacije uzgaja oko 3.500.000 stabala masline s tendencijom porasta. U isto vrijeme brojnost drugih voćnih vrsta, uz izuzetak vinove loze je u stagnaciji ili opadanju. Masline se na području Dalmacije proizvode gotovo isključivo za ulje, dok su druge namjene manje prisutne. Dominantna sorta Dalmacije je **oblica, koja zauzima preko 50% udjela u sortimentu,** a slijede lastovka i levantinka. Prema svojim gospodarskim, genetskim, selekcijskim, kulturno povijesnim, krajobraznim, stanišnim vrijednostima, svojoj izvornosti, ugroženosti te po utjecaju na opću bioraznolikost, izdvojeno je sedam najvažnijih sorti: **Oblica, Lastovka, Bjelica, Dužica, Paštrica, Levantinka i Drobnica.**

Voćne kulture

U Zadarskoj županiji najznačajnije voćne kulture, nakon masline, su: **trešnja, maraska, smokva, bajam,** a razlike su u sortnom sastavu pojedine podregije. **Rogač** se uzgaja samo na nekim pogodnim lokalitetima u području, pretežito kao samonikla kultura na otočnom dijelu županije. Prema svojim gospodarskim, genetskim, selekcijskim, kulturno-povijesnim, krajobraznim, stanišnim vrijednostima, svojoj izvornosti, ugroženosti te po utjecaju na opću bioraznolikost izdvojene su dvije sorte smokve: **Petrovača bijela i Zamorčica**; dvije sorte bajama: **Čarski kasni i Knez Črnomir** te više tipova maraske, od kojih su najzastupljeniji Brač-2, Brač-6 i Recta.

Vinova loza

Danas su u Dalmaciji prisutne 82 sorte, od kojih je po svojim gospodarskim, genetskim, selekcijskim, kulturno-povijesnim, krajobraznim, stanišnim vrijednostima, svojoj izvornosti, ugroženosti te po utjecaju na opću bioraznolikost izdvojeno nekoliko sorti za područje Zadarske županije: **Maraština, Plavina, Babić, Crljenak kaštelanski, Plavac mali, Debit (nije ugrožen), Lasina (vrlo rijetka), Gegić, Svrdlovina, Zadarka (rijetke), zatim iznimni rariteti kao što su Galac, Dugoviska, Petovka, Silbijanac, Trišnjavica i dr.** Iako je vinova loza u usporedbi sa drugim kulturama dalmatinskog priobalja dosta istražena, ostalo je još puno posla na očuvanju, karakterizaciji, gospodarskoj evaluaciji i revitalizaciji. U tom smislu **nužno je završiti inventarizaciju svih vinogradarskih područja i dopuniti postojeće kolekcije**.

Da bi se bogatstvo autohtonih sorata, tradicija proizvodnje vina i turistički značaj Dalmacije ipak odgovarajuće gospodarski iskoristio, **treba izvršiti gospodarsku evaluaciju sorata radi njihovog uvođenja u proizvodnju te stvaranje sustava selekcije i proizvodnje sadnog materijala**. Nastojanja na revitalizaciji autohtonih sorta treba pratiti i odgovarajuća marketinška podrška, kao i **osuvremenjivanje tehnologije proizvodnje vina u cilju popravka njihove kakvoće.**

Povrće

U Dalmaciji se nalazi polovica ukupnih hrvatskih površina komercijalne proizvodnje povrća namijenjenog potrošnji u svježem stanju i trećina svih zaštićenih objekata namijenjenih uzgoju povrća. U komercijalnoj

proizvodnji povrća namijenjenoj tržištu **gotovo isključivo se koriste strani hibridi i sorte povrća među kojima često puta prevladava jedan ili manji broj kultivara** čime je agrobioraznolikost povrtnica izuzetno smanjena.

Tradicijske sorte i lokalne populacije povrća gotovo isključivo su zastupljene samo u vrtovima i manjim okućnicama te su namijenjene potrošnji u vlastitom domaćinstvu. Njihovo sjeme i reprodukcijski materijal isključivo se proizvode i održavaju na obiteljskim gospodarstvima te se šire prvenstveno razmjenom na užem području. Trgovina reprodukcijskim materijalom tradicionalnih sorti povrća na području Dalmacije nikad nije bila razvijena, kao ni sustavna briga o očuvanju njihovog genetskog identiteta. Depopulacijom ruralnog prostora osobito otoka i dalmatinskog zaleđa te migracijama stanovništva koje je na području Dalmacije posebno bilo izraženo za Domovinskog rata, brojne tradicijske sorte brižno održavane kroz dugi vremenski period nepovratno su izgubljene, a malobrojnim preostalima prijeti velika opasnost da nestanu.

Na području Dalmacije utvrđeno je postojanje 15 tradicijskih sorti povrća od kojih je izdvojeno njih 3 za područje Zadarske županije, a to su **domaća raštika, kozjak domaća ljutika brgudski ozimi luk** Sve te tradicijske sorte povrća su visoko ugrožene, a neke su vjerojatno i trajno nestale.

Ratarske kulture

Prema svojim gospodarskim, genetskim, selekcijskim, kulturno-povijesnim, krajobraznim, stanišnim vrijednostima, svojoj izvornosti, ugroženosti te po utjecaju na opću bioraznolikost izdvojeno je jedanaest kultura i sorti za područje Dalmacije od kojih su dvije bitne za Zadarsku županiju: **dalmatinski buhač i brnistra.** Područje Dalmacije obiluje ekotipovima ratarskog bilja nastalih prirodnom selekcijom pod ekološkim prilikama proizvodnog područja i uslijed prirodne hibridizacije te oni predstavljaju izvor svojstava i gena za buduće selekcije. No, ostaje nam pitanje koliko je od tog bogatstva ostalo očuvano do danas budući da su znanstvena istraživanja dalmatinskih ratarskih kultura zanemarena. Nestankom ratarske proizvodnje u Dalmaciji ne samo da gubimo biološku raznolikost ratarskih kultura, već i nestaju prateće biljke, životinje i gljive koje su vezane za čak pet biljnih pokrova (obrađivana poljoprivredna područja-žitarice, obrađivana poljoprivredna područja-izuzevši žitarice, usjevi-mješavina travnjaka i šikara, usjevi i urbana područja te usjevi s vodenim površinama, uključujući navodnjavana područja).

Livade i pašnjaci

U floističkom bogatstvu Dalmacije posebno se ističu krški dalmatinski travnjaci koji su po bogatstvu vrsta najbogatije biljne zajednice Europe. Oni u gospodarskom smislu gotovo nikada nisu bili istraživani iako je pašarenje i kosidba ovih zajednica stoljećima bila osnova stočarstva Dalmacije. Istovremenim nestankom stoke i depopulacijom na ogromnim dalmatinskim prostranstvima, započeo je proces zarastanja (sukcesija) zbog čega dalmatinski krški travnjaci, odnosno livade i pašnjaci, postaju jedan od najugroženijih biljnih pokrova u Dalmaciji, a pripadajuće biljne i druge prateće vrste također su ugrožene.

Prema svojim gospodarskim, genetskim, selekcijskim, kulturno-povijesnim, krajobraznim, stanišnim vrijednostima, svojoj izvornosti, ugroženosti te po utjecaju na opću bioraznolikost izdvojeno je šest izvornih livadnih i pašnjačkih vrsta (sve su prisutne u Zadarskoj županiji): **djetelina dalmatinska (*Trifolium dalmaticum*), djetelina rumena (*Trifolium incarnatum molinerii*), grahorica dalmatinska (*Vicia dalmatica*), kostrika perasta (*Brachypodium pinnatum*), kršin primorski (*Chrysopogon gryllus*)** i **vlasulja dalmatinska (*Festuca dalmatica*)**.

Aromatično, začinsko, ljekovito, medonosno, ukrasno i divlje jestivo bilje

U Hrvatskoj je do sada utvrđeno 4.275 biljnih vrsta odnosno s podvrstama 5.347 biljnih svojti. Po broju vrsta Hrvatska se nalazi na sedmom mjestu u Europi, ali je po broju vrsta po jedinici državne površine na trećem mjestu, iza Slovenije i Albanije. Ako bi izdvojili samo Dalmaciju, ona bi po broju vrsta na jedinici površine bila prva zemlja u Europi. U isto vrijeme oko 11 % biljnih vrsta Hrvatske je ugroženo, od kojih najveći broj

na području Dalmacije. Dalmacija je područje izrazitog biljnog bogatstva, a posebno aromatičnog, začinskog, ljekovitog, medonosnog, ukrasnog i divljeg jestivog bilja, pravi pčelinji rajski vrt.

Vrijednost i potencijal aromatičnog i začinskog, ljekovitog, medonosnog, ukrasnog i divljeg jestivog bilja Dalmacije je izniman i to u nekoliko glavnih pravaca: **bioraznolikost, selekcijska vrijednost, gospodarska vrijednost, medonosna vrijednost, estetska vrijednost, prehrambena vrijednost, industrijska vrijednost** i **krajobrazna vrijednost.**

Prema svojim gospodarskim, genetskim, selekcijskim, kulturno-povijesnim, krajobraznim, stanišnim vrijednostima, svojoj izvornosti, ugroženosti te po utjecaju na opću bioraznolikost izdvojeno je deset kultivara i vrsta (sve su prisutne u Zadarskoj županiji): **primorska kadulja (*Salvia officinalis*), budrovka (*Lavandula hybrida*), dalmatinski uspravni ružmarin (*Rosmarinus officinalis*), domaći primorski vrisak (*Satureja montana*), obična agava (*Agave americana*), ukrasna iglica Biokovo (*Geranium macrorrhizum*), matar (*Chritmum maritimum*), mirta (*Myrtus communis*), planika (*Arbutus unedo*) i divlja riga (*Diplotaxis tenuifolia).***

Pasmine domaćih životinja

Za Dalmaciju su najvažnije domaće životinje: ovce, koze, goveda, magarci s križancima, svinje, konji, pčele, kokoši, pure, dudov prelac, kunići, golubovi i psi. Uzgoj slatkovodne ribe navodi se u prošlosti za privatne potrebe, ali u tržišnom smislu nije poznat do najnovijeg razdoblja.

Utvrđeno je 28 tradicijskih pasmina kojima je pridodana jedna novostvorena, golub zadarski prevrtač te 8 izvornih divljih vrsta, salmonidnih riba s kojima je moguće ostvariti uzgoj. Među tradicijskim pasminama dominiraju ovce s devet pasmina, što je posljedica dugotrajnog i dominantnog ovčarstva na području Dalmacije, raznolikih križanja te izoliranosti populacija, posebno na otocima.

Za područje Zadarske županije su izdvojene najznačajnije pasmine koje se ističu po svojim gospodarskim, genetskim, selekcijskim, kulturno-povijesnim, krajobraznim, stanišnim vrijednostima, svojoj izvornosti, ugroženosti te po utjecaju na opću bioraznolikost. To su: **buša, dalmatinska pramenka, paška ovca, hrvatska šarena koza, hrvatska bijela koza, primorsko-dinarski magarac, siva pčela.**

Trenutno stanje tradicijskih pasmina u Dalmaciji je prilično loše, kao i ukupno stočarstvo ovog područja, jer su danas ostali tek *ostaci ostataka* nekadašnjeg slavnog izvornog stočnog fonda Dalmacije. Gotovo sve dalmatinske pasmine su ugrožene, neke kritično i njima ubrzano prijeti nestanak, a neke su već izumrle. Kao posljedica dolazi do ubrzane devastacije krajobraza i staništa te gubitka opće bioraznolikosti, posebno vidljivo kroz sukcesiju, odnosno zarastanja u makiju što značajno doprinosi nastanku i razvoju požara.

RAZVOJNE POTREBE i OGRANIČENJA

POTREBE

- Uspostava sustavnog procesa inventarizacije sastavnica biološke raznolikosti te digitaliziranje granica zaštićenih područja.
- Zbog očuvanja bioraznolikosti, sve tradicijske kultivare potrebno je što prije sakupiti i uvrstiti u kolekcije te gospodarski i komercijalno revitalizirati uz izradu menadžment planova. Potrebno je izraditi bazu podataka koja bi bila dostupna svim zainteresiranim.
- Potrebno je izraditi i primijeniti sustav podrške za vlastiti uzgoj (u osnovnim i srednjim školama te fakultetima) uz organizaciju radionica, seminara te promotivnih aktivnosti (putem knjige o tradicijskim poljoprivrednim kulturama Dalmacije, kataloga o tradicijskim proizvodima, radio i TV emisija itd.). Kroz ove aktivnosti vršila bi se edukacija o potrebi prepoznavanja izvornosti tradicijskih sorti, označavanja zemljopisnog porijekla uz turističku ponudu tradicijskih proizvoda, u okviru hotela, restorana, a posebno turističkih poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava.
- Za sve tradicijske sorte treba pronaći i financijski poduprijeti model održavanja izabranih, potencijalno vrijednih tradicijskih sorti.

OGRANIČENJA

- Ubrzani razvoj, razvoj gospodarstva te širenje industrije, gospodarskih pogona, prekomjerna izgradnja, onečišćenja zraka, voda, mora i tla konstantna su prijetnja očuvanju biološke raznolikosti ruralnih područja.
- Zbog industrijalizacije poljoprivrede, dominacije proizvodnje monokultura te uvođenju namjenskih hibrida, tradicijske sorte i pasmine postaju sve ugroženije i ubrzano nestaju.
- Zbog svoje ekstremne osjetljivosti, posebna se pažnja mora posvetiti zaštiti od erozije tla i zaštiti podzemnih voda od onečišćenja uzrokovanog poljoprivrednim aktivnostima.
- U planinskom području, tradicionalno uređenje i očuvanje malih gospodarstava predstavlja bitnu značajku očuvanja biološke raznolikosti. Depopulacija određenih planinskih područja je potencijalna prijetnja opstanku staništima **značajne biološke raznolikosti livada i pašnjaka**, zbog izostanka tradicionalnih poljoprivrednih aktivnosti poput ispaše i košnje.

4.9. Kulturno – povijesna baština[10]

Zadarska županija ima bogatu kulturno – povijesnu baštinu iz stare antike, starokršćanskog pa sve do ranog srednjeg vijeka koja svojim bogatstvom predstavlja komparativnu prednost u turističkom razvoju.

Bukovica i Ravni kotari

Područje Bukovice i Ravnih kotara ima mnogo vrijednih kulturno – povijesnih spomenika od razdoblja prapovijesti, antičkog vremena preko najznačajnijeg srednjovjekovnog razdoblja do danas. Među njima posebno mjesto zauzimaju spomenici koji su vezani uz vitezove templare i red Ivanovaca u Hrvatskoj. Sjedište Ivanovaca je bilo u gradu Vrani, a čuveni su vranski priori sve do njegova pada u turske ruke u 16. stoljeću imali ključnu ulogu u upravljanju hrvatskom srednjovjekovnom državom. Danas su od Vrane ostale samo zidine uz istoimeno selo uz obale Vranskog jezera.

Grad Benkovac, središte Ravnih kotara i Bukovice vrlo je bogat kulturno – povijesnom baštinom. Najuočljiviji kulturno – povijesni spomenik u Benkovcu je Kaštel Benković, utvrda nazvana po hrvatskim velikašima koji su je izgradili, vjerojatno u drugoj polovici 15. stoljeća. Izgradnjom ove utvrde počinje i povijest samog grada Benkovca. Kaštel je četverokutnog tlocrta, a na sjevernoj strani ima visoku četvrtastu kulu. Južna strana ojačana je za turske vlasti dvjema okruglim kulama na uglovima. Benkovački kaštel, u kojem je danas smješten muzej, bio je nekad stara hrvatska utvrda, a u svoj su ga dvorac pretvorili begovi Benkovići nakon dolaska Turaka u 16. stoljeću. U samom Benkovcu, nalaze se katolička crkva Svetog Ante iz 18. stoljeća i crkva Male Gospe iz 1864. godine te pravoslavna crkva Svetog Jovana podignuta 1885. godine.

U neposrednoj blizini grada Benkovca nalaze se ostaci liburnsko – rimskog grada Asserije (Podgrađe), zatim ostaci antičkih i srednjovjekovnih gradova Nadina (Nedinum) i Karina (Corinium), ostaci srednjovjekovnih utvrda Perušić, Kličevica, Islam te bogata srednjovjekovna sakralna arhitektura među kojom se posebno ističe franjevački samostan u Karinu iz 15. – 18. stoljeća, što je svjedočanstvo intenzivnog života tijekom čitavog srednjeg vijeka.

Još dublje u unutrašnjosti, u krševitoj pustoši Bukovice u dolini rijeke Krupe, smjestio se pravoslavni manastir Krupa iz 16. stoljeća, čija je crkva poznata po freskama oslikanoj unutrašnjosti. U Ravnim kotarima i Bukovici

[10] Analizom je obuhvaćena i gradska jezgra Paga, kao i središte Nina. Premda generalno otok Pag i šire administrativno područje grada Nina prema gustoći stanovništva i drugim kriterijima spadaju u ruralno područje, sama jezgre klasifikacijom IPARD-a su isključene iz potpora za ruralni turizam (Mjera 302 – kategorizacija, razred A). Međutim analizom su obuhvaćeni zbog svog kulturološkog utjecaja na ova područja.

ima i mnogo drugih starih crkvica i kula skladno uklopljenih u okolni krajolik između velebitskih padina i obala mora.

Otoci Zadarske županije

Brojni otoci Zadarske županije imaju vrijedno kulturno - povijesno nasljeđe. Na Zadarskim otocima ima puno starih utvrda kao što su Kaštelina na Viru, kula poput Torete na Silbi, a u Velom Ratu na Dugom otoku nalazi se i jedan od najljepših hrvatskih svjetionika.

Najvrijednija kulturna baština zadarskih otoka odnosi se na najveći otok Pag - otok soli, sira i čipke. Gradska jezgra Paga iz 15. stoljeća poznata je po pravilnim ulicama koje su rezultat planiranja čuvenoga hrvatskog graditelja Jurja Dalmatinca. U njezinu je središtu crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, iz istog razdoblja. Pag predstavlja jedinstveni spomenik srednjovjekovnog urbanizma u Hrvatskoj. Nažalost, veći dio obrambenog zida koji je predstavljao okvir urbanom prostoru porušen je početkom 19. stoljeća, no u potpunosti je sačuvan raster ulica i trgova, najveći broj kuća još uvijek ima izvorne konture pa čak i dijelove arhitektonske artikulacije. Od nekadašnjih šest gradskih crkava, tri su još u funkciji, jedna je obnovljena i pretvorena u izložbeni prostor, a jedna sačuvana u ruševnom stanju. Također su djelomično očuvane javne zgrade (Kneževa palača i Biskupova palača). Prostor Starog grada predstavlja jedan od najznačajnijih arheoloških lokaliteta u Hrvatskoj, svojevrsni srednjovjekovni pandan antičkoj Saloni.
Na zapadnom dijelu paške uvale se nalazi Caska. U uvali Caska danas ima tek nekoliko kuća, no na njezinom morskom dnu se nalazi potopljeni grad. Prema povjesničarima to je rimski grad koji je, uslijed potresa, potonuo u 4. stoljeću. No postoje pretpostavke kako je Caska, iz nepoznatih razloga, napuštena te ju je tijekom stoljeća, prirodnim podizanjem razine mora, prekrilo more. Da je Caska imala osobito značenje, svjedoči i činjenica da je u njoj raskošni ljetnikovac imala poznata i bogata senatorska obitelj iz Rima Calpurnia.

Otok Pašman ima jako bogatu kulturno-povijesnu baštinu unutar koje se posebno ističu dva samostana i to Benediktinski samostan Sv. Kuzme i Damjana na Čakovcu kod Tkona koji je sagrađen u romaničkom stilu u 12. stoljeću te temeljito prerađen gotičkim oblicima od 14. – 15. stoljeća i Franjevački samostan Sv. Duje u Kraju koji je sagrađen 1390. godine u gotičkom stilu. Benediktinski samostan Sv. Kuzme i Damjana je posebno važan jer je jedini aktivni muški benediktinski samostan u Hrvatskoj, a ističe se i vrijednom zbirkom starih slika i atraktivnim položajem.

Na otoku Pašmanu su i dva najvrjednija glagoljska rukopisa, a to su: Pašmanski brevijar iz 14. stoljeća i Tkonski zbornik iz 16. stoljeća.

Na otoku Ugljanu je u 13. stoljeću podignuta srednjovjekovna tvrđava Sv. Mihovila. U blizini otoka Ugljana na otočiću Galevac (Školjić) nalazi se Franjevački samostan Sv. Pavla Pustinjaka iz 15. stoljeća.

Grad Nin

Nin je jedan od najstarijih gradova na Mediteranu. Naselje na današnjem otočiću razvilo se početkom željeznog doba, otprilike prije 3000 godina. Utemeljilo ga je pleme Liburna. Ranije naselje koje potječe iz mlađeg kamenog doba (neolita) nalazilo se izvan otočića, uz današnju solanu, a prema pronađenim kulturnim ostacima može datirati oko 5000 godina prije Krista. Mnoge civilizacije ostavile su svoje tragove koji se najbolje mogu vidjeti u starogradskoj jezgri, na malom otočiću usred plitke lagune. U prapovijesti je Nin bio značajna trgovačka luka, a zatim rimski municipij. U srednjem vijeku, Nin je bio prva prijestolnica Hrvata, a biskupsko sjedište bio je od 9. do 19. stoljeća. Na malom prostoru otočića nalazilo se 12 crkava i 3 samostana od čega su danas ostale sačuvane 4 crkve: crkva Sv. Ambroza, crkva Sv. Anselma, crkva Sv. Križa te crkva Sv. Nikole. Crkva Sv. Križa odlikuje se jedinstvenim arhitektonskim stilom iz 9. stoljeća. Kamena svjedočanstva

rimskog Nina ostaci su najvećeg rimskog hrama na Jadranu iz 1. st., nalazište mozaika iz 2. st., ostaci rimskih zgrada u okolišu crkve Sv. Križa iz 1.- 6. st., Gornja i Donja gradska vrata, dva kamena mosta i ostaci zidina iz venecijanskog razdoblja. U Ninu se nalaze originalni ostaci starohrvatskog broda Condura Croatica iz 11. st., a može se vidjeti i kopija dijela broda Serilie Liburnice iz 1. st. i kopija krstionice kneza Višeslava iz 9. st. U crkvenoj riznici Zlato i srebro grada Nina čuvaju se: Judin srebrnjak, slika s prikazom ukazanja Gospe od Zečeva, prsten pape Pija II, relikvije ninskih nebeskih zaštitnika Sv. Anselma, Sv. Marcele i Sv. Ambroza iz 8.-14. st. te brojni zavjetni darovi.

RAZVOJNE POTREBE i OGRANIČENJA

POTREBE

- Unaprijediti programe uključivanja kulturno – povijesne baštine u turističku ponudu županije;
- Očuvanje kulturno – povijesne baštine usporedno s osmišljavanjem identiteta županije;
- Koristiti međunarodne razvojne programe i fondove u svrhu financijske i stručne potpore prilikom očuvanja kulturno – povijesne baštine;
- Povezivanje kulture i turizma, posebno ruralnog turizma.

OGRANIČENJA

- Nedovoljno istražena spomenička baština;
- Kulturno – povijesna baština nije dovoljno zaštićena s obzirom na količinu i raznovrsnost;
- Kulturno – povijesna baština nije dovoljno zastupljena u turističkoj ponudi.

4.10. Udruge Zadarske županije

Udruge su najbrojnije organizacije civilnoga društva u Hrvatskoj. Pojam udruge uređen je člankom 2. stavkom 1. Zakona o udrugama:

Udruga u smislu ovoga Zakona je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba, koje se radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda te ekološka, humanitarna, informacijska, kulturna, nacionalna, pronatalitetna, prosvjetna, socijalna, strukovna, športska, tehnička, zdravstvena, znanstvena ili druga uvjerenja i ciljeve, a bez namjere stjecanja dobiti, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja.

Danas su u Hrvatskoj mnoge udruge postale važan čimbenik društvenoga života. Spektar pitanja kojima se bave je širok pa tako postoje udruge čije je težište aktivnosti zagovaranje i pokretanje javnih kampanja o pitanjima od interesa za širu javnost (jednakost spolova, zaštita potrošača, ljudska prava, itd.); koje pružaju određene usluge (npr. u području socijalne skrbi i zdravstva); zadovoljavaju samo potrebe svojih članova (strukovne udruge); rade na izgradnji društva temeljenog na kulturi i miru; lobističke i feminističke udruge; koje pomažu zbrinjavanje djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi i mnoge druge, razvile su se u društvenom životu Hrvatske i postale značajan katalizator razvoja civilnoga društva.

U Zadarskoj županiji registrirano je 1360 udruga.[11] Registrirane udruge djeluju u mnogobrojnim i različitim područjima. Od ukupnog broja udruga 17 ih je vezano za poljoprivredu, 26 za lov i ribolov i 8 za stočarstvo. Također, u županiji su registrirana i 74 kulturno – umjetnička društva. Većina tih udruga radi vrlo dobro, ali su njihove aktivnosti većim djelom vezane uz razmjenu informacija i edukaciju. Iskustvo vezano za EU fondove je minimalno.

[11] Izvor: Registar udruga, 2011.

Jedna od ograničavajućih okolnosti je i vrlo mali proračun udruga koji je baziran na članarinama te na potpori županije, općina ili rjeđe države. Zadarska županija se već dugi niz godina koristi modelom javnih natječaja za dodjelu proračunskih sredstava u svrhu organiziranog aktiviranja građana u život zajednice.

Trenutno većina udruga u Zadarskoj županiji radi zasebno bez ikakve suradnje i međusobne koordinacije. U slučaju kad se nekoliko različitih udruga bavi istim područjem, suradnja među njima je obično slaba i svaka se uglavnom usredotočuje na provedbu svojih programa premda je ciljna grupa korisnika ista.

Civilni sektor u Zadarskoj županiji predstavlja relativno dobar potencijal za suradnju i aktiviranje zajednice u rješavanju problematike iz svih područja, a posebno u sektoru poljoprivrede i turizma. Nužno je poraditi na motivaciji udruga u korištenju raznolikih izvora financiranja, a posebno financiranja putem EU fondova, strateškog povezivanja i planiranja u provedbi pojedinih programa.

Opći je zaključak da nema dovoljno kvalitetnih i aktivnih udruga u području ruralnog razvoja (posebno poljoprivrede) koje će zastupati potrebe ruralnih krajeva. Postojanje aktivnih udruga omogućuje olakšanu komunikaciju između javnog i privatnog sektora te dovodi do jednostavnijeg ostvarivanja zajedničkih potreba stanovništva ruralnih područja. Dobro organizirane udruge uvelike olakšavaju posao i javnom sektoru, jer svojim djelovanjem pokrivaju područja koja su od javnog dobra. Tako javni sektor podupiranjem udruga na jednostavniji način rješava probleme od javnog interesa.

RAZVOJNE POTREBE i OGRANIČENJA

POTREBE
- Jačanje uloge udruga u ruralnom razvoju županije;
- Poraditi na motivaciji udruga u korištenju raznolikih izvora financiranja.

OGRANIČENJA
- Nedovoljna informiranost poljoprivrednih proizvođača o prednostima udruživanja;
- Slaba informiranost o mogućnostima koje će se otvoriti pristupanjem Hrvatske Europskoj uniji;
- Nedostatak znanja potrebnih za prijavu projekata za korištenje sredstva iz Europskih fondova.

4.11. Stanje poljoprivrednog zemljišta u Zadarskoj županiji

Po podacima iz popisa poljoprivrede 2003. godine, površina kopna Zadarske županije iznosi 422.951 ha[12]. Od toga **55%, odnosno 231.746 ha** otpada na poljoprivredne površine. **Poljoprivrednih površina koristi se samo 9% ili 30% obradivih površina.**

Od obradivih površina na području Zadarske županije korisne su površine kraških polja: Vransko polje 4.460 ha, Korlatsko - kulsko polje 2.206 ha, Kožlovačko-morpolačko polje 3.457 ha, Benkovačko polje 728 ha, Babin dub polje 328 ha, Žegarsko polje 270 ha i Rašinovac polje 966 ha. Uz navedena polja, važne su i ostale obradive površine: Nadinsko i Bokanjačko blato, Baštica i Nova Baštica, Vlačine, površine oko Zemunika, Smilčića, Miranja, Nina, Privlake, Ljubča, Islama Latinskog i Grčkog, Pridrage i drugih.

[12] Ukupna površina Zadarske županije je 7.486,91 km², od toga je mora 3.845,00 km², a kopna 3.641, 91 km² + otoka 587,6 km² (ukupno kopno je 4.229,51 km² odnosno 422 951 ha)

Slika 13.: Struktura kopnenih površina Zadarske županije

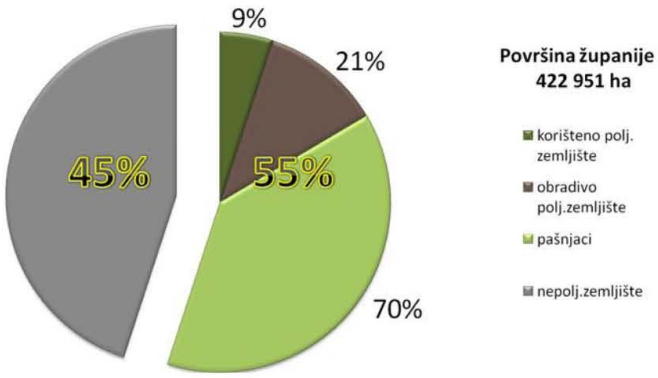

Izvor: Popis poljoprivrede 2003. godine
* Nepoljoprivredno zemljište 45%, poljoprivredno zemljište 55%

Tablica 24.: Poljoprivredni proizvođači prema korištenom poljoprivrednom zemljištu u ZŽ i RH

	Broj	Korišteno ha polj. zemljišta u ZŽ	Prosjek ha po poljoprivrednom proizvođaču u ZŽ	Prosjek ha po poljoprivrednom proizvođaču u RH
Poljoprivredna kućanstva	14.392	18.987,44	1,31	1,92
Poslovni subjekti	21	2.043,00	97,28	159,24
Ukupni polj. proizvođači	**14.413**	**21.030,44**	**1,46**	**2,40**

Izvor: DZS, 2003.

Prema podacima iz popisa poljoprivrede izrađenog 2003. godine Zadarska županija ima 21,030,44 ha korištenog poljoprivrednog zemljišta (79.376 katastarskih čestica - parcela). Prosječan poljoprivredni proizvođač ima 5.5 katastarskih čestica. Iz toga proizlazi da je **prosječna površina katastarske čestice 0,26 ha.**

Ako uzmemo u **obzir da prosječan polj. proizvođač u RH ima 4.27 katastarskih čestica**, iz čega proizlazi da je prosječna površina čestice u RH 0.56 ha, odnosno 5.600 m², također upućuje da je prosječno stanje u Zadarskoj županiji vrlo zabrinjavajuće i istu svrstava među lošije županije po tom problemu u RH.

Jedan od uzroka tog problema je što se kroz povijest, privatno poljoprivredno zemljište nasljeđivanjem dijelilo u jednakim dijelovima na sve nasljednike što je pridonosilo sustavnom usitnjavanju poljoprivrednog zemljišta. Rezultat takve politike je usitnjenost poljoprivrednog zemljišta koja otežava konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju.

Vlasnička struktura poljoprivrednih površina

Prema podacima iz popisa poljoprivrede iz 2003. godine od ukupnih poljoprivrednih površina u Zadarskoj županiji 93 % se odnosi na privatne poljoprivredne površine, a 7% na poljoprivredne površine u vlasništvu RH. Od 7% površina u vlasništvu države, najveći dio odnosi se na obradive poljoprivredne površine.

Navedene površine u vlasništvu države u Zadarskoj županiji nalaze se na području 13 jedinica lokalne samouprave (gradovi i općine). Do 2009. godine, 7 od 13 jedinica lokalne samouprave uz suglasnost Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja donijele su svoje Programe raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države.

Tablica 25.: Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države

Jedinica lokalne samouprave	Ukupno ha
Biograd	1.007,83
Benkovac	1.151,05
Posedarje	149,03
Nin	847,23
Škabrnja	90,77
Pakoštane	595,15
Lišane Ostrovičke	364,36
Ukupno	**4.205,42**

Izvor: Programi raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, jedinice lokalne samouprave u Zadarskoj županiji, 2009.

Zakonom o poljoprivrednom zemljištu, donesenom 15. prosinca 2008., predviđeno je da umjesto općina i gradova **Agencija za poljoprivredno zemljište raspolaže državnim poljoprivrednim zemljištem**. Agencija do danas još nije započela sa radom, ali je od sredine siječnja 2012. godine jedinicama lokalne samouprave naloženo od strane Ministarstva poljoprivrede obustavljanje rada općina i gradova na aktivnostima vezanim za raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH putem zakupa i prodaje na temelju programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem na svom području.

Hrvatske šume zainteresiranim poljoprivrednim proizvođačima dodjeljuju u koncesiju zemljište državnog vlasništva nakon čega se te površine privode poljoprivrednoj proizvodnji. Poljoprivredni proizvođači se opredjeljuju za takav oblik prenamjene zbog jednostavnijeg administrativno-imovinsko-pravnog procesa.

Najčešće se takvo zemljište koristi za podizanje višegodišnjih nasada. **S područja Zadarske županije do 2009. godine realizirana su 99 takva ugovora te 34 odluke o pravu služnosti na zemljištu HŠ-a**. Takav pojavni oblik bi se mogao nastaviti u budućnosti.

Prema podacima s kojima raspolažemo danas (2012. god.), Hrvatske šume dale su površine u pravo služnosti na ukupno cca **1.500 ha šumskoga zemljišta** za podizanje višegodišnjih nasada na području Zadarske županije.

Također treba napomenuti da na području Zadarske županije još uvijek nije u potpunosti proveden prijenos vlasništva svih površina na RH te je taj postupak u tijeku.

Poljoprivredne površine u ARKOD sustavu

ARKOD je nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela, odnosno evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj. Cilj ARKOD-a je omogućiti poljoprivrednicima lakši i jednostavniji način podnošenja zahtjeva za poticaje kao i njihovo transparentno korištenje.

ARKOD je **nadogradnja postojećeg Upisnika poljoprivrednih gospodarstava**, a do ulaska Hrvatske **u Europsku Uniju upravo će navedeni Upisnik biti temeljna evidencija koju Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju koristi za dodjelu poticaja. Samo upisom u ARKOD poljoprivrednici će moći ostvariti pravo na poticaje nakon ulaska u Europsku Uniju.**

ARKOD sustav sastavni je dio Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS) kojim zemlje članice Europske Unije dodjeljuju, prate i kontroliraju izravna plaćanja poljoprivrednicima. Sustav uspostavlja Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja te Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. **Upis u ARKOD sustav nije obavezan**. U sustav su se upisali samo ozbiljni poljoprivredni proizvođači **koji žele ostvarivati pravo na poticaje za njihovu poljoprivrednu proizvodnju**. Manji poljoprivredni proizvođači koji nemaju interes za ostvarivanje poticaja nisu registrirani u ARKOD sustavu pa je samim tim i količina registriranih poljoprivrednih površina manja nego što je to stvarno stanje.

Tablica 26.: Broj ARKOD parcela, njihova površina i broj PG-a za Zadarsku županiju

	Broj ARKOD parcela	Ukupna površina ARKOD parcela	Ukupan broj PG-a u ARKOD sustavu
Zadarska županija	39.848	20.156,49 ha	6.053

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, listopad 2011. godine

U Zadarskoj županiji je do listopada 2011. godine registrirano 39.848 ARKOD parcela ukupne površine 20.156,49 ha. Iz toga je vidljivo da je **prosječna veličina ARKOD parcele 0.5 ha.**

Slika 14: Vlasnička struktura prema podacima iz ARKOD sustava

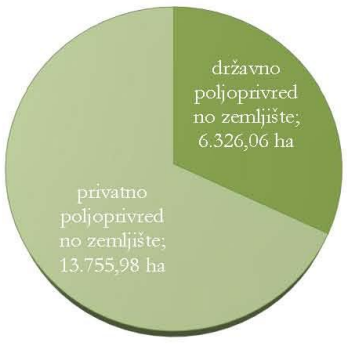

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, listopad 2011. godine

Prema podacima iz Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju RH, listopad 2011. godine, u Zadarskoj županiji od ukupno 20.082,04 ha evidentiranog poljoprivrednog zemljišta 13.755,98 ha je u privatnom vlasništvu, a 6.326,06 ha je u vlasništvu države.

Slika 15.: Poljoprivredne površine prema vrsti uporabe iz sustava

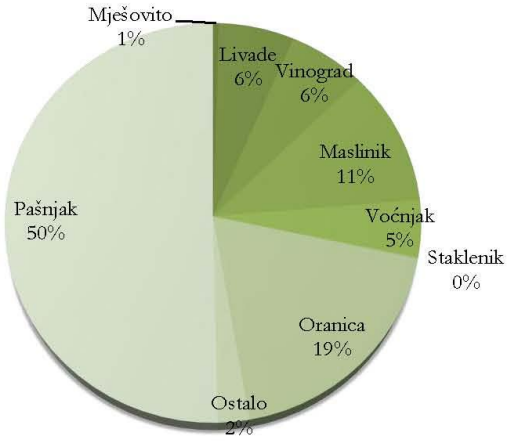

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, listopad 2011. godine

RAZVOJNE POTREBE i OGRANIČENJA

POTREBE

- Poticanje okrupnjivanja zemljišta;
- Davanje u zakup i koncesiju šumskih zemljišta;
- Ubrzano rješavanje imovinsko-pravnih odnosa.

OGRANIČENJA

- Usitnjenost polj. čestica – mala površina po polj. proizvođaču na veliki broj polj. čestica;
- Veliki broj vlasnika polj. čestica;
- Neokoristene obradive poljoprivredne površine;
- Veliki broj nasljednika.

V.
Stanje najvažnijih sektora ruralnog razvoja

5.1. Poljoprivredni sektor

Poljoprivreda – posebno uzgoj maslina i proizvodnja visoko kvalitetnog maslinovog ulja, vinogradarstvo i proizvodnja vrhunskih vina, proizvodnja ranih povrtlarskih kultura, ali i stočarstvo i peradarstvo te ribarstvo s marikulturom – imaju veliku tradiciju na području Zadarske županije. Postojeći resursi (poljoprivredno zemljište, povoljna klima, mogućnost osiguranja navodnjavanja, prostrani i bogati akvatorij) s jedne strane te sektor turizma kao potencijalno značajno tržište za visokokvalitetne (tradicionalne, prepoznatljive, „zdravo" uzgojene) proizvode s druge strane, uvjeti su koji izvjesno omogućuju i daljnji uspješni razvoj poljoprivrede i ribarstva te njihovih pratećih djelatnosti kao značajnih elemenata cjelokupnog održivog razvoja na području Zadarske županije.

Trenutna agrarna struktura vrlo je nepovoljna za intenzivan razvoj suvremene i specijalizirane poljoprivredne proizvodnje i predstavlja osnovnu prepreku postizanju proizvodnje konkurentne s poljoprivredom EU. Izrazito su nepovoljne veličine posjeda i usitnjenost parcela te je rascjepkanost posjeda jedna od osnovnih prepreka racionalnijem korištenju proizvodnih potencijala.

Od ukupnog broja gospodarstva čak 94% čine ona sa zemljištem u posjedu manjim ili jednakim 3 ha. Privatni posjedi uglavnom su disperzirani na desetak sitnih parcela. Uzrok te disperzije i usitnjavanja je tradicionalna dioba seoskih domaćinstava. Tako usitnjeni posjedi ne omogućuju suvremenu i konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju te nisu u mogućnosti dugoročno osigurati egzistenciju obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva. Nužan je proces okrupnjavanja gospodarstava i obradivog zemljišta, što bi se moralo provesti organizirano i uz pomoć kompetentnih stručnjaka pod koordinacijom Županije.

Tablica 27.: Struktura poljoprivrednih gospodarstava (sa posjedom) po veličini na razini Županije u 2010. god.

	<= 3ha	>3ha i <= 5ha	>5ha
Broj PG-a u ZŽ	5.064	138	191

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju , 2010.

Najveći broj poljoprivrednih gospodarstva registriran je izuzev grada Zadra na području grada Benkovca (1.187), grada Paga (370), grada Obrovca (329) i općine Posedarje (324).

Tablica 28.: Broj registriranih poljoprivrednih gospodarstava na području Zadarske županije

	Obiteljsko gospod.	Obrt	Ostali	Trgovačko društvo	Zadruga	Ukupno
Ukupno ZŽ	7.173	69	4	43	23	7.312

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2010.

5.1.1. Biljna proizvodnja

Područje Zadarske županije posjeduje idealne klimatske i pedološke uvjete za biljnu proizvodnju. Stoga, ovo područje posjeduje dugu tradiciju u uzgoju voća (višnja maraska, breskva, nektarina, bajam, trešnja, smokva i jabuka), povrća, kako na otvorenom tako i u zaštićenom prostoru, maslina te vinove loze.

Područje Ravnih kotara sadrži 30% obradivog poljoprivrednog zemljišta u Dalmaciji te ima veliki potencijal za intenzivniju proizvodnju i prihod. Vrijeme sijanja sunca na tom području iznosi preko 2500 sati godišnje, što ga uvrštava u najvedrije hrvatske krajeve. Ti uvjeti omogućuju dulju vegetaciju termofilnih kultura i proizvodnju zimskog povrća na otvorenom i u zaštićenom prostoru. Ratna zbivanja na ovom području uvelike su smanjila poljoprivrednu proizvodnju koja se do danas još nije oporavila te je na puno nižoj razini od moguće.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu Područnog ureda Zadarske županije iz 2010. godine, današnja proizvodnja kreće se do 40.000 t povrća, 8.000 t voća, 500 t stolnog grožđa, 5.000 t maslina i 12.000 t vinskog grožđa.

Postojeći resursi (poljoprivredno zemljište, povoljna klima, mogućnost osiguranja navodnjavanja) s jedne strane te sektor turizma kao potencijalno značajno tržište za visokokvalitetne (tradicionalne, prepoznatljive, „zdravo" uzgojene) proizvode, s druge strane, uvjeti su koji omogućuju daljnji uspješni razvoj poljoprivrede te njihovih pratećih djelatnosti kao značajnih elemenata cjelokupnog održivog razvoja na području Zadarske županije.

Ratarstvo

Ratarske kulture u ovom kraju imaju značajnu ulogu kako zbog uzgoja radi prehrane ljudi i životinja, tako i zbog plodoreda kojim se postižu optimalni učinci u povrćarstvu. Od ukupnih površina kraških polja u budućnosti se za ratarsko-povrtlarske kulture može računati na 6000 ha zemljišta.

Nedostatak sustava navodnjavanja uvelike otežava ratarsku proizvodnju budući da te biljke imaju velike potrebe za vodom.

Sadašnja ratarska proizvodnja uglavnom se svodi na pšenicu, kukuruz za zrno i silažu, lucernu i ječam, a u novije doba i krmne međuusjeve (stočni kelj, ozime smjese) te malo soje i sirka.

5.1.2. Povrćarstvo

Proizvodnja povrća oduvijek je predstavljala značajnu proizvodnu granu na području Zadarske županije. Podatak koji tome ide u prilog je proizvodnja od **81 tisuću tona raznih vrsta povrća u prijeratnom razdoblju** koja se odvijala na oko 8.671 ha polja i 15 ha zatvorenog prostora (staklenici, plastenici), a koje se distribuiralo i izvan granica naše zemlje. **Današnja proizvodnja prema procjeni stručnjaka iz Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu iznosi oko 40 tisuća tona**, odnosno cca 50% od prijeratne proizvodnje. Mogućnosti ovog kraja su daleko veće, tako da je i Strategijom razvoja poljodjelstva Zadarske županije (1999. godine) procijenjeno da se ovdje može proizvesti oko 120 tisuća tona raznog povrća na oko 7 tisuća ha prikladnih površina.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu-Područnog ureda Zadarske županije iz 2010. godine, današnja proizvodnja povrća na otvorenom odvija se na površini od oko 1.000 ha i daje 30.000 – 40.000 t povrća godišnje dok se u zaštićenom prostoru proizvede oko 9.000 t povrća na 22,2 ha, od čega je na 9,0 ha zastupljen hidroponski uzgoj.

U uzgoju povrća na otvorenom **zastupljene su kupusnjače, salata, poriluk, krumpir, korjenasto povrće (mrkva, celer, peršin), blitva, špinat, rajčica, paprika, lubenica i dinja, dok se u zaštićenom prostoru uzgaja rajčica, paprika, krastavac, salata i blitva.**

Tablica 29.: Površina korištenih oranica i vrtova

Kulture	Površina u ha
Korištene oranice i vrtovi, žitarice, ha	1 586
Korištene oranice i vrtovi, krumpir, ha	395
Korištene oranice i vrtovi, mahunasto povrće za suho zrno, ha	48
Korištene oranice i vrtovi, uljano sjemenje i plodovi, ha	4
Korištene oranice i vrtovi, šećerna repa, ha	1
Korištene oranice i vrtovi, krmno bilje, ha	807
Korištene oranice i vrtovi, ostalo povrće na oranicama, ha	392
Korištene oranice i vrtovi, ostalo povrće u vrtovima, ha	230
Korištene oranice i vrtovi, ostalo povrće u zaštićenom prostoru, ha	4
Bilje za upotrebu u parfumeriji i farmaciji i ostalo bilje, d.n., ha	3
Cvijeće, ukrasno bilje, sjemenje i sadni materijal, ha	7
Ugari, ha	620
Ostalo povrće u povrtnjacima, ha	137
Ukupno korištene oranice i vrtovi, ha	**4 095**

Izvor: DZS, 1. lipnja 2003.

Zbog velikog potencijala za proizvodnju povrća na području Zadarske županije potrebno je površine pod povrćem povećati, a pogotovo ulagati u proizvodnju u zaštićenom prostoru kako bi se ostvarila samodostatna i kontinuirana proizvodnja povrća za potrebe hrvatskog tržišta i izvoza.

Veliki problem za sadašnje i buduće proizvođače predstavlja nepostojanje adekvatnih prodajno-doradbenih i skladišnih kapaciteta. Za to je nužno osigurati preduvjete u sklopu zemljišne politike, sustava potpore proizvodnji, osiguranja povoljnih razvojnih kreditnih linija te edukacije proizvođača.

5.1.3. Voćarstvo

Voćarska proizvodnja u Zadarskoj županiji ima dugu povijest. **Ovo područje je prije Domovinskog rata bilo najveći proizvođač voća u regiji.** Ukupan broj voćnih stabala prema statističkim podacima iz 1986. godine tada je iznosio 1.589.455 stabala, uključujući i stabla maslina. Najbrojnija su, pored stabla maslina (494.950) bila stabla višnje maraške (304.424), breskva (271.780), bajam (198.836) i smokva (96.175).

Tablica 30.: Površine pod trajnim nasadima u Zadarskoj županiji

Kulture	Površina,ha
Maslinici	3.636,0 ha
Voćnjaci, razne voćne vrste	977,9 ha
Vinogradi (vinsko i stolno grožđe)	1.571,0 ha
Ukupno	**6.184,9 ha**

Izvor: Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu – Područni odjel Zadarske županije (2010. god.)

Domovinski rat, koji se odvijao u područjima najrazvijenije voćarske proizvodnje, nanio je velike štete. **Procjenjuje se da je stradalo preko 80% voćarskog fonda.** Današnja proizvodnja kreće se oko 8.000 tona raznih voćnih vrsta na 977,9 ha; 500 t stolnog grožđa i 12.000 t vinskog grožđa na ukupno 1.571,0 ha te 5.000 t maslina na 3.636,0 ha.

Tablica 31.: Površine pod trajnim nasadima

Kulture	Površina, ha
Višnja maraska	460 ha
Breskva	65 ha
Nektarina	75 ha
Trešnja	38 ha
Marelica	13 ha
Smokva	25 ha
Bajam	70 ha
Jabuka	46 ha
Stolna šljiva	4 ha
Ostalo	182 ha
Ukupno	**978 ha**

Izvor: Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu – Područni odjel Zadarske županije (2009. god.)

U voćarskoj proizvodnji zastupljene su breskva i nektarina, višnja maraska, jabuka, a posljednjih godina podižu se i plantažni nasadi trešnje i smokve. Kod podizanja voćnjaka, osim ulaganja u sadni materijal, potrebna su i značajna ulaganja u zaštitu od tuče te u sustav navodnjavanja. **Zadarska županija, odnosno njen upravni odjel za poljoprivredu, sudjeluje u izradi projektne dokumentacije za sustave navodnjavanja**. Osim toga, Zadarska županija sudjeluje i u **sufinanciranju nabave sadnog materijala** za podizanje trajnih nasada kao i u sufinanciranju premija osiguranja usjeva i nasada.

Preradi voća u Hrvatskoj ne pridaje se dovoljno pozornosti. U strateškim dokumentima razvoja voćarstva uvijek se govori o površini i proizvodnji voća s ovoga ili onoga gledišta, a uvijek se zaobilazi sektor prerade odnosno finalizacije proizvodnje voća. Najveće zaostajanje osjeća se u sektoru prerade voća (proizvodnja voćnih sirupa, sokova, koncentrata i sličnih proizvoda od voća).

5.1.4. Vinarstvo i vinogradarstvo

Vinogradarstvo u Zadarskoj županiji ima dugu tradiciju i predstavlja važnu granu poljoprivredne proizvodnje. U vrijeme prije Domovinskog rata na području županije pod nasadima vinograda bilo je cca 6.300 ha sa zasađenih 36,5 mil. trsova, dok se nakon rata ta površina značajno smanjila. Prema regionalizaciji vinogradarskih područja Republike Hrvatske na području Županije su tri vinogorja: **Paško vinogorje, Zadarsko – biogradsko vinogorje i Benkovačko – stankovačko vinogorje.**

Tablica 32.: Površine vinograda po općinama/gradovima

Općina/Grad	Površina, ha
Grad Benkovac	1000,00 ha
Općina Stankovci	105,95 ha
Općina Sukošan	79,97 ha
Grad Nin	214,0 ha
Grad Zadar	117,22 ha
Općina Ražanac	61,01 ha
Općina Sv. Filip i Jakov	60,45ha
Svi Zadarski otoci	39,61 ha
Otok Pag (Zadarski dio)	45,57 ha

Izvor: Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu – Područni odjel Zadarske županije (2011. god.)

Tablica 33.: Zastupljenost sorti vina na području Zadarske županije

Sorta	Površina (ha)	Broj trsova
Cabernet sauvignon	57,5	269.558
Syrah	49,5	241.085

Merlot	41,6	199.993
Plavina	11,6	50.391
Debit	10,5	46.658
Maraština	8,3	34.225
Gegić	5,5	39.471
Cabernet franc	4,7	24.508
Mourverde	4,6	24.207
Grenache crni	3,6	13.296
Chardonnay	3,1	11.506
Crljenak	2,3	8.448
Ugni blanc	1,5	8.978
Plavac mali	1,3	5.394
Babić	1,3	5.246
Sauvignon	1,1	4.593
Ostale vinske sorte	2,5	
Stolne sorte	*15,5*	*22.988*

Izvor: Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu – Područni odjel Zadarske županije (2010. god.)

Najnoviji podaci po procjeni Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu – Područni odjel Zadarske županije 2011. godine **govore da se površine pod vinogradima iz dana u dan povećavaju i iznose 2.000 ha sa cca 10 mil. trsova.** Od ukupne vinogradarske proizvodnje, na crne sorte otpada 77,30% (plavina crna, syrah, merlot, cabernet souvignon, grenache c.), a na bijele 22,70% (debit bijeli, maraština bijela, ugni blanc, gegić bijeli).

U Arkod sustav upisano je 1.204,68 ha pod nasadima vinograda. Stvarno stanje je drugačije jer upis u spomenuti sustav nije obavezan te su se upisali samo oni poljoprivredni proizvođači koji za svoju proizvodnju dobivaju poticaje. Konvencionalna proizvodnja grožđa je najraširenija, pod integralnom je 66,38 ha koje obrađuju 7 PG-ova, dok **je ekološko vinogradarstvo u usponu i na taj način svoje vinograde održava 23 PG-a na 130,25 ha.**

Vinari Zadarske županije sve više rade na modernizaciji preradbenih kapaciteta i promociji svojih vina pa je tako 21 vinar registrirao 83 svoja vina sa zaštitom kontroliranog zemljopisnog podrijetla prema rješenjima iz Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja za Zadarsku županiju. Velike neiskorištene mogućnosti u vinogradarstvu i vinarstvu Zadarske županije mogu se iskoristiti dugoročnom strategijom razvoja Republike Hrvatske kao turističke destinacije s poljoprivredom kao nezaobilaznim čimbenikom.

5.1.5. Maslinarstvo

Tradicija maslinarstva u ovim krajevima duga je preko 2000 godina o čemu nam govore i ostaci uređaja za preradu u mjestu Muline na otoku Ugljanu. U Zadarskoj županiji maslina je najbrojnija voćka sa cca **832.000 stabala** od čijeg ploda se proizvodi domaće ulje izuzetne kvalitete i arome. Klima Zadarske županije pripada jednoj od varijanti modificirane mediteranske klime i po glavnim osobinama odgovara uzgoju masline. To se područje u odnosu na uvjete za uzgoj masline može podijeliti u tri zone i to:

1. Otočka zona u koju ulaze svi otoci i uski pojas od Sukošana do Pakoštana i ruba prvih brda.
2. Obalna zona koja obuhvaća priobalno područje širine oko 10 km, a polazi od sela Ljubač na sjeveru do Vrane na jugu.
3. Kopnena zona u koju spadaju ostala područja za uzgoj masline u Zadarskoj županiji.

Broj stabala u prošlom stoljeću opadao je, stari maslinici su se napuštali, a novi se nisu podizali.

Tablica 34.: Brojno stanje stabala maslina kroz godine

Godina	1939.	1988.	2007.	2010.	2011.
Kom.	785.258	521.158	760.700	800.000	832.000

Izvor: Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu – Područni odjel Zadarske županije (2010. god.)

Razlog drastičnog opadanja broja stabala maslina u periodu od 1939. do 1988. godine je sustavno napuštanje sela i naseljavanje u gradove. Međutim, od 1988.godine do 1995. godine maslinarstvo je stagniralo i nazadovalo jer je veliki broj stabala tijekom Domovinskog rata uništen, poglavito u kopnenom dijelu županije. Posljednjih desetak godina počinju se obnavljati stari i podizati veći, novi suvremeni nasadi masline. Ministarstvo poljoprivrede je poticajnim novčanim sredstvima omogućilo svim zainteresiranim podizanje novih nasada, limitirajući minimalnu površinu na 0,5 ha. Na taj način se je od 2000. do 2009. godine podiglo 773 ha nasada maslina. Od toga je 95% realizirano na obalnom i kopnenom dijelu županije, a svega 5% na otocima (otok Pašman i Ugljan).

Najveći broj maslina nalazi se još uvijek na otocima. Najbrojnija su stabla na otoku Ugljanu, zatim na Velom Ižu, Dugom otoku i Malom Ižu dok je najmanji broj stabala na otoku Istu, Viru, Zapuntelu i Molatu. Na Biogradskom području također je najveći broj stabala na otočkom dijelu i to Pašmanu i Vrgadi gdje se nalazi preko 80% od ukupnog broja stabala. **Najbrojnija sorta na otočnom području je Oblica koja čini preko 75% svih stabala.** Pored Oblice na otocima se susreće Puljizica (Ugljan), Karbunčela, Oštrica i Drobnica, a posljednjih godina Levantinka, Lastovka, Slivnjača i Dužica s kojima se precjepljuju mladi izboji obnovljenih stabala ili podižu novi nasadi.

Na obalnom dijelu maslina je najbrojnija u katastarskim općinama Diklo, Sukošan, Novigrad i Petrčane, zatim u okolici Zadra, Novigrada i Posedarja. Na području Poličnika i Zemunika masline su nekada bile rijetke, a posljednjih godina upravo na tim područjima imamo vrlo uzornih maslinika.

Na kopnenom dijelu županije najveći broj stabala maslina nalazi se u okolici samog Biograda, na Vransko-pakoštanskom području, na području grada Benkovca te Obrovca gdje su uz Oblicu prisutne i sorte Drobnica, Krvavica, Levantinka, Lastovka i Karbunčela te introducirane sorte Leccino, Pendolino, Frantoio, Cucco, Itrana, Ascolana tenera i druge. Osim podizanja novih i obnavljanja starih maslinika na području županije uočeno je i otvaranje uljara za preradu ploda masline u maslinovo ulje. Prema posljednjim podacima Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja u Zadarskoj županiji postoji 21 uljara.

Znatna novčana sredstava Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvitka RH i lokalne uprave utrošena su u edukaciju maslinara jer samo udruženi (znanje i novac) mogli su obnovu maslinarstva povesti u pravcu visoke i rentabilne proizvodnje te tržištu ponuditi visoku kakvoću ulja. Ekološki uvjeti proizvodnje, iskustva iz prošlosti i suvremeni tehnološki proces pokazuju da bi mogli podmirivati vlastite potrebe i osigurati proizvodnju i za izvoz.

RAZVOJNE POTREBE i OGRANIČENJA

POTREBE

- Povećati povrtlarske površine;
- Urediti *rasadničarsku proizvodnju*, kako bi se osigurala najviša kakvoća voćnih sadnica;
- Očuvati *autohtone vrste/sorte*;
- Poticati gradnju preradbenih i skladišnih kapaciteta;
- Razviti tržne institucije za trženje poljoprivrednih proizvoda;
- Edukacije poljoprivrednika, certificiranje u različitim područjima poljoprivredne proizvodnje;
- Modernizacija preradbenih kapaciteta i promocija vina;
- Poticanje formiranja jedinstvenih proizvodnih vinarskih marki;
- Povezivanje i umrežavanje vinarskih proizvodnji;

- Kultiviranje i revitalizacija starih zapuštenih maslinika posebice na otocima;
- Ekološka poljoprivreda je realno lako primjenjiva u Zadarskoj županiji, zbog povoljnih klimatskih uvjeta. To je posebno izraženo u maslinarstvu zbog čega se nameće potreba snažnije potpore ekološkim načinima poljoprivredne proizvodnje;
- Poticanje komercijalizacije poljoprivrednih proizvoda te izravne prodaje na seoskim domaćinstvima;
- Plasman poljoprivrednih proizvoda kroz turizam.

OGRANIČENJA

- Preradi voća u Hrvatskoj ne pridaje se dovoljno pozornosti. Nedostatni programi potpora prerađivačkoj industriji (posebice prerade u sklopu OPG-a);
- Neusklađenost zemljišno knjižnih i katastarskih odnosa – tradicija poljoprivrednih proizvođača u Zadarskoj županiji je u domeni ažuriranja podataka u katastru još donekle postojala, dok je u potpunosti bilo zanemareno ažuriranje podataka u zemljišnim knjigama;
- Usitnjenost poljoprivrednih čestica – mala površina po poljoprivrednom proizvođaču onemogućuje konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju;
- Postoji veliki broj neobrađenih, zapuštenih maslinika koji bi svojom revitalizacijom značajno pridonijeli ukupnim površinama i broju stabala maslina;
- U posljednjih nekoliko godina na području Zadarske županije zabilježen je vinarski uzlet što je rezultiralo mnogim visoko kvalitetnim vinima s ovog područja koji su redovno nagrađivani na prestižnim vinarskim manifestacijama. Problem je u plasmanu i pozicioniranju tih vina na tržištu zbog iznimne konkurencije na svjetskom i domaćem tržištu.

5.2. Stočarstvo

Ratna zbivanja na području Zadarske županije negativno su utjecala na razvoj stočarstva. Glavne stočarske grane prije rata bile su govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo, dok je danas ovčarstvo dominantna grana stočarstva.

Tablica 35.: Broj uzgajivača i broj grla na području Zadarske županije

	Broj uzgajivača	Broj grla
Ovce	1.650	94.575
Krave	398	2.741
Koze	232	12.158
Pčelinje zajednice	100	8.409
Magarci (izvorne i zaštićene)	61	182

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, 2011. godina

U posljednje vrijeme u Zadarskoj županiji raste interes uzgajivača ovaca i koza, ali i proizvođača kravljeg mlijeka za registracijom mini sirana na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Kako bi se olakšala proizvodnja i plasman proizvoda, ali i omogućilo dobivanje koncesija na državnim pašnjacima bitno je potaknuti udruživanje uzgajivača u poljoprivredne zadruge. Budući razvoj stočarstva u Zadarskoj županiji treba biti usmjeren prema razvoju malih farmi, intenziviranju ovčarske i kozarske proizvodnje te boljem iskorištenju kapaciteta pašnjaka.

RAZVOJNE POTREBE I OGRANIČENJA

POTREBE:

- Poticati udruživanje uzgajivača u poljoprivredne zadruge;
- Poticati konkurentno ekološko ovčarstvo i kozarstvo.

OGRANIČENJA:

- Nepostojanje suradnje i međusobne koordinacije između uzgajivača.

5.3. Ekološka poljoprivreda

Pojednostavljeno, ekološka proizvodnja omogućuje održivo gospodarenje prirodnim resursima (plodnost tla, flora i fauna, vode i atmosfera) smanjenjem primjene pesticida, umjetnih mineralnih gnojiva i drugih agrokemikalija te ekološkim zbrinjavanjem otpada iz poljoprivrede. Na taj način možemo zemlju sačuvati za buduće naraštaje i jesti kvalitetnu hranu. Stoga se upućuje apel poljoprivrednim proizvođačima diljem svijeta da se uključe u jednu od kontroliranih odnosno nadziranih poljoprivrednih proizvodnji, a to su ekološka i integrirana.

Većina poljoprivredne proizvodnje na području Zadarske županije odvija se i dalje na konvencionalan način, no međutim sve je veći trend prelaska iz konvencionalne na integriranu i ekološku poljoprivrednu proizvodnju pa je tako 2001. godine usvojen Zakon o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (*Narodne novine* 12/01. i 79/07.) s pratećim pravilnicima, zatim Pravilnik o ekološkoj proizvodnji u uzgoju bilja i u proizvodnji biljnih proizvoda (*Narodne novine* 91/01., 13/02., 10/07.), a prihvaćena je i EU DIREKTIVA 91/414/EEC koja je obvezatna za sve članice EU, a znači uvođenje integrirane proizvodnje do 2014. godine.

Osim državnih poticaja pojedine županije u Hrvatskoj, među kojima je i Zadarska županija, stvorile su vlastiti sustav potpore ekološkoj poljoprivredi putem: a) **dodjele županijskih novčanih poticaja,** b) **potpunog ili djelomičnog refundiranja troškova stručnog nadzora i certifikacije,** c) **osiguranja prodaje eko-proizvoda na sajmovima (izvor: Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu, 2007.).**

Zadarska županija, osim što sufinancira administrativne troškove u ekološkoj proizvodnji i tako potiče daljnje jačanje ovog smjera poljoprivrede, na inicijativu projekta COAST i nadležnog ministarstva, s ciljem razvoja ekološke poljoprivrede, osnovala je i povjerenstvo za ekološku poljoprivredu. Povjerenstvo je sastavljeno od predstavnika županijskih upravnih odjela, područnih poljoprivrednih savjetodavnih službi, registriranih eko proizvođača i Razvojne agencije Zadarske županije u omjeru 50:50% javnog i privatnog sektora.

Kroz projekt COAST u 2009. godini donesen je i akcijski plan razvoja ekološke poljoprivrede u Dalmaciji koji je temelj djelovanja navedenog Povjerenstva Zadarske županije. Najvažnije djelatnosti koje se žele razvijati u vidu ekološke poljoprivredne proizvodnje su:

- **BILJNA POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA** na postojećim (revitalizacija) i novim nasadima na otvorenom i u zaštićenim prostorima (maslinarstvo, vinogradarstvo, sredozemno voćarstvo, uzgoj ljekovitog i začinskog bilja, povrćarstvo, ratarstvo);
- **EKSTENZIVNO I POLUINTENZIVNO OVČARSTVO I KOZARSTVO** te ostale tradicijske grane stočarstva (primjerice revitalizacija uzgoja magaraca, mula i mazgi);
- **PČELARSTVO**;
- proizvodnja visokokvalitetnih **EKOLOŠKIH TRADICIONALNIH PREHRAMBENIH PROIZVODA** s oznakom zemljopisnog podrijetla (ovčji i kozji sirevi; suhomesnati proizvodi, vrhunska i kvalitetna vina; ekstra djevičansko maslinovo ulje i konzervirane domaće masline; med i ostali pčelarski proizvodi; sušeno i konzervirano voće, povrće, gljive, ljekovito i začinsko bilje; farmaceutski i kozmetički prirodni proizvodi na bazi domaćih sirovina);
- **MARIKULTURA** (školjkarstvo, uzgoj ribe) i akvakultura u slatkim vodama;
- **ODRŽIVO RIBARSTVO** sukladno FAO kodeksu odgovornog ponašanja.

Od dalmatinskih županija najviše ekoloških proizvođača i površina je registrirano u Zadarskoj županiji. Prvo ekološko maslinovo ulje u RH proizveo je upravo u Zadarskoj županiji Nikica Žampera u jesen 2004.

Tablica 36.: Površine pod ekološkom poljoprivredom proizvođača upisanih u upisnik ekoloških proizvođača po županijama.

Županija	Broj eko-proizvođača	Ukupne površine	Oranice i vrtovi	Voćnjaci	Maslinici	Vinogradi	Livade i pašnjaci	Ostalo
Zadarska	40	337,8970	11,0310	2,3748	7,5973	54,8211	231,1020	30,9708
Šibensko - kninska	11	175,5111	17,2500	0,2362	25,0000	/	133,0249	/
Splitsko - dalmatinska	18	80,4253	2,6177	/	28,5208	26,7930	21,2680	1,2258
Dubrovačko neretvanska	6	12,5782	/	/	12,5782	/	/	/
Dalmacija - Ukupno	**75**	**606,4116**	**30,8987**	**2,6110**	**73,6963**	**81,6141**	**385,3949**	**32,1966**

Izvor: MPRRR, Odjel za ekološku i integriranu poljoprivredu; Zadruga AgriBioCert Omišalj; Biotechnicon d.o.o. Split; Nadzorna stanica Hrvatske šume d.o.o., 2009.

Podaci o broju ekoloških proizvođača, pa tako i površina pod ekološkom proizvodnjom, mijenjaju se iz dana u dan. Prema podacima Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu iz 2010. godine na području županije nalazi se 10 ekoloških maslinara sa površinom od 46,7 ha. Najveći od njih su PZ Maslina i vino na površini od 34,7 ha u Tinju, Jurjević vino d.o.o. sa 5,4 ha na Silbi i PZ Drobnica na 2,1 ha u Preku. Ekološkim vinarstvom bavi se 16 proizvođača na 67,2 ha. Najveći od njih su OPG Božo Bačić sa 18 ha u Podgrađu, PZ Maslina i vino na 10,6 ha u Tinju i Jurjević vina d.o.o. sa 8 ha na Silbi.

Ostala ekološka proizvodnja u Zadarskoj Županiji:

- Krmno bilje - 490,9 ha (Vigens d.o.o.),
- Ljekovito bilje – 9,9 ha (PO Lavanda),
- Voćne vrste (smokva, šljiva,kupina i dr.) 2,7 ha,
- Miješano povrće 0,9 ha,
- Koze 100,
- Košnice 22,
- Kokoši 260,
- Konj 1 i dr.

Do listopada 2011. godine u ARKOD sustav upisana su 43 poljoprivredna gospodarstva koja se na 345 ARKOD parcela ukupne površine 846,7 ha bave ekološkom proizvodnjom.

Zbog ratnih razaranja na području Zadarske županije, kao i velikog raseljavanja stanovništva koje se prije rata bavilo poljoprivredom, velike poljoprivredne površine su godinama ostale neobrađene. Takve površine su odličan preduvjet za pokretanje ekološke proizvodnje i prilika koju bi svakako trebalo iskoristiti kako bi ovo područje postalo prepoznatljivo po svojim kvalitetnim ekološkim proizvodima koje bi se u konačnici moglo plasirati i kroz turizam. Uspjeh ekološke proizvodnje ne mjeri se samo kilogramima i tonama proizvedenog, već i doprinosom u očuvanju prirodnih resursa Hrvatske (tlo, voda, zrak) i povećanju kvalitete življenja. Prvo je mjerljivo, a drugo neprocjenjivo.

RAZVOJNE POTREBE i OGRANIČENJA

POTREBE

- Značajna neiskorištenost poljoprivrednih površina te zapuštenog i neobrađenog zemljišta dobar su potencijal za razvoj ekološke poljoprivrede.
- Zadarska županija je jedna od vodećih županija Jadranske regije po ekološkoj proizvodnji. To je komparativna prednost koju treba iskoristi prvenstveno kroz promociju i poticanje komercijalizacije ekoloških proizvoda, ali i kroz promoviranje županije kao područja koje podupire načela održivog razvoja.
- Ekološku poljoprivrednu proizvodnju vezati sa autohtonošću i tradicijom ovoga kraja kroz poticanje uzgoja autohtonih sorti i pasmina prema ekološkim načelima, promocijom eko i agro turizma itd.
- Snažnija potpora države, županije i općina ekološkoj poljoprivredi.

OGRANIČENJA

- Ekološka poljoprivredna proizvodnja je relativno skuplji i zahtjevniji način proizvodnje od konvencijalnog, stoga je sustav poticanja takve vrste proizvodnje iznimno bitan za njen razvoj. Međutim, često su sustavi poticaja nedostatni ili uopće ne postoje za određene vrste ekološke poljoprivredne proizvodnje što obeshrabruje poljoprivrednike u namjeri da svoju proizvodnju registriraju kao ekološku.
- Sve veća zastupljenost konvencionalne poljoprivrede povećava pritiske na okoliš, zagađuje tlo, vodu i zrak čime se onemogućuje rast i razvoj ekološke poljoprivrede.
- Iako postoje poticaji za ekološku poljoprivredu, još uvijek ne postoji dovoljno „snažna" potpora od strane države i lokalnih aktera u vidu značajnijeg poticanja razvoja ekološke poljoprivrede (planiranje ekološke poljoprivrede u prostornim planovima, te raznim strateškim dokumentima lokalne i regionalne razine itd.).

5.4. Ruralni turizam

Svjetska turistička organizacija (UNWTO) ovako definira termin ruralni turizam:

> Pojam ruralni turizam koristi se kada je ruralna kultura ključna sastavnica proizvoda koji se nudi. Razlikovno obilježje turističkih proizvoda u ruralnom turizmu je želja za osiguravanjem osobnog kontakta s posjetiteljima, kontakt s fizičkim i humanim okolišem ruralnih područja i, ukoliko je moguće, omogućavanje posjetiteljima da sudjeluju u aktivnostima, tradicionalnim običajima i stilu života lokalnog stanovništva.

Također UNWTO radi i distinkciju između ruralnog turizma i agroturizma. Agroturizam, kao dio ruralnog turizma, odnosi se na turističku aktivnost vezanu uz rad na poljoprivrednim imanjima i omogućuje diversifikaciju njihove poljoprivredne aktivnosti kao i osiguravanje dodatne vrijednosti njihove proizvodnje.

Na prvom hrvatskom kongresu o ruralnom turizmu *Perspektive razvoja ruralnog turizma* održanom u Hvaru 17.-21. listopada 2007. postignut je konsenzus i usvojena je jasna definicija termina ruralni turizam oko kojeg je proteklih godina bilo mnogo polemike:

- Ruralni turizam predstavlja zajednički naziv za sve posebne oblike turizma u ruralnim područjima.
- Posebni oblici ruralnog turizma mogu biti: turizam na seljačkim gospodarstvima, lovni, ribolovni, ekoturizam, zdravstveni, sportsko-rekreacijski, rezidencijalni (kuće za odmor), edukacijski, zavičajni, nostalgični, avanturistički, tranzitni, kamping turizam, kontinentalni nautički turizam, gastronomski i enogastronomski, turizam zaštićenih dijelova prirode, kulturni turizam, vjerski, ostali posebni oblici.
- Samo u marketinške svrhe mogu se koristiti i drugi termini poput naziva „agroturizam".

Ruralni turizam (posebno turizam na aktivnim seoskim gospodarstvima) **predstavlja dodatnu djelatnost**, uz one uobičajene koje se odvijaju na ruralnom području, koju obavljaju lokalni poduzetnici te koja predstavlja novi izvor prihoda. Ruralni turizam **doprinosi održivom razvoju ruralnih područja te lokalnom stanovništvu osigurava dodatne prihode, podiže razinu kvalitete života, smanjuje iseljavanje sa sela.** Za razvoj ruralnog turizma nisu dovoljna samo turistička seljačka obiteljska gospodarstva (TSOG) kao najinteresantniji oblik ponude ruralnog turizma, već su potrebni i ostali sadržaji kao ostali oblici smještajnih kapaciteta, ugostiteljskih objekata, kušaonica, uređene ruralne turističke atrakcije i sadržaji za aktivni odmor kako bi određeno ruralno područje imalo obilježje ruralne turističke destinacije.

Hrvatski zakon pravilnikom o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu (*Narodne novine* 5/08., 46/08.-ispravak, 44/11. i 118/11.) definira pravni okvir za djelovanje turističkog seljačkog domaćinstva. Pravno gledano objekt u seljačkom domaćinstvu funkcionalna je cjelina na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu u kojem se gostima, ovisno o vrsti, pružaju ugostiteljske usluge pripremanja i usluživanja jela, pića i napitaka uobičajenih za kraj u kojem se nalazi seljačko domaćinstvo, iz poljoprivrednih proizvoda pretežito vlastite proizvodnje, usluge smještaja te ostale usluge u funkciji turističke potrošnje.

Pod pretežito vlastitom proizvodnjom podrazumijevaju se: poljoprivredni proizvodi proizvedeni na seljačkom domaćinstvu koje pruža ugostiteljske usluge ili kupljene na drugim registriranim poljoprivrednim gospodarstvima, šumski proizvodi, samoniklo bilje, gljive, puževi, žabe, ribe i drugi vodeni i morski organizmi te divljač koje član seljačkog domaćinstva ulovi, ubere ili kupi. Pod jelima, pićima i napicima uobičajenim za kraj u kojem je seljačko domaćinstvo smatra se sve što je pripremljeno na tradicionalan način i usluženo gostu na seljačkom domaćinstvu (domaća jela, pića i napici). Pod proizvodima koji ne moraju biti iz pretežito vlastite proizvodnje smatraju se oni koji služe pripremi domaćih jela, pića i napitaka (brašno, riža, margarin, maslac, ulje, sol, svi začini, šećer, mineralna voda, čaj, kava i sl.).

Zakon definira i vrste objekata u seljačkom domaćinstvu ovisno o vrsti ugostiteljskih usluga koje domaćinstvo pruža pa tako imamo:

- Vinotočje/kušaonica,
- Izletište,
- Soba,
- Apartman,
- Ruralna kuća za odmor,
- Kamp.

Osim turističke ponude na seljačkim domaćinstvima u ruralnim područjima p**ostoje i ostali oblici turističke ponude koji nisu nužno vezani uz seljačka domaćinstva.** To mogu biti posjeti nacionalnim parkovima ili parkovima prirode, planinarenje i razni ostali sportovi u prirodi, sudjelovanje u ruralnim kulturnima manifestacijama (smotre folklora, lokalni kulturni festivali i sl.) te brojne druge aktivnosti.

Prema podacima Ureda državne uprave u Zadarskoj županiji postoji **41 registrirano turističko seljačko obiteljsko gospodarstvo.** Upitno je koliko ovaj podatak odgovara stvarnom stanju. Potrebno je istražiti bave li se zaista ova registrirana gospodarstva i turističkom djelatnošću. U ponudi ruralnog turizma, osim navedenih turističkih seoskih obiteljskih gospodarstava, sudjeluju i gospodarski subjekti koji su registrirani kao obrti ili kao društva s ograničenom odgovornošću koji kao takvi nisu pribrojani prije spomenutom broju od 41 registriranog gospodarstva.

Za potrebe izrade kataloga ruralnog turizma Razvojna agencija Zadarske županije (http://www.zadra.hr) istražila je i obišla sve tipove ruralno-turističkih domaćinstava te je ustanovljeno da se ruralnim turizmom u Zadarskoj županiji aktivno bavi **8 turističkih seoskih**

obiteljskih gospodarstava i 4 tvrtke (registrirane kao obrt, d.o.o. ili zadruga). Također je zabilježeno postojanje 9 registriranih vinara Zadarske županije koji intenzivno rade na pripremi kušaonica u kojima će nuditi vlastite proizvode.

Tablica 37.: Istaknuta turistička domaćinstva u Zadarskoj županiji

Istaknuta turistička domaćinstva u Zadarskoj županiji	
Naziv: TSOG Kuković Srećko Tip: Izletište Lokacija: Povljana, otok Pag	
Naziv: Sirena – Mala sirana d.o.o. Tip: Kušaonica sira Lokacija: Kolan, Pag	
Naziv: Varoš Tip: Kuća za odmor Lokacija: Starigrad-Paklenica	
Naziv: Pojata Tip: Kuća za odmor Lokacija: Starigrad Paklenica (Marasovići)	

Naziv: TSOG Vrata Velebita
Tip: Kamp izletište
Lokacija: Ljubotić

Naziv: TSOG Stevo Buljević
Tip: Izletište
Lokacija: Muškovci

Naziv: Mićanovi dvori
Tip: Seosko gospodarstvo
Lokacija: Kruševo (Drage)

Naziv: TSOG Denis Burčul
Tip: Izletište
Lokacija: Galovac

Naziv: TSOG Živko Jurjević
Tip: Izletište i smještaj
Lokacija: Sv. Filip i Jakov

Naziv: Masline i vino Polača
Tip: Poljoprivredna zadruga
Lokacija: Polača

Naziv: TSOG Božidar Tuta
Tip: Smještaj i kušaonica
Lokacija: Polača

Naziv: TSOG Kovačević
Tip: Smještaj i kušaonica
Lokacija: Poličnik

Naziv: PZ Drobnica
Tip: Poljoprivredna zadruga
Lokacija: Preko

Naziv: Jurjević vina d.o.o.
Tip: Agroturizam i kušaonica vina
Lokacija: otok Silba

Izvor: ZADRA, 2010.

RAZVOJNE POTREBE I OGRANIČENJA

POTREBE

- Ruralni prostor Zadarske županije karakterizira ljepota prirode i raznolikost pejzaža (planine, rijeke, jezera itd.) što je idealan preduvjet za razvoj ruralnog turizma. Ruralno turističku ponudu je potrebno graditi na doživljaju prirode, ekologiji i kulturi ruralnog područja Zadarske županije.
- Poticati privatne operatere i turističke agencije da kreiraju nove ruralno turističke proizvode.
- Postojeća poljoprivredna gospodarstva treba informirati i usmjeriti na način da prihvate ruralni turizam kao dodatni izvor zarade i proširenu ponudu svojih domaćinstava.

OGRANIČENJA

- Još uvijek nedostatni smještajni i svi drugi kapaciteti za snažnije bavljenje ruralnim turizmom na razini županije.
- Ne povezanost turističkih seoskih domaćinstava sa drugim oblicima turističke ponude. Seoska domaćinstva uglavnom nastupaju samostalno i nisu dovoljno umreženi (npr. sa turističkim agencijama, parkovima, muzejima i drugim domaćinstvima) pa je postojeći ruralno turistički proizvod oslabljen i nedovoljno privlačan.
- Ograničeni interni resursi, generalna ne upućenost u mogućnosti pokretanja turističkih domaćinstava (procedure registracije, financiranja itd.).

5.5. Šumarstvo

Šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske gospodare Hrvatske šume d.o.o., Zagreb, preko svojih uprava šuma, šumarija i stručnih službi. Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta u Republici Hrvatskoj iznosi 2.688.687 ha, što čini 47,5% ukupne površine RH.[13]

U Zadarskoj županiji šumama i šumskim zemljištem upravljaju sljedeće uprave šuma podružnice: UŠP Split (šumarije Benkovac, Biograd, Obrovac i Zadar), UŠP Senj (šumarija Pag), UŠP Gospić (šumarije Gračac i Donji Lapac). U dolje navedenoj tablici prikazane su površine šuma i šumskog zemljišta u Zadarskoj županiji:

Tablica 38.: Površine šuma i šumskog zemljišta po područjima

Šumarija	Površina šuma i šumskog zemljišta				
	Obraslo	Neobraslo		Neplodno	Ukupno
		Proizvodno	Neproizvodno		
Gračac	49.868,88	10.790,39	195,18	487,19	61.341,64
Donji Lapac	436,27				436,27
Benkovac	3211,00	5217,00	230,00	287,00	37.846,00
Biograd n/M	9268,00	280,00		29,00	9.577,00
Obrovac	31.771,00	5.999,00	191,00	718,00	38.681,00
Zadar	27.725,00	10.390,00	199,00	1.424,00	39.740,00
Pag	423,05	4453,09		1.836,50	6.712,64
SVEUKUPNO	**151.603,20**	**37.129,48**	**815,18**	**4781,69**	**19.4334,55**

Izvor: Hrvatske šume, podaci su preuzeti iz Šumskogospodarske osnove područja (s važenjem 2006.-2015. godine)

Iz tablice se vidi da je ukupna površina šuma i šumskog zemljišta u državnom vlasništvu 194.334,55 ha, što u odnosu na ukupnu površinu Zadarske županije (364.300,00 ha) iznosi 53 %.

Također se na području Zadarske županije nalaze i šume i šumska zemljišta u privatnom vlasništvu. Uvidom u dostupnu dokumentaciju, **ukupna površina privatnih šuma iznosi 21.308,00 ha**, što u **odnosu na površinu ZŽ iznosi 6** %. Izrada programa gospodarenja privatnim šumama je u tijeku pa se struktura privatnih šuma ne može analizirati ni prezentirati ali se iz terenskog iskustva može reći da se radi o manjim

[13] Izvor: Hrvatske šume d.o.o.

rascjepkanim česticama, uglavnom ograđenim suhozidima, a najčešće se radi o pašnjačama hrasta medunca i crnike.

Usporedbom podataka iz Šumskogospodarske osnove područja od 2006. do 2015. godine i prethodnih Programa gospodarenja šumama i šumskim zemljištima užeg područja za pojedine šumarije (Benkovac, Biograd, Obrovac, Zadar) 1982.-1991., vidljiv je značajan progres vegetacije kod posljedica promjene načina života lokalnog stanovništva. Promjena se prvenstveno odnosi na drastično smanjenje stočnog fonda, smanjenje udjela drveta kao energenta u odnosu na druge izvore energije te napuštanje ruralnih područja i preseljenje stanovništva u gradove.

Zadarska županija proteže se u više vegetacijskih zona unutar područja mediteranske i kontinentalne klime sa temeljnim tipovima šumskih zajednica:[14]

- šume hrasta crnike i njeni degradacijski oblici – makija i garig,
- šume hrasta medunca i njeni degradacijski oblici – šikara i šibljak,
- šume i kulture borova, od kojih su najzastupljeniji alepski bor, crni bori i primorski bor i
- različiti oblici šuma obične bukve – zastupljeni na Velebitu i u kontinentalnom dijelu ZŽ.

Na najvećem dijelu površina progresija vegetacije odvijala se prirodnim putem autohtonim pionirskim vrstama (naletom sjemena, aktiviranjem korjenovog sustava) i danas se te površine nalaze u različitim degradacijskim stadijima meduncevih i crnikovih šuma (šikare, šibljaci, makije). Zbog svoje strukture šibljaci, šikare i makije su teško prohodne, što kod lokalnog stanovništva ostavlja dojam zapuštenosti. Značajne površine se nalaze pod borovim kulturama koje nisu autohtone na ovom prostoru, ali su podizane prvenstveno na područjima gdje najviše dolaze do izražaja njihove općekorisne funkcije (turistička, rekreativna, estetska i zaštitna).

Osnivanjem Javnog poduzeća Hrvatske šume p.o. Zagreb, danas Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, napravljen je značajan iskorak u gospodarenju šumama i šumskim zemljištima u državnom vlasništvu. To se odnosi na značajna ulaganja sredstava općekorisnih funkcija šuma u uzgojne radove, izgradnju i održavanje protupožarnih prometnica i otvorenost šuma, zaštitu šuma od požara te kadrovsku popunjenost, što omogućuje stručno gospodarenje tim prostorom. Također su značajna sredstva uložena u uređivanje šuma.

Prema informacijama koje smo dobili iz Hrvatskih šuma d.o.o. šume i šumsko zemljište u državnom vlasništvu na području Zadarske županije su ustrojene u gospodarske jedinice te su izrađeni programi gospodarenja za iste. Izrade programa gospodarenja za šume u privatnom vlasništvu su u tijeku. Na području županije postoji više od **500 km šumskih cesta** koje se održavaju, a svake se godine ulaže u izgradnju novih, na svim područjima državnih šuma i šumskog zemljišta, od Like do otoka.

RAZVOJNE POTREBE I OGRANIČENJA

POTREBE:

- Osnivanje udruge koja će okupljati privatne vlasnike šuma;
- Razvoj rekreativnih aktivnosti koje će se temeljiti na šumama.

OGRANIČENJA:

- Mali, rascjepkani privatni šumski posjedi;
- Slaba educiranost privatnih vlasnika o upravljanju šumskim resursima.

[14] Izvor: Hrvatske šume d.o.o.

5.6. Lovstvo

Gospodarenje lovištima u Zadarskoj županiji obuhvaća uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova. U Republici Hrvatskoj imamo državna i zajednička lovišta. Državna lovišta ustanovljava ministar na prijedlog stručne komisije resornog Ministarstva, a zajednička lovišta ustanovljava Zadarska županija na prijedlog stručne komisije i uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Tablica 39.: Broj i površina lovišta u Zadarskoj županiji

	Broj	Površina (ha)
Državna	20	141.978
Zajednička	34	219.373

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu Zadarske županije

Na području Zadarske županije formirana su 34 zajednička lovišta, od kojih se 15 lovišta nalazi na otocima. Svako lovište ima svoju specifičnost i kod ustanovljenja lovišta i izrade lovno gospodarskih osnova točno su definirane koje vrste divljači obitavaju u određenom lovištu.

Najbrojnije vrste divljači u Zadarskoj županiji su: zec obični, fazan, jarebica kamenjarka (grivna), trčka skvržulja, divlja svinja, lisica kuna bjelica, vrana siva, golub grivnjaš i prepelica pućpura.

Jedna od zanimljivijih divljači *je trčka* koju još nazivaju kraljicom polja-poljska koka, skvržulja, krža… Ime je dobila po načinu hodanja(trčanja) po poljima. Hrani se insektima i kukcima koji napadaju plodove ratarskih kultura. Nalazimo je u svim lovištima, posebno u ravničarskim dijelovima i smatra se najbrojnijom u Zadarskoj županiji. Velik broj lovaca iz Europe, naročito iz Italije dolaze upravo radi trčke skvržulje i dresure svojih pasa koji treniraju isključivo na miris. Posebnost ovog treninga je ta da nema odstrela već se samo psi treniraju na miris.

Lovstvo u Zadarskoj županiji treba gledati kao segment gospodarstva koje treba dignuti na višu razinu, stvoriti od ove vrste djelatnosti gospodarsku djelatnost koja će u budućnosti kroz projekte iz domene lovstva stvoriti mogućnost otvaranja novih radnih mjesta, a ujedno provoditi mjere zaštite i očuvanja okoliša i prirode, biljnog i životinjskog svijeta koji u toj prirodi žive.

Lovni turizam bi trebao zauzimati posebno mjesto u turističkoj ponudi Zadarske županije. Razvijanjem turističke ponude u Zadarskoj županiji, uz povoljne kako klimatske. tako i raznovrsne prirodne uvjete za život, **lovni turizam bi se mogao vrlo lako povezati sa agroturizmom** čime bi se povećao standard tog dijela stanovništva i dodatno motiviralo zadržavanje mladih ljudi na selu. Važnost lovnog turizma na području Zadarske županije treba gledati kao vrstu i oblik turizma kojom se mogu ekonomski iskoristiti i optimalno valorizirati prirodne prednosti naše županije.

RAZVOJNA POTREBE I OGRANIČENJA

POTREBE:

- Jačanje lovnog turizma i njegovo povezivanje sa agroturizmom;
- Sinergija između lovozakupnika i domicilnog stanovništva;
- Uređenje lovišta;
- Educiranje lovaca i podizanje svijesti šire javnosti o važnosti lovstva za očuvanje prirode.

OGRANIČENJA:

- Slaba educiranost lokalnog stanovništva o važnosti razvoja lova i lovnog gospodarenja;
- Ograničena financijska sredstva lovnih udruga;
- Slaba organiziranost lovstva.

5.7. Ribarstvo i akvakultura

Obalno područje Zadarske županije, koje uključuje obalni pojas kopna, otoke, te zbog njihova broja i rasporeda, gotovo cijeli akvatorij županije, zasigurno je njezin najznačajniji razvojni resurs. Ribarstvo je tradicionalna djelatnost Zadarske obale i otoka i izvor egzistencije za veliki dio obalnog i otočnog stanovništva. Zadarska županija je poznati ribarski kraj uslijed povoljnih klimatskih, geomorfoloških i bioloških uvjeta. Prerada ribe u Zadarskoj županiji ima stoljetnu tradiciju. Prve tvornice za konzerviranje ribe na Jadranu bile su upravo u Zadru. Prerađivački kapaciteti Adrie, Mardešića, Maritune i Ostre, RZ Ribarske sloge i Gavrosa zauzimaju vodeće mjesto u ribljoj industriji Hrvatske. U navedenim tvornicama i pogonima proizvodi se konzervirana riba, slana riba, konfekcionirana riba i riblje brašno. Slično kao uzgoj ribe i prerada je izvozno orijentirana djelatnost koja izvozi u Italiju, Češku, Poljsku, Mađarsku i Bosnu i Hercegovinu. Ustrojem Uprave ribarstva u sklopu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja RH, ustrojena je i Područna jedinica Uprave ribarstva sa sjedištem u Zadru koja se bavi upravnim i stručnim poslovima iz područja ribarstva. Od prije tri godine uspostavljen je i Odjel ribarstva u okviru Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu.

Flota

U Registar **ribarske flote** Republike Hrvatske upisano je 4039 plovila. Najveći postotak flote (preko 80%) čine plovila manja od 12 metara duljine koja ujedno čine i najveći udio u snazi flote (oko 50% kW). Najznačajniji dio ukupne tonaže hrvatske ribolovne flote čine plivarice, a najznačajniji dio ukupne snage višenamjenska plovila. Ribolovna flota Zadarske županije ima 601 plovilo (14,9 % od ukupnog broja plovila u ribarskoj floti RH), od čega je 109 koća, 95 plivarica i 397 ostalih plovila.

Ulov

U tablici i grafu niže prikazan je **ulov ribe** po županijama u 2010. godini. Evidentno je da od ukupnog ulova ribe i drugih morskih organizama na Zadarsku županiju opada **42%. Zadarska županija, premda nema najjaču ribolovnu flotu, ipak prednjači u ukupnom ulovu u odnosu na druge Jadranske županije.**

Tablica 40.: Ulov ribe i drugih morskih organizama po županijama u 2010. godini

ŽUPANIJA	Ukupni ulov u tonama
Istarska	6.986,00
Primorsko- goranska	7.847,00
Ličko-senjska	57,00
Zadarska	22.171,00
Šibensko-kninska	2.684,00
Splitsko-dalmatinska	10.587,00
Dubrovačko-neretvanska	2.065,00
UKUPNO	52.397,00

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja RH, 2010. godine

Slika 16.: Ulov po županijama u 2010. godini

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, 2010. godine, obrada ZADRA

U ulovu dominira plava riba koja čini čak 96% ukupne količine ulovljene ribe i ostalih morskih organizama.

Tablica 41.: Ulov ribe i drugih morskih organizama u Zadarskoj županiji u 2010. godini po vrstama

VRSTA MORSKOG ORGANIZMA	Zadarska županija, ulov u kg
bijela riba	624.181,47
glavonošci	89.041,30
ostali organizmi	527,20
plava riba	21.405.975,55
rakovi	44.129,58
školjkaši	6.756,00
UKUPNO	22.170.611,10

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja RH, 2010. godine, obrada ZADRA

Poslovni subjekti u ribarstvu

Na području Zadarske županije aktivno je **368 poslovnih subjekata** - koji za osnovnu djelatnost po NKD–u imaju *Ribarstvo i uzgoj riba ili usluge povezane s njima (Poslovna.hr, 2012)*. Bitno je naznačiti da od ukupno 368 subjekata, njih 67 ima sjedište u samom gradu Zadru, dok preostalih 301 imaju sjedište na ruralnom području Zadarske županije.

Prema tome može se donijeti zaključak da su ruralna područja nositelji gospodarske grane ribarstva i marikulture i veliki generatori zapošljavanja i samozapošljavanja u ruralnim dijelovima Zadarske županije, što je i u skladu sa hrvatskim prosjekom. U Hrvatskoj se gotovo 70% ribolova, uzgoja i prerade odvija se u ruralnim područjima i na otocima gdje su drugi izvori zarade ograničeni.

Slika 17.: Poslovni subjekti s primarnom djelatnošću Ribarstvo i uzgoj riba, po sjedištu u Zadarskoj županiji u 2012. godini

Izvor: www.Poslovna.hr**, 2012. obrada ZADRA**

Važno je istaknuti **izvozni** potencijal djelatnosti ribarstva i akvalkulture[15]. Prema podacima HGK, područne službe Zadar, djelatnost ribarstva i akvakulture **suficitarna** je djelatnost u Zadarskoj županiji s iznimkama u 2007. i 2008. godini kada je uvoz bio veći od izvoza. U posljednjoj godini vidljiv je rast uvoza i smanjenje izvoza pa je i razlika izvoz uvoz znatno manja. U razdoblju 2003.-2010. najveći izvoz ove djelatnosti zabilježen je 2008. i iznosio je 30,4 mil. USD. Od 2008. zamjetan je pad izvoza prerade ribe. Djelatnost prerade ribe je izrazito izvozna djelatnost jer izvoz značajno nadmašuje uvoz.

Iskrcajna mjesta

Primarni proizvod djelatnosti ribarstva (ribolova i uzgoja riba i drugih morskih organizama) se ostvaruje na pomorskom dobru (na moru) međutim značajan dio poslova, koji također značе obavljanje djelatnosti ribarstva, ostvaruje se na kopnu. Ključna veza između poslova na moru i poslova na kopnu jesu **luke i/ili iskrcajna mjesta.**.

> Iskrcaj u RH se obavlja na 264 iskrcajna mjesta, od čega se na 63 iskrcajna mjesta iskrca 95% ukupnog iskrcaja. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja od četiri najznačajnija iskrcajna mjesta u 2010. godini za malu plavu ribu, **čak tri su** se nalazila u Zadarskoj županiji; **Kali, Zadar, Biograd na moru**. Za koćarske ulove i ulove bijele ribe od tri najznačajnija iskrcajna mjesta jedno se nalazilo u Zadarskoj županiji i to u gradu Zadru *(Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, 2010).*

Zbog velike razvedenosti obale i većeg broja naselja u priobalju i na otocima u Zadarskoj županiji je i veliki broj iskrcajnih mjesta. Prema evidenciji iskrcaja u 2010. godini je **korišteno 34 iskrcanih mjesta**. **Unatoč manjoj evidentiranoj količini ulova u nekim mjestima, treba imati u vidu da je koćarski ulov i ulov pasivnim alatima količinski manji od ulova plivaricom, ali je zato vrijednost ulova po kilogramu do deset puta veća.** Iz tog razloga i mjesta s manjom iskrcanom količinom treba primjereno vrednovati.

[15] Akvakultura je gospodarska djelatnost uzgoja riba i drugih vodenih organizama u smislu reprodukcije i hranidbe u ribnjacima, kavezima, ogradama ili lagunama; u morskoj, boćatoj i slatkoj vodi.

Tablica 42.: Popis najznačajnijih iskrcajnih mjesta u RH u 2010. godini

	Iskrcajno mjesto	Iskrcana količina u kg
1	Kali - Vela lamjana	5.386.022,20
2	Biograd - glavni mul	3.848.850,44
3	Zadar - Foša	3.336.146,18
4	Milna	2.886.181,50
5	Pula - Ribarska koliba	2.654.782,35
6	Vela Luka - jugozapadna strana trajektnog pristaništa	1.979.567,50
7	Tribunj	1.824.832,71
8	Rovinj - komunalni dio luke na mjestu veza	1.630.906,40
9	Mrtvaška	1.464.881,50
10	Plomin	1.456.653,25
11	Krk - dio operativne obale San Bernandin	1.277.892,04
12	Rijeka - dio putničke luke	1.255.501,15
13	Vrsar	1.194.824,46
14	Zadar - Gaženica	1.164.349,70

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja RH, 2010. godine

S obzirom na kratko trajanje visoke kvalitete riba i drugih svježih organizama iz mora izuzetno je važno osigurati dostupnost i opremljenost iskrcajnih mjesta i/ili ribarskih luka. Obalna infrastruktura je osim za očuvanje tržišne vrijednosti prirodnih resursa, vrlo važna i kao privezište za brodove i brodice kada nisu aktivni. Kod navedenoga treba imati u vidu i remontna brodogradilišta koja moraju biti smještena u obalnom pojasu, a o kojima prvenstveno ovisi sigurnost na moru, ali i kvaliteta proizvodnje u ribarstvu. Iskrcajna mjesta su, osim njihove praktične potrebe, i ključno mjesto za provođenje kontrole i nadzora u ribolovu.

Europska Unija u provođenju svoje ribarstvene politike, a s ciljem točnog evidentiranja ulova te kvalitetnog upravljanja resursima, traži visoku razinu kontrole prometa ribom. U tom smislu iskrcajna mjesta imaju posebno važnu ulogu. Prema Uredbi Vijeća EU 1224 iz 2009. godine koja se odnosi na uspostavu sustava kontrole koji će osigurati usklađenost s zajedničkom ribarstvenom politikom EU na iskrcajnim mjestima će se provoditi kontrola.

Za ribolov alatima koji su pod planovima upravljanja (koće, plivarice i obalne potegače) potrebno je najaviti iskrcaj na iskrcajnom mjestu, iskrcajna deklaracija treba imati točnu težinu što podrazumijeva i vaganje, a Urdeba za Sredozemlje 1694. iz 2006. nalaže i obavezu stavljanja ribe u promet samo u odobrenim lukama. To se odnosi na ribare koji love značajnu težinu ribe (preko 50 kg dnevno) i na ulove onih vrsta koje su pod posebnim režimom zaštite.

Problem leži u činjenici da je većim dijelom obala u **Zadarskoj županiji nedefinirana i u dobrom dijelu, sadržajno ili organizacijski, ne udovoljava EU standardima za obavljanje iskrcaja** te ju je potrebno definirati i privesti standardizaciji. Standardizacija znači u svjetlu usklađivanja definiranje većih „ribarskih luka" sa svim popratnim sadržajima infrastrukture u okviru luka otvorenih za javni promet koja će biti sukladna EU propisima, kao i stalno definirana mjesta u tradicionalno manjim ribarskim mjestima.

Promet ribom, danas, nije u potpunosti organiziran sukladno pojedinim normama europskih zemalja kao i pravilima u prodaji. Riba i drugi morski organizmi prodaju se većinom veletrgovcima i „ostalim kupcima" na više registriranih i neregistriranih mjesta dok se ostali manji dio prodaje na malobrojnim ribarnicama (javne i privatne), koje se nalaze duž obale i u većim gradovima u unutrašnjosti zemlje.

Akvakultura

Marikultura, kao djelatnost uzgoja morskih organizama u morskoj ili boćatoj vodi, posebno se brzo i snažno razvila na području županije. Prihvaćanjem pomorske orijentacije u Zadarskoj županiji i marikultura postaje ravnopravan partner u gospodarenju morem jer zahtijeva čiste resurse za postizanje povoljnih gospodarskih učinaka te se uklapa u djelatnosti koje su prihvatljive konceptu održivog razvoja.

Zadarska županija je dala izraditi županijsku Studiju o korištenju mora i podmorja Zadarske županije koja je jedna od podloga za županijski prostorni plan, i koja je namjenila prostor za marikulturu na temelju principa integralnog upravljanja, uzimajući u obzir sve ostale djelatnosti u prostoru. Zadarska županija se s pravom ističe kao jedina županija u RH koja je zahvaljujući takvom pristupu stvorila optimalne uvjete za daljnji razvoj marikulture.

Slika 18.: Akvatorij Zadarske županije najprikladniji za uzgoj školjaka

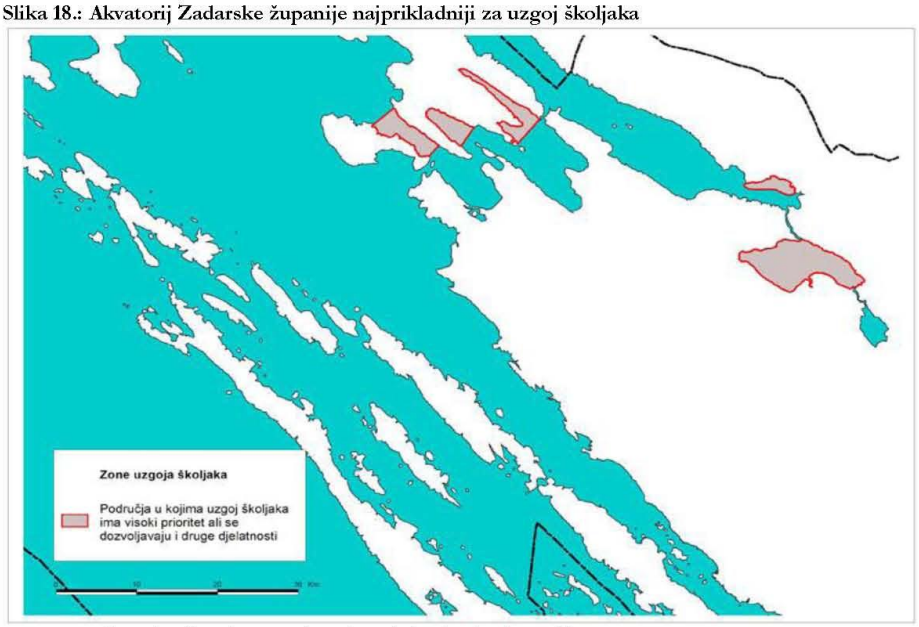

Izvor: Studija o korištenju mora i podmorja Zadarske županije, 2006.

Slika 19.: Zone ocijenjene kao najprikladnije za kavezni uzgoj bijele ribe

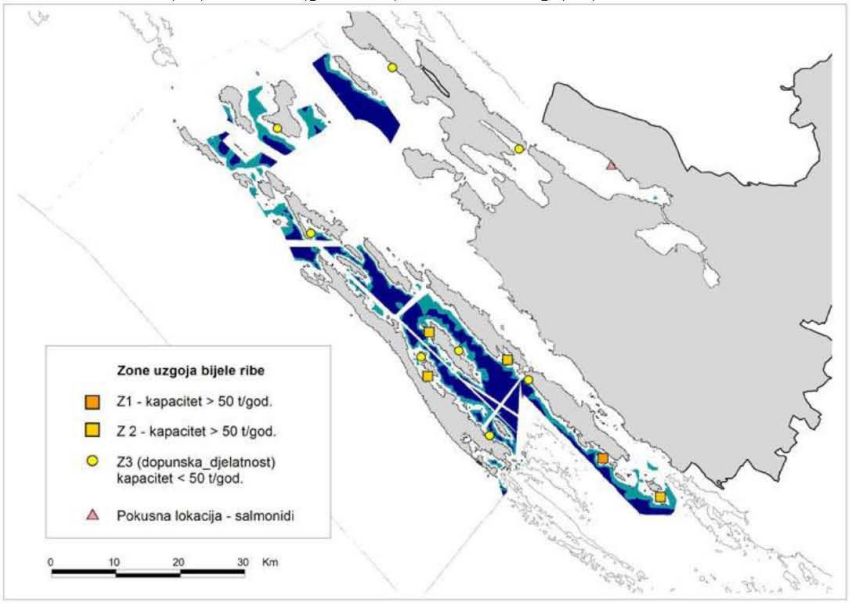

Izvor: Studija o korištenju mora i podmorja Zadarske županije, 2006. god.

Slika 20.: Zone ocijenjene kao najprikladnije za kavezni uzgoj bijele ribe

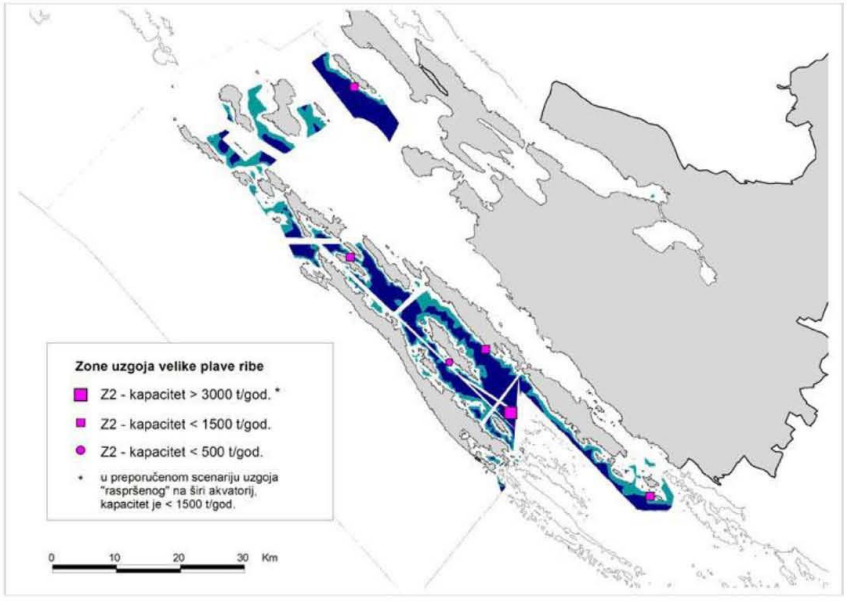

Izvor: Studija o korištenju mora i podmorja Zadarske županije, 2006. god.

U tablici je prikazana količina proizvodnje u marikulturi (školjkaši, bijela riba i tune) u RH i u Zadarskoj županiji u 2010. godini. Evidentno je da od ukupne količine proizvodnje tune, na Zadarsku županiju otpada 51%, a bijele ribe čak 65 %. **Zadarska županija prednjači u uzgoju bijele ribe i tune. Također bitno je napomenuti da se sva uzgajališta nalaze na ruralnim područjima Zadarske županije** što također ide u prilog činjenici da su ruralna područja nositelji gospodarske grane ribarstva i marikulture u Zadarskoj županiji.

Tablica 43.: Količina proizvodnje u marikulturi u RH i Zadarskoj županiji

VRSTA MORSKOG ORGANIZMA	RH količina proizvodnje (T)	Količina proizvodnje u ZŽ (T)
Bijela riba	5.200	3.400 (65%)
Školjkaši	2.000	200 (10%)
Tune	3.368	1.727 (51%)

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja RH, 2010. godine

Uzgoj slatkovodnih vrsta ribe (slatkovodna akvakultura) obavlja se u Republici Hrvatskoj na dva načina, kao uzgoj toplovodnih (ciprinidnih, šaranskih) vrsta i uzgoj hladnovodnih (salmonidnih, pastrvskih) vrsta. U Zadarskoj županiji postoji jedno ribogojilište za uzgoj pastrve na vrelu Une. Uz postojeće ribogojilište potencijalno su interesantni mogućnosti razvoja slatkovodnog ribarstva na Zrmanji i Krupi.

RAZVOJNA POTREBE I OGRANIČENJA

POTREBE:

- Nastaviti provedbu Integralnog upravljanja obalnim područjem Zadarske županije kroz razvijanje projekata izgradnje i obnove ribarske infrastrukture;
- Nastaviti provedbu Integralnog upravljanja obalnim područjem Zadarske županije kroz izradu podloga za proširenje marikulture;
- Nastaviti s podrškom ribarskim zadrugama s ciljem osnivanja organizacija proizvođača u ribarstvu;
- Izraditi i provoditi strategiju razvoja ribarstva i prerade, zaštite autohtonih prehrambenih proizvoda te strategiju ruralnog razvoja;
- Za potrebe iskrcajnih mjesta na dijelu obale izgraditi otpremne i purifikacijske centre te definirati prostore za te sadržaje;
- Standardizirati iskrcajna mjesta;

OGRANIČENJA:

- Problem nedostatka ribarske infrastrukture;
- Nedostatak planiranih obalnih i morskih područja potrebnih za daljnji razvoj marikulture (privezišta, skladišta, objekti za preradu, konfekcioniranje i slično);
- Nedovoljna povezanost ribara;
- Nedovoljan broj zaštićenih autohtonih proizvoda;
- Neusklađenost dimenzija kapaciteta flote s kapacitetom namjenski uređene obale;
- Iskrcajna mjesta u dobrom dijelu, sadržajno ili organizacijski, ne udovoljavaju EU standardima;
- Nedefinirane mjere za razvoj ribolovnog turizma.

VI.
SWOT analiza ruralnog područja Zadarske županije

U izradi SWOT[16] analize koristile su se informacije prikupljene na četiri radionice, statistički podaci, stručni i razvojni dokumenti te ekspertno znanje. Dobivena je lista glavnih prednosti i slabosti te prilika i prijetnji ruralnih područja Zadarske županije za svako od ključnih društveno-gospodarskih područja.

Razmatranjem elemenata SWOT matrice dobiva se sažeti pregled postojećeg stanja i moguće strategije za budući razvitak. Međusobnim uspoređivanjem snaga, slabosti, prilika i prijetnji možemo uočiti slučajeve gdje se pojedine snage suočavaju s prijetnjama te situacije gdje je upitno iskorištenje prilika zbog unutrašnjih slabosti.

Temeljem nalaza SWOT analize određuju se strategije razvitka ruralnoga prostora Zadarske županije. Odabrane strategije će poslužiti za određivanje strateških ciljeva i prioriteta ruralnog razvoja. Na temelju spomenutih strategija i ciljeva definirat će se plan mjera ruralnog razvoja za razdoblje 2012.-2013.

Zbog kratkog vremensko razdoblja te još uvijek razmjerno malih poticajnih sredstava držimo da je najbolji odabir dvije strategija „max-max" i „min-max". U okviru „max-max" strategije maksimiziraju se vlastite snage kako bi se iskoristile prilike iz okruženja. U okviru „min-max" strategije pokušati će se kroz mjere ruralnoga razvoja umanjiti ili otkloniti slabosti kako bi se iskoristile prilike.

---

16 SWOT analiza je jedna od instrumenata kojima se možemo poslužiti u kreiranju razvojnih strategija. Radi se o kvalitativnoj analitičkoj metodi pomoću koje se analiziraju čimbenici unutar ruralnog prostora županije(snage i slabosti) i čimbenici u okruženju (prilike i prijetnje). Na taj način dobiva se sažeti prikaz najvažnijih razvojnih čimbenika i razvojnog potencijala te s druge strane vlastitih ograničenja i prepreka iz okruženja koje taj razvoj priječe. Međutim, treba uzeti u obzir da se radi o subjektivnoj metodi i da svaka SWOT analiza izgleda drugačije.

6.1. SWOT analiza ruralnog prostora Zadarske županije

RURALNI PROSTOR ZADARSKE ŽUPANIJE	
SNAGE	***SLABOSTI***
PROSTOR • Povoljan zemljopisni i geopolitički položaj • Dobra prometna povezanost • Povoljni klimatski uvjeti za razvoj poljoprivrede • Nekoliko vrlo raznolikih prostorno razvojnih cjelina na relativno malome području županije (Bukovica, Ravni kotari, otoci, Zadarsko zaleđe...) • Velika većina županije je ruralni prostor što čini županiju „pretežno ruralnom" (ruralni karakter) i u tom kontekstu je ruralna politika županije prioritet • Osnovani LAG-ovi kao budući instrument provedbe ruralne politike INFRASTRUKTURA • Solidna infrastruktura - postojanje osnovne infrastrukturne mreže u ruralnim područjima • Uspostavljeni sustavi navodnjavanja poljoprivrednih zemljišta PRIRODNA BAŠTINA • Ljepota prirode i raznolikost pejzaža (planine, rijeke, jezera, itd.) - (razvedena obala) • Izuzetna ekološka i krajobrazna bioraznolikost županije • Poljoprivredna bioraznolikost – autohtone sorte i pasmine • Ekološka očuvanost ruralnih prostora GOSPODARSTVO • Izniman poljoprivredni i „ruralni" potencijal Ravnih kotara, Bukovice i otoka • Postojeći programi potpora poduzetnicima sa ruralnih područja • Izvozna orijentiranost poduzeća sa ruralnog područja • Sveučilište u Zadru sa svojim odjelima je znanstveno-istraživački potencijal i podrška ruralnom razvoju • Autohtoni proizvodi visoke kvalitete i dodane vrijednosti (sir, pršut, maslinovo ulje...) • Mogućnost razvoja poljoprivrede, obrtništva i poduzetništva u službi turizma	DEMOGRAFSKI TRENDOVI • Odlazak stanovništva iz ruralnih krajeva, negativni demografski trendovi (starost stanovništva) • Nedovoljno ekonomski aktivnog stanovništva u ruralnim područjima – visoka nezaposlenost • Negativna obrazovna struktura stanovništva u ruralnim područjima PROSTOR • Usitnjenost zemljišta i veliki broj vlasnika – ne riješeni imovinsko pravni odnosi • Zagađenost ruralnog prostora i potencijalnih poljoprivrednih površina minama INFRASTRUKTURA • Nedovoljna pokrivenost naselja i općina kanalizacijskim sustavom na razini županije • Neadekvatna vodoopskrba na otocima i zaleđu • Nedovoljna pokrivenost brzim Internetom • Neadekvatna prometna povezanost otoka, posebice izvan sezone otežava povratak i ostanak stanovništva na otocima • Gospodarenje otpadom nezadovoljavajuće, a postojeća odlagališta ne zadovoljavaju propisane EU standarde • Divlja odlagališta diljem županije i na otocima • Nemogućnost daljnjeg širenja centralnog odlagališta „Diklo" • Nedovoljno protupožarnih putova u zaleđu i na otocima • Devastacija obale i otoka prekomjernom izgradnjom (apartmanizacija) PRIRODNA BAŠTINA • Sve izraženiji pritisci na okoliš, posebice u priobalnim dijelovima • Izumiranje prirodnih vrsta • Autohtone sorte i pasmine nisu u dovoljnoj mjeri gospodarski valorizirane, te postaju sve ugroženije i ubrzano nestaju • Pretvaranje prirodnih staništa u građevinska ili poljoprivredna zemljište • Zagađenost vode, tla i zraka uslijed nekontrolirane poljoprivredne proizvodnje

• Tradicija obrta, poljoprivrede, turizma i pomorstva DRUŠTVENI RAZVOJ • Bogatstvo kulturne / povijesne baštine • Turističke atraktivnosti, lokaliteti, građevine, prirodne znamenitost • Pokrivenost ruralnog područja školskim obrazovanjem • Zadovoljavajuća sportsko rekreativna infrastruktura (velik broj športskih klubova, igrališta, športskih dvorana)	GOSPODARSTVO • Slabo umrežavaju u zadruge i udruge (vlada opće nepovjerenje u sustav zbog čega se može reći da poduzetnička klima u ruralnom području nije poticajna) • Nedostatak inovacija i inovativnih rješenja u ruralnom razvoju (laboratoriji, inovativni i istraživački centri u poljoprivredi, itd.) • Nedostatak nositelja investicijskih projekata (poduzetničke inicijative) u ruralnim područjima • Značajan pad (javnih i privatnih) investicija u ruralnim područjima • Manjak poduzetništva žena (posebno u povezivanju tradicije ruralnih krajeva sa obrtništvom i turizmom) • Nedovoljan broj tradicijskih obrta – nema pravih programa kojim bi se očuvali i valorizirali tradicijski obrti • Nedostatak kadrova za pripremu projekata za financiranje iz EU fondova DRUŠTVENI RAZVOJ • Nedovoljno sadržaja za mlade u ruralnim područjima • Kulturno – povijesna baština nije dovoljno zaštićena s obzirom na količinu i raznovrsnost • Nedovoljno razvijen civilni sektor. Nema dovoljno kvalitetnih udruga koje su zastupnici ruralnih potreba te instrument za razvoj ruralnih područja • Značajni potencijali za korištenje obnovljivih izvora energije još uvijek se dovoljno ne koriste • Osnovni problem školstva na svim razinama je nedostatak prostora, osoblja i specijaliziranih obrazovnih programa koji bi odgovorili postojećim potrebama • Većina obrazovne i socijalne infrastrukture je smještena u urbanim centrima županije • Nedostatak domova za stare i nemoćne na ruralnim područjima
PRILIKE	***PRIJETNJE***
GLOBALNI i EU TRENDOVI • Povećanje vrijednosti ruralnog načina života (mir, bijeg od stresa, prostranost i život u skladu s prirodom) • Pristup predpristupnim fondovima, a kasnije i strukturnim i kohezijskim • Pristupanje RH u EU trebalo bi omogućiti	GLOBALNI i EU TRENDOVI • Pritisak strane konkurencije na nespremne domaće proizvođače • Ekonomska kriza • Nepovoljni efekti integracije RH u EU • Sve veći pritisci na okoliš (tlo, zrak, vodu, more)

nove mogućnosti u ruralnom razvoju • Povećana važnosti ekološke proizvodnje, proizvodnje ljekovitog i aromatičnog bilja i proizvoda • Razvoj telekomunikacijske infrastrukture i Interneta • Razvoj novih tehnologija – nova rješenja u energetici (obnovljivi izvori energije) NACIONALNI I LOKALNI TRENDOVI • Potenciranje raznih reformi u RH povećava šanse za lokalne promjene • Proces decentralizacije može omogućiti veći djelokrug i odgovornost lokalne uprave i samouprave • Mogućnost transfera znanja i tehnologija • Domaći i strani programi poticanja poduzetništva • Uspostavljanje bilateralne i multilateralne suradnje sa zemljama u okruženju • Mogućnost diversifikacije poljoprivrednih djelatnosti • Nacionalna potpora umrežavanju i povezivanju proizvođača i prerađivača u zadruge i klastere	• Gubitak identiteta ruralnih krajeva NACIONALNI I LOKALNI TRENDOVI • Razaranje podmorja i narušavanje eko-sustava • Nedovoljna istraživanja bioloških potencijala • Nedovoljni poduzetnički poticaji, financijski izvori • Neusklađenost zakonskih regulativa sa potrebama gospodarstva • Emigracija mladih i obrazovanih iz ruralnih sredina • Nepovoljno poslovno okruženje • Visoke kamatne stope • Nedostatak efikasnih mjera za povećanje izvoza • Nedovoljno poticanje stvaranja brand-a • Mijenjanje vizualnog identiteta seoskih sredina • Nedostatak svijesti i znanja o vlastitim vrijednostima te o načinu na koji ih možemo vrednovati

6.2. SWOT analiza najvažnijih sektora ruralnog razvoja Zadarske županije

NAJVAŽNIJI SEKTORI RURALNOG RAZVOJA	
SNAGE	***SLABOSTI***
POLJOPRIVREDA • Vrlo dobra plodnost poljoprivrednog tla – dobri klimatski uvjeti za poljoprivrednu proizvodnju • Tradicija bavljenja poljoprivredom u zaleđu i na otocima • Politika potpore podizanju nasada i proizvodnji povrća • Ekološka poljoprivreda • Rast trajnih nasada vinove loze • Sve veći broj visoko kvalitetnih domaćih vina • Plasman vina kroz turističku ponudu • Mogućnost dodatne ponude vina kroz razvoj ruralnog turizma • Maslinarstvo i vinarstvo kao gospodarski važan potencijal u poljoprivrednoj proizvodnji • Moderne uljare	POLJOPRIVREDA • Usitnjena obiteljska gospodarstva • Nekonkurentnost poljoprivredne proizvodnje (proizlazi iz malih površina, neokrupnjenog zemljišta, slabog udruživanja proizvođača, itd.) • Neorganiziranost u fazi prodaje • Slaba educiranost i informiranost te informatička nepismenost poljoprivrednih proizvođača • Nedovoljno korištenje nove tehnologije u poljoprivredi • Premali broj OPG-a u sustavu PDV-a • Nedostupnost kvalitetnog sadnog materijala • Nedostatnost matičnog materijala autohtonih sorata u rasadnicima • Nedovoljan broj i neadekvatna opremljenost laboratorija u maslinarstvu i vinarstvu

• Visoka kvaliteta maslinovog ulja STOČARSTVO • Dobre mogućnosti za razvoj stočarstva u zaleđu i na otocima • Povoljne mogućnosti za ekološko stočarstvo • Meso kao proizvod može postići visoku cijenu, što utječe na povećanje prihoda RIBARSTVO I MARIKULTURA • Snažne ribarske zadruge • Ribarstvo je tradicionalno važna djelatnost • Bogatstvo prirodnih resursa • Velika potražnja tržišta RURALNI TURIZAM • Očuvani okoliš i priroda • Bogatstvo i raznolikost krajolika • Priroda, kulturno i povijesno nasljeđe • Seoski ambijent, ekološki još uvijek u ravnoteži s prirodnim zakonitostima • Bogatstvo lokalne tradicionalne gastronomije • Izraženi interes lokalnog stanovništva za razvojem ruralnog turizma • Izražena volja na županijskoj i lokalnoj razini da turistički razvije ruralno područje • Sve veći interes za uzgajanjem školjaka LOVSTVO • Mogućnost korištenja lovstva u turističke svrhe • Veliki potencijal i mogućnost uzgoja i racionalnog korištenja divljači ŠUMARSTVO • Visoki stupanj bio raznolikosti zbog strukture prirodnih šuma • Šumska područja s velikim potencijalom za lovni turizam	• Velik broj malih maslinara • Velik broj zapuštenih poljoprivrednih površina, posebno maslinika i to na otocima • Rad na „crno“. Ilegalna prodaja i zapošljavanje • Poteškoće kod plasmana vina – snažna konkurencija na domaćem tržištu STOČARSTVO • Nepostojanje suradnje i međusobne koordinacije između uzgajivača • Klaonice koje ne udovoljavaju zdravstveno-higijenskim uvjetima sigumosti hrane • Velika neiskorištena površina namijenjena stoci • Mali broj klaonica je u praksu uveo HACCP • Nedovoljno kvalitetna genetska osnovica RIBARSTVO I MARIKULTURA • Problem nedostatka ribarske infrastrukture • Nedostatak planiranih obalnih i morskih područja potrebnih za daljnji razvoj marikulture (privezišta, skladišta, objekti za preradu, konfekcioniranje, i slično) • Nedovoljna povezanost ribara • Nedovoljan broj zaštićenih autohtonih proizvoda • neusklađenost dimenzija kapaciteta flote s kapacitetom namjenski uređene obale • Niska razinom organiziranja proizvođača za nastup hrvatskog ribolova na europsko tržište • Iskrcajna mjesta u dobrom dijelu, sadržajno ili organizacijski, ne udovoljava EU standardima • Nedefinirane mjere za razvoj ribolovnog turizma RURALNI TURIZAM • 10 različitih Zakona i Pravilnika reguliraju aktivnosti na agroturističkim domaćinstvima • Nedovoljna valorizacija prirodnih resursa u turističke svrhe • Nedostatak i devastacija prometne i turističke signalizacije • Usluge lokalnog javnog prijevoza nedovoljno pouzdane, frekventne i nedovoljno kvalitetne • Atrakcije i događaji uglavnom su poznati lokalnom/domaćem stanovništvu • Nedovoljno razumijevanje internacionalnih tržišta, distribucije i marketinške komunikacije • Kulturno–povijesna baština nije dovoljno zastupljena u turističkoj ponudi • Gubljenje tradicionalnosti

	• Nepostojanje zajedničkih poljoprivrednih i turističkih poticaja agroturističkoj djelatnosti • Ne ambijentalna arhitektura nauštrb tradicijskom graditeljstvu LOVSTVO • Slaba educiranost lokalnog stanovništva o važnosti razvoja lova i lovnog gospodarenja • Slaba povezanost i sinergija između lovozakupnika i domicilnog stanovništva • Neodrživo lovstvo i krivolov • Lovačka društva se sve teže nose sa nizom zahtjevnih, složenih i ponekad u praksi neprovedivih ili nepotrebnih odredbi zakona o lovstvu, veterinarstvu i oružju ŠUMARSTVO • Vlasnička usitnjenost šumskog posjeda • Neriješeni vlasnički odnosi • Slaba educiranost privatnih vlasnika o upravljanju šumskim resursima • Sve veća prisutnost gradnje i nedozvoljenih aktivnosti na šumskom području na cijelom prostoru županije • Razvoj lovstva na neodrživim načelima
PRILIKE	***PRIJETNJE***
POLJOPRIVREDA • Poticajna sredstva iz fondova EU • Mogućnost navodnjavanja • Mogućnost razvoja sela kao atraktivne turističke destinacije • Sve veća važnost zdrave prehrane i ekološke poljoprivrede u svijetu • Porast potražnje za visokokvalitetnim autohtonim i zdravim proizvodima • Primjena novih tehnoloških dostignuća može podići konkurentnost poljoprivrede STOČARSTVO • Rastući interes tržišta za ekološko ovčarstvo i kozarstvo • Rastući interes OPG-a za registracijom malih sirana RIBARSTVO I MARIKULTURA • Promoviranje kvalitete hrvatske ribe • Rast potražnje za domaćim školjkama • EU regulative koje traže visoku kontrolu prometa ribom RURALNI TURIZAM • Vizualni identitet Zadarske županije	POLJOPRIVREDA • Nepovjerenje u interesne oblike udruživanja • Konkurentnost EU poljoprivrede • Pritisak uvoznih proizvoda, i usporedne liberalizacije trgovine • Nelojalna konkurencija (jeftin uvoz) • Moguća slaba iskoristivost pristupnih fondova EU • Nepovoljni krediti • Teško okrupnjavanje posjeda • Nedostatak eko-sjemena –selekcija vlastitog STOČARSTVO • Pojava bolesti koje mogu utjecati na domaću potrošnju i izvoz RIBARSTVO I MARIKULTURA • Siva ekonomija • Neuređeno tržište • Konkurentnost EU ribara • Nedovoljno izgrađena ribarska infrastruktura pridonosi nekonkurentnosti ribarstva RURALNI TURIZAM • Pritisak masovnog turizama • Opasnost od devastacije prostora (neplanskom

• Prirodni resursi pružaju mogućnost razvoja raznovrsne ponude aktivnosti • Mogućnost prekogranične i međuregionalne suradnje u razvoju turizma, a osobito ruralnog turizma • Mogućnost integracije agrikulturnog identiteta područja u turističku ponudu • Mogućnost diversifikacije ponude • Bogatstvo i atraktivnost lokalne gastronomije te mogućnost brendiranja gastronomskih lokalnih proizvoda • Povećan interes za ruralni i nautički turizam te za ostale oblike turizma • Stvaranje sustava poticaja za razvoj (marketinških, financijskih, stručnih) LOVSTVO • Jačanje lovnog turizma i njegovo povezivanje s agroturizmom ŠUMARSTVO • Povećanje šumskog područja na poljoprivrednom zemljištu je po strani • Razvoj turizma i korištenje šuma u socijalne i ekonomske svrhe	i neodrživom gradnjom i razvojem) • Komercijalnost naprotiv ambijentalnosti • Opasnost od ekstenzivnog i neplaniranog korištenja prirodnih resursa • Gubitak potencijalnog tržišta uslijed zaostajanja za konkurencijom • Ubrzane aktivnosti konkurenata na razvoju turističkih proizvoda LOVSTVO • Jaka konkurencija u lovnom turizmu susjednih zemalja ŠUMARSTVO • Šumski požari • Izumiranje kontinentalnih šuma • Smanjenje šumskog područja zbog izgradnje

VII. Strateški program ruralnog razvoja Zadarske županije

7.1. Vizija, strateški ciljevi, prioriteti i mjere ruralnog razvoja

Rezultati SWOT analize i analize stanja daju temelje za definiranje vizije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera ruralnog razvoja Zadarske županije.

Vizija ruralnog razvoja je ideja kako bi se ruralno područje Zadarske županije trebalo razvijati odnosno kakvo bi trebalo biti stanje toga razvoja na kraju programskog razdoblja.

7.1.1. VIZIJA

Držimo da je viziju ruralnog razvoja Zadarske županije bolje odrediti za duže vremensko razdoblje, nego samo za slijedeće dvije godine, kao što je predviđeno trajanje ovog programa. Stoga se vizija ruralnog razvoja Zadarske županije odnosi na razdoblje 2012.-2020. i glasi:

> ***U ruralnom prostoru Zadarske županije je pokrenut veći broj razvojnih inicijativa koje su oživjele GOSPODARSKU AKTIVNOST te unaprijedile KVALITETU ŽIVOTA.***
>
> ***Najveći napredak se bilježi na otocima i udaljenim naseljima. Zaustavljeno je iseljavanje stanovništva iz ruralnih dijelova Županije.***
>
> ***Temeljni pokretači napretka su malo i srednje poduzetništvo, obrtništvo, proizvodnja visoko kvalitetnih, tradicijskih i ekoloških poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, ruralni turizam, ribarstvo te proizvodnja energije iz alternativnih izvora.***

Skraćeno, vizija glasi:

„Ruralni prostor Zadarske županije je poželjno mjesto za život, rad i odmor."

7.1.2. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE RURALNOG RAZVOJA

Strateški ciljevi proizlaze iz vizije ruralnog razvoja Zadarske županije i trebaju pomoći da se vizija ostvari. Strategija ruralnoga razvoja Zadarske županije ima pet strateških ciljeva (uz jedan horizontalni cilj) koji su međusobno povezani i sukladni ciljevima zacrtanim u Nacionalnoj strategiji ruralnoga razvoja (2007. - 2013.) te ciljevima i prioritetima navedenim u Županijskoj razvojnoj strategiji Zadarske županije:

CILJ 1.: Osposobljavanje lokalne zajednice za ruralni razvoj

PRIORITET: 1.1. Povećanje znanja, motiviranosti i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj

Mjera 1.1.1.: Informiranje i edukacija dionika ruralnog razvoja
Mjera 1.1.2.: Potpora dionicima ruralnog razvoja u pripremi projekata
Mjera 1.1.3.: Poticanje preuzimanja i širenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT), elektroničkoga poslovanja, elektroničkih vještina i elektroničkog učenja
Mjera 1.1.4.: Razvoj novih programa osposobljavanja i obrazovanja u skladu s potrebama poljoprivrede i ribarstva

PRIORITET: 1.2. Povećanje sposobnosti lokalnih organizacija za ruralni razvoj

Mjera 1.2.1.: Upravljanje LAG-ovima i provedba lokalnih razvojnih strategija
Mjera 1.2.2.: Osposobljavanje lokalnih organizacija za ruralni razvoj

CILJ 2: Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture

PRIORITET: 2.1. Stvaranje preduvjeta za konkurentnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu

Mjera: 2.1.1. Sređivanje zemljišno-knjižnog stanja i okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda
Mjera: 2.1.2. Izgradnja sustava za navodnjavanje
Mjera: 2.1.3. Unapređenje ruralnog financiranja

PRIORITET: 2.2. Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda

Mjera: 2.2.1. Poticanje prerade, trženja i promocije poljoprivrednih proizvoda
Mjera: 2.2.2. Poticanje razvoja ribarstva i marikulture te prerade ribljih proizvoda
Mjera: 2.2.3. Formiranje i jačanje proizvođačkih grupa i organizacija
Mjera: 2.2.4. Zaštita, certificiranje i brendiranje proizvoda
Mjera: 2.2.5. Potpora tradicijskim i gospodarskim manifestacijama te potpora organizacijama koje se time bave

PRIORITET: 2.3. Razvoj tradicijskih proizvoda

Mjera 2.3.1.: Razvoj proizvodnje i prodaje tradicijskih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i jela
Mjera 2.3.2.: Razvoj proizvodnje i prodaje tradicijskih suvenira i očuvanje tradicijskih zanata

PRIORITET: 2.4. Primjena inovacije i novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi

Mjera: 2.4.1. Umrežavanje gospodarskih subjekata s znanstvenim i stručnim institucijama te stvaranje inovativnih proizvoda i usluga
Mjera: 2.4.2. Potpora korištenju novih tehnologija

CILJ 3. Diversifikacija gospodarskih djelatnosti u ruralnom prostoru županije

PRIORITET: 3.1. Razvoj ruralnog turizma

Mjera 3.1.1. Razvoju turističke ponude na OPG-u
Mjera 3.1.2. Razvoju tematskih putova
Mjera 3.1.3. Razvoju selektivnih oblika turizma
Mjera 3.1.4. Umrežavanje i promocija ruralne turističke ponude

PRIORITET: 3.2. Razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih izvora

Mjera 3.2.1. Potpora izgradnji pogona za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora

CILJ 4. Razvoj lokalne infrastrukture

PRIORITET: 4.1. Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima

Mjera 4.1.1.: Razvoj vodoopskrbe
Mjera 4.1.2.: Razvoj odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
Mjera 4.1.3.: Poticanje održivog gospodarenja otpadom
Mjera 4.1.4.: Izgradnja i održavanje lokalnih i nerazvrstanih cesta te šumskih putova
Mjera 4.1.5.: Obnova, izgradnja i održavanje komunalnih privezišta i iskrcajnih mjesta

PRIORITET: 4.2. Razvoj društvene infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima

Mjera 4.2.1.: Obnova i razvoj društvene infrastrukture
Mjera 4.2.2.: Potpora razvoju i provedbi društvenih programa i usluga

CILJ 5. Očuvanje i zaštita okoliša, krajobraza te prirodnog, tradicijskog i kulturnog nasljeđa

PRIORITET: 5.1. Očuvanje i zaštita kulturnog naslijeđa

Mjera 5.1.1.: Očuvanje i valorizacija kulturno-povijesne baštine

PRIORITET: 5.2. Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanja i zaštita prirode i okoliša

Mjera 5.2.1.: Poticanje i promicanje integrirane i ekološke proizvodnje
Mjera 5.2.2.: Očuvanje i održivo korištenje prirodnih dobara kroz druge sektore

CILJ 6. Horizontalni strateški ciljevi

1. Razminiranje
2. Razvoj informacijskog društva
3. Promocija jednakih mogućnosti i ljudskih prava
4. Održivi razvoj
5. Partnerstvo i učinkovita demokracija

CILJ 1. OSPOSOBLJAVANJE LOKALNE ZAJEDNICE ZA RURALNI RAZVOJ

Ruralni prostor Zadarske županije je desetljećima gospodarski i infrastrukturno zaostajao za razvojem urbanih sredina. Ulaskom Hrvatske u EU, otvara se mogućnost da se uz pomoć izdašnih europskih fondova, društveni i gospodarski razvitak ovih prostora ubrza. Međutim, lokalna zajednica trenutno nije sposobna da se jače angažira u ruralnom razvoju i iskoristi novac iz europskih fondova namijenjen za tu svrhu. Stoga je jedan od najvažnijih ciljeva ruralnog razvoja, u ovom programskom razdoblju, povećanje sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj. Ovaj se cilj prioritetno planira ostvariti kroz povećanje znanja o ruralnom razvoju te povećanje sposobnosti lokalne zajednice za pokretanje i provođenje razvojnih inicijativa, korištenje novih tehnologija i poslovanje u skladu s zahtjevima tržišta i sve kompliciranijim zakonskim propisima.

PRIORITET: 1.1. Povećanje znanja, motiviranosti i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj

Znanje o ruralnom razvoju i motiviranje za ruralni razvoj je moguće povećati kroz predavanja, savjetovanja, radionice, tečajeve, seminare te stručne posjete. Kako bi se povećao broj projekata i iskoristilo više sredstava za ruralni razvoj potrebno je dati financijsku potporu za pripremu projektne dokumentacije. Nadalje, potrebno je osposobiti dionike ruralnog razvoja za korištenje novih tehnologija, nove zahtjeve tržišta i europsku legislativu. U okviru ovog prioriteta predviđene su slijedeće mjere:

Mjera 1.1.1.: Informiranje i edukacija dionika ruralnog razvoja

Mjera 1.1.2.: Potpora dionicima ruralnog razvoja u pripremi projekata

Mjera 1.1.3.: Poticanje preuzimanja i širenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT), elektroničkoga poslovanja, elektroničkih vještina i elektroničkog učenja

Mjera 1.1.4.: Razvoj novih programa osposobljavanja i obrazovanja u skladu s potrebama poljoprivrede i ribarstva

PRIORITET: 1.2. Povećanje sposobnosti lokalnih organizacija za ruralni razvoj

Projektni kapacitet je moguće povećati i kroz formiranje i edukaciju lokalnih stručnih timova koji će se baviti planiranjem i provedbom razvojnih projekata te uključivanjem lokalnog stanovništva u projekte

ruralnog razvoja. Ovi stručni timovi mogu se formirati oko postojećih i novih LAG-ova te ostalih lokalnih organizacija za ruralni razvoj. U okviru ovog prioriteta predviđene su slijedeće poticajne mjere:

Mjera 1.2.1.: Upravljanje LAG-ovima i provedba lokalnih razvojnih strategija

Mjera 1.2.2.: Osposobljavanje lokalnih organizacija za ruralni razvoj

CILJ 2: UNAPREĐENJE KONKURENTNOSTI POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I AKVAKULTURE

Oporavak poljoprivredne proizvodnje u Zadarskoj županiji je spor i bremenit brojnim preprekama. Sve teže posluju ribari i uzgajivači ribe i školjaka. Ponajveći problemi su mali i usitnjeni posjed poljoprivrednih gospodarstava te manjak vode za poljoprivrednu proizvodnju. Nadalje, veliki je problem neorganiziranost proizvođača, samostalni izlazak proizvođača na tržište, manjak proizvoda dodane vrijednosti, mali broj inovacija te zaostajanje u primjeni novih tehnologija. Otklanjanje ovih ograničenja su pretpostavke za razvoj konkurentne poljoprivrede ribarstva i akvakulture na području županije. Ovaj se cilj prioritetno planira ostvariti kroz uređenje i okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta, navodnjavanje, uspostavu i jačanje proizvođačkih organizacija, razvoj prerade, trženja i promocije poljoprivrednih i ribarskih proizvoda, razvoj proizvoda dodane vrijednosti te primjenu inovacija i novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi.

PRIORITET: 2.1. Stvaranje preduvjeta za konkurentnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu

Posebni prioritet je dan na sređivanje vlasništva nad poljoprivrednim površinama, okrupnjavanje zemljišnog posjeda te osiguranje vode za poljoprivrednu proizvodnju. Županija već nekoliko godina aktivno sudjeluje u državnim pilot-programi okrupnjavanja zemljišta i navodnjavanja poljoprivrednih površina te istovremeno provodi i samostalne projekte u ovom području. Gotovo jednako važno za oporavak ovih sektora je povoljno financiranje gospodarskih aktivnosti. Postojeći model subvencioniranja kamata trebat će unaprijediti i razviti nove modele ruralnog financiranja. Ovaj prioritet ostvarivat će se preko slijedećih mjera:

Mjera 2.1.1.: Sređivanje zemljišno-knjižnog stanja i okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda

Mjera 2.1.2.: Izgradnja sustava za navodnjavanje

Mjera 2.1.3.: Unapređenje ruralnog financiranja

PRIORITET: 2.2. Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda

Lokalna poljoprivredna proizvodnja, ribarstvo i akvakultura većinom su orijentirani na proizvodnju i prodaju generičkih proizvoda. Takvi proizvodi se teško diferenciraju i pozicioniraju na tržištu, postižu manju cijenu i donose manje prihode lokalnim proizvođačima. Usitnjena i neorganizirana proizvodnja otežava i poskupljuje izlazak na tržište te trženje i promociju proizvoda. Konkurentnost lokalne poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture je moguće povećati razvojem prerade, trženja i promocije proizvoda, označavanjem i certificiranjem proizvoda. Posebno je važno organiziranje proizvođača hortikulturnih proizvoda i ribara u proizvođačke grupe, odnosno proizvođačke organizacije jer potpora ovih sektora u EU ide većinom preko proizvođačkih organizacija. Spomenuta potpora se dodjeljuje za usklađivanje proizvodnje sa standardima zaštite okoliša, koncentraciju ponude i njeno usklađivanje sa zahtjevima tržišta, smanjenje troškova proizvodnje i stabilizaciju proizvođačkih cijena. U okviru ovog prioriteta predviđaju se slijedeće poticajne mjere:

Mjera: 2.2.1. Poticanje prerade, trženja i promocije poljoprivrednih proizvoda

Mjera: 2.2.2. Poticanje razvoja ribarstva i marikulture te prerade ribljih proizvoda

Mjera: 2.2.3. Formiranje i jačanje proizvođačkih grupa i organizacija

Mjera: 2.2.4. Zaštita, certificiranje i brendiranje proizvoda

Mjera: 2.2.5. Potpora tradicijskim i gospodarskim manifestacijama te potpora organizacijama koje se time bave

PRIORITET: 2.3. Razvoj tradicijskih proizvoda

Porast potražnje za „zdravim" i autentičnim prehrambenim proizvodima je prigoda za „prelazak" županijske poljoprivrede i ribarstva na proizvodnju proizvoda dodane vrijednost. To su uz ekološke proizvode, tradicijski poljoprivredni i ribarski proizvodi, tradicijska jela i tradicijski suveniri. Preko prepoznatljivih tradicijskih brendova se može značajno povećati dohodak i zaposlenost u ruralnom području županije. Uz to, prepoznatljivi brendovi, koji imaju ishodište u prirodnom okruženju i tradicijskoj baštini, značajno pridonose izgradnji pozitivnog imidža turističke destinacije. Za ostvarenje ovog prioriteta planirane su slijedeće poticajne mjere:

Mjera 2.3.1.: Razvoj proizvodnje i prodaje tradicijskih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i jela

Mjera 2.3.2.: Razvoj proizvodnje i prodaje tradicijskih suvenira i očuvanje tradicijskih zanata

PRIORITET: 2.4. Primjena inovacija i novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi

Istraživanja i inovacije su jedna od temeljnih pretpostavki za unapređenje konkurentnosti. Zadarska županija je do sada kroz veći broj znanstvenih i stručnih istraživanja odnosno domaće i međunarodne projekte potpomagala uvođenje novih tehnologija i metoda te inovativnih proizvoda i usluga u lokalnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakultura. Posljednjih nekoliko godina sve veću važnost imaju EU projekti, posebice međugranična suradnja. Svrha ovog prioriteta je da se kroz istraživanje i inovacije te primjenu suvremenih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi povećaju prihodi i zaposlenost lokalnog stanovništva te pridonese održivom korištenju prirodne, kulturno-povijesne i tradicijske baštine. Ovaj prioritet ostvarivat će se preko slijedećih mjera:

Mjera: 2.4.1. Umrežavanje gospodarskih subjekata s znanstvenim i stručnim institucijama te stvaranje inovativnih proizvoda i usluga

Mjera: 2.4.2. Potpora korištenju novih tehnologija

CILJ 3. DIVERSIFIKACIJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI U RURALNOM PROSTORU ŽUPANIJE

Diversifikacija gospodarskih djelatnosti omogućuje povećanje zaposlenosti i dohotka u ruralnom prostoru, a to je jedna od najvažnijih pretpostavki za razvoj ruralnog prostora. Diversifikacija, uz djelatnosti koje su vezane uz poljoprivrednu proizvodnju, obuhvaća pružanje komunalnih i socijalnih usluga te razvitak ostalih nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom prostoru. Prioriteti unutar ovog cilja su razvitak ruralnog turizma te razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

PRIORITET: 3.1. Razvoj ruralnog turizma

Iako je turizam već duži niz godina važna gospodarska grana na zadarskom području on ne donosi prihode kakvi se očekuju s obzirom na broj gostiju. Praktično su slabo razvijeni svih oblici selektivnog turizma kao što su turizam na obiteljskim gospodarstvima, aktivni turizam te kulturno-povijesni turizam, za čiji razvoj postoji veliki potencijal. Svrha ovog prioriteta je razvoj svih oblika selektivnog turizma koji će omogućiti zaposlenost i dohodak lokalnom stanovništvu te bolje očuvanje prirodne i kulturno-povijesne baštine. Ovaj prioritet ostvarit će se kroz slijedeće mjere:

Mjera 3.1.1. Razvoj turističke ponude na OPG-u

Mjera 3.1.2. Razvoj tematskih putova

Mjera 3.1.3. Razvoj selektivnih oblika turizma

Mjera 3.1.4. Umrežavanje i promocija ruralne turističke ponude

PRIORITET: 3.2. Razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih izvora

Zadarska županija ima veliki potencijal za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, posebice one iz sunca i vjetra. U prilog tome ide i trend poticanja proizvodnje alternativne energije te sve veća nužnost očuvanja okoliša. U okviru programa ruralnom razvoja treba poticati razvoj manjih energetskih postrojenja koji su posebno prikladni za manja i izdvojena naselja. U okviru ovog prioriteta predviđena je slijedeća mjera:

Mjera 3.2.1. Potpora izgradnji pogona za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora

CILJ 4. RAZVOJ LOKALNE INFRASTRUKTURE

Na većini otoka i udaljenim naseljima Zadarske županije manjka osnovna infrastruktura, što značajno ograničava kvalitetu života i utječe na depopulaciju tih područja. Treba poboljšati opskrbu stanovništva pitkom vodom, razviti sustave prikupljanja i pročišćavanja otpadnih voda, zbrinjavanje otpada te prometnu povezanost izoliranih naselja s ostalim dijelovima županije. Rješavanje ovih infrastrukturnih problema, uz prelazak na ekološku poljoprivredu, najviše pridonosi očuvanju okoliša i biološke raznolikosti u ruralnom području Zadarske županije. Slabo su razvijene i usluge društvene infrastrukture, kao što su njega i skrb za bolesne i potrebite, vrtići, škole, zdravstvena skrb, mogućnost za šport i razonodu… Ovaj se cilj prioritetno planira ostvariti kroz razvoj fizičke i društvene infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima.

PRIORITET: 4.1. Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima

Jedan od većih problema vezanih za razvoj infrastrukture u Zadarskoj županiji je velika površina te veliki broj udaljenih naselja (na obali i otocima). Izgradnja konvencionalnih, centraliziranih komunalnih sustava za mala, udaljena naselja je ekonomski neopravdana, a upitna je i njihova održivost. U okviru mjera ruralnog razvoja planiraju se financirati manji infrastrukturni projekti. Planirane su slijedeće poticajne mjere:

Mjera 4.1.1.: Razvoj vodoopskrbe (revitalizacija tradicionalnih cisterni i razvoj pojedinačnih sustava vodoopskrbe)

Mjera 4.1.2.: Razvoj odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda

Mjera 4.1.3.: Poticanje održivog gospodarenja otpadom

Mjera 4.1.4.: Izgradnja i održavanje lokalnih i nerazvrstanih cesta te šumskih putova

Mjera 4.1.5.: Obnova, izgradnja i održavanje komunalnih privezišta i iskrcajnih mjesta

PRIORITET: 4.2. Razvoj društvene infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima

Objekti društvene infrastrukture su u većem dijelu ruralnog prostora derutni i zastarjeli. Istovremeno, sve je teže financiranje postojećih, centraliziranih sustava društvene infrastrukture, posebice u manjim i izdvojenim naseljima. U okviru ovog prioriteta bi trebalo obnoviti i osuvremeniti one objekte društvene infrastrukture koji će biti održivi te razvijati izdvojena i inovativna rješenja. U okviru ovog prioriteta predviđene su slijedeće poticajne mjere:

Mjera 4.2.1.: Obnova i izgradnja društvene infrastrukture

Mjera 4.2.2.: Potpora programima društvene infrastrukture

CILJ 5. OČUVANJE I ZAŠTITA OKOLIŠA, KRAJOBRAZA TE PRIRODNOG, TRADICIJSKOG I KULTURNOG NASLJEĐA

Ruralno područje Zadarske županije je poznato po svojoj prirodnoj, kulturno-povijesnoj i tradicijskoj baštini. Ključni cilj ruralnog razvoja je očuvanje baštine. Iako se očuvanjem baštine bave različiti resori na razini države i jedinica lokalne samouprave značajan doprinos tom procesu mogu dati i mjere ruralnog razvoja. Prioriteti unutar ovog cilja su očuvanje i valorizacija kulturno-povijesne baštine, razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje te očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti kroz njihovo održivo korištenje.

PRIORITET: 5.1. Očuvanje i zaštita kulturnog naslijeđa

Zadarska županija je bogata kulturnim spomenicima i povijesnim znamenitostima. To je posljedica miješanja različitih naroda, kultura i običaja kroz dugo vremensko razdoblje. Svrha ovog prioriteta je zaštita i održivo korištenje ove baštine. To uključuje veliki broj različitih aktivnosti od izrade planova i programa zaštite do obnove, konzervacije i vrednovanja kulturne baštine te obrazovnih i promotivnih aktivnosti radi stvaranja svijesti o važnosti očuvanja kulturnog naslijeđa. U okviru ovog prioriteta predviđena je slijedeća mjera:

Mjera 5.1.1.: Očuvanje i valorizacija kulturno-povijesne baštine

PRIORITET: 5.2. Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanje i zaštita prirode i okoliša

Značajan poticaj razvoju ekološke poljoprivrede na području Zadarske županije dao je „Program poticanja zelenog poduzetništva“ u okviru projekta COAST. Zadarska županija danas ima najveći broj certificiranih ekoloških proizvođača u Hrvatskoj. Međutim, proces razvoja ekološke poljoprivrede je tek na početku i treba ga snažnije poticati i u narednom razdoblju. Osim poljoprivrede, mjere za održivo korištenje prirodnih dobara treba ugraditi i u ostale sektore koji njima gospodare ili na njima djeluju.

U okviru ovog prioriteta predviđene su slijedeće mjere:

Mjera 5.2.1.: Poticanje i promicanje integrirane i ekološke proizvodnje

Mjera 5.2.2.: Očuvanje i održivo korištenje prirodnih dobara kroz druge sektore

CILJ 6. HORIZONTALNI STRATEŠKI CILJEVI

U okviru Županijske razvojne strategije Zadarske županije definirani su tzv. horizontalni ciljevi koje treba promicati u svim programima i projektima implementacije te strategije. Budući je Program ruralnog razvoja Zadarske županije jedna o potprograma ove strategije u njega su preuzeti slijedeći horizontalni ciljevi:

1. Razminiranje,
2. Razvoj informacijskog društva,
3. Promocija jednakih mogućnosti i ljudskih prava,
4. Održivi razvoj,
5. Partnerstvo i učinkovita demokracija.

7.2. Opis mjera

STRATEŠKI CILJ	1. Osposobljavanje lokalne zajednice za ruralni razvoj
PRIORITET	1.1. Povećanje znanja, motiviranost i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj
MJERA	**1.1.1. Informiranje i edukacija dionika ruralnog razvoja**
CILJ	Povećati znanje i motiviranost za ruralni razvoj
AKTIVNOSTI	Kroz ovu mjeru će se financirati sudjelovanje na predavanjima, savjetovanjima, tečajevima i seminarima iz područja ruralnog razvoja, njihova organizacija te posjete stručnim i znanstvenim institucijama, ogledним tvrtkama, poljoprivrednim gospodarstvima, udruženjima i institucijama u zemljama EU-a, a vezano uz ruralni razvoj
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HGK-ZŽ, HPK, HOK
KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva, udruženja, JLS, LAG-ovi, lokalne i regionalne institucije i ustanove, razvojne agencije, konzalting tvrtke
INDIKATORI	• broj korisnika edukacije • broj održanih treninga, tečajeva, seminara i dr. u zemlji i EU-u

STRATEŠKI CILJ	1. Osposobljavanje lokalne zajednice za ruralni razvoj
PRIORITET	1.1. Povećanje znanja, motiviranost i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj
MJERA	**1.1.2. Potpora dionicima ruralnog razvoja u pripremi projekata**
CILJ	Priprema projektne dokumentacije za mjere ruralnog razvoja i projekte koji se financiraju iz Državnog proračuna i fondova EU-a
AKTIVNOSTI	Kroz ovu mjeru financirat će se izrada prijave projekata, financijskih i tehničkih studija te natječajne dokumentacije
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HPK, HOK, HGK
KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva, JLS, udruge, lokalne i regionalne institucije i ustanove
INDIKATORI	• broj korisnika mjera ruralnog razvoja • broj prijavljenih i pokrenutih projekata

	• iznos sredstava za ruralni razvoj koji je ZŽ povukla iz državnog proračuna i EU u apsolutnom i relativnom iznosu

STRATEŠKI CILJ	**1. Osposobljavanje lokalne zajednice za ruralni razvoj**
PRIORITET	**1.1. Povećanje znanja, motiviranost i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj**
MJERA	**1.1.3. Poticanje preuzimanja i širenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija, elektroničkog poslovanja, elektroničkih vještina i elektroničkog učenja**
CILJ	Informiranje i osposobljavanje dionika ruralnog razvoja za korištenje novih informacijskih i komunikacijskih tehnologija
AKTIVNOSTI	Kroz ovu mjeru će se financirat sudjelovanje na predavanjima, radionicama i tečajevima kojima su predmet nove informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT)
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HPK, HOK, HGK
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva, JLS, mikro tvrtke, udruge, lokalne i regionalne institucije i ustanove
INDIKATORI	• broj predavanja, radionica i tečajeva IKT • broj osoba koje su pohađale IKT • broj korisnika Interneta u ruralnom prostoru Zadarske županije

STRATEŠKI CILJ	**1. Osposobljavanje lokalne zajednice za ruralni razvoj**
PRIORITET	**1.1. Povećanje znanja, motiviranost i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj**
MJERA	**1.1.4. Razvoj novih programa osposobljavanja i obrazovanja u skladu s potrebama poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja**
CILJ	Osposobiti poljoprivredne proizvođače i ribare za primjenu novih tehnologija, nove zahtjeve tržišta i ispunjenje zakonskih propisa
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati razvoj novih i provedba postojećih programa osposobljavanja i obrazovanja poljoprivrednika i ribara
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HPK, HOK, HGK
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva, JLS, mikro tvrtke, udruge, lokalne i regionalne institucije i ustanove
INDIKATORI	• broj novih programa osposobljavanja i obrazovanja • broj polaznika novih programa osposobljavanja i obrazovanja

STRATEŠKI CILJ	**1. Osposobljavanje lokalne zajednice za ruralni razvoj**
PRIORITET	**1.2. Povećanje sposobnosti lokalnih organizacija za ruralni razvoj**
MJERA	**1.2.1.: Upravljanje LAG-ovima i provedba lokalnih razvojnih strategija**
CILJ	Osposobljavanje LAG-ova za razvijanje i primjenu projekata ruralnog razvoja te uključivanje što većeg broja dionika u projekte ruralnog razvoja
AKTIVNOSTI	Kroz ovu mjeru financirat će se priprema i provedba lokalnih razvojnih strategija, upravljanja LAG-ovima, osposobljavanje i edukacija osoblja i članova LAG-a, uspostava mreže suradnika LAG-a, razvoj i izrada stručnih podloga
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, LAG-ovi, organizacije civilnog društva
KORISNICI	LAG-ovi, stanovništvo na području LAG-a, poduzetnici i civilno društvo
INDIKATORI	• broj edukacija i programa osposobljavanja • broj polaznika edukacija i programa osposobljavanja • broj prijavljenih i pokrenutih projekata od strane LAG-ova • broj osoba uključenih u projekte ruralnog razvoja • izrađena baza projektnih ideja LAG-a

STRATEŠKI CILJ	**1. Osposobljavanje lokalne zajednice za ruralni razvoj**
PRIORITET	**1.2. Povećanje sposobnosti lokalnih organizacija za ruralni razvoj**
MJERA	**1.2.2.: Unapređenje rada organizacija u funkciji ruralnog razvoja**
CILJ	Osposobljavanje lokalnih organizacija za uspješnije upravljanje te planiranje i provedbu razvojnih projekata
AKTIVNOSTI	Kroz ovu mjeru će se financirati edukacija i treninzi iz menadžmenta, knjigovodstva, marketinga te projektnog menadžment
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije
KORISNICI	Zadruge, poljoprivredne i ribarske udruge, ostale organizacije civilnog društva
INDIKATORI	• broj edukacija i treninga • broj organizacija koje su bile uključene u edukacije i treninge • broj prijavljenih i pokrenutih projekata

STRATEŠKI CILJ	**2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture**
PRIORITET	**2.1. Stvaranje preduvjeta za konkurentnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu**
MJERA	**2.1.1. Sređivanje zemljišno-knjiškog stanja i okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda**

CILJ	Povećati veličinu zemljišnog posjeda u Zadarskoj županiji i privesti korištenju neobrađeno poljoprivredno zemljište
SADRŽAJ	Kroz ovu mjeru će se sufinancirati državni programi okrupnjavanja zemljišta, ostali projekti poticanja okrupnjivanja zemljišta, projekti raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem te projekti korištenja neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije
KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva
INDIKATORI	• broj okrupnjenih parcela • prosječna veličina posjeda

STRATEŠKI CILJ	**2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture**
PRIORITET	**2.1. Stvaranje preduvjeta za konkurentnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu**
MJERA	**2.1.2. Izgradnja sustava za navodnjavanje**
CILJ	Osigurati vodu za potrebe poljoprivredne proizvodnje.
AKTIVNOSTI	Kroz ovu mjeru će se financirat izrada projektne dokumentacije, izgradnja sustava za navodnjavanje, te održavanje postojećih vodoopskrbnih sustava
NOSITELJI	ZŽ, JLS, komunalna poduzeća, Hrvatske vode
KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva
INDIKATORI	• broj poljoprivrednih gospodarskih priključenih na sustave vodoopskrbe

STRATEŠKI CILJ	**2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture**
PRIORITET	**2.1. Stvaranje preduvjeta za konkurentnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu**
MJERA	**2.1.3.: Unapređenje ruralnog financiranja**
CILJ	Unaprijediti postojeće sustave ruralnog financiranja i olakšati pristup sredstvima za ruralni razvoj
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati subvencije kamatnih stopa, savjetovanja i jamstva za kredite, savjetovanje o mogućnostima ruralnog financiranja te razvoj novih oblika ruralnog financiranja
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HGK-ZŽ, HPK, HOK
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva, proizvođačke grupe i proizvođačke organizacije, JLS, LAG-ovi
INDIKATORI	• broj i iznos subvencioniranih kredita za mjere ruralnog razvoja • broj korisnika subvencioniranih kredita • broj korisnika usluga financijskog savjetovanja

STRATEŠKI CILJ	2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture
PRIORITET	2.2. Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda
MJERA	**2.2.1. Poticanje prerade, trženja i promocije poljoprivredno-prehrambenih proizvoda**
CILJ	Povećanje vrijednosti, prodaje i prepoznatljivosti poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, proizvoda ribarstva i akvakulture
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati slijedeće aktivnosti: izrada projektne dokumentacije, izgradnja i uređenje objekata za preradu i prodaju proizvoda, nabavka opreme za preradu i prodaju proizvoda, razvitak inovativnih načina prodaje, dizajn i izrada promotivnog materijala, oglašavanje
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HGK, HOK, HPK
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva
INDIKATORI	• broj „novih“ proizvoda (prerađevina) • vrijednost „novih“ proizvoda (prerađevina) • broj inovativnih načina prodaje • broj novih subjekata u preradi i prodaji proizvoda • broj dodatno zaposlenih osoba u preradi i prodaji

STRATEŠKI CILJ	2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture
PRIORITET	2.2. Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda
MJERA	**2.2.2. Poticanje razvoja ribarstva i marikulture te prerade ribljih proizvoda**
CILJ	Daljnji razvoj ribarstva, marikulture i prerade ribljih proizvoda
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati slijedeće aktivnosti: izrada projektne dokumentacije, izgradnja, uređenje i opremanje ribarske infrastrukture, izgradnja i uređenje objekata za uzgoja i preradu ribljih proizvoda, nabavka opreme za ulov, uzgoj i preradu ribljih proizvoda
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HGK, HOK, HPK
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva
INDIKATORI	• broj novih subjekata u ribarstvu, marikulturi i preradi ribljih proizvoda • broj novozaposlenih osoba u ribarstvu, marikulturi i preradi ribljih proizvoda • broj „novih“ proizvoda • vrijednost „novih“ proizvoda

STRATEŠKI CILJ	**2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture**
PRIORITET	**2.2. Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda**
MJERA	**2.2.3. Formiranje i jačanje proizvođačkih grupa i organizacija**
CILJ	Organizirati poljoprivredne proizvođače i ribare u proizvođačke grupe, odnosno proizvođačke organizacije
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati uspostava i funkcioniranje proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija, izrada programa njihovog rada te provođenje tih programa
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HGK-ZŽ, HPK, HOK
KORISNICI	Proizvođačke grupe i proizvođačke organizacije
INDIKATORI	• broj osnovanih proizvođačkih grupa • broj osnovanih proizvođačkih organizacija • broj poljoprivrednih gospodarstava učlanjenih u proizvođačke grupe • broj poljoprivrednih gospodarstava učlanjenih u proizvođačke organizacije

STRATEŠKI CILJ	**2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture**
PRIORITET	**2.2. Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda**
MJERA	**2.2.4. Zaštita, certificiranje i brendiranje proizvoda**
CILJ	Povećanje vrijednosti i prepoznatljivosti poljoprivrednih i ribarskih proizvoda te proizvoda akvakulture i ispunjenje propisanih standarda
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati edukacija proizvođača i jačanje regionalnih potpornih institucija za provedbu zaštite, certificiranja i brendiranja proizvoda, izrade specifikacija, istraživanja i ispitivanja u svrhu zaštite, certificiranja i brendiranja proizvoda, te administrativni troškovi dobivanja i provođenja zaštite, certificiranja i brendiranja proizvoda
NOSITELJI	ZŽ, JLS, HGK, HOK, HPK, županijske razvojne agencije
KORISNICI	Udruge i njihovi savezi, poljoprivredna gospodarstva, zadruge, LAG-ovi, konzultantske tvrtke
INDIKATORI	• broj zaštićenih, certificiranih i brendiranih proizvoda • broj poljoprivrednih gospodarstava koja prodaju zaštićene, certificirane i brendirane proizvode

STRATEŠKI CILJ	**2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture**

PRIORITET	**2.1. Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda**
MJERA	**2.2.5. Potpora tradicijskim i gospodarskim manifestacijama, te potpora organizacijama koje se time bave**
CILJ	Promocija tradicijskih i kvalitetnih proizvoda i tradicijskog nasljeđa
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati sudionici i organizatori tradicijskih i gospodarskih manifestacija te rad i osnivanje udruga koje se bave tradicijskim nasljeđem
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HGK-ZŽ, HPK, HOK
KORISNICI	Udruge i njihovi savezi, županijske razvojne agencije, JLS, LAG-ovi, HGK, HOK, HPK, trgovačka društva - konzultantske tvrtke registrirane za organizaciju sajmova, izložbi i dražbi
INDIKATORI	• broj održanih manifestacija • broj sudionika manifestacija • broj nastupa/aktivnosti udruga • broj osoba uključenih u rad udruga

STRATEŠKI CILJ	**2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture**
PRIORITET	**2.3. Razvoj tradicijskih proizvoda**
MJERA	**Mjera 2.3.1.: Razvoj proizvodnje i prodaje tradicijskih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i jela**
CILJ	Razviti komercijalnu proizvodnju tradicijskih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i jela
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati identifikacija i vrednovanje tradicijskih proizvoda i jela, istraživanje tržišta, razvitak i standardizacija proizvodne tehnologije, administrativni troškovi razvoja proizvoda, nabavka opreme, organizacija i provedba prve prodajne pošiljke, razvoj novih prodajnih putova, zaštita i certifikacija proizvoda, upravljanje razvojem proizvoda, dizajn i izrada promotivnog materijala, oglašavanje
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HGK-ZŽ, HPK, HOK
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva, udruge, proizvođačke grupe i proizvođačke organizacije, LAG-ovi,
INDIKATORI	• broj komercijaliziranih tradicijskih proizvoda i jela • broj proizvođača tradicijskih proizvoda i jela

STRATEŠKI CILJ	**2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture**
PRIORITET	**2.3. Razvoj proizvoda dodane vrijednosti**
MJERA	**Mjera 2.3.2.: Razvoj proizvodnje i prodaje tradicijskih suvenira i očuvanje**

	tradicijskih zanata
CILJ	Razviti komercijalnu proizvodnju tradicijskih suvenira i očuvati tradicijske zanate kroz njihovo uključivanje u turističku ponudu
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će financirati identifikacija i vrednovanje tradicijskih zanata, uređenje i opremanje proizvodnih i prodajnih prostora, dizajn, proizvodnja, prodaja i promocija suvenira, „konzerviranje" tradicijskih zanata u turističke svrhe, tečajevi za tradicijske zanate
NOSITELJI	ZŽ, HOK, JLS, županijske razvojne agencije, HGK-ZŽ
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva, udruge, proizvođačke grupe i proizvođačke organizacije, LAG-ovi,
INDIKATORI	• broj gospodarskih subjekata koji se bave tradicijskim zanatima • broj komercijaliziranih tradicijskih suvenira • broj aktivnih tradicijskih zanata • broj suvenira koji su dobili neku od oznaka kakvoće

STRATEŠKI CILJ	**2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture**
PRIORITET	**2.4. Primjena inovacija i novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi**
MJERA	**2.4.1. Umrežavanje gospodarskih subjekata sa znanstvenim i stručnim institucijama te stvaranje inovativnih proizvoda i usluga**
CILJ	Potaknuti transfer znanja iz istraživanja i razvoja u poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu te razvijati inovativne proizvode i usluge
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirat znanstvena i stručna istraživanja, razvojni projekti i proces stvaranja inovativnih proizvoda i usluga, zaštita intelektualnog vlasništva, komercijalizacija inovacija, promocija i primjena inovacija, informiranje i edukacija korisnika inovacija
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HOK, HGK-ZŽ
KORISNICI	Znanstvene i stručne ustanove, inovatori, gospodarski subjekti, udruge, proizvođačke grupe i proizvođačke organizacije, LAG-ovi,
INDIKATORI	• broj radionica i edukacija o primjeni inovativnih proizvoda i usluga • broj polaznika radionica i edukacija o primjeni inovativnih proizvoda i usluga • broj znanstvenih i stručnih istraživanja • broj razvojnih projekta • broj prijavljenih i broj registriranih inovacija • broj inovativnih proizvoda i usluga • broj subjekata koji koriste inovativne proizvode i usluge

STRATEŠKI	**2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture**

CILJ	
PRIORITET	2.4. Primjena inovacija i novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi
MJERA	2.4.2. Potpora korištenju novih tehnologija
CILJ	Povećati korištenje novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se poticati korištenje novih tehnologija, informiranje i edukacija gospodarskih subjekata o novim tehnologijama, osposobljavanje proizvođača i prerađivača za korištenje novih tehnologija.
NOSITELJI	ZŽ, HOK, JLS, županijske razvojne agencije, HGK-ZŽ
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva, zadruge, mikro tvrtke, udruge, proizvođačke grupe i proizvođačke organizacije, LAG-ovi
INDIKATORI	• broj održanih radionica i edukacija o novim tehnologijama • broj polaznika radionica i edukacija o novim tehnologijama • broj informativnih izdanja o novim tehnologijama • broj novih tehnologija koje koriste gospodarski subjekti • broj subjekata koji koriste nove tehnologije

STRATEŠKI CILJ	3. Diversifikacija gospodarskih djelatnosti u ruralnom prostoru županije
PRIORITET	3.1. Razvoj ruralnog turizma
MJERA	3.1.1. Razvoj turističke ponude na OPG-u
CILJ	Razviti agroturizam i uključiti veći broj gospodarstava u agroturističku ponudu
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati administrativni troškovi, uključivo i registracija agroturizma, izgradnja, uređenje i opremanje ugostiteljskih i turističkih sadržaja, organizirani dolazak gostiju, osposobljavanje za agroturizam
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HOK, HGK-ZŽ, HPK
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva, zadruge, mikro tvrtke, udruge, proizvođačke grupe i proizvođačke organizacije, LAG-ovi,
INDIKATORI	• broj agroturističkih objekata • broj smještajnih kapaciteta • broj turističkih posjeta • broj turističkih noćenja • broj poljoprivrednika i ribara koji proizvode prodaju kroz agroturizam • prihod od turizma

STRATEŠKI CILJ	3. Diversifikacija gospodarskih djelatnosti u ruralnom prostoru županije

PRIORITET	3.1. Razvoj ruralnog turizma
MJERA	**3.1.2. Razvoj tematskih putova**
CILJ	Umrežavanje postojeće i nove turističke ponude u jedinstveni turistički proizvod
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati uređenje i povezivanje postojećih i novih turističkih putova i staza, upravljanje tematskim putovima i stazama te osposobljavanje i licenciranje vodiča za tematske putove i staze
NOSITELJI	ZŽ, HOK, JLS, županijske razvojne agencije, HGK-ZŽ
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva, zadruge, mikro tvrtke, udruge, proizvođačke grupe i proizvođačke organizacije, LAG-ovi
INDIKATORI	• broj novih tematskih putova i staza • broj novih točaka turističke ponude na tematskim putovima i stazama • broj uređenih sadržaja na tematskim putovima i stazama • broj informativnih ploča i ostalih izvora informacija • broj turista na tematskim stazama i punktovima

STRATEŠKI CILJ	3. Diversifikacija gospodarskih djelatnosti u ruralnom prostoru županije
PRIORITET	3.1. Razvoj ruralnog turizma
MJERA	**3.1.3. Razvoj selektivnih oblika turizma**
CILJ	Razvijanje selektivnih oblika turizma, turizam temeljen na prirodnoj, tradicijskoj i kulturnoj-povijesnoj baštini te aktivni turizam
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati izrada projekata razvoja selektivnog turizma, administrativni troškovi ulaska u selektivne oblike turizma, uključivo troškove registracije, izgradnja, uređenje i opremanje ugostiteljskih i turističkih sadržaja, organizirani dolazak gostiju, osposobljavanje lokalnog stanovništva za bavljenje selektivnim oblicima turizma
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HGK-ZŽ, HOK, HPK
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva, zadruge, mikro tvrtke, udruge, proizvođačke grupe i proizvođačke organizacije, LAG-ovi
INDIKATORI	• broj agroturističkih objekata • broj smještajnih kapaciteta • broj turističkih noćenja • broj poljoprivrednika i ribara koji proizvode prodaju kroz agroturizam • prihod od turizma

STRATEŠKI CILJ	3. Diversifikacija gospodarskih djelatnosti u ruralnom prostoru županije

PRIORITET	3.1. Razvoj ruralnog turizma
MJERA	**3.1.4. Umrežavanje i promocija turističke ponude**
CILJ	Povezivanje postojeće i nove turističke ponude u jedinstveni turistički proizvod, te povećanje prepoznatljivosti turističke destinacije
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere financiraju će se sljedeće aktivnosti: planiranje turističke ponude, uključivo i istraživanje tržišta, zajednički nastup na tržištu, organizirani dolazak gostiju, izrada promotivnog materijala i oglašavanje, te organizacija promotivnih događaja
NOSITELJI	ZŽ, HOK, JLS, županijske razvojne agencije, HGK-ZŽ
KORISNICI	Poduzetnici u turizmu, zadruge, organizacije i institucije u turizmu, LAG-ovi, organizacije civilnog društva
INDIKATORI	• broj umreženih pružatelja usluga • broj zajedničkih prezentacijskih materijala • broj zajedničkih promocija i nastupa na tržištu • broj organiziranih manifestacija • broj izlagača i posjetitelja manifestacija

STRATEŠKI CILJ	3. Diversifikacija gospodarskih djelatnosti u ruralnom prostoru županije
PRIORITET	3.2. Razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih izvora
MJERA	**3.2.1. Potpora izgradnji pogona za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora**
CILJ	Poticanje izgradnje manjih pogona (do 30 kW) za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati promocija ulaganja u obnovljive izvore energije, izrada projektne dokumentacije i izgradnja manjih pogona obnovljivih izvora energije, energetski pregled objekata i certificiranje
NOSITELJI	ZŽ, JLS, HEP, HŠ, županijske razvojne agencije, HOK, HGK-ZŽ
KORISNICI	Gospodarski subjekti, stanovništvo, JLS, ustanove i institucije, organizacije civilnog društva
INDIKATORI	• broj informativnih kampanja i objavljenih materijala o proizvodnji energije iz obnovljivih izvora • broj polaznika informativnih kampanja o proizvodnji energije iz obnovljivih izvora • broj instaliranih obnovljivih izvora energije • ukupno instalirana snaga obnovljivih izvora energije • broj gospodarskih subjekata i kućanstava koji koriste obnovljive izvore energije

STRATEŠKI CILJ	4. Razvoj lokalne infrastrukture

PRIORITET	4.1. Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima
MJERA	**4.1.1.: Razvoj vodoopskrbe**
CILJ	Osigurati vodu za potrebe stanovništva i obavljanje gospodarskih aktivnosti na otocima i udaljenim naseljima
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati planiranje lokalne vodoopskrbe, izrada projektne dokumentacije, održavanje lokalnih vodovoda, izgradnja, revitalizacija i održavanje lokalnih cisterni, te pumpi za vodu
NOSITELJI	ZŽ, JLS, komunalna poduzeća, Hrvatske vode
KORISNICI	Lokalno stanovništvo, lokalno gospodarstvo, ustanove, turisti
INDIKATORI	• broj novih i obnovljenih sustava vodoopskrbe • broj naselja u kojima su uspostavljeni novi sustavi vodoopskrbe • broj kućanstava priključenih na sustave vodoopskrbe • broj gospodarski subjekata priključenih na sustave vodoopskrbe

STRATEŠKI CILJ	4. Razvoj lokalne infrastrukture
PRIORITET	4.1. Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima
MJERA	**4.1.2.: Razvoj odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda**
CILJ	Smanjiti nekontrolirano izlijevanje otpadnih voda
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati planiranje lokalne odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda, izrada projektne dokumentacije, rekonstrukcija postojećih mreža za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda, izgradnja pojedinačnih sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
NOSITELJI	ZŽ, JLS, komunalna poduzeća, Hrvatske vode
KORISNICI	Lokalno stanovništvo, lokalno gospodarstvo, ustanove, turisti
INDIKATORI	• broj novih i obnovljenih sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda • broj naselja u kojima su uspostavljeni novi sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda • broj kućanstava priključenih na sustave odvodnje • broj gospodarski subjekata priključenih na sustave odvodnje

STRATEŠKI CILJ	4. Razvoj lokalne infrastrukture
PRIORITET	4.1. Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima
MJERA	**4.1.3.: Poticanje održivog gospodarenja otpadom**
CILJ	Smanjiti nekontrolirano odlaganje otpada i razviti pravilno gospodarenje otpadom

AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati izrada projektne dokumentacije, promocija o pravilnom gospodarenju otpadom, uređenje lokacija za selektivno prikupljanje otpada, uređenje postojećih, te sanacija i zatvaranje nelegalnih odlagališta otpada
NOSITELJI	ZŽ, JLS, komunalna poduzeća
KORISNICI	Lokalno stanovništvo, lokalno gospodarstvo, ustanove, turisti
INDIKATORI	• broj lokacija za selektivno prikupljanje otpada • broj uređenih lokacija za prikupljanje otpada • broj saniranih i zatvorenih nelegalnih odlagališta otpada • broj gospodarskih subjekata i ustanova koja selektivno prikupljaju otpad • broj kućanstava koja selektivno prikupljaju otpad

STRATEŠKI CILJ	**4. Razvoj lokalne infrastrukture**
PRIORITET	**4.1. Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima**
MJERA	**4.1.4.: Izgradnja i održavanje lokalnih i nerazvrstanih cesta i šumskih putova**
CILJ	Povećati kvalitetu prometovanja na otocima i do udaljenih naselja
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati izrada projektne dokumentacije, izgradnja i obnova lokalnih i nerazvrstanih cesta, te šumskih i protupožarnih putova
NOSITELJI	ZŽ, JLS, komunalna poduzeća, HŠ
KORISNICI	Lokalno stanovništvo, lokalno gospodarstvo, ustanove, turisti
INDIKATORI	• broj prijavljenih projekata izgradnje i održavanja lokalnih i nerazvrstanih cesta te šumskih i protupožarnih putova • broj izgrađenih ili obnovljenih lokalnih i nerazvrstanih cesta • broj izgrađenih ili obnovljenih šumskih i protupožarnih putova • broj korisnika izgrađenih ili obnovljenih lokalnih i nerazvrstanih cesta, te šumskih i protupožarnih putova

STRATEŠKI CILJ	**4. Razvoj lokalne infrastrukture**
PRIORITET	**4.1. Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima**
MJERA	**4.1.5.: Obnova, izgradnja i održavanje komunalnih privezišta i iskrcajnih mjesta**
CILJ	Unaprijediti uvjete za pomorski prijevoz i gospodarski ribolov
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati izrada projektne dokumentacije, te izgradnja i obnova privezišta i iskrcajnih mjesta za brodice do 10 m
NOSITELJI	ZŽ, JLS, komunalna poduzeća
KORISNICI	Ribari, lokalno stanovništvo, turisti
INDIKATORI	• broj izgrađenih ili obnovljenih privezišta

	• broj izgrađenih ili obnovljenih iskrcajnih mjesta • broj ribara koji koriste izgrađena ili obnovljena privezišta i iskrcajna mjesta • broj ostalih korisnika luke koji koriste izgrađena ili obnovljena privezišta

STRATEŠKI CILJ	**4. Razvoj lokalne infrastrukture**
PRIORITET	**4.2. Razvoj društvene infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima**
MJERA	**4.2.1.: Obnova i razvoj društvene infrastrukture**
CILJ	Povećati kvalitetu zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati izrada projektne dokumentacije, izgradnja, obnavljanje i održavanje objekata društvene infrastrukture, opremanje objekata društvene infrastrukture
NOSITELJI	ZŽ, JLS, zdravstvene i socijalne ustanove, gospodarski subjekti, organizacije civilnog društva
KORISNICI	Lokalno stanovništvo, lokalno gospodarstvo, ustanove, turisti
INDIKATORI	• broj novih i obnovljenih objekata društvene infrastrukture • broj novo opremljenih objekata društvene infrastrukture • broj korisnika društvene infrastrukture

STRATEŠKI CILJ	**4. Razvoj lokalne infrastrukture**
PRIORITET	**4.2. Razvoj društvene infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima**
MJERA	**4.2.2.: Potpora razvoju i provedbi društvenih programa i usluga**
CILJ	Povećati kvalitetu zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati razvijanje izdvojenih i inovativnih programa zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga kao što su e-učenje, cijeloživotno i neformalno obrazovanje, programi pomoći starijim i nemoćnim osobama, promotivne akcije prevencije bolesti, sportski i kulturni programi, poticanje volontiranja, programi za prevenciju ovisnosti i pomoć ovisnicima idr.
NOSITELJI	ZŽ, JLS, zdravstvene i socijalne ustanove, gospodarski subjekti, organizacije civilnog društva
KORISNICI	Lokalno stanovništvo, lokalno gospodarstvo, ustanove, turisti
INDIKATORI	• broj programa zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga • broj sudionika uključenih u programe zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga

STRATEŠKI	**5. Očuvanje i zaštita okoliša, krajobraza te prirodnog, tradicijskog i kulturnog**

CILJ	nasljeđa
PRIORITET	5.1. Očuvanje i zaštita kulturnog nasljeđa
MJERA	**5.1.1.: Očuvanje i valorizacija kulturno-povijesne baštine**
CILJ	Održivo korištenje kulturno-povijesne baštine
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati izrada planova i programa za zaštitu, obnovu i vrednovanje kulturne baštine, istraživački radovi, konzervacija i obnova nepokretne, pokretne i arheološke kulturne baštine, povezivanja i razmjene na nacionalnoj i međunarodnoj razini, ulaganje u obnovu, uređenje i zaštitu graditeljske baštine i materijalne i nematerijalne kulturne baštine, gospodarsko vrednovanje kulturne i povijesne baštine, manifestacije, obrazovne i promotivne aktivnosti, uspostava organizacija za očuvanje i valorizaciju kulturno-povijesne baštine
NOSITELJI	ZŽ, JLS, kulturne ustanove i institucije, obrazovne i znanstvene institucije, organizacija civilnog društva, gospodarski subjekti
KORISNICI	JLS, stanovnici, organizacije civilnog društva, gospodarski subjekti
INDIKATORI	• broj planova i programa o kulturnoj baštini • broj obnovljenih spomenika i ostale materijalne baštine • broj prijavljenih i realiziranih projekata kulturno-povijesne baštine • broj gospodarski valoriziranih objekata kulturno-povijesne baštine • broj nacionalnih i međunarodnih projekata vezanih za kulturnu baštinu • broj manifestacija, obrazovnih i promotivnih aktivnosti

STRATEŠKI CILJ	5. Očuvanje i zaštita okoliša, krajobraza te prirodnog, tradicijskog i kulturnog nasljeđa
PRIORITET	5.2. Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanja i zaštita prirode i okoliša
MJERA	**5.2.1.: Poticanje i promicanje integrirane i ekološke proizvodnje**
CILJ	Potaknuti prelazak poljoprivrednih gospodarstava na ekološku i integriranu proizvodnju
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati informiranje i edukacija proizvođača za ekološku i integriranu proizvodnju, troškovi prelaska s konvencionalne na ekološku odnosno integriranu poljoprivrednu proizvodnju, savjetodavne usluge, te certifikacija i promocija ekoloških i integriranih proizvoda
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, HGK-ZŽ, HOK, HPK
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva, zadruge, mikro tvrtke, udruge, proizvođačke grupe i proizvođačke organizacije, turisti, LAG-ovi
INDIKATORI	• broj predavanja, radionica i edukacija o ekološkoj i integriranoj proizvodnji • broj polaznika predavanja, radionica i edukacija o ekološkoj i integriranoj proizvodnji • broj proizvođača koji koristi savjetodavne usluge • broj novo certificiranih ekoloških i integriranih proizvoda

	• broj novih proizvođač ekoloških i integriranih proizvoda • vrijednost ekološke i integrirane proizvodnje

STRATEŠKI CILJ	**5. Očuvanje i zaštita okoliša, krajobraza te prirodnog, tradicijskog i kulturnog nasljeđa**
PRIORITET	**5.2. Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanje i zaštita prirode i okoliša**
MJERA	**5.2.2.: Očuvanje i održivo korištenje prirodnih dobara kroz druge sektore**
CILJ	Ugraditi mjere zaštite i održivog korištenja prirodnih dobara odnosno biološke i krajobrazne raznolikosti, u sve sektore koji njima gospodare ili na njih djeluju
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere će se financirati izrada planova zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti izvan zaštićenih područja, izrada programa vrednovanja prostora sa stajališta biološke i krajobrazne raznolikosti, pilot-projekti u poljoprivredi, šumarstvu, lovstvu, ribarstvu, te vodoprivredi u kojima su ugrađene mjere zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti, te konkretni projekti važni za Zadarsku županiju kao što su razvoj tradicionalne i ekološke poljoprivrede, revitalizacija zapuštenih poljoprivrednih površina (posebno maslinika na otocima), ekstenzivno stočarenje i ribogojstvo, uzgoj autohtonih sorti i pasmina, obnova suhozida i starih bunara i zeleni turizam.
NOSITELJI	ZŽ, JLS, županijske razvojne agencije, nadležna ministarstva, Javna ustanova za zaštićene dijelove prirode
KORISNICI	Poljoprivredna i ribarska gospodarstva, zadruge, mikro tvrtke, udruge, proizvođačke grupe i proizvođačke organizacije, turisti, LAG-ovi, ustanove
INDIKATORI	• broj prijavljenih i provedenih pilot projekata u koje su ugrađene mjere zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti • broj sudionika gore navedenih projekata • broj poljoprivrednih proizvođača i ribara koji proizvode na tradicionalan ili ekološki način • broj obnovljenih suhozida i starih bunara • broj poduzetnika u zelenom turizmu

7.3. Posebno važni prioriteti za pripremu ruralnih područja u razdoblju do ulaska u EU (2012.-2013.)

Utvrđivanjem ruralne strategije Zadarske županije obuhvaćeni su svi najvažniji faktori ruralnoga razvoja kroz definirane razvojne ciljeve, prioritete i mjere. Međutim, trenutno se Zadarska županija, zajedno sa RH, nalazi u vrlo osjetljivoj, završnoj fazi integracije u EU. U ovom trenutku ostalo je kratko vrijeme za pripremu politike ruralnog razvoja županije koja mora omogućiti da se iskoriste prednosti i umanje eventualne prijetnje koje nas očekuju ulaskom u EU. To znači da lokalni javni, civilni i privatni sektor moraju biti prije svega informirani o procesima koji slijede, kako bi svi zajedno organizirali i ojačali (svatko u svome području) svoje kapacitete za provedbu mjera ruralnog razvoja u okvirima ruralne politike EU. Posebno je važno izdvojiti one mjere koje će nam omogućiti da u kratkom vremenu pripremimo lokalne kapacitete za procese koji slijede (npr. priprema ruralnih projekata za EU fondove, zaštita, certificiranje i brendiranje raznih tradicionalnih proizvoda/usluga, priprema i educiranje institucija važnih za ruralni razvoj, itd.). Zato je izdvojeno nekoliko važnih područja koja moramo osnažiti u ovom kratkom vremenu do ulaska RH u EU, a to su:

- **Konkurentnost najvažnijih ruralnih sektora** - Program teži omogućiti najvažnijim ruralnim sektorima da podignu razinu poslovanja na viši nivo, te se usklade sa propisima, normama i standardima EU. Posebno je važno pripremiti domaće proizvođače i pružatelje usluga na ruralnome području (poljoprivreda, ruralni turizam, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i marikultura)
- **Kapaciteti za upravljanje ruralnim razvojem** - informiranje, educiranje, razmjene znanja sa zemljama članicama EU, priprema projekata od ruralnog značaja, identificiranje i unaprjeđivanje institucija koje će provoditi ruralni razvoj u različitim segmentima ruralnog djelovanja, itd.
- **Ruralni identitet** - prije svega zaštita i poticanje prepoznatljivosti ruralnog identiteta kroz zaštitu ruralnih vrijednosti – prirodne i kulturne baštine, tradicije i običaja, sa svrhom očuvanja vlastitog identiteta i prepoznatljivosti u EU.

Prioriteti i mjere koje najviše doprinose tome prikazani su sljedećom Matricom.

Tablica 44.: Matrica utjecaja na odabrana područja djelovanja ruralne politike[17]

PODRUČJE / PRIORITET	Konkurentnost najvažnijih ruralnih sektora	Kapaciteti za upravljanje ruralnim razvojem	Ruralni identitet	UKUPNO
1.1. Povećanje znanja, motiviranosti i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj	4	4	2	**10**
1.2. Povećanje sposobnosti lokalnih organizacija za ruralni razvoj	4	4	2	**10**
2.1. Stvaranje preduvjeta za konkurentnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu	4	3	2	**9**
2.2. Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture, te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda	4	2	2	**8**
2.3. Razvoj tradicijskih proizvoda	3	2	3	**8**

[17] Svaki se prioritet klasificira i procjenjuje prema svom potencijalnom utjecaju na pojedino razvojno područje. Utjecaj se ocjenjuje skalom od 1-4, pri čemu 1 znači da nema značajnog efekta, a 4 znači da je utjecaj visok i direktan.

2.4. Primjena inovacije i novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi	4	2	1	**7**
3.1. Razvoj ruralnog turizma	4	1	3	**8**
3.2. Razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih izvora	3	2	2	**7**
4.1. Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima	3	2	2	**7**
4.2. Razvoj društvene infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima	3	2	2	**7**
5.1. Očuvanje i zaštita kulturnog naslijeđa	2	3	4	**9**
5.2.Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanje i zaštita prirode i okoliša	2	3	4	**9**

Osnovni zaključci gornje analize su sljedeći:

Prioriteti sa pripadajućim mjerama koji su prema zadatim kriterijima označeni kao najvažniji (10 i 9) za ovo razdoblje su:
1.1. Povećanje znanja, motiviranosti i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj
1.2. Povećanje sposobnosti lokalnih organizacija za ruralni razvoj
2.1. Stvaranje preduvjeta za konkurentnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu
5.1. Očuvanje i zaštita kulturnog naslijeđa
5.2.Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanja i zaštita prirode i okoliša

Pripadajuće Mjere čija provedba mora započeti odmah su sljedeće:

Mjera 1.1.1.: Informiranje i edukacija dionika ruralnog razvoja
Mjera 1.1.2.: Potpora dionicima ruralnog razvoja u pripremi projekata
Mjera 1.1.3.: Poticanje preuzimanja i širenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT), elektroničkoga poslovanja, elektroničkih vještina i elektroničkog učenja
Mjera 1.1.4.: Razvoj novih programa osposobljavanja i obrazovanja u skladu s potrebama poljoprivrede i ribarstva
Mjera 1.2.1.: Upravljanje LAG-ovima i provedba lokalnih razvojnih strategija
Mjera 1.2.2.: Osposobljavanje lokalnih organizacija za ruralni razvoj
Mjera: 2.1.1. Sređivanje zemljišno-knjiškog stanja i okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda
Mjera: 2.1.2. Izgradnja sustava za navodnjavanje
Mjera: 2.1.3. Unapređenje ruralnog financiranja
Mjera 5.1.1.: Očuvanje i valorizacija kulturno-povijesne baštine
Mjera 5.2.1.: Poticanje i promicanje integrirane i ekološke proizvodnje
Mjera 5.2.2.: Očuvanje i održivo korištenje prirodnih dobara kroz druge sektore

Rezultati ove analize **ne znače da ostali prioriteti i mjere neće biti predmetom ruralne politike županije**. Svi prioriteti su jednako važni, međutim u kratkom vremenu koje je pred nama nije moguće podjednako kvalitetno obuhvatiti sve segmente ruralnog razvoja. Zato se moramo orijentirati na segmente ruralne politike kao što su priprema projekata, rješavanje projektnih dokumentacija, organizacija i jačanje kapaciteta institucija, te stvaranje preduvjeta za razvoj i prilagodbu EU regulativama u najvažnijim sektorima ruralnog razvoja županije.

7.4. Usklađenost programa ruralnog razvoja sa dokumentima više razine

Program ruralnog razvoja Zadarske županije usklađen je sa Strategijom ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2008. – 2013. kao ključnim dokumentom za usmjeravanje i koordinaciju ruralnog razvoja. Sam dokument SRR-a je usklađen sa svim relevantnim zakonima i ostalim dokumentima, te je na taj način osigurana usklađenost Programa ruralnog razvoja Zadarske županije sa relevantnim strateškim dokumentima na nacionalnoj razini.

Unutar Strategije ruralnog razvoja RH za razdoblje 2008. – 2013. utvrđeni su slijedeći razvojni prioriteti:

- Poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora
- Očuvanje, zaštita i održiva uporaba okoliša, krajolika, prirodnog i kulturnog naslijeđa
- Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva
- Poboljšanje učinkovitosti institucijskog okruženja.

Značaj ruralnog razvoja prepoznat je i u Županijskoj razvojnoj strategiji 2011. – 2013. unutar strateškog cilja *„Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva"* kao prioritet naveden je *„Razvoj konkurentne poljoprivrede, ribarstva i akvakulture"*, zatim *„Razvoj ruralnih područja"* i *„Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma te uvođenje znanja, novih tehnologija i inovacija u gospodarstvo"*.

Usklađenost Programa sa Strategijom ruralnog razvoja RH i Županijskom razvojnom strategijom Zadarske županije prikazana je dolje navedenom tablicom.

Tablica 45.: Odnos ciljeva Programa ruralnog razvoja Zadarske županije sa Strategijom ruralnog razvoja RH i županijskom razvojnom strategijom

Ciljevi i prioriteti Zadarske županije		Ciljevi i prioriteti Strategije ruralnog razvoja RH	Ciljevi i prioriteti ŽRS
CILJ 1: OSPOSOBLJAVANJE LOKALNE ZAJEDNICE ZA RURALNI RAZVOJ		Prioritet 3.: Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva Prioritet 4.: Poboljšanje učinkovitosti institucijskog okruženja	Prioritet 1.3.: Jačanje kapaciteta i učinkovitosti poduzetničkog sektora Prioritet 2.3.: Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma
Prioritet 1.1.:	Povećanje znanja, motiviranosti i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj	Prioritet 3.: Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva	Prioritet 1.3.: Jačanje kapaciteta i učinkovitosti poduzetničkog sektora
Prioritet 1.2.:	Povećanje sposobnosti lokalnih organizacija za ruralni razvoj	Prioritet 4.: Poboljšanje učinkovitosti institucijskog okruženja	Prioritet 2.3.: Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma
CILJ 2: UNAPREĐENJE KONKURENTNOSTI POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I AKVAKULTURE		Prioritet 1.: Poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora Prioritet 2.: Očuvanje, zaštita i održiva uporaba okoliša, krajolika, prirodnog i kulturnog naslijeđa Prioritet 3.: Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva	Prioritet 2.1: Razvoj konkurentne poljoprivrede, ribarstva i akvakulture Prioritet 2.2.: Razvoj ruralnih područja
Prioritet	Stvaranje preduvjeta za	Prioritet 1.: Poboljšanje konkurentnosti	Prioritet 2.1.: Razvoj

2.1.:	konkurentnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu	poljoprivrednog i šumarskog zemljišta Prioritet 2.: Očuvanje, zaštita i održiva uporaba okoliša, krajolika, prirodnog i kulturnog naslijeđa	konkurentne poljoprivrede, ribarstva i akvakulture
Prioritet 2.2.:	Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda	Prioritet 1.: Poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog zemljišta	Prioritet 2.1.: Razvoj konkurentne poljoprivrede, ribarstva i akvakulture
Prioritet 2.3.:	Razvoj tradicijskih proizvoda	Prioritet 3.: Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva	Prioritet 2.2.: Razvoj ruralnih područja
Prioritet 2.4.:	Primjena inovacije i novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi	Prioritet 1.: Poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora	Prioritet 2.1.: Razvoj konkurentne poljoprivrede, ribarstva i akvakulture
CILJ 3: DIVERSIFIKACIJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI U RURALNOM PROSTORU ŽUPANIJE		Prioritet 3.: Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva	Prioritet 2.2.: Razvoj ruralnih područja Prioritet 4.4.: Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti
Prioritet 3.1.:	Razvoj ruralnog turizma	Prioritet 3.: Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva	Prioritet 2.2.: Razvoj ruralnih područja
Prioritet 3.2.:	Razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih izvora energije	Prioritet 3.: Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva	Prioritet 4.4.: Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti
CILJ 4: RAZVOJ LOKALNE INFRASTRUKTURE		Prioritet 3.: Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva	Prioritet 4.1.: Razvoj komunalne infrastrukture i usluga Prioritet 4.2.: Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga
Prioritet 4.1.:	Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima	Prioritet 3.: Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva	Prioritet 4.1.: Razvoj komunalne infrastrukture i usluga
Prioritet 4.2.:	Razvoj društvene infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima	Prioritet 3.: Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva	Prioritet 4.2.: Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga
CILJ 5: OČUVANJE I ZAŠTITA OKOLIŠA, KRAJOBRAZA TE PRIRODNOG, TRADICIJSKOG I KULTURNOG NASLJEĐA		Prioritet 2.: Očuvanje, zaštita i održiva uporaba okoliša, krajolika, prirodnog i kulturnog naslijeđa	Prioritet 3.1.: Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine Prioritet 3.2.: Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine
Prioritet 5.1.:	Očuvanje i zaštita kulturnog naslijeđa	Prioritet 2.: Očuvanje, zaštita i održiva uporaba okoliša, krajolika, prirodnog i kulturnog naslijeđa	Prioritet 3.1.: Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine

Prioritet 5.2.:	Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanja i zaštita prirode i okoliša	Prioritet 2.: Očuvanje, zaštita i održiva uporaba okoliša, krajolika, prirodnog i kulturnog naslijeđa	Prioritet 3.2.: Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine

Izvor: ZADRA

Kao što je prikazano u gore navedenoj tablici vidljivo je kako je Program ruralnog razvoja Zadarske županije usklađen sa Strategijom ruralnog razvoja RH 2008.-2013., te sa Županijskom razvojnom strategijom Zadarske županije 2011.-2013.

7.5. Analiza baze ruralnih projekata

Baza ruralnih projekata predstavlja na jednom mjestu prikupljene, sortirane i rangirane ruralne projektne ideje s područja županije. Baza omogućuje uvid u razvojni smjer županije za sljedeće programsko razdoblje. Projektne ideje dostavljene su od strane raznih dionika ruralnog razvoja Zadarske županije u procesu izrade programa na način da je svim sudionicima radnih skupina, radionica, te svima onima za koje se smatralo da svojim aktivnostima utječu na ruralni razvoj županije, poslana pismena molba za dostavu projektnih ideja, odnosno projekata koje planiraju ostvariti u sljedeće dvije do tri godine. Jedini uvjet kod dostave projekata je bio da se radi o projektima ruralnog karaktera[18]. Zaključci analize baze projektnih ideja pomažu odrediti zajedničke potrebe predlagatelja, što je osnova za definiranje strateškog djela programa ruralnog razvoja.

U bazu je prikupljeno **340 ruralnih projekata** sa područja županije, na za to prilagođenom obrascu. Budući da pristigle projektne ideje **nisu i sve postojeće u Zadarskoj županiji**, analiza daje tek približnu informaciju/ocjenu usklađenosti između programom usuglašene i određene hijerarhije vizije/ciljeva/prioriteta/mjera i svih postojećih projektnih ideja u Zadarskoj županiji. S druge strane, moguće je pretpostaviti da se na poziv za dostavu projekata prijavila većina najkvalitetnijih i najaktivnijih sudionika budućeg razvoja.

Analizom i rangiranjem projektnih ideja „filtrirano" je **104 projekata** koji su, prema svojoj važnosti za ruralni razvoj i prema pripremljenosti, važni za provedbu u sljedećem programskom razdoblju.

Analiza baze ruralnih projekata po određenim prioritetima dana je slikom:

[18] Projekti IPARD-a, infrastruktura, bunari, spremišta za vodu, suhozidi, projekti očuvanja, valorizacije i zaštite kulturne i prirodne baštine, projekti vezani uz podizanje kvalitete zdravstvenih i socijalnih usluga/programa i svi ostali projekti koji doprinose ruralnom razvoju.

Slika 21.: Broj ruralnih projektnih ideja razvrstanih prema prioritetima

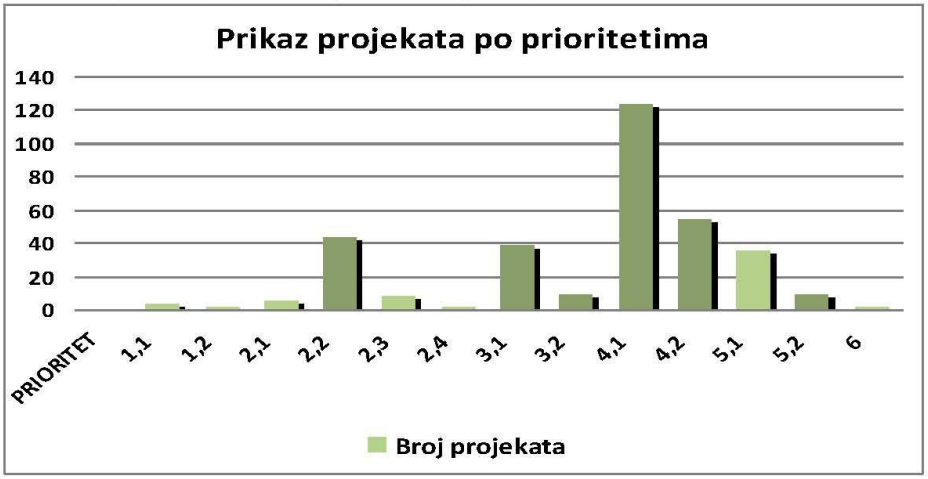

Izvor: ZADRA

Popis prioriteta Programa ruralnog razvoja:

PRIORITET: 1.1. Povećanje znanja, motiviranosti i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj
PRIORITET: 1.2. Povećanje sposobnosti lokalnih organizacija za ruralni razvoj
PRIORITET: 2.1. Stvaranje preduvjeta za konkurentnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu
PRIORITET: 2.2. Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda
PRIORITET: 2.3. Razvoj tradicijskih proizvoda
PRIORITET: 2.4. Primjena inovacije i novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi
PRIORITET: 3.1. Razvoj ruralnog turizma
PRIORITET: 3.2. Razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih izvora
PRIORITET: 4.1. Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima
PRIORITET: 4.2. Razvoj društvene infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima
PRIORITET: 5.1. Očuvanje i zaštita kulturnog nasljeđa
PRIORITET: 5.2. Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanja i zaštita prirode i okoliša

Osnovni, analizom dobiveni, nalaz jest **izrazito neravnomjerna raspodjela** do sada prikupljenih projektnih ideja (i broja inicijativa i potrebnih sredstava) preko Programom određenih razvojnih ciljeva/prioriteta/mjera – ili kraće: nesklad između postojeće stvarnosti i Programom usuglašene vizije.

Vidljivo je kako CILJ 4: „Razvoj lokalne infrastrukture“, izrazito odskače brojem predloženih projektnih ideja. S druge strane mali je broj, i proračunska vrijednost, projektnih ideja za ciljeve koji su utvrđeni kao izrazito razvojni, posebno CILJ 2: „Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture“ te CILJ 1: „Osposobljavanje lokalne zajednice za ruralni razvoj“; kojemu je svrha jačanje kapaciteta za provedbu politike ruralnog razvoja. Razvoj infrastrukture odskače, kao sektor s već ranije pripremljenim idejnim projektima koji trajno čekaju sredstva za provedbu.

Temeljem analize možemo zaključiti kako je u narednom vremenskom razdoblju potrebno povećati broj projektnih ideja posebno iz područja koja uključuju povećanje znanja, motiviranosti i sposobnosti lokalne

zajednice za ruralni razvoj, zatim jačanja lokalnih organizacija za ruralni razvoj te razvoja tradicijskih proizvoda i primjene inovacija i novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi.

7.6. Financijski okvir

Jedna od najvažnijih pretpostavki za provedbu Programa ruralnog razvoja Zadarske županije je njegov financijski okvir. Financijski okvir je izrađen za 2013. godinu. Temelji se na bazi projektnih ideja, kao što je to napravljeno i u okviru Županijske razvojne strategije, uz određene modifikacije.

Od pristiglih projektnih ideja u financijski okvir uključene su one koje su spremne za provedbu u planskom razdoblju (posjeduju sve potrebne dozvole, potvrdu glavnog projekta, itd.) ili barem imaju riješene imovinsko-pravne odnose (građevinska, lokacijska i ostala potrebna dokumentacija). Nadalje, veliki infrastrukturni projekti, kao što su regionalni vodovodi, sustavi odvodnje i sl. nisu uključeni u ovaj financijski okvir budući se radi o projektima koji se ne financiraju u okviru ruralnog razvoja.

U financijski okvir ukupno su uključene 104 projektne ideje koje su razvrstane po strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama. Najviše su zastupljeni prijedlozi u okviru 4. strateškog cilja, razvoj lokalne infrastrukture u iznosu oko 12 milijuna kuna. Potom slijede projektni prijedlozi u okviru 1. i 2. strateškog cilja, po 24 projektna prijedloga u iznosu oko 15 odnosno 5 milijuna kuna. U okviru 3. strateškog cilja, Diversifikacija, nominirano je 14 projektnih prijedloga u iznosu od oko 20 milijuna kuna, većinom za razvoj selektivnih oblika turizma u ruralnom prostoru. U okviru 5. strateškog cilja, Očuvanje i zaštita okoliša, krajobraza te prirodnog, tradicijskog i kulturnog nasljeđa nominirano je 15 projekata u vrijednosti od oko 2,5 milijuna kuna.

Među pristiglim projektnim idejama nije bilo prijedloga za neke od mjera koje smo za predviđeno plansko razdoblje označili kao najvažnije, kao što su primjerice, mjera informiranja i edukacije dionika ruralnog razvoja i mjera poticanja i promocije integrirane i ekološke proizvodnje. Budući će za navedene mjere Županija u slijedećoj godini raspisati natječaje za te mjere, za te smo mjere predvidjeli i određene financijske iznose. Isto tako, za neke od važnijih mjera je stiglo malo prijedloga projekata, kao što je primjerice za mjeru Upravljanje LAG-ovima i provedba lokalnih razvojnih strategija, stoga smo za te mjere predvidjeli dodatna sredstva. Na taj način dobili smo ukupni financijski okvir za provedbu Programa ruralnog razvoja Zadarske županije za 2013. godinu u iznosi oko 57 milijuna kuna. Ovaj financijski okvir je samo gruba procjena potrebnih sredstava za provedbu programa ruralnog razvitka Zadarske županije u slijedećoj godini.

Izvori za financiranje provedbe ovog programa su proračunska sredstva Zadarske županije i jedinice lokalne samouprave, sredstva centralne države, ostali domaći izvori sredstava (darovnice, fondovi i sl.), pred pristupni fondovi EU, sredstva međunarodnih financijskih institucija, sredstva bilateralne odnosno multilateralne suradnje.

Domaći izvori sredstava, kako lokalni, tako i državni, jako su ograničeni pa će za realizaciju predloženog programa biti potrebno povući značajna međunarodna sredstva. Međutim, pretpostavka za to je izrada prihvatljivih projektnih prijedloga. Iako je Zadarska županija, odnosno njena razvojna agencija ZADRA značajno ojačala kapacitete za pribavljanje i upravljanje međunarodnim sredstvima to je još uvijek jedno od najvećih ograničenja za brži ruralni razvoj na području Zadarske županije. Stoga je u zadnjoj godini prije ulaska RH u EU potrebno postojeća županijska sredstva i sredstva jedinica lokalne samouprave prioritetno koristiti za provedbu mjera u okviru 1. strateškog cilja, *Osposobljavanje lokalne zajednice za ruralni razvoj.*

Tablica 46.: Financijski okvir mjera ruralnog razvoja

Redni broj	Naziv	Baza projekata		Projekti UP	Ukupno kn
		Broj	Iznos kn	Iznos kn	Iznos kn
Cilj 1.	Osposobljavanje lokalne zajednice za ruralni razvoj	24	15.317.000	580.000	15.897.000
Prioritet 1.1.	Povećanje znanja, motiviranosti i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj	23	15.297.000	400.000	15.697.000
Mjera 1.1.1.	Informiranje i edukacija dionika ruralnog razvoja			200.000	200.000
Mjera 1.1.2.	Potpora dionicima ruralnog razvoja u pripremi projekata	21	14.597.000	200.000	14.797.000
Mjera 1.1.3.	Poticanje preuzimanja i širenja IKT, elektroničkoga poslovanja, vještina i učenja	1	100.000	0	100000
Mjera 1.1.4.	Razvoj novih programa osposobljavanja i obrazovanja u skladu s potrebama poljoprivrede i ribarstva	1	600.000	0	600000
Prioritet 1.2.	Povećanje sposobnosti lokalnih organizacija za ruralni razvoj	1	20.000	180.000	200.000
Mjera 1.2.1.	Upravljanje LAG-ovima i provedba lokalnih razvojnih strategija	1	20.000	80.000	100.000
Mjera 1.2.2.	Osposobljavanje lokalnih organizacija za ruralni razvoj		0	100.000	100.000
Cilj 2.	Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture	24	5.001.537	1.300.000	6.301.537
Prioritet 2.1.	Stvaranje preduvjeta za konkurentnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu	0	0	500.000	500.000
Mjera 2.1.1.	Sređivanje zemljišno-knjiškog stanja i okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda			200.000	200.000
Mjera 2.1.2.	Izgradnja sustava za navodnjavanje	0	0	200.000	200.000
Mjera 2.1.3.	Unapređenje ruralnog financiranja			100.000	100.000
Prioritet 2.2.	Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda	20	4.533.652	300.000	4.833.652
Mjera 2.2.1.	Poticanje prerade, trženja i promocije poljoprivrednih proizvoda	16	4.006.652	0	4.006.652
Mjera 2.2.2.	Poticanje razvoja ribarstva i marikulture te prerade ribljih proizvoda	1	50.000	300.000	350.000
Mjera 2.2.4.	Zaštita, certificiranje i brendiranje proizvoda	3	477.000	0	477.000
Prioritet 2.3.	Razvoj tradicijskih proizvoda	3	217.885	500.000	717.885
Mjera 2.3.1.	Razvoj proizvodnje i prodaje tradicijskih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i jela			500.000	500.000
Mjera 2.3.2.	Razvoj proizvodnje i prodaje tradicijskih suvenira i očuvanje tradicijskih zanata	3	217.885	0	217.885
Prioritet 2.4.	Primjena inovacija i novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi	1	250.000	0	250.000
Mjera 2.4.2.	Potpora korištenju novih tehnologija	1	250.000	0	250.000
Cilj 3.	Diversifikacija gospodarskih djelatnosti u ruralnom prostoru županije	14	20.041.972	0	20.041.972

Prioritet 3.1.	Razvoj ruralnog turizma	14	20.041.972	0	0
Mjera 3.1.1.	Razvoj turističke ponude na OPG-u	3	650.000	0	0
Mjera 3.1.3.	Razvoj selektivnih oblika turizma	10	19.381.972	0	0
Mjera 3.1.4.	Umrežavanje i promocija ruralne turističke ponude	1	10.000	0	0
Cilj 4.	Razvoj lokalne infrastrukture	27	12.091.697	0	12.091.697
Prioritet 4.1.	Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima	15	9.353.697	0	0
Mjera 4.1.1.	Razvoj vodoopskrbe	3	1.629.475	0	0
Mjera 4.1.2.	Razvoj odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda	2	636.000	0	0
Mjera 4.1.3.	Poticanje održivog gospodarenja otpadom	1	831.000	0	0
Mjera 4.1.4.	Izgradnja i održavanje lokalnih i nerazvrstanim cesta te šumskih putova	6	5.937.222	0	0
Mjera 4.1.5.	Obnova, izgradnja i održavanje komunalnih privezišta i iskrcajnih mjesta	3	320.000	0	0
Prioritet 4.2.	Razvoj društvene infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima	12	2.738.000	0	0
Mjera 4.2.1.	Obnova i razvoj društvene infrastrukture	11	2.678.000	0	0
Mjera 4.2.2.	Potpora razvoju i provedbi društvenih programa i usluga	1	60.000	0	0
Cilj 5.	Očuvanje i zaštita okoliša, krajobraza te prirodnog, tradicijskog i kulturnog nasljeđa	15	2461000	500000	2961000
Prioritet 5.1.	Očuvanje i zaštita kulturnog naslijeđa	11	2.240.000	0	2.240.000
Mjera 5.1.1.	Očuvanje i valorizacija kulturno-povijesne baštine	11	2.240.000	0	2.240.000
Prioritet 5.2.	Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanja i zaštite prirode i okoliša	4	221.000	500.000	721.000
Mjera 5.2.1.	Poticanje i promicanje integrirane i ekološke proizvodnje			500.000	500.000
Mjera 5.2.2.	Očuvanje i održivo korištenje prirodnih dobara kroz druge sektore	4	221.000	0	0
	S V E U K U P N O	**104**	**54.913.206**	**2.380.000**	**57.293.206**

Izvor: ZADRA d.o.o.

7.7. Provedba i praćenje programa ruralnog razvoja

Zadarska županija nema u potpunosti razvijene institucionalne okvire koji bi omogućili adekvatnu provedbu Programa ruralnog razvoja. Lokalne upravne strukture imaju ograničen opseg djelovanja (nedostatak financija i kadrova) te nepostojanje odgovarajućih upravnih struktura predstavlja ozbiljnu prepreku u provedbi Programa. Budući da će politika ruralnog razvoja s vremenom samo dobivati na značaju institucionalni kapaciteti će se morati osnažiti. Kao što je već naglašeno ovaj Program je prvi strateško razvojni dokument koji se bavi politikom ruralnog razvoja i kao takav je prvi pomak prema pripremi ruralnih područja za budućnost. Institucije, razne organizacije, zadruge, udruge, trgovačka društva, organizacije proizvođača, OPG-i su ti koji će biti krajnji korisnici ovog programa. Ovim poglavljem izdvojene su institucije i organizacije koje će imati istaknutu ulogu u procesu provedbe ruralne politike i ovoga Programa.

Najvažnije organizacije date su sljedećim prikazom:

Organizacije koje na lokalnoj razini (ljudskim i financijskim kapacitetima) direktno mogu sudjelovati u provedbi programa:
Zadarska županija
ZADRA
Gradovi i općine
LAG Laura
LAG Bura
LAG Mareta
Hrvatska poljoprivredna komora
Javna savjetodavna poljoprivredna služba
Hrvatska poljoprivredna agencija
Sveučilište u Zadru
Zavod za prostorno uređenje
Hrvatska obrtnička komora
Hrvatska gospodarska komora
Hrvatske šume
Hrvatske vode
Javna ustanova za zaštićene dijelove prirode
Lovački savez Zadarske županije
Ured državne uprave
Turistička zajednica Zadarske županije
Hrvatski zavod za zapošljavanje
Razne aktivne poljoprivredne, ribarske, lovne, ekološke i dr. zadruge, udruge i organizacije
Razne aktivne tvrtke, posebno srednje i velike u poljoprivredi i ribarstvu
Razni obrti, posebno tradicionalni te obiteljska poljoprivredna gospodarstva

Organizacije koje sa nacionalne razine mogu doprinijeti provedbi programa:
Ministarstvo poljoprivrede
Ministarstvo poljoprivrede – Uprava za ribarstvo
Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo
Agencija za zaštitu okoliša
Druga relevantna ministarstva (turizam, regionalni razvoj, zaštita okoliša, poduzetništvo, kultura, itd.)
Ostali

Odgovornost za provedbu programa ruralnog razvoja prije svega leži na Zadarskoj županiji i ZADRA-i, koji su ujedno nositelj i koordinator izrade Programa. Spomenute institucije mogu organizirati, koordinirati i pratiti proces implementacije programa, te vlastitim projektima pokretati inicijativu u provedbi programa ruralnog razvoja. Međutim, implementacija ovakvog strateško-razvojnog dokumenta je puno kompleksnija i uključuje cijeli niz faktora/institucija koje mogu biti nositelji ruralnoga razvoja. Na području županije djeluju brojna povjerenstva, nacionalne ispostave, zadruge i udruge, a posebno su važni LAG-ovi koji svojim djelovanjem mogu preuzeti dio odgovornosti u provedbi Programa. Prije svega je potrebna koordinacija i zajednički smjer djelovanja, što je ovim Programom (putem detaljno definiranih mjera) i određeno.

Institucionalni okvir za provedbu Programa ruralnog razvoja

Usmjeravanje i poticanje ruralnog razvoja ima tri ključne razine:

- programiranje,
- provedba,
- strateško usmjeravanje i nadzor.

Partnerski odbor, kao i u fazi izrade Programa, nastavlja imati savjetodavnu ulogu i u fazi provedbe te prihvaća izvješće o provedbi Programa.

Zadaće *Partnerskog odbora* u procesu provedbe su:

- strateško usmjeravanje ruralnog razvitka na području županije,
- odobravanje programa ruralnog razvitka,
- nadzor provedbe programa i realizacije financijskih sredstava.

Uz Partnerski odbor, operativno tijelo koje će koordinirati procesom provedbe i izvještavanja činit će predstavnici Upravnog odjela za poljoprivredu Zadarske županije i ZADRA-e, uz suradnju ostalih odjela i institucija Zadarske županije. Ovdje treba naglasiti kako postojeći institucijski okvir nije dovoljan za učinkovitu provedbu ruralnog razvoja. Stoga će trebati razmotriti uspostavu novih tijela odnosno redefiniranje i usklađivanje rada postojećih institucija za provedbu Ruralnog razvoja na području županije.

Provedba Programa ruralnog razvoja obuhvaća veliki broj aktivnosti vezanih uz provedbu mjera ruralnog razvoja (raspisivanje natječaja za sredstva iz prihvaćenih mjera potpore, zaprimanje, provjera i evidencija zahtjeva, zaključenje potrebnih ugovora, odobravanje zahtjeva, osmišljavanje, pripremu i provedbu konkretnih projekata za financiranje iz različitih izvora financiranja, itd.), evidenciju provedbe mjera, operativni nadzor provedbe programa na terenu, usklađivanje aktivnosti ruralnog razvoja, komunikaciju s ministarstvima, državnim agencijama, JLS i LAG-ovima.

Navedene poslove trebalo bi povjeriti županijskom operativnom tijelu, novoj agenciji za ruralni razvoj ili ZADRA-i, koju bi prije toga trebalo kadrovski i materijalno ojačati. Do tada, za operativnu provedbu programa ruralnog razvoja treba biti nadležan Upravni odjel za poljoprivredu uz usku suradnju s ostalima upravnim odjelima i ZADRA-om.

Praćenje Programa

Radi olakšanog praćenja provedbe Programa koristit će se formirana baza ruralnih projekata, koja će ujedno poslužiti kao temeljni okvir za praćenje ostvarivanja pojedinih mjera i zadatih indikatora. Baza se mora ažurirati na godišnjoj razini što će omogućiti kontinuirano informiranje o stanju na terenu, te „integrirano" upravljanje razvojem. Jednom godišnje Upravni odjel za poljoprivredu Zadarske županije i ZADRA d.o.o. inicirati će proces izvještavanja o postignutoj provedbi programa, koji će se potom prezentirati Partnerskom odboru. Partnerski odbor će kao savjetodavno tijelo nadzirati proces provedbe i praćenja, na način da će pružati preporuke i primjedbe na provedbu/izvještavanje postignutih rezultata Programa. Nakon dvije godine, provest će se ocjena provedbe Programa po dogovorenim načelima, nakon čega se može pristupiti ažuriranju postojećeg dokumenta, kako je planirano izradom ovog programa. Razlog tomu su očekivane promjene nakon ulaska u EU, kada će se pobliže moći odrediti financijska konstrukcija za pojedine mjere te će se znati detalji na nacionalnom nivou bitni za provedbu u mjera ruralnog razvoja.

VIII. Zaključak

Program ruralnog razvoja Zadarske županije namijenjen je svim ključnim subjektima ruralnog života i s njim povezanim djelatnostima te svim subjektima koji izravno sudjeluju ili su povezani sa ruralnim razvojem na području Zadarske županije. Program je rezultat rada temeljenog na partnerskoj metodi kojom su uključeni ključni dionici ruralnog razvoja u planiranju i programiranju ruralnog razvoja Zadarske županije.

Rezultati predstavljeni u ovom Programu su nastali kao rezultat partnerstva te stalne i otvorene interakcije između radnih skupina i partnera. Tijekom izrade Programa postignuto je dublje razumijevanje uloge i značenja ovog dokumenta te je podignuta razina svijesti o ruralnom razvoju. Na održanim radionicama, sudjelovali su brojni ljudi koji su na različite načine, direktno ili indirektno, bili uključeni u izradu prijedloga programa ruralnog razvoja Zadarske županije.

Ovim se planom predlaže strateški okvir za razvoj ruralnog područja, a pitanje odabira organizacijsko-upravljačkog modela i sustava financijske podrške razvoju predmet je dogovora i suglasnosti ključnih subjekata. Prema tome, ovaj Program predstavlja provedbenu osnovu za dogovor o suradnji svih uključenih subjekata javnog, privatnog i civilnog sektora oko ključnih koraka i odgovornosti oko ruralnog razvoja Zadarske županije

POPIS TABLICA

Tablica 1. Ruralna i urbana područja, stanovništvo i naselja prema OECD kriteriju u Zadarskoj županiji.10
Tablica 2. Površina i broj stanovnika prostora zadarske urbane regije....11
Tablica 3. Površina i broj stanovnika ravnokotarskog zaobalnog prostora....12
Tablica 4. Površina i broj stanovnika prostora bukovice....12
Tablica 5. Površina i broj stanovnika prostora podvelebitskog kanala....13
Tablica 6. Površina i broj stanovnika ličko-pounskog prostora....13
Tablica 7. Površina i broj stanovnika zadarsko-biogradskih otoka....14
Tablica 8. Površina i broj stanovnika otoka Paga....14
Tablica 9. LAG Laura....20
Tablica 10. LAG Bura....21
Tablica 11. LAG otoci....22
Tablica 12. Broj stanovnika prema gradovima i općinama u Zadarskoj županiji 2001. i 2011. godine....24
Tablica 13. Prirodno kretanje stanovništva u 2010. godini....24
Tablica 14. Obrazovna struktura stanovništva Zadarske županije i RH 2001. godine....25
Tablica 15. Ukupni izvoz poljoprivredne i prehrambene industrije Zadarske županije u 2010. 28
Tablica 16. Najveći izvoznici Zadarske županije u 2010. godini s ruralnog područja....28
Tablica 17. Pregled zadruga u Zadarskoj županiji....32
Tablica 18. Izabrani pokazatelji za zadruge Zadarske županije....32
Tablica 19. Korisnici SAPARD sredstava u Zadarskoj županiji....36
Tablica 20. Poslovni korisnici IPARD sredstava u Zadarskoj županiji....36
Tablica 21. Cestovna infrastruktura....38
Tablica 22. Sidrišta Zadarske županije....39
Tablica 23. Općine/gradovi korisnici IPARD sredstava u Zadarskoj županiji....41
Tablica 24. Minski sumnjivo područje i područje zagađeno isključivo neeksplodiranim ubojitim sredstvima u Zadarskoj županiji....44
Tablica 25. Površina mreže NATURA 2000 na području Zadarske županije....49
Tablica 26. Poljoprivredni proizvođači prema korištenom poljoprivrednom zemljištu u ZŽ i RH....58
Tablica 27. Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države....59
Tablica 28. Broj ARKOD parcela, njihova površina i broj PG-a za Zadarsku županiju....60
Tablica 29. Struktura poljop. gospodarstava (sa posjedom) po veličini na razini Županije u 2010.g. 62
Tablica 30. Broj registriranih poljoprivrednih gospodarstava na području Zadarske županije 62
Tablica 31. Površina korištenih oranica i vrtova....64
Tablica 32. Površine pod trajnim nasadima u Zadarskoj županiji....64
Tablica 33. Površine pod trajnim nasadima....65
Tablica 34. Površine vinograda po općinama/gradovima....65
Tablica 35. Zastupljenost sorti vina na području Zadarske županije....65
Tablica 36. Brojno stanje stabala maslina kroz godine....67
Tablica 37. Broj uzgajivača i broj grla na području Zadarske županije....68
Tablica 38. Površine pod ekološkom poljoprivredom proizvođača upisanih u upisnik ekoloških proizvođača po županijama. 70
Tablica 39. Istaknuta turistička domaćinstva u Zadarskoj županiji....73
Tablica 40. Površine šuma i šumskog zemljišta po područjima....76
Tablica 41. Broj i površina lovišta u Zadarskoj županiji....78
Tablica 42. Ulov ribe i drugih morskih organizama po županijama u 2010. godini....79
Tablica 43. Ulov ribe i drugih morskih organizama u Zadarskoj županiji u 2010. godini po vrstama....80
Tablica 44. Popis najznačajnijih iskrcajnih mjesta u RH u 2010. godini....82
Tablica 45. Količina proizvodnje u marikulturi u RH i Zadarskoj županiji....85
Tablica 46. Matrica utjecaja na odabrana područja djelovanja ruralne politike 116
Tablica 47. Odnos ciljeva Programa ruralnog razvoja Zadarske županije sa Strategijom ruralnog razvoja RH i županijskom razvojnom strategijom.... 118
Tablica 48. Financijski okvir mjera ruralnog razvoja 123

POPIS SLIKA:

Slika 1: Organizacijska struktura za izradu Programa 6
Slika 2: Prikaz ruralnih i urbanih općina prema OECD klasifikaciji* 10
Slika 3: Pokrivenost teritorija zemalja EU 15 LAG-ovima prema temama 18
Slika 4: Hrvatski LAG-ovi* 19
Slika 5: Struktura ukupnih prihoda u 2010. po gradovima i općinama 27
Slika 6: Stopa nezaposlenosti za ZŽ I RH za razdoblje 2003.-2010. 29
Slika 7: Struktura ukupnih prihoda u 2010. po gradovima i općinama 30
Slika 8: Cehovski ustroj u aktivnim obrtima u Zadarskoj županiji prema oznaci glavne djelatnosti 31
Slika 9: Predviđena ulaganja jedinica lokalne samouprave u 2011 god. 34
Slika 10: Minski sumnjiv prostor Zadarske županije 45
Slika 11: Zaštićena područja Zadarske županije 48
Slika 12: Potencijalna NATURA 2000 područja Zadarske županije 50
Slika 13: Struktura kopnenih površina Zadarske županije 58
Slika 14: Vlasnička struktura prema podacima iz ARKOD sustava 60
Slika 15: Poljoprivredne površine prema vrsti uporabe iz sustava 61
Slika 16: Ulov po županijama u 2010. godini 80
Slika 17: Poslovni subjekti s primarnom djelatnošću Ribarstvo i uzgoj riba, po sjedištu u ZŽ u 2012. godini 81
Slika 18: Akvatorij Zadarske županije najprikladniji za uzgoj školjaka 83
Slika 19: Zone ocijenjene kao najprikladnije za kavezni uzgoj bijele ribe 84
Slika 20: Zone ocijenjene kao najprikladnije za kavezni uzgoj bijele ribe 84
Slika 21: Broj ruralnih projektnih ideja razvrstanih prema prioritetima 121

PRILOG

BAZA RURALNIH PROJEKATA

CILJ 1.: Osposobljavanje lokalne zajednice za ruralni razvoj

PRIORITET: 1.1. Povećanje znanja, motiviranosti i sposobnosti lokalne zajednice za ruralni razvoj

Mjera 1.1.1.: Informiranje i edukacija dionika ruralnog razvoja
Mjera 1.1.2.: Potpora dionicima ruralnog razvoja u pripremi projekata
Mjera 1.1.3.: Poticanje preuzimanja i širenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT), elektroničkoga poslovanja, elektroničkih vještina i elektroničkog učenja
Mjera 1.1.4.: Razvoj novih programa osposobljavanja i obrazovanja u skladu s potrebama poljoprivrede i ribarstva

PRIORITET: 1.2. Povećanje sposobnosti lokalnih organizacija za ruralni razvoj

Mjera 1.2.1.: Upravljanje LAG-ovima i provedba lokalnih razvojnih strategija
Mjera 1.2.2.: Osposobljavanje lokalnih organizacija za ruralni razvoj

CILJ 2: Unapređenje konkurentnosti poljoprivrede, ribarstva i akvakulture

PRIORITET: 2.1. Stvaranje preduvjeta za konkurentnu poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu

Mjera: 2.1.1. Sređivanje zemljišno-knjižnog stanja i okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda
Mjera: 2.1.2. Izgradnja sustava za navodnjavanje
Mjera: 2.1.3. Unapređenje ruralnog financiranja

PRIORITET: 2.2. Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture te unapređenje trženja poljoprivrednih proizvoda

Mjera: 2.2.1. Poticanje prerade, trženja i promocije poljoprivrednih proizvoda
Mjera: 2.2.2. Poticanje razvoja ribarstva i marikulture te prerade ribljih proizvoda
Mjera: 2.2.3. Formiranje i jačanje proizvođačkih grupa i organizacija
Mjera: 2.2.4. Zaštita, certificiranje i brendiranje proizvoda
Mjera: 2.2.5. Potpora tradicijskim i gospodarskim manifestacijama te potpora organizacijama koje se time bave

PRIORITET: 2.3. Razvoj tradicijskih proizvoda

Mjera 2.3.1.: Razvoj proizvodnje i prodaje tradicijskih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i jela
Mjera 2.3.2.: Razvoj proizvodnje i prodaje tradicijskih suvenira i očuvanje tradicijskih zanata

PRIORITET: 2.4. Primjena inovacije i primjenu novih tehnologija u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi

Mjera: 2.4.1. Umrežavanje gospodarskih subjekata s znanstvenim i stručnim institucijama te stvaranje inovativnih proizvoda i usluga
Mjera: 2.4.2. Potpora korištenju novih tehnologija

CILJ 3. Diversifikacija gospodarskih djelatnosti u ruralnom prostoru županije

PRIORITET: 3.1. Razvoj ruralnog turizma

Mjera 3.1.1. Razvoju turističke ponude na OPG-u
Mjera 3.1.2. Razvoju tematskih putova
Mjera 3.1.3. Razvoju selektivnih oblika turizma
Mjera 3.1.4. Umrežavanje i promocija ruralne turističke ponude

PRIORITET: 3.2. Razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih izvora

Mjera 3.2.1. Potpora izgradnji pogona za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora

CILJ 4. Razvoj lokalne infrastrukture

PRIORITET: 4.1. Razvoj fizičke infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima

Mjera 4.1.1.: Razvoj vodoopskrbe
Mjera 4.1.2.: Razvoj odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
Mjera 4.1.3.: Poticanje održivog gospodarenja otpadom
Mjera 4.1.4.: Izgradnja i održavanje lokalnih i nerazvrstanim cesta te šumskih putova
Mjera 4.1.5.: Obnova, izgradnja i održavanje komunalnih privezišta i iskrcajnih mjesta

PRIORITET: 4.2. Razvoj društvene infrastrukture na otocima i udaljenim naseljima

Mjera 4.2.1.: Obnova i razvoj društvene infrastrukture
Mjera 4.2.2.: Potpora razvoju i provedbi društvenih programa i usluga

CILJ 5. Očuvanje i zaštita okoliša, krajobraza te prirodnog, tradicijskog i kulturnog nasljeđa

PRIORITET: 5.1. Očuvanje i zaštita kulturnog naslijeđa

Mjera 5.1.1.: Očuvanje i valorizacija kulturno-povijesne baštine

PRIORITET: 5.2. Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanja i zaštita prirode i okoliša

Mjera 5.2.1.: Poticanje i promicanje integrirane i ekološke proizvodnje
Mjera 5.2.2.: Očuvanje i održivo korištenje prirodnih dobara kroz druge sektore

CILJ 6. Horizontalni strateški ciljevi

1. Razminiranje
2. Razvoj informacijskog društva
3. Promocija jednakih mogućnosti i ljudskih prava
4. Održivi razvoj
5. Partnerstvo i učinkovita demokracija

R.b.	PODNOSITELJ	NAZIV	Vrijednost	Prioriteti	Mjere	K1 - Pripremljenost	K2 - Relevantnost	K3 - Fin. Kapacitet	Suma
1.	OPĆINA POLIČNIK	Dom i uljara za maslinare i uljare	340.000	4,2	4.2.1.	2	3	2	7
2.	OPĆINA POLIČNIK	Izletište kod jezera Grabovac	700.000	3,1	3.1.3.	1	3	2	6
3.	OPĆINA POLIČNIK	Lovački dom	340.000	4,2	4.2.1.	2	3	2	7
4.	OPĆINA POLIČNIK	Obnova arheoloških nalazišta i zaštita kulturnih dobara	150.000	5.1.	5.1.1.	2	4	2	8
5.	OPĆINA POLIČNIK	Poslovna zona Murvica Zapad	1.500.000			1	2	2	5
6.	OPĆINA POLIČNIK	Športsko rekreacijska zona Murvica	10.000.000	4.2.	4.2.1.	1	3	2	6
7.	OPĆINA POLIČNIK	Vodovodna mreža Baričevići	500.000	4.1.	4.1.1.	1	3	2	6
8.	OPĆINA POLIČNIK	Rekonstrukcija lokalnih cesta	900.000	4.1.	4.1.4.	2	4	2	8
9.	OPĆINA POLIČNIK	Sanacija seoskih bunara	500.000	5.1.	5.1.1.	2	4	2	8
10.	OPĆINA POLIČNIK	Turističko rekreacijski centar Vlačine	5.000.000	4.2.	4.2.1.	1	3	2	6
11.	GRAD OBROVAC	Uređenje ceste Žegar-Ervenik	405.000	4.1.	4.1.4.	1	2	2	5
12.	GRAD OBROVAC	Izgradnja ceste u Krupi	1.162.000	4.1.	4.1.4.	4	2	2	8
13.	GRAD OBROVAC	Popravak i sanacija nerazvrstanih cesta	2.000.000	4.1.	4.1.4.	3	4	1	8
14.	GRAD OBROVAC	Tamponiranje i asfaltiranje nerazvrstanih cesta	1.162.000	4.1.	4.1.4.	1	3	2	6
15.	GRAD OBROVAC	Rekonstrukcija kanalizacijske mreže Karin slana	405.000	4.1.	4.1.2.	1	3	2	6
16.	GRAD ZADAR	Opremanje trajektnih pristaništa čekaonicama	130.000	4.1.	4.1.5.	4	2	2	8

17.	GRAD ZADAR	Projekt revitalizacije ovčarstva, kozarstva i proizvodnje sira na zadarskim otocima		2.3.	2.3.1.	4	4	2	10
18.	GRAD ZADAR	Postavljanje javne solarne rasvjete - autonomni sustav	190.000	3.2.	3.2.1.	2	4	1	7
19.	GRAD ZADAR	Projekt očuvanja i obnove tradicijskih obrta na zadarskim otocima	60.000	2.3.	2.3.2.	2	4	2	8
20.	GRAD ZADAR	Projekt razvoja i unaprjeđenja turističke signalizacije na zadarskim otocima	40.000	4.2.	4.2.1.	3	4	2	9
21.	MO OTOK OLIB	Dom za starije i nemoćne osobe	1.500.000	4.2.	4.2.1.	2	2	2	6
22.	EKO ZADAR	Očuvanje autohtonih sorti s područja sjeverne Dalmacije	76.000	5.2.	5.2.2.	4	4	2	10
23.	EKO ZADAR	Centar za distribuciju ekoloških proizvoda Zadarske županije	120.000	5.2.	5.2.1.	2	4	2	8
24.	OPG DUBRAVKA EMELIĆ	Obnova starih maslinika	100.000	5.2.	5.2.2.	1	4	1	6
25.	PZ KANTARAČA	Izgradnja poslovnog prostora	150.000	2.2.	2.2.1.	1	4	1	6
26.	UDRUGA ZA ODRŽIVI RAZVOJ OTOKA RAVE	Oživljavanje i promocija pomorskih vještina	300.000	5.1.	5.1.1.	4	4	1	9
27.	BOŽO BAČIĆ	Kušaona sa smještajnim kapacitetom	150.000	3.1.	3.1.1.	1	4	2	7
28.	TOMISLAV GLAVIĆ	Mini vinarija sa kušaonicom	200.000	3.1.	3.1.1.	1	4	2	7
29.	GRAD BENKOVAC	Projekt neizgrađenog dijela fekalne i oborinske kanalizacije u naselju Benkovac	4.000.000	4.1.	4.1.2.	4	4	2	10
30.	MARKO GLAVIĆ	Izgradnja kušaonice vina u sklopu vinarije	300.000	3.1.	3.1.1.	2	4	2	8
31.	OPG ŠKAULJ ŠIME	Uređenje kušaonice u sklopu vinarije	300.000	3.1.	3.1.1.	4	4	2	10
32.	VINARIJA VRSALJKO	Uređenje sale za degustaciju vina	50.000	3.1.	3.1.1.	4	4	2	10
33.	ZADRUGA SVETI PETAR NA MORU	Sadnja masline i trešnje	500.000	2.2.	2.2.1.	4	4	2	10
34.	OPĆINA PAKOŠTANE, DRAGE	Dječji vrtić Drage	176.000	4.2.	4.2.1.	2	2	2	6
35.	OPĆINA PAKOŠTANE, VRANA	Dječji vrtić Vrana	197.000	4.2.	4.2.1.	2	2	2	6
36.	OPĆINA PAKOŠTANE	Kanalizacija Drage - Osnovni vod	1.200.000	4.1.	4.1.2.	4	4	2	10
37.	OPĆINA PAKOŠTANE	Kanalizacija Drage - Sekundarna mreža	3.025.000	4.1.	4.1.2.	2	4	2	8
38.	OPĆINA PAKOŠTANE	Šetnica Lungo mare - Pakoštane - Drage	500.000	4.2.	4.2.1.	4	3	2	9
39.	OPĆINA PAKOŠTANE, VRANA	Mreža poljskih puteva - prilaz poljoprivrednih površinama	420.000	4.1.	4.1.4.	1	4	2	7

40.	OPĆINA PAKOŠTANE	Poslovno - servisna zona	1.550.000			4	2	2	8
41.	OPĆINA PAKOŠTANE, OTOK VRGADA	Sanacija - rekonstrukcija pristaništa u sjevernoj luci Vrgada	700.000	4.1.	4.1.5.	2	4	2	8
42.	OPĆINA PAKOŠTANE, VRANA	Tematski park Vrana - Starovjekovni viteški tabor	300.000	5.1.	5.1.1.	4	4	2	10
43.	OPĆINA PAKOŠTANE	Kanalizacija i vodoopskrba visoke zone - Pakoštane	338.000	4.1.	4.1.2.	2	4	2	8
44.	OPĆINA PAKOŠTANE, VRANA	Vodosprema Vrana	400.000	4.1.	4.1.1.	4	3	2	9
45.	BRANITELJSKA ZADRUGA PAKOŠTANE	Distributivni centar Pakoštane	300.000	2.2.	2.2.1.	2	4	1	7
46.	PZ "MASLINA I VINO" POLAČA	Opremanje vinarije	100.000	2.2.	2.2.1.	4	4	1	9
47.	PZ "MASLINA I VINO" POLAČA	Objekt za držanje životinja	50.000	2.2.	2.2.1.	4	4	1	9
48.	PZ "MASLINA I VINO" POLAČA	Objekt za izravnu prodaju na licu mjesta	75.000	2.2.	2.2.1.	4	4	1	9
49.	PZ "MASLINA I VINO" POLAČA	Opremanje za pakiranje i etikiranje proizvoda	50.000	2.2.	2.2.1.	4	4	1	9
50.	PZ "MASLINA I VINO" POLAČA	Opremanje pogona za preradu maslina	150.000	2.2.	2.2.1.	4	4	1	9
51.	KG "OLUJA 95" POLAČA	Konjički centar, Hipodromska staza	200.000	3.1.	3.1.3.	1	4	1	6
52.	GRAD ZADAR	Projekt navodnjavanja Zapuntelskog polja	300.000	2.1.	2.1.2.	1	4	2	7
53.	GRAD ZADAR	Odvodnja otpadnih voda Kožino - Petrčane	5.100.000	4.1.	4.1.2.	2	3	2	7
54.	OPĆINA POLAČA	Vidikovac s etno muzejom	180.000	3.1.	3.1.3.	1	4	2	7
55.	OPĆINA POLAČA	Izgradnja vodoopskrbnog sustava Polačkog bazena	2.675.000	4.1.	4.1.1.	2	3	2	7
56.	OPĆINA POLAČA	Sanacija nerazvrstanih cesta u Kakmi	150.000	4.1.	4.1.4.	2	4	2	8
57.	OPĆINA POLAČA	Sanacija nerazvrstanih cesta u naseljima Stabalj i Zečevići	250.000	4.1.	4.1.4.	2	4	2	8
58.	OPĆINA POLAČA	Sanacija nerazvrstanih cesta za naselja Polača, Rasti i Ražnjevići	175.000	4.1.	4.1.4.	2	4	2	8
59.	OPĆINA POLAČA	Izgradnja prometnica te fekalne i oborinske odbodnje unutar posl. Zone Primat	1.683.630	4.1.	4.1.2.	4	2	2	8
60.	OPĆINA POLAČA	Sanacija nerazvrstanih cesta u naselju Maričići	120.000	4.1.	4.1.4.	2	4	2	8
61.	OPĆINA POLAČA	Sanacija protupožarnih prosjeka	20.000	4.1.	4.1.4.	2	4	2	8

62.	OPĆINA POLAČA	Memorijalna tradicionalna kuća	45.000	5.1.	5.1.1.	2	4	2	8
63.	OPĆINA POLAČA	Sanacija nerazvrstanih cesta za naselja Rasti i Prtenjača	175.000	4.1.	4.1.4.	2	4	2	8
64.	OPĆINA VRSI	Vodovodna mreža Škripača	1.000.000	4.1.	4.1.1.	1	3	2	6
65.	OPĆINA VRSI	Čišćenje i sanacija bunara u Poljicima	50.000	5.1.	5.1.1.	1	4	2	7
66.	OPĆINA VRSI	Izgradnja biciklističke staze	150.000	3.1.	3.1.3.	1	3	2	6
67.	OPĆINA VRSI	Izgradnja mrtvačnice u poljicima	200.000	4.2.	4.2.1.	1	2	1	4
68.	OPĆINA VRSI	Biopročišćivač u industrijskoj zoni Duševića Mlin	300.000	4.1.	4.1.2.	2	2	1	5
69.	OPĆINA VRSI	Čišćenje i sanacija bunara u Vrsima	50.000	5.1.	5.1.1.	1	4	2	7
70.	OPĆINA VRSI	Izgradnja i popravak suhozida u Vrsima i Poljicima	200.000	5.1.	5.1.1.	1	4	1	6
71.	OPĆINA VRSI	Izgradnja nogostupa u Poljicima i Vrsima	700.000	4.2.	4.2.1.	1	3	1	5
72.	OPG DUBRAVKA EMELIĆ	Nabavka opreme za preradu maslina	50.000	2.2.	2.2.1.	2	4	1	7
73.	OPG DUBRAVKA EMELIĆ	Obnova suhozida	100.000	5.1.	5.1.1.	2	4	1	7
74.	GRAD OBROVAC	Obnova i uređenje suhozida u Kruševu	400.000	5.1.	5.1.1.	2	4	2	8
75.	GRAD PAG	Izgradnja - dogradnja dječjeg vrtića Paški mališani	250.000	4.2.	4.2.1.	3	3	1	7
76.	GRAD PAG	Državna cesta D-106 prolaz kroz Pag	1.550.000	4.1.	4.1.4.	3	3	2	8
77.	GRAD PAG	Glavni kolektor i šetnica I. faza Vodice	900.000	4.1.	4.1.4.	3	3	2	8
78.	GRAD PAG	Izgradnja kanalizacije Bašaca	777.000	4.1.	4.1.2.	3	3	1	7
79.	GRAD PAG	Izgradnja kanalizacijskog sustava Lokunja - Sv. Jelena	450.000	4.1.	4.1.2.	2	3	1	6
80.	GRAD PAG	Izgradnja luke nautičkog turizma		4.1.	4.1.5.	1	2	1	4
81.	GRAD PAG	Izgradnja vodospreme Vrčići	630.600	4.1.	4.1.1.	3	3	2	8
82.	GRAD PAG	Kanalizacija Macel	455.000	4.1.	4.1.2.	3	4	1	8
83.	GRAD PAG	Kanalizacija Vodice II. faza	700.000	4.1.	4.1.2.	3	3	1	7
84.	GRAD PAG	Muzejski i polivalentni kulturni centar grada Paga	2.500.000	4.2.	4.2.1.	2	4	1	7
85.	GRAD PAG	Rekonstrukcija križanja na D-106 u gradu Pagu	90.000	4.1.	4.1.5.	3	3	2	8
86.	GRAD PAG	Rekonstrukcija raskrižja ulice Bana J. Jelačića i D-6	100.000	4.1.	4.1.5.	3	3	1	7
87.	GRAD PAG	Uređenje Trga Sv. Frane	85.000	4.2.	4.2.1.	2	2	1	5
88.	GRAD PAG	Uređenje Trga pored Crkve Sv. Jurja	175.000	4.2.	4.2.1.	2	2	1	5

89.	GRAD PAG	Uređenje svetišta Stari Grad		5.1.	5.1.1.	2	2	1	5
90.	GRAD PAG	Vodovod Košljun.Proboj	2.400.000	4.1.	4.1.1.	3	3	2	8
91.	OPĆINA STARIGRAD	Revitalizacija starih zaseoka na području općine		5.1.	5.1.1.	1	4	2	7
92.	OPĆINA STARIGRAD	Izgradnja adrenalinskog parka	150.000	3.1.	3.1.3.	1	3	2	6
93.	OPĆINA STARIGRAD	Program reorganizacije zelene tržnice	30.000	2.2.	2.2.1.	4	4	2	10
94.	OPĆINA STARIGRAD	Program očuvanja materijalne kulturne baštine		5.1.	5.1.1.	4	4	2	10
95.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt asfaltiranja i modernizacije ulica i nerazvrstanih cesta	1.100.000	4.1.	4.1.5.	4	4	2	10
96.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt doma kulture	300.000	4.2.	4.2.1.	1	2	2	5
97.	OPĆINA STARIGRAD	Dom za stare i nemoćne sa prostorom za dnevni boravak	300.000	4.2.	4.2.1.	1	2	2	5
98.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt izgradnje dužobalne šetnice	2.700.000	4.1.	4.1.4.	4	3	2	9
99.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt izgradnje kanalizacijskog sustava Starigrad-Seline	11.500.000	4.1.	4.1.2.	2	4	2	8
100.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt izgradnje podvelebitskog pravca vodovoda od Starigrada do Sv. M.Magdalene i rekonstrukcija postojećeg	6.050.000	4.1.	4.1.1.	1	3	2	6
101.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt izgradnje protupožarnih putova	150.000	4,1	4,1,4	2	4	2	8
102.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt izgradnje sportsko-rekreativnog centra	5.500.000	4,2	4,2,1	2	3	2	7
103.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt izgradnje vezova unutar lučice Starigrad	2.000.000	4,1	4,1,5	2	3	2	7
104.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt kamenoklesarske škole-radionice	100.000	2,3	2,3,2	4	4	2	10
105.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt kulturnog centra	300.000	4,2	4,2,1	1	3	2	6
106.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt obnove stare škole u Selinama	150.000	4,2	4,2,1	3	3	2	8
107.	OPĆINA STARIGRAD	Očuvanje tradicije gradnje suhozida	100.000	2,3	2,3,2	4	4	2	10
108.	OPĆINA STARIGRAD	Očuvanje nematerijalne kulturne baštine		5,1	5,1,1	1	3	2	6
109.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt planiranja i izgradnje poučnih staza i vidikovaca	100.000	3,1	3,1,2	2	3	2	7
110.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt planiranja i izgradnje biciklističkih staza i vidikovaca	100.000	3,1	3,1,2	4	3	2	9
111.	OPĆINA STARIGRAD	Proizvodnja i plasman stočarskih proizvoda	50.000	2,2	2,2,1	4	4	2	10
112.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt razvoja autohtone gastronomske ponude		2,3	2,3,1	4	4	2	10
113.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt rekonstrukcije lokalne vodovodne mreže Starigrada i Selina	537.000	4,1	4,1,1	1	3	2	6

114.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt selektivnog skupljanja otpada		4,1	4,1,3	1	4	2	7
115.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt uređenja botaničkog vrta	20.000	5,2	5,2,2	1	3	2	6
116.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt uređenja centra mjesta Punta	150.000	4,2	4,2,1	1	3	2	6
117.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt uređenja dječjih igrališta	27.000	4,2	4,2,1	4	2	2	8
118.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt uređenja obale	2.700.000	4,1	4,1,5	4	3	2	9
119.	OPĆINA STARIGRAD	Uređenje Trga Marasovića	100.000	4,2	4,2,1	1	2	2	5
120.	OPĆINA STARIGRAD	Uređenje trga Stjepana Radića	534.000	4,2	4,2,1	4	2	2	8
121.	OPĆINA STARIGRAD	Uređenje trgova, javnih prostora i zelenih površina	402.500	4,1	4,2,1	4	2	2	8
122.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt uređenja zavičajnog muzeja	300.000	4,1	4,2,1	2	3	2	7
123.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt Europskog penjačkog centra-EURO CLIF	1.300.000	3,1	3,1,3	2	3	2	7
124.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt komunalnog opremanja centra za marikulturu	300.000	2,2	2,2,2	2	4	2	8
125.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt promjene lokacije gospodarske zone Reljan				1	3	2	6
126.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt sanacije Crkve Sv. Jurja	120.000	5,1	5,1,1	1	2	2	5
127.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt sanacije i adaptacije općinske zgrade	200.000	4,2	4,2,1	2	2	2	6
128.	OPĆINA STARIGRAD	Projekt uređenja autobusnih postaja	35.000	4,2	4,2,1	1	3	2	6
129.	GRAD PAG	Izgradnja projektne dokumentacije za izgradnju Srednje škole Bartul Kašić	300.000	4,2	4,2,1	1	3	2	6
130.	TZ PAG	Paški tematski put		3,1	3,1,2	2	4	2	8
131.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Izgradnja vodospreme	800.000	4,1	4,1,1	2	3	2	7
132.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Uređenje igrališta za djecu	15.000	4,2	4,2,1	4	2	2	8
133.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Uređenje sale u Zadružnom domu	200.000	4,2	4,2,1	2	2	2	6
134.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Izgradnja malonogometnog igrališta	300.000	4,2	4,2,1	1	2	2	5
135.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Izgradnja zvjezdarnice na Garbici	900.000	3,1	3,1,3	2	3	2	7
136.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Obnova vojnih tunela za topove u turističke svrhe	400.000	3,1	3,1,3	1	3	2	6
137.	GRAD ZADAR-MO	Uređenje puteva	300.000	4,1	4,1,4	1	3	2	6

	PREMUDA								
138.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Revitalizacija kozarstva, ovčarstva i proizvodnje sira	300.000	2,2	2,2,1	4	4	2	10
139.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Izrada studije održivog razvoja	20.000	HC 4	HC 4	4	4	2	10
140.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Poticanje otvaranja OPG-ova i udruživanja poduzetnika	20.000	1,2	1,2,1	4	4	2	10
141.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Rječnik premujskog dijalekta	200.000	5,1	5,1,1	4	3	2	9
142.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Osiguranje uvjeta za rad zdravstvene njegovateljice	60.000	4,2	4,2,2	4	2	2	8
143.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Valorizacija crkvenih vrijednosti	300.000	5,1	5,1,1	1	3	2	6
144.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Premujske priče iz davnina		5,1	5,1,1	4	2	2	8
145.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Premuda u arhivi	200.000	5,1	5,1,1	4	2	2	8
146.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Očuvanje "Katedrale" u uvali Široka	200.000	5,1	5,1,1	1	2	2	5
147.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Opremanje ambulante	100.000	4,2	4,2,1	1	2	2	5
148.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Nabava mlina za masline	20.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
149.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Brendiranje premujskog krumpira	100.000	2,2	2,2,4	4	4	2	10
150.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Bežični internet na Premudi	900.000	1,1	1,1,3	1	3	2	6
151.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Krčenje parcela s maslinama	300.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
152.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Izgradnja sustava odvodnje s pročišćivačem otpadnih voda	800.000	4,1	4,1,2	1	3	2	6
153.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Izgradnja reciklažnog dvorišta	400.000	4,1	4,1,3	1	2	2	5
154.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Izrada studije Popis bioloških vrsta	20.000	5,2	5,2,2	4	3	2	9
155.	GRAD ZADAR-MO	Očuvanje kulturne baštine	50.000	5,1	5,2,2	4	4	2	10

	PREMUDA								
156.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Očuvanje tradicijskog obrta	30.000	2,3	2,3,2	4	3	2	9
157.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Uređenje komunskog magazina	800.000	5,1	5,1,1	1	4	2	7
158.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Uređenje škole i školskog dvorišta	600.000	4,2	4,2,1	1	3	2	6
159.	GRAD ZADAR-MO PREMUDA	Uređenje istezališta brodica	100.000	4,1	4,1,5	1	3	2	6
160.	ZADRA D.O.O.	CBPD CONTROL	250.000	2,4	2,4,2	4	4	2	10
161.	ZADRA D.O.O.	INNO.W.A.TE	831.000	4,1	4,1,3	4	4	2	10
162.	ZADRA D.O.O.	BEE PROMOTED	204.652	2,2	2,2,1	4	4	2	10
163.	ZADRA D.O.O.	Katalog ruralnog turizma Zadarske županije	10.000	3,1	3,1,4	4	4	2	10
164.	ZADRA D.O.O.	Brendiranje Zadarskih vina-Zadarska maraština	27.000	2,2	2,2,4	4	4	2	10
165.	ZADRA D.O.O.	Umrežavanje ruralnih krajeva ICT tehnologijama preko LAG-ova	100.000	1,1	1,1,3	4	4	2	10
166.	GRAD BENKOVAC	Izgradnja arheološkog parka Asseria Nova	9.000.000	5,1	5,1,1	1	4	2	7
167.	GRAD BENKOVAC	Izgradnja mjesnih vodovodnih mreža	8.000.000	4,1	4,1,1	4	3	2	9
168.	GRAD BENKOVAC	Uređenje povijesne jezgre Grada Benkovca	7.000.000	5,1	5,1,1	2	3	2	7
169.	DOM ZA ODRASLE OSOBE ZEMUNIK	Biološki pročišćivač otpadnih voda	36.000	4,1	4,1,2	4	3	2	9
170.	GRAD BENKOVAC	Popravak i sanacija nerazvrstanih cesta	2.000.000	4,1	4,1,4	4	3	2	9
171.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Ulična kanalizacijska mreža i odvodnja oborinskih voda	1.500.000	4,1	4,1,2	4	3	2	9
172.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Sabirno-distribucijski centar ribe	830.000	2,2	2,2,2	2	4	2	8
173.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Kanali odvodnje oborinskih voda	100.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
174.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Sanacija vodovodne mreže	2.500.000	4,1	4,1,1	1	3	2	6
175.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Sustav navodnjavanja	5.833.333	2,1	2,1,2	2	4	2	8
176.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Izgradnja kanalizacijskog sustava i oborinske kanalizacije	5.555.555	4,1	4,1,2	4	4	2	10
177.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Izgradnja iskrcajnog mjesta s prvom prodajom ribe	4.166.666	4,1	4,1,5	1	4	2	7
178.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Centar za razvoj ribarstva	1.666.666	2,2	2,2,2	1	4	2	7

179.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Uređenje povijesne jezgre	4.444.444	5,1	5,1,1	2	4	2	8
180.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Dom za starije osobe	2.222.222	4,2	4,2,1	1	3	2	6
181.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Izgradnja i sanacija nerazvrstanih cesta	3.611.111	4,1	4,1,4	1	4	2	7
182.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Centar za mlade	1.111.111	4,2	4,2,1	1	3	2	6
183.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Izgradnja lovačkog doma	416.666	4,2	4,2,1	1	4	2	7
184.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Izgradnja mreže tematskih putova	305.555	3,1	3,1,2	1	4	2	7
185.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Izgradnja novih biciklističkih staza	3.888.888	3,1	3,1,2	1	4	2	7
186.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Dodatno uređenje postojećih biciklističkih staza	69.444	3,1	3,1,2	1	4	2	7
187.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Razvoj selektivnih oblika turizma	2.500.000	3,1	3,1,3	4	4	2	10
188.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Izgradnja protupožarnih puteva	347.222	4,1	4,1,4	4	4	2	10
189.	GRAD NIN	Izgradnja sustava pročišćavanja otpadnih voda	25.000.000	4,1	4,1,2	1	4	2	7
190.	OPĆINA JASENICE	Izgradnja sustava kanalizacije	15.000.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
191.	OPĆINA JASENICE	Komunalno privezište	2.000.000	4,1	4,1,5	2	4	2	8
192.	OPĆINA KALI	Kanalizacijski sustav IV i VI faza	625.000	4,1	4,1,2	4	4	2	10
193.	OPĆINA NOVIGRAD	Vodovodna mreža novog naselja Paljuv	500.000	4,1	4,1,1	2	3	2	7
194.	OPĆINA NOVIGRAD	IV faza izgradnje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda	1.100.000	4,1	4,1,2	2	2	4	8
195.	OPĆINA NOVIGRAD	Vodovodna mreža naselja Pridraga II faza	1.500.000	4,1	4,1,1	2	3	2	7
196.	OPĆINA POSEDARJE	Uređenje i proširenje obale u Posedarju sa izgradnjom šetnice prema Sv. Duhu	1.370.000	4,2	4,2,1	1	3	2	6
197.	OPĆINA RAŽANAC	Dogradnja luke u Ražancu	5.000.000	4,1	4,1,5	2	3	2	7
198.	OPĆINA SALI	Odvodnja naselja Božava	1.500.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
199.	OPĆINA SALI	Odvodnja naselja Zaglav	1.500.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
200.	OPĆINA SALI	II faza odvodnje Sali - Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda	500.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
201.	OPĆINA SALI	II faza odvodnje Sali	150.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
202.	OPĆINA TKON	Luke Tkon	10.000.000	4,1	4,1,5	2	4	2	8
203.	OPĆINA TKON	Izgradnja kanalizacije u Tkonu	5.000.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
204.	OPĆINA POSEDARJE	Izgradnja i rekonstrukcija vodospreme Vinjerac	205.500	4,1	4,1,1	2	3	2	7

205.	OPĆINA POSEDARJE	Izgradnja kanalizacijskog sustava odvodnje	5.479.500	4,1	4,1,2	2	4	2	8
206.	OPĆINA POSEDARJE	Rekonstrukcija mjesne vodovodne mreže u Posedarju	890.500	4,1	4,1,1	2	3	2	7
207.	OPĆINA TKON	Sanacija odlagališta otpada	1.000.000	4,1	4,1,3	2	3	2	7
208.	OPĆINA TKON	Društveni dom za mlade	20.000	4,2	4,2,2	2	3	2	7
209.	OPĆINA ZEMUNIK DONJI	Pročišćivač voda	420.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
210.	TZ KALI	Kaljski ribarski muzej	200.000	5,1	5,1,1	1	4	2	7
211.	ZADARSKA ŽUPANIJA	Sustav odvodnje Zadarskih otoka	39.653.116	4,1	4,1,2	2	4	2	8
212.	BOŠANA	Izgradnja reciklažnog dvorišta	400.000	4,1	4,1,3	2	4	2	8
213.	ZADARSKA ŽUPANIJA	Vodoopskrbni sustav Zadarskih otoka	30.220.940	4,1	4,1,1	2	3	2	7
214.	ZADARSKA ŽUPANIJA	Navodnjavanje na području Zadarske županije	22.601.626	2,1	2,1,2	4	4	2	10
215.	ZADARSKA ŽUPANIJA	Sustavno gospodarenje energijom (SGE) u ustanovama	12.400.000	5,2	5,2,2	2	3	2	7
216.	ZADARSKA ŽUPANIJA	Izgradnja centra za smještaj i rehabilitaciju,Filip Jakov	11.000.000	4,2	4,2,1	2	3	2	7
217.	ZADARSKA ŽUPANIJA	Rekonstrukcija i nadogradnja Srednje škole Biograd	325.540	4,2	4,2,1	4	3	2	9
218.	ZADARSKA ŽUPANIJA	Rekonstrukcija i nadogradnja Osnovne škole Benkovac	453.784	4,2	4,2,1	4	3	2	9
219.	OPG J. ORLOVIĆ	Opremanje obiteljske mini sirane	7.000	2,2	2,2,1	2	4	2	8
220.	ZADARSKA ŽUPANIJA	Izgradnja školske športske dvorane OŠ Zemunik	2.268.919	4,2	4,2,1	4	3	2	9
221.	ZADARSKA ŽUPANIJA	Rekonstrukcija i prilagodba školskih objekata za zdravstvene studije	41.000	4,2	4,2,1	4	3	2	9
222.	GRAD OBROVAC	Izgradnja društvenog doma u Karinu Gornjem	450.000	4,2	4,2,1	2	3	2	7
223.	GRAD OBROVAC	Sanacija deponije	1.370.000	4,1	4,1,3	2	3	2	7
224.	GRAD OBROVAC	Sanacija i rekonstrukcija kanalizacije u Obrovcu	300.000	4,1	4,1,2	3	4	2	9
225.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	6000 BC-3000 AD	922.000	3,1	3,1,3	4	4	2	10
226.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Društveni dom	205.500	4,2	4,2,1	2	3	2	7
227.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Eco ethno inovation park	5.000.000	3,1	3,1,3	2	3	2	7
228.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Edukacijski kamp	600.000	1,1	1,1,4	4	3	2	9
229.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Gerijatrijsko naselje Treća dob	25.000.000	4,2	4,2,1	2	3	2	7

230.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Postavljanje solarnih ćelija na javno poslovnu građevinu	100.000	3,2	3,2,1	1	4	2	7
231.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Sanacija bunara	20.000	5,1	5,1,1	4	4	2	10
232.	OPĆINA JASENICE	Punionica meda	700.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
233.	OPĆINA JASENICE	Destilirija ljekovitog bilja	500.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
234.	OPĆINA JASENICE	Sirana	500.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
235.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Sekundarna vodovodna mreža u naselju Ostrovica	350.000	4,1	4,1,1	1	3	2	6
236.	OPĆINA JASENICE	Izgradnja gondole	30.000.000	5,1	5,1,1	1	3	2	6
237.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Traditional manufacturing	87.885	2,3	2,3,2	4	4	2	10
238.	OPĆINA JASENICE	Etno selo	2.000.000	3,1	3,1,3	1	3	2	6
239.	OPĆINA JASENICE	Izgradnja autohtonih konoba	3.000.000	3,1	3,1,3	1	4	2	7
240.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Zona seoskog turizma Dobropoljici	500.000	3,1	3,1,3	1	3	2	6
241.	OPĆINA JASENICE	Farma krava	500.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
242.	OPĆINA JASENICE	Farma svinja	500.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
243.	OPĆINA JASENICE	Velebitske kolibe	500.000	3,1	3,1,3	1	3	2	6
244.	OPĆINA JASENICE	Planinarski dom na Velebitu	700.000	3,1	3,1,3	1	3	2	6
245.	OPĆINA JASENICE	Obnova autohtonih kućica	4.000.000	3,1	3,1,3	4	3	2	9
246.	OPĆINA JASENICE	Sušionica suhomesnatih proizvoda	1.000.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
247.	OPĆINA JASENICE	Sušionica voća	1.000.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
248.	OPĆINA JASENICE	Otkupni centar školjaka	1.000.000	2,2	2,2,2	1	4	2	7
249.	OPĆINA GALOVAC	Izgradnja i rekonstrukcija nerazvrstanih cesta i gradnja nogostupa	500.000	4,1	4,1,4	2	4	2	8
250.	OPĆINA JASENICE	Mala turistička infrastruktura	500.000	3,1	3,1,3	2	3	2	7
251.	DRUŠTVO NAŠA DJECA ZADAR	Dječji forum	30.000	4,2	4,2,1	4	3	2	9
252.	OPĆINA JASENICE	Vodovodna mreža Prše	400.000	4,1	4,1,1	2	3	2	7
253.	OPĆINA JASENICE	Winnetouland	5.000.000	3,1	3,1,3	2	3	2	7

254.	OPĆINA JASENICE	Solarna rasvjeta šetnica	500.000	3,2	3,2,1	2	3	2	7
255.	OPĆINA VRSI	Duševica mlin	2.000.000	5,1	5,1,1	2	3	2	7
256.	ZAVIČAJNI MUZEJ BENKOVAC	Valorizacija kulturno povijesne baštine	2.000.000	5,1	5,1,1	2	4	2	8
257.	OPĆINA PREKO	Solarne elektrane	5.000.000	3,2	3,2,1	2	4	2	8
258.	OPĆINA JASENICE	Rekonstrukcija i proširenje osnovne škole	1.000.000	4,2	4,2,1	4	3	2	9
259.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Prerada komine masline	700.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
260.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Izgradnja sajmenog prostora	800.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
261.	OPĆINA KALI	Narodna knjižnica		4,2	4,2,1	2	3	2	7
262.	GRAD ZADAR - MO PREMUDA	Heliodrom	100.000	4,2	4,2,1	4	4	2	10
263.	BRANITELJSKA ZADRUGA PAKOŠTANE	Podizanje eko voćnjaka trajnih nasada	200.000	2,2	2,2,1	4	4	2	10
264.	OPĆINA VIR	Protupožarne ceste	940.000	4,1	4,1,4	4	4	2	10
265.	OPĆINA GRAČAC	Primjena mreža energetske učinkovitosti na vodoopskrbnom sustavu	598.875	4,1	4,1,1	4	3	2	9
266.	OPĆINA GRAČAC	Sanacija lokalnih i nerazvrstanih cesta	350.000	4,1	4,1,4	4	4	2	10
267.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Turističko kulturni informativni centar	944.972	3,1	3,1,3	4	3	2	9
268.	OPĆINA GRAČAC	Sirana Gračac	100.000	2,2	2,2,1	4	4	2	10
269.	ADRIA OCTOPUS D.O.O.	Gradnja gospodarsko-upravne građevine zaa preradu ribe	2.000.000	2,2	2,2,2	2	4	2	8
270.	MARINUS D.O.O.	Pogon za preradu ribarskih proizvoda	3.300.000	2,2	2,2,2	2	4	2	8
271.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Centar za ruralni razvoj				4	4	2	10
272.	CROMARIS	Centar za marikulturu	17.500.000	2,2	2,2,2	2	4	2	8
273.	ŠPORTSKO RIBOLOVNA UDRUGA PODLANICA	Kupovina i opremanje brodica za športski ribolov	50.000	2,2	2,2,2	4	4	2	10
274.	UDRUGA POLJOPRIVREDNIH PROIZVOĐAČA	Izgradnja hladnjače u industrijskoj zoni	800.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
275.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Izgradnja biciklističkih staza	5.000.000	3,1	3,1,2	2	3	2	7
276.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Polikgon obnovljivih izvora energije	2.300.000	3,2	3,2,1	2	3	2	7

277.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Centar za poduzetništvo	900.000			2	4	2	8
278.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Brendiranje destinacije	350.000	2,2	2,2,4	4	4	2	10
279.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Izgradnja poljskih puteva	450.000	4,1	4,1,4	2	4	2	8
280.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Izgradnja šumskih puteva	450.000	4,1	4,1,4	2	4	2	8
281.	GRAD BIOGRAD NA MORU	Navodnjavanje	5.300.000	2,1	2,1,2	2	4	2	8
282.	OPG	Prostor za izravnu prodaju	120.000	2,2	2,2,1	2	4	2	8
283.	OPG	Prostor za skladištenje poljoprivrednih proizvoda	100.000	2,2	2,2,1	2	4	2	8
284.	OPG	Objekt za tradicijske obrte	100.000	2,3	2,3,5	2	4	2	8
285.	OPG	Objekt za uzgoj gljiva	110.000	2,2	2,2,1	2	4	2	8
286.	PRIVATNI INVESTITOR	Privatni dječji vrtić	250.000	4,2	4,2,1	2	3	2	7
287.	OPĆINA STANKOVCI	Lovački dom Stankovci	80.000	4,2	4,2,1	1	4	2	7
288.	OPĆINA NOVIGRAD	Rekonstrukcija magazina Dežderatovica	160.000	5,1	5,1,1	4	4	2	10
289.	OPĆINA NOVIGRAD	Sanacija zidova utvrde fortica	150.000	5,1	5,1,1	4	3	2	9
290.	OPĆINA STANKOVCI	Vinski dom Stankovci	650.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
291.	EKO ZADAR	Očuvanje i promocija ekosustava Novigradskog i Karinskog mora	20.000	5,2	5,2,2	4	3	2	9
292.	OPĆINA VIR	Uređenje i turistička valorizacija svjetionika	240.000	3,1	3,1,3	1	3	2	6
293.	OPĆINA VIR	Idejni i glavni projekt vodopskrbnog sustava	68.000	4,1	4,1,1	2	4	2	8
294.	OPĆINA VIR	Idejni i glavni projekt sustava odvodnje fekalnih voda	108.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
295.	OPĆINA VIR	Idejni i glavni projekt vodopskrbnog sustava (IV faza)	74.000	4,1	4,1,2	2	3	2	7
296.	OPĆINA VIR	Idejni i glavni projekt sustava odvodnje fekalnih voda (IV faza)	115.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
297.	OPĆINA VIR	Glavni vodoopskrbni cjevovodi zone Vir centar (III faza)	1.300.000	4,1	4,1,1	4	3	2	9
298.	OPĆINA VIR	Odvodnja fekalnih voda otoka Vira (III faze)	4.720.000	4,1	4,1,2	4	4	2	10
299.	OPĆINA SVETI FILIP I JAKOV	Izgradnja poljskih puteva	200.000	4,1	4,1,4	1	4	2	7
300.	OPĆINA SVETI FILIP I JAKOV	Sustav navodnjavanja	10.000.000	2,1	2,1,2	1	4	2	7
301.	UNIZD	Razvoj konkurentnog kozarstva i ovčarstva	500.000	2,2	2,2,1	4	4	2	10

302.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Sanacija lokalne ceste	500.000	4,1	4,1,4	2	4	2	8
303.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Sanacija nerazvrstane ceste	500.000	4,1	4,1,4	2	4	2	8
304.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Sekundarna vodovodna mreža u naselju Lišane Ostrovičke	452.000	4,1	4,1,1	2	3	2	7
305.	OPĆINA JASENICE	Špilja Modrič	1.200.000	5,2	5,2,2	1	3	2	6
306.	ŠPORTSKO RIBOLOVNA UDRUGA	Opremanje broda za zaštitu mora i ekopatrole	75.000	5,2	5,2,2	2	4	2	8
307.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Solarno polje	15.000.000	3,2	3,2,1	1	4	2	7
308.	VIGNES	Milk Fest		2,2	2,2,1	4	4	2	10
309.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Utvrda Ostrovica	200.000	5,1	5,1,1	1	3	2	6
310.	OPĆINA LIŠANE OSTROVIČKE	Vjetropark	25.000.000	3,2	3,2,1	1	4	2	7
311.	OPĆINA JASENICE	Izgradnja kozarskih i ovčarskih farmi	500.000	2,2	2,2,1	1	4	2	7
312.	OPĆINA PREKO	Arheo park-antički pogon za proizvodnju ulja i vina	1.000.000	3,1	3,1,3	1	4	2	7
313.	OPĆINA PREKO	Kanalizacija faza 4. i 5.	1.000.000	4,1	4,1,2	4	4	2	10
314.	OPĆINA PREKO	Konstruktivna sanacija tvrđave Sv. Mihovil	1.500.000	5,1	5,1,1	2	3	2	7
315.	OPĆINA PREKO	Protupožarni putevi	300.000	4,1	4,1,4	4	4	2	10
316.	OPĆINA PREKO	Transfer stanica i reciklažno dvorište	1.000.000	3,2	3,2,1	1	3	2	6
317.	OPĆINA TKON	Fotonaponska elektrana na krovu zgrade Općine	50.000	3,2	3,2,1	2	4	2	8
318.	OPĆINA TKON	Izgradnja reciklažnog dvorišta u Općini Tkon	137.000	4,1	4,1,3	2	3	2	7
319.	OPĆINA TKON	Izgradnja vodospreme	30.000	4,1	4,1,1	2	3	2	7
320.	OPĆINA JASENICE	Poduzetničko-obrtnički inkubator	2.000.000			2	4	2	8
321.	OPĆINA GALOVAC	Rekonstrukcija doma kulture	300.000	4,2	4,2,1	2	3	2	7
322.	OPĆINA JASENICE	Hike and bike development	300.000	3,1	3,1,3	4	3	2	9
323.	OPĆINA KUKLJICA	Izgradnja dijela kanalizacijske mreže	500.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
324.	OPĆINA KUKLJICA	Uređenje doma kulture sa okolišem	400.000	4,2	4,2,1	4	3	2	9
325.	OPĆINA KUKLJICA	Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda	600.000	4,1	4,1,2	4	4	2	10

326.	TZ GRADA BENKOVCA	Selektivni turizam	5.000.000	3,1	3,1,3	2	4	2	8
327.	OPĆINA PRIVLAKA	Obnova i konzervacija bunara Skoblar	100.000	5,1	5,1,1	1	4	2	7
328.	OPĆINA PRIVLAKA	Projekt sustava odvodnje	30.000.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
329.	OPĆINA PRIVLAKA	Projekt sanacije i izgradnje lokalnih puteva i nerazvrstanih cesta	100.000	4,1	4,1,4	2	4	2	8
330.	OPĆINA KALI	Kanalizacija sustav VI faza	1.000.000	4,1	4,1,2	4	4	2	10
331.	OPĆINA KALI	Kanalizacijski sustav IV faza	850.000	4,1	4,1,2	4	4	2	10
332.	KUD VRANA	Narodna nošnja i običaji Vranskog kraja	80.000	5,1	5,1,1	4	4	2	10
333.	OPĆINA ŠKABRNJA	Nerazvrstane ceste	700.000	4,1	4,1,4	1	4	2	7
334.	OPĆINA ŠKABRNJA	Sanacija divljih odlagališta	1.000.000	4,1	4,1,3	2	3	2	7
335.	OPĆINA SVETI FILIP I JAKOV	Biciklistička staza	15.000	3,1	3,1,2	4	3	2	9
336.	OPĆINA SVETI FILIP I JAKOV	Izgradnja vodovodne mreže	250.000	4,1	4,1,1	4	3	2	9
337.	OPĆINA SVETI FILIP I JAKOV	Izgradnja vodovodne mreže	300.000	4,1	4,1,1	4	3	2	9
338.	OPĆINA GRAČAC	Sanacija mlinice na rijeci Otuči	30.000	5,1	5,1,1	4	3	2	9
339.	OPĆINA GRAČAC	Sustav odvodnje naselja Gračac	4.110.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8
340.	OPĆINA GRAČAC	Sustav odvodnje naselja Srb	2.080.000	4,1	4,1,2	2	4	2	8

KRITERIJI	BROJ BODOVA 10 max
1. PRIPREMLJENOST - Projekt ulazi u jednu od četri kategorije pripremljenosti: 1. Projekt na razini ideje/prijedloga (tek se treba razviti) 2. Projekti za koje tek treba načiniti studije predizvodivosti i početne procjene učinka, te ishoditi dokumentaciju 3. projekt ima riješeno imovinsko-pravne odnose (građevinska, lokacijska i ostala potrebna dokumentacija) 4. projekti spremni za provedbu (posjeduju sve potrebne dozvole, potvrdu glavnog projekta, itd.) Napomena: projekti za koje nije potrebna dokumentacija za početk provedbe – „soft projekti"- rangirani su po ostalim kriterijima	4
2. RELEVANTNOST PROJEKTNOG PRIJEDLOGA NA STRATEGIJU - Važnost projekta po prioritetima i ciljevima ruralnog razvoja (ukoliko projekt doprinosi ostvarenju više prioriteta njegov doprinos je veći) - Značaj projekta u odnosu na okruženje (projektne ideje od županijskog, regionalnog ili prekograničnog značaja) - Doprinos horizontalnim prioritetima – jednake mogućnosti, partnerstvo, održivi razvoj, nove tehnologije, razminiranje	4
3. FINANCIJSKI KAPACITET PODNOSITELJA ZA PROVEDBU PROJEKTA - Dosadašnja ulaganja u projekt - mogućnost sudjelovanja visinom potrebnog učešća u projektu - Kapacitet predlagatelja u financiranju više od jednog projekta za razdoblje provedbe	2

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 310-02/11-01/08
URBROJ: 2198/1-02-12-40
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Na temelju članka 9. Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji („Narodne novine" broj 152/08 i 55/12) i članka 12. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije" broj 15/09, 7/10, 11/10 i 4/12), Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

ODLUKU

o donošenju Programa energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije 2012.-2014. godine

I.

Donosi se „Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije 2012.-2014. godine".

II.

Ovaj Program stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenom glasniku Zadarske županije".

Program će se dostaviti Ministarstvu gospodarstva, Ministarstvu graditeljstva i prostornog uređenja te Fondu za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

REGIONALNA ENERGETSKA AGENCIJA
NORTH-WEST CROATIA
SJEVEROZAPADNE HRVATSKE
REGIONAL ENERGY AGENCY

NARUČITELJ

Republika Hrvatska
Zadarska županija

VEZA

Ugovor o izradi Programa energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije za razdoblje od 2012. do 2014. godine od 7. prosinca 2011. godine

Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije 2012.-2014. godine

AUTORI: Sanda Djukić, dipl. ing.
Ivana Lončar, univ.spec.oec.
Hrvoje Maras, dipl.oec.
Mr. sc. Velimir Šegon

VODITELJ PROJEKTA: Mr. sc. Velimir Šegon

ODOBRIO VODITELJ PROJEKTA:

Mr. sc. Velimir Šegon

ODOBRIO RAVNATELJ:

Dr.sc. Julije Domac

Zagreb, lipanj 2012.

SADRŽAJ

1. UVOD 4

2. METODOLOGIJA I IZVORI PODATAKA 5

3. PRIKAZ NEPOSREDNE POTROŠNJE ENERGIJE PO SEKTORIMA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI 7

3.1. Analiza energetske potrošnje u industriji 8
3.2. Analiza energetske potrošnje u sektoru prometa 11
3.2.1. Željeznički promet na području Zadarske županije 12
3.2.2. Cestovni promet 13
3.2.3. Zračni promet 15
3.2.4. Pomorski promet 15
3.3. Analiza energetske potrošnje u sektoru opće potrošnje Zadarske županije 17
3.3.1. Energetska potrošnja u podsektoru kućanstva 19
3.3.2. Energetska potrošnja u uslužnom podsektoru 21
3.3.3. Energetska potrošnja u poljoprivredi 28
3.3.4. Energetska potrošnja u građevinarstvu 30

4. PROGNOZA ENERGETSKIH POTREBA U RAZDOBLJU OD 2012. DO 2014. GODINE 31

4.1. Uvodna razmatranja i pretpostavke 31
4.2. Prognoze energetskih potreba za sektor industrije 31
4.2.1. Željeznički promet 32
4.2.2. Cestovni promet 32
4.3. Prognoze energetskih potreba za sektor Opće potrošnje 34
4.3.1. Prognoza energetskih potreba u kućanstvima 34
4.3.2. Prognoza energetskih potreba u uslužnom sektoru 34
4.3.3. Prognoza energetskih potreba u poljoprivredi 35
4.3.4. Prognoza energetskih potreba u građevinarstvu 35
4.4. Prognoza ukupnih energetskih potreba 36

5. IZRAČUN OKVIRNOG CILJA UŠTEDE ENERGIJE ZA ZADARSKU ŽUPANIJU ZA 2014. GODINU 37

6. PRIJEDLOG MJERA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI PO SEKTORIMA 40

6.1. Uvodna razmatranja 40
6.2. Pregled mjera energetske učinkovitosti za sektor industrije 41
6.2.1. Mjere za podsektor industrije Zadarske županije uz provedbu na regionalnom nivou 43
6.2.2. Mjere za podsektor industrije Zadarske županije uz provedbu na nacionalnom nivou 44
6.3. Pregled mjera energetske učinkovitosti za sektor prometa 47
6.3.1. Mjere za podsektor prometa Zadarske županije uz provedbu na regionalnom nivou 49
6.3.2. Mjere za podsektor prometa Zadarske županije uz provedbu na nacionalnom nivou 49
6.4. Pregled mjera energetske učinkovitosti za sektor opće potrošnje 54
6.4.1. Pregled mjera energetske učinkovitosti za podsektor kućanstva 54
6.4.2. Pregled mjera energetske učinkovitosti za uslužni podsektor 62
6.4.3. Pregled mjera energetske učinkovitosti za podsektor poljoprivrede 74

7. VREMENSKI PLAN I DINAMIKA PROVEDBE IDENTIFICIRANIH MJERA 75

7.1. Vremenski plan provedbe mjera za sektor industrije 76
7.2. Vremenski plan provedbe mjera za sektor prometa 76
7.3. Vremenski plan provedbe mjera za sektor opće potrošnje – stambeni podsektor 76
7.4. Vremenski plan provedbe mjera za sektor opće potrošnje – uslužni podsektor 78
7.5. Vremenski plan provedbe mjera za sektor opće potrošnje –podsektor poljoprivrede 80

8. FINANCIJSKI MEHANIZMI ZA PROVEDBU IDENTIFICIRANIH MJERA 81

8.1. Proračun Zadarske županije 81
8.2. Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost 81

8.3. HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVOJ 81
8.4. EUROPSKA INVESTICIJSKA BANKA 81
8.5. EUROPEAN LOCAL ENERGY ASSISTANCE - ELENA 82
8.6. GREEN FOR GROWTH FUND SOUTHEAST EUROPE 82
8.7. EUROPSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVOJ 82
8.8. IPA - PREKOGRANIČNA SURADNJA HRVATSKA-ITALIJA 82
8.9. CIP - INTELLIGENT ENERGY EUROPE 82
8.10. FP7 - SMART CITIES AND COMMUNITIES 83

9. SUMARNI PRIKAZ PREGLED ENERGETSKE UČINKOVITOSTI PO SEKTORIMA 86

10. ZAKLJUČAK 88

11. IZVORI 89

1. UVOD

Sukladno odredbama Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji (NN 152/08, 55/12) svaka županija u Republici Hrvatskoj obvezna je izraditi Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije županije (u daljnjem tekstu: Program energetske učinkovitosti).

Odredbama Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji utvrđeno je da je Program energetske učinkovitosti planski dokument za vrijeme od tri godine kojim se, u skladu s Nacionalnim programom energetske učinkovitosti i Nacionalnim akcijskim planom energetske učinkovitosti, a koje donosi Vlada Republike Hrvatske, utvrđuje politika za poboljšanje energetske učinkovitosti krajnje potrošnje energije na području županije. Također je u Zakonu propisan i način donošenja Programa energetske učinkovitosti, na način da isti predlaže izvršno tijelo, a donosi predstavničko tijelo županije.

Sukladno članku 10. Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji, Program energetske učinkovitosti treba biti podloga za izradu Plana energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije (u daljnjem tekstu: Plan energetske učinkovitosti) kao godišnjeg planskog dokumenta kojim se utvrđuje provedba politike za poboljšanje energetske učinkovitosti na području županije.

Potrebno je napomenuti da je energetska učinkovitost prepoznata kao vrlo značajna tema za Zadarsku županiju i prije donošenja Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji te je iskorištavanje obnovljivih izvora energije, ali i povećanje energetske učinkovitosti u raznim sektorima (javna rasvjeta, zgradarstvo i dr.) identificirano kao jedan od prioriteta.

Kao temeljni dokument koji definira razvoj, Županijska skupština je usvojila *Županijsku razvojnu strategiju Zadarske županije 2011.-2013.* Strategija definira trenutno stanje, potencijale, prioritete i mjere po različitim sektorima. Kao poseban prioritet definirano je unapređenje zaštite okoliša Zadarske županije kroz poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, posebno energije vjetra i solarne energije, i povećanje energetske učinkovitosti, uključujući edukaciju o zaštiti okoliša i energetskoj učinkovitosti.

Osim toga, na području Zadarske županije provodi se niz različitih projekata povećanja energetske učinkovitosti i poticanja korištenja obnovljivih izvora energije. Zadarska županija provodi program sufinanciranja ugradnje solarnih sustava za grijanje i pripremu potrošne tople vode za kućanstva.

2. METODOLOGIJA I IZVORI PODATAKA

Sukladno odredbama stavka 2. članka 9. Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji, sadržaj Programa energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije treba obuhvatiti sljedeće:

1. Prikaz i ocjenu stanja te potrebe u neposrednoj potrošnji energije;
2. Ciljeve, uključujući okvirni cilj ušteda energije na području županije;
3. Mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti;
4. Izvore sredstava za financiranje ulaganja u primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti;
5. Druge potrebne podatke, a što u okviru ovog Programa sadrži sljedeće:
   a. Prognoza energetskih potreba za razdoblje 2012. do 2014.;
   b. Vremenski plan i dinamika provedbe identificiranih mjera;
   c. Pregled svih predloženih mjera po sektorima (sumarna tablica) sa izraženim procjenama ušteda energije.

Uključivanje podataka o smanjenju emisija CO_2 odnosno stakleničkih plinova uslijed provođenja mjera energetske učinkovitosti nije uključeno u ovaj Program iz dva osnovna razloga:

- Zakon o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji ne propisuje obvezu uključivanja ovih podataka u županijske Programe energetske učinkovitosti;
- U okviru Nacionalnog programa energetske učinkovitosti 2008.-2016. godine te Nacionalnog akcijskog plana za energetsku učinkovitost 2008.-2010. ovi podaci nisu uključeni.

Neposredna potrošnja energije definirana je u Članku 4. Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji kao isporuka energetskog proizvoda industriji, prometu, kućanstvima, uslugama, poljoprivredi i građevinarstvu u energetske svrhe. Također je u Pravilniku o energetskoj bilanci (NN 33/03), Pravilniku o metodologiji za izračun i određivanje okvirnog cilja ušteda energije u neposrednoj potrošnji (NN 40/10) te službenoj energetskoj bilanci Republike Hrvatske (publikacija Energija u Hrvatskoj u izdanju Ministarstva gospodarstva) navedena podjela energetske potrošnje po istim sektorima, s tim da su podsektori kućanstva, usluge, poljoprivreda i graditeljstvo objedinjeni u sektor opće potrošnje. U skladu s time određena je i struktura odnosno podjela po sektorima neposredne potrošnje energije za Zadarsku županiju.

Određivanje okvirnog cilja uštede energije za Zadarsku županiju izvršeno je u skladu s odredbama Pravilnika o metodologiji za izračun i određivanje okvirnog cilja ušteda energije u neposrednoj potrošnji (NN 40/10). U skladu s člankom 5. Pravilnika, za dijelove sektora za koje nisu bili dostupni točni statistički podaci korištene su dostupne procjene neposredne potrošnje energije na području Zadarske županije. Rezultati određivanja Županijskog okvirnog cilja prikazani su u poglavlju 5.

Članak 12. Zakona o učinkovitom korištenju energije neposrednoj potrošnji utvrđuje obvezu velikog potrošača energije o izradi Programa energetske učinkovitosti velikog potrošača energije, pri čemu je u članku 4. Zakona Veliki potrošač definiran kao krajnji kupac energije čija godišnja neposredna potrošnja energije prelazi granične vrijednosti potrošnje propisane podzakonskim aktom donesenim na temelju Zakona. Kako navedeni podzakonski akt u trenutku izrade ovog Programa nije bio donesen, prilikom definiranja sektora potrošnje energije odnosno mjera za povećanje energetske učinkovitosti koji su analizirani u okviru ovog Programa pretpostavljeno je

da će značajan dio mjera za povećanje energetske učinkovitosti za sektor industrije biti definiran prvenstveno u pojedinim Programima energetske učinkovitosti velikih potrošača energije.

Pri izradi prognoza energetskih potreba za Zadarsku županiju od 2012. do 2014. godine vođeno je računa da iste budu metodološki usklađene s prognozama energetskih potreba za cjelokupnu Republiku Hrvatsku do 2020. godine, a koje su rađene u okviru izrade Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske (NN 130/09). Prognoze energetske potrošnje u razdoblju od 2012. do 2014. godine izrađene su korištenjem programskog paketa LEAP - *Long range Energy Alternatives Planning System*, a koji razvijen na *Stockholm Environment Institute* te predstavlja vrlo rasprostranjeni alat za analize kod izrade energetskih strategija i programa s naglaskom na smanjenje emisija stakleničkih plinova. LEAP model je prihvaćen od stotina organizacija iz više od 150 zemalja svijeta, a njegovi korisnici uključuju vladine i nevladine agencije, akademske institucije, energetske agencije, konzultantske tvrtke te tvrtke koje se bave proizvodnjom energije. Dosadašnje primjene modela uključuju širok geografski raspon: od gradova, regija, država, grupa država te globalni. Prema podacima Ujedinjenih naroda, više od 85 zemalja svijeta odabralo je LEAP metodologiju u sklopu izvještavanja prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UN Framework Convention on Climate Change).

Relevantni podaci o energetskoj potrošnji na području Zadarske županije prikupljeni su iz sljedećih izvora:

- Državni zavod za statistiku;
- Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja;
- Agencija za zaštitu okoliša;
- HEP ODS d.o.o. – Elektra Zadar
- HEP ODS d.o.o. – Elektra Šibenik
- HEP ODS d.o.o.- Elektrolika Gospić
- INA d.d.;
- Hrvatske željeznice holding d.o.o.;
- OMV d.o.o.;
- Tifon d.o.o.;
- Euro petrol d.o.o.;
- Petrol trgovina d.o.o.;
- Liburnija d.o.o.;
- JADROLINIJA, društvo za linijski pomorski prijevoz putnika i tereta;
- Hotel Pinija – Petrčane;
- Hotel Palma – Biograd na moru;
- Zaton Holiday Resort;
- Hotel Biser – Pag;
- Aparthotel Lekavski – Zaton;
- Aparthotel Onk'l Ivan-Zaton;
- BORIK d.d. - Hotel Funimation, Hotel Adriana, Hotel Donat;
- Hotel Adria - Biograd na moru;
- BOŽAVA d.d. - Hotel Maxim; Aparthotel Agava; Hotel Lavanda; Hotel Mirta;
- Hotel Vicko – Starigrad.

3. PRIKAZ NEPOSREDNE POTROŠNJE ENERGIJE PO SEKTORIMA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI

Prema članku 4. Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji, neposredna potrošnja energije je definirana kao isporuka energetskog proizvoda industriji, prometu, kućanstvima, uslugama, poljoprivredi i građevinarstvu u energetske svrhe. Navedena podjela po sektorima propisana je također i u Pravilniku o energetskoj bilanci, pri čemu je potrošnja energije u kućanstvima, uslugama, poljoprivredi i građevinarstvu određena kao sektor opće potrošnje. Navedena je podjela zadržana i u okviru ovog Programa te je energetska potrošnja za pojedine sektore i podsektore prikazana u nastavku.

Ukupni podaci o neposrednoj potrošnji energije za Zadarsku županiju prikazani su u nastavku, Tablica 3.1. Prikazani su ukupni podaci za sva tri sektora sukladno Pravilniku o energetskoj bilanci (industrija, promet, opća potrošnja) te je za svaki sektor prikazana potrošnja primarne energije po raznim energentima.

U nastavku je prikazana detaljnija analiza potrošnje za svaki od navedenih sektora i podsektora.

Tablica 3.1 Neposredna potrošnje energije po sektorima Zadarske županije za 2010. godinu, u PJ

PJ	Električna energija	Lož ulje	UNP	Biomasa	Benzin	Dizel	Solarna energija	Ukupno
Industrija	0,448	0,154	0,078			0,009		**0,689**
Promet			0,062		1,713	3,312		**5,087**
Opća Potrošnja	1,988	0,684	0,178	1,164		0,331	0,010	**4,355**
Ukupno	**2,437**	**0,838**	**0,317**	**1,164**	**1,713**	**3,652**	**0,010**	**10,131**

Izvori podataka: Državni zavod za statistiku;
Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja;
Agencija za zaštitu okoliša
HEP ODS d.o.o. – Elektra Zadar
HEP ODS d.o.o. – Elektra Šibenik
HEP ODS d.o.o.- Elketrolika Gospić
INA d.d.;
Hrvatske željeznice holding d.o.o.;
OMV d.o.o.
Tifon d.o.o.;
Euro petrol d.o.o.;
Petrol trgovina d.o.o.;
Liburnija d.o.o.
JADROLINIJA, društvo za linijski pomorski prijevoz putnika i tereta

Udio pojedinih sektora u ukupnoj neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije prikazan je u nastavku, Slika 3.1. Vidljivo je da najveći udio u ukupnoj potrošnji čini sektor prometa, na što otpada oko 50% od ukupnog, nakon čega slijedi sektor opće potrošnje na koji otpada 43% od ukupnog. Za usporedbu, prema podacima iz publikacije *Energija u Hrvatskoj 2010.*, za cjelokupnu Republiku Hrvatsku u 2010. godini udio sektora opće potrošnje u ukupnoj neposrednoj potrošnji energije iznosio je 48,4%.

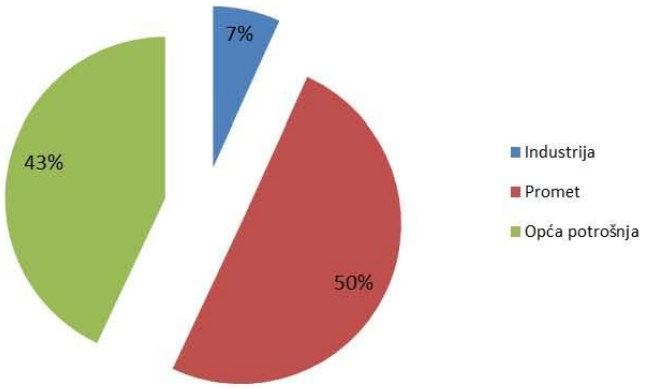

Slika 3.1. Udio sektora u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije za 2010. godinu

3.1. Analiza energetske potrošnje u industriji

Sukladno energetskoj bilanci Republike Hrvatske, a koja je prikazana u publikaciji Ministarstva gospodarstva *Energija u Hrvatskoj 2010*, sektor industrije općenito je podijeljen na sljedeće grane:

- Industrija željeza i čelika,
- Industrija obojenih metala,
- Industrija nemetalnih materijala;
- Kemijska industrija;
- Industrija građevinskog materijala;
- Industrija papira;
- Prehrambena industrija;
- Ostala industrija.

Prema podacima iz Hrvatske gospodarske komore – Županijske komore Zadar prema ukupnom prihodu i broju zaposlenih najzastupljenije su djelatnosti Zadarske županije trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila te prerađivačka industrija, prijevoz i skladištenje te građevinarstvo Tablica 3.2.

Tablica 3.2 Struktura ukupnog prihoda poduzetnika Zadarske županije za 2010. godinu, prema NKD-u 2007 (djelatnosti s udjelom većim od 3%)

Područje djelatnosti (NKD 2007)	Struktura broja poduzeća	Struktura broja zaposlenih	Struktura ukupnih prihoda	Struktura dobiti
Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila	26,69%	22,97%	29,85%	16,02%
Prerađivačka industrija	10,42%	19,08%	18,45%	11,31%
Prijevoz i skladištenje	3,93%	5,47%	13,83%	20,57%
Građevinarstvo	14,11%	11,32%	9,65%	9,29%
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4,93%	6,73%	6,96%	7,65%
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	9,45%	9,41%	6,60%	12,53%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	7,02%	7,91%	4,09%	4,55%
Ostali	23,46%	17,11%	10,57%	18,08%
Ukupno	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

Izvor: Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Zadar

Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila te prerađivačka industrija, prijevoz i skladištenje te građevinarstvo ostvaruju 71,78% ukupnih prihoda, te 57,19% dobiti gospodarstva Zadarske županije, zajedno zapošljavaju 58% ukupnog broja zaposlenih, a sve te rezultate ostvaruje 55,15% ukupnog broja poduzetnika.

Na području Županije nalazi se niz važnih gospodarskih i industrijskih subjekata. Neke od najvećih tvrtki Zadarske industrije prema broju zaposlenih u 2010. godini su:

1. Pogon za proizvodnju aluminijske i plastične ambalaže u Murvici - Aluflexpack d.o.o. Zadar;
2. Tvornica ribljih konzervi u Gaženici - Adria d.d. Zadar;
3. Pogon za lijevanje i izradu dijelova motora u Benkovcu - LTH Metalni lijev d.o.o. Benkovac;
4. Pogon za proizvodnju kruha i peciva u Zadru - Tvornica kruha Zadar d.d. Zadar;
5. Pogon za proizvodnju alkoholnih i bezalkoholnih pića u Zadru - Maraska d.d. Zadar;
6. Pogon za proizvodnju specijalnih alatnih strojeva u Zadru - SAS Strojogradnja d.o.o. Zadar;
7. Pogon za proizvodnju soli u Pagu - Solana Pag d.d. Pag;
8. Pogon za preradu soje u Gaženici - Sojara d.d. Zadar;
9. Pogon za proizvodnju sira u Pagu - Paška sirana d.d. Pag;
10. Pogon za preradu ribe u Stankovcima - Ostrea d.o.o. Stankovci;
11. Tvornica ribljih konzervi u Salima, Dugi otok - Mardešić d.o.o. Sali;
12. Pogon za proizvodnju mreža i mrežne ambalaže u Biogradu - Tvornica mreža i ambalaže d.o.o. Biograd na moru;
13. Pogon za preradu ribe u Gračacu - Noclerius d.o.o. Gračac;
14. Proizvodnja građevinskog materijala u Vrsima - Maraš d.o.o. Vrsi;
15. Pogon za proizvodnju kruha i peciva u Zadru - Vražap d.o.o Zadar;
16. Pogon za proizvodnju proizvoda od plastike u Poličniku - Kemoplast d.o.o. Poličnik;
17. Pogon za proizvodnju visokobrzinskih elektromotora u Zadru - HSTEC d.d. Zadar;
18. Pogon za proizvodnju plastičnih brodova u Obrovcu - Elan d.o.o. Obrovac;
19. Pogon za proizvodnju kruha i peciva u Zadru - Foša Zadar d.o.o. Zadar;
20. Pogon za proizvodnju građevinske stolarije u Zadru - Zadar aluminij d.o.o. Zadar;
21. Pogon za proizvodnju namještaja u Zadru - ARM d.o.o. Zadar;
22. Pogon za proizvodnju namještaja u Zadru - Krekić d.o.o. Zadar;
23. Pogon za proizvodnju plastičnih brodova u Poličniku - SAS-Vektor d.o.o. Zadar;
24. Proizvodnja građevinskog materijala u Zadru - Lignum d.o.o. Zadar;

25. Proizvodnja građevinskog materijala u Benkovcu - Mineral IGM d.o.o. Benkovac;
26. Pogon za proizvodnju kruha i peciva u Biogradu na moru - obrt Preklјušaj Luiđi, Biograd;
27. Pogon za proizvodnju montažnih hala u Stankovcima - Querzoli Dalmata d.o.o. Stankovci;
28. Pogon za proizvodnju sira u Kolanu-Pag - Sirana Gligora d.o.o. Kolan;
29. Pogon za proizvodnju konopa u Gaženici - TKV d.o.o. Zadar;
30. Pogon za proizvodnju soli u Ninu - Pag 91 d.o.o.;
31. Pogon za proizvodnju radne odjeće u Gaženici - DIMO d.o.o. Zadar;
32. Pogon za proizvodnju kruha i peciva u Biogradu na moru - Duo peka Biograd d.o.o. Biograd;
33. Pogon za proizvodnju namještaja u Kožinu - Medić p.o. Kožino;
34. Pogon za proizvodnju građevinskih odljeva u Benkovcu - Asphalt & Beton-knafl d.o.o. Benkovac;
35. Pogon za proizvodnju i popravak metalnih proizvoda u Zadru - Marex elektrostroj d.o.o. Zadar;
36. Punionica vode u Žegaru - Cedar d.o.o. Žegar;
37. Pogon za proizvodnju konopa u Zadru - Multiplet d.o.o. Zadar.

Poduzeća na području Županije koja su obuhvaćena Planom raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova, tj. kojima su dodijeljene godišnje kvote emisija stakleničkih plinova su:

- Sojara Agrokor;
- Badel d.o.o.

Točne statističke podatke o potrošnji energije po energentima za svaku pojedinu granu industrije za područje Zadarske županije nije bilo moguće prikupiti te je iz tog razloga ovaj sektor promatran zbirno, pri čemu su podaci o potrošnji energije prikazani u nastavku, Tablica 3.3.

U skladu s člankom 5. Pravilnika o energetskoj bilanci (NN 33/03), energetska bilanca Republike Hrvatske izrađuje se na temelju podataka koje energetski subjekti koji obavljaju energetsku djelatnost proizvodnje električne energije, prijenosa električne energije, vođenja elektroenergetskog sustava, organiziranja tržišta električnom energijom, dobave plina, transporta plina, distribucije plina, proizvodnje naftnih derivata, transporta nafte naftovodima i drugim oblicima transporta, transporta naftnih derivata produktovodima i drugim oblicima transporta, trgovine na veliko naftnim derivatima, skladištenja nafte i naftnih derivata, proizvodnje toplinske energije, distribucije toplinske energije, opskrbe toplinskom energijom te transporta i skladištenja ukapljenog prirodnog plina dostavljaju Ministarstvu gospodarstva. U okviru ovog Programa, za prikupljanje svih podataka o energetskoj potrošnji uključujući i sektor industrije korištena je potpuno ista metodologija kao i za izradu nacionalne energetske bilance. U tom smislu nije vršeno pojedinačno anketiranje industrijskih tvrtki o energetskoj potrošnji, veće su podaci prikupljeni isključivo od tvrtki koje obavljaju energetske djelatnosti na području Županije. Potrebno je istaknuti da podaci o potrošnji energenata za sektor industrije obuhvaćaju potrošnju cijelog sektora upravo iz razloga što su, u skladu s Pravilnikom o energetskoj bilanci, prikupljeni od svih subjekata koji obavljaju energetske djelatnosti na području Zadarske županije.

Vezano uz potrošnju električne i toplinske energije te potrošnji naftnih derivata u sektoru industrije, važno je istaknuti da se podaci o potrošnji navedenih energenata u okviru tvrtki koje obavljaju energetsku djelatnost distribucije električne energije te trgovine na veliko naftnim derivatima za sektor industrije vode zajedno s podacima o potrošnji za sektor uslužnih i komercijalnih djelatnosti. Iz tog razloga podaci o potrošnji električne i toplinske energije te potrošnji naftnih derivata dostavljeni su zbirno za oba sektora. Kako bi se procijenila potrošnja toplinske energije po sektorima, pretpostavljeno je da se dio toplinske energije te naftnih derivata troši u uslužnom sektoru a dio u sektoru industrije. Također za potrošnju električne energije

pretpostavljeno je da se dio energije na srednjem naponu konzumira u sektoru industrije, a dio na niskom naponu u sektoru uslužnih i komercijalnih djelatnosti. Na temelju navedenog izrađena je analiza neposredne potrošnje energije za sektor industrije Zadarske županije, prikazana u nastavku.

Prema prikazanim podacima, daleko najveći udio u ukupnoj neposrednoj potrošnji ima potrošnja električne energije (65% od ukupne potrošnje) Slika 3.2.

Tablica 3.3. Neposredna potrošnja energije za sektor industrije Zadarske županije za 2010. godinu

PJ	Električna energija	Lož ulje	UNP	Dizel	Ukupno
Potrošnja energije	0,448	0,154	0,078	0,009	**0,689**

Izvori podataka: INA d.d.;
OMV d.o.o.
Tifon d.o.o.;
Euro petrol d.o.o.;
Petrol trgovina d.o.o.;
Liburnija d.o.o.

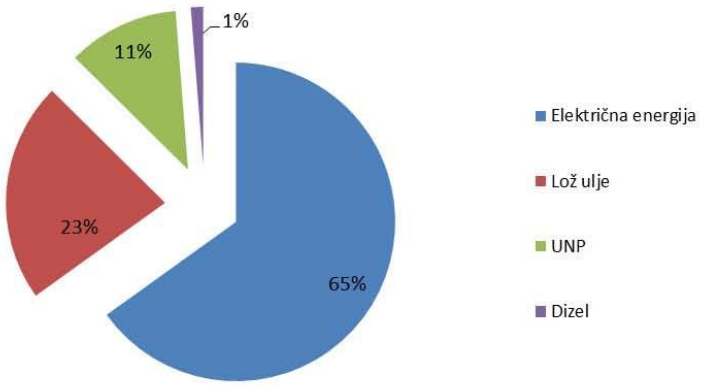

Slika 3.2. Udio pojedinih energenata u neposrednoj potrošnji energije za sektor industrije Zadarske županije za 2010. godinu

3.2. Analiza energetske potrošnje u sektoru prometa

Sektor prometa kako na području Zadarske županije, tako i na području cjelokupne Republike Hrvatske, predstavlja jedan od sektora koji se najbrže razvijaju u smislu povećane izgradnje prometnica te broja vozila. Takav razvoj nužno prati i povećanje potrošnje energije, pri čemu budući razvoj ovisi i o razvoju gospodarstva u segmentu robnog prometa, ali i o porastu životnog standarda građana, prvenstveno u segmentu putničkog prometa.

U skladu s energetskom bilancom Republike Hrvatske te ostalim relevantnim dokumentima, sektor prometa dijeli se sljedeće podsektore:

- Željeznički promet;

- Cestovni promet;
- Zračni promet;
- Pomorski i riječni promet;
- Ostali promet.

Prema podacima iz publikacije Energija u Hrvatskoj 2010. na području cjelokupne Republike Hrvatske daleko najveći dio energetske potrošnje u prometu, odnosno oko 94% od ukupnog, otpada na cestovni promet, a slična je situacija i na području Zadarske županije. U nastavku je prikazana potrošnja za podsektore željeznički promet, cestovni promet i pomorski promet na području Zadarske županije.

3.2.1. Željeznički promet na području Zadarske županije

U 2010. godini, na području Zadarske županije željezničke usluge koje pružaju Hrvatske željeznice imaju značajnu ulogu u javnom prijevozu putnika. Na području Zadarske županije u službi putničkog željezničkog prijevoza prometuje ukupno 6.124 vlakova. Svaki od vlakova ima najmanje jednu stanicu na području Županije te godišnje prevezu oko 354 000 putnika. U 2010. godini je na području Zadarske županije ukupna kilometraža vlakova na svim dionicama iznosila oko 430 274 000 km.

Željeznički promet u Zadarskoj županiji 2010. godine odvijao se na dionicama sljedećih pruga:

- Dionica međunarodne priključne pruge M604 Oštarije – Split Predgrađe koja je na području županije dugačka 41,3 km;

- Dionica međunarodne priključne pruge M606 Knin – Zadar koja je na području županije dugačka 52,7 km.

Željeznički promet na području Zadarske županije čini lokalni i daljinski putnički promet. Lokalni prijevoz putnika obavlja se motornim vlakovima na relaciji Knin – Zadar kojim se Knin i mjesta duž pruge (napr. Đevrske, Kistanje, Benkovac, Škabrnja) povezuju sa županijskim središtem.

Daljinski prijevoz putnika se na području županije odvija kao tranzitni na relaciji Zagreb – Split. U ljetnim mjesecima putnički prijevoz je bio intenzivniji zbog sezonskih vlakova na relaciji Zagreb – Split.

Za prijevoz putnika u lokalnom prometu koriste se jednodijelni motorni vlakovi. Za daljinski prijevoz koriste se dvodijelni nagibni vlakovi i konvencionalne kompozicije (lokomotiva i vagoni). Teretni prijevoz se obavlja na dionici pruge M606 za povezivanje luke Gaženica s unutrašnjosti odnosno inozemstvom. Teretni prijevoz na dionici pruge M604 je tranzitni između Splita, Šibenika, Zadra i unutrašnjosti.

Prema podacima dobivenim iz Hrvatskih željeznica, energetska potrošnja putničkog željezničkog prijevoza na području Zadarske županije u 2010. godini iznosila je:

- Dizel gorivo: 340,1 t.

Podaci za energetsku potrošnju za vuču teretnih vlakova u 2010. godini, koja se na području Zadarske županije uglavnom obavlja dizel lokomotivama, dobiveni iz Hrvatskih željeznica su slijedeći:

- Dizel gorivo: 549,5 t.

Ukupna potrošnja energije u željezničkom prometu na području Zadarske županije za 2010. godinu određena uz navedene pretpostavke iznosi 0,038 PJ.

3.2.2. Cestovni promet

Prema podacima za 2010. godinu, na području Zadarske županije ukupna duljina državnih cesta iznosi 660 km, županijskih cesta iznosi 528 km, a lokalnih cesta 680 km.

Cestovni promet na području Zadarske županije čini autobusni prijevoz te osobna i komercijalna vozila.

Na području Zadarske županije autobusni javni prijevoz obavlja jedan koncesionar – Liburnija d.o.o. Liburnija d.o.o.obavlja javni prijevoz putnika na području Županije s ukupno 80 autobusa. U 2010. godini ukupno je u javnom autobusnom prijevozu pređeno 4 941 887 km. Prema podacima dobivenih od navedenog koncesionara, na području Zadarske županije u autobusnom javnom prijevozu ukupno je potrošeno 0,066 PJ dizela.

Podaci o registriranim cestovnim motornim vozilima se prikupljaju u policijskim upravama i dostavljaju u Državni zavod za statistiku te se objavljuju u Statističkim ljetopisima. Podaci u Statističkom ljetopisu za 2010. godinu za Zadarsku županiju prikazani su prema sljedećoj podjeli:

- Mopedi i motocikli - 7 384;
- Osobna vozila – 55 409;
- Autobusi – 205;
- Teretna i radna vozila – 6 601;
- Ostala vozila – 777;

Točne podatke o potrošnji cestovnih vozila na području Zadarske županije nemoguće je prikupiti iz razloga što bi za svako vozilo bilo potrebno mjeriti odgovarajuću potrošnju, i to samo ukoliko se ono kreće na području Županije.

Potrošnja energije u cestovnom prometu bazirana je na prikupljenim podacima o prodanim količinama goriva na svim benzinskim postajama na području Zadarske županije. U okviru izrade ovog Programa za Zadarsku županiju prikupljeni su podaci o količini prodanog goriva na slijedećim benzinskim postajama za 2010. godinu:

- INA d.d.;
- OMV d.o.o.
- Tifon d.o.o.;
- Euro petrol d.o.o.;
- Petrol trgovina d.o.o.;

Prikupljeni su podaci o količini prodanog goriva na navedenim benzinskim postajama prikazani su u nastavku, Tablica 3.4.

Tablica 3.4. Količine prodanog goriva na benzinskim postajama u Zadarskoj županiji za 2010. godinu, u PJ

Vrsta goriva	Potrošnja (PJ)
Motorni benzin	1,713

Dizelsko gorivo	3,001
UNP	0,062
Ukupno	**4,776**

Izvor podataka: INA d.d.
Euro – PETROL d.o.o.
OMV Hrvatska d.o.o.
Petrol Trgovina d.o.o.
TIFON d.o.o.

Na temelju prikupljenih podataka, o prodanim količinama goriva na benzinskim postajama na području Županije, potrošnja osobnih i komercijalnih vozila dobivena je na način da je od ukupne prodane količine goriva oduzeta potrošena količina goriva u autobusnom prijevozu dobivena od autobusnih prijevoznika koji prometuju na području Županije. Potrošnja osobnih i komercijalnih vozila na području Županije iznosi 4,710 PJ. Ukupna potrošnja energije cestovnog prometa na području Zadarske županije prikazana je u Tablica 3.4.

U skladu s člankom 5. Pravilnika o energetskoj bilanci (NN 33/03), energetska bilanca Republike Hrvatske izrađuje se na temelju podataka koje energetski subjekti koji obavljaju energetsku djelatnost proizvodnje električne energije, prijenosa električne energije, vođenja elektroenergetskog sustava, organiziranja tržišta električnom energijom, dobave plina, transporta plina, distribucije plina, proizvodnje naftnih derivata, transporta nafte naftovodima i drugim oblicima transporta, transporta naftnih derivata produktovodima i drugim oblicima transporta, trgovine na veliko naftnim derivatima, skladištenja nafte i naftnih derivata, proizvodnje toplinske energije, distribucije toplinske energije, opskrbe toplinskom energijom te transporta i skladištenja ukapljenog prirodnog plina dostavljaju Ministarstvu gospodarstva. U skladu s navedenim, potrošnja energije u prometu u energetskoj bilanci Republike Hrvatske određuje se iz prodanih količina goriva od strane ovlaštenih energetskih subjekata koji obavljaju energetske djelatnosti te je u okviru ovog Programa korištena potpuno ista metodologija za određivanje potrošnje na županijskoj razini. Korištenje različite metodologije (npr. procjena potrošnje goriva na temelju podataka HAC-a o ulascima/izlascima cestovnih vozila na autocestama na području županije, podataka o broju registriranih vozila na području županije od strane MUP-a i sl.) dovelo bi nužno do neusklađenosti podataka o potrošnji na županijskom nivou u odnosu na nacionalnu energetsku bilancu. Konkretno, u slučaju korištenja različitih metodologija za županijske potrošnje u odnosu na nacionalnu energetsku bilancu nastao bi slučaj da zbroj potrošnje goriva u prometu po svim županijama u Hrvatskoj ne odgovara podatku prikazanom u nacionalnoj energetskoj bilanci. Iz tog razloga sa stručnog stajališta ispravnim se jedino može smatrati korištenje iste metodologije za potrošnju goriva u sektoru prometa na nacionalnom i županijskom nivou.

Tablica 3.5 Ukupna potrošnja energije cestovnog prometa na području Zadarske županije

PJ	Dizel	Benzin	UNP	Ukupno
Autobusni prijevoz	0,066			**0,066**
Osobna i komercijalna vozila	2,935	1,713	0,062	**4,710**
Ukupno	**3,001**	**1,713**	**0,062**	**4,776**

Uz korištenje standardnih pretvorbenih faktora za energetsku vrijednost pojedinih goriva, ukupna energetska potrošnja cestovnog prometa u Zadarskoj županiji iznosi 4,776 PJ.

3.2.3. Zračni promet

Zračna luka Zadar jedna je od devet zračnih luka u Hrvatskoj. Utemeljena je 1968. godine u blizini naselja Zemunik Donji i udaljena je 7 km istočno od Zadra. Nalazi se na nadmorskoj visini od 88 m, važan je čimbenik u povezivanju sjeverne Dalmacije i Like s ostalim dijelovima Hrvatske i svijeta i najveći zrakoplovni centar u Hrvatskoj. Zbog dvije poletno-sletne staze (u okomitim odnosima) u mogućnosti je prihvaćati zrakoplove bez obzira na vremenske uvijete.

Za vrijeme rata zračna luka je u potpunosti devastirana. Obnovljena Zračna luka Zadar u vlasništvu je Republike Hrvatske s udjelom 55%, Zadarske županije s 20%, grada Zadra s 20%, te općine Zemunik Donji s udjelom od 5%.

Zbog uspostave novih zračnih linija početkom 2007. godine dodatno je proširena zgrada putničkog terminala, čime je Zračna luka Zadar osposobljena za prihvat daleko većeg broja putnika. U 2010. godini ukupan broj letova iznosio je 3 302. Zadar je redovitim letovima povezan sa slijedećim gradovima: Zagreb, Pula, Frankfurt Hahn, Dusseldorf Weeze, Oslo Rygge, Stockholm, Dublin, Brussels Charleroi, Bremen, Bari, Pisa, London Stansted, Edinburgh, Koln, Stuttgart, Berlin, Hannover, Friedrichshafen, Munich, Moscow Domodedovo, Bratislava, Ostrava / Brno i Valladolid.

Broj prevezenih putnika od 2007. godine do 2010. godine prikazan je u Tablici 3.6. 2010. godine od ukupno prevezenih 275 218 putnika, a oko 50 000 putnika prevezeno je domaćim letovima.

Tablica 3.6 Broj prevezenih putnika od 2007. godine do 2010. godine u Zračnoj luci Zadar

2007.	2008.	2009.	2010.
119 577	158 042	215 839	275 218

Izvor podataka: Zračna luka Zadar

Budući da nije bilo moguće prikupiti podatke o potrošnji goriva koje zrakoplovi troše isključivo na području Zadarske županije te ne postoji pouzdana metoda procjene ovih podataka, u ovom se Programu ova potrošnja neće uzeti u obzir.

3.2.4. Pomorski promet

Pomorski promet u Zadarskoj županiji odvija se putem poduzeća Jadrolinija. Jadrolinija je tvrtka u većinskom vlasništvu države koja obavlja pomorski prijevoz putnika, vozila i tereta na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Prijevoz se obavlja na temelju dodijeljenih koncesija, sa točno određenom učestalošću prometa, brzinama i potrošnjama. Odredbe donosi i potvrđuje Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, koje u ime vlasnika i kontrolira rad Jadrolinije.

Tvrtka Jadrolinija vrši prijevoz putnika na 21 brodu - Bartol Kašić, Cres, Hanibal Lucić, Hrvat, Jazine, Juraj Dalmatinac, Kijevo, Lara, Lošinjanka, Marjan, Marko Polo, Mate Balota, Mediteran, Olea, Premuda, Silba, Sis, Ston, Supetar, Vladimir Nazor, Zadar.

U zadnjih 15 godina značajno je obnovljena flota na razini Republike Hrvatske u smislu povećanja kapaciteta brodova i smanjenja potrošnje goriva, a dio tih brodova je zastupljen i u Zadarskoj županiji. Budući da Jadrolinija radi dijelom na temelju državnih dotacija, ovisno o odredbama Vlade vršit će se daljnja modernizacija flote.

U tablici 3.7. dan je pregled osnovnih podataka vezano uz broj prevezenih putnika, vozila te broj prevezenih milja na području Zadarske županije tijekom 2010. godine u putničkom pomorskom prometu.

Tablica 3.7 Broj prevezenih putnika, vozila te prijeđene milje na području Zadarske županije tijekom 2010. godine u putničkom pomorskom prometu

Linije		Broj putnika	Broj vozila	Prijeđene nautičke milje (Nm)
Lokalne	L401 Zadar-Premuda/Mali Lošinj	23 359	5 711	24 706
	L405 Rava - Iž - Zadar	46 517		22 991
	L405A Zadar - Sali - Zaglav	26 111		12 777
	L431 Zadar - Preko	1 657 065	246 537	37 450
	L432 Biograd - Tkon	456 103	108 281	11 646
	L433 Zadar - Molat	16 369	4 351	12 268
	L434 Brbinj - Zadar	141 325	47 772	25 568
	L435 Zadar-Bršanj/Rava	21 708	8 568	16 530
	L9403 Zadar - Ist	46 700		24 460
	L9406 Zadar - Sali - Zaglav	84 126		45 796
	Ukupno	2 519 383	421 220	234 192
Međunarodne		55 386	15 484	12 078
Ukupno		2 574 769	436 704	246 270

Izvor podataka: JADROLINIJA, društvo za linijski pomorski prijevoz putnika i tereta

U Tablici 3.8. prikazana je potrošnja goriva u putničkom pomorskom prometu na području Zadarske županije u 2010. godini.

Tablica 3.8 Evidencija utrošenog goriva na području Zadarske županije tijekom 2010. godine u putničkom pomorskom prometu

Linija	Potrošnja goriva (litara)
L051 Ancona - Zadar	1 253 354
L401 Zadar-Premuda/Mali Lošinj	865 616
L405 Rava - Iž - Zadar	150 700
L405A Zadar - Sali - Zaglav	175 240
L431 Zadar - Preko	1 568 316
L432 Biograd - Tkon	313 773
L433 Zadar - Molat	440 121
L434 Brbinj - Zadar	968 637
L435 Zadar-Bršanj/Rava	518 300
L9403 Zadar - Ist	595 290
L9406 Zadar - Sali - Zaglav	827 481
UKUPNO	**7 676 828**

Izvor podataka: JADROLINIJA, društvo za linijski pomorski prijevoz putnika i tereta

Ukupna potrošnja dizelskog goriva na području Zadarske županije u 2010. godini u putničkom pomorskom prometu iznosi 0,273 PJ.

U smislu smanjenja potrošnje goriva određena je optimalna povezanost otoka sa kopnom, koja trenutno zadovoljava postojeće zahtjeve. Dakako porast broja turista znači i bolju povezanost sa otocima, što će povećati broj putovanja na linijama, a time i povećati troškove goriva. Lokalna samouprava teži ka više pomorskih linija prema kopnu, što također može povećati potrošnju goriva.

U interesu je Jadrolinije de u okviru svojih mogućnosti pokuša iskoristiti svaku priliku za smanjenje potrošnje goriva, budući da je utrošak goriva jedna od najvećih stavki troškova, čime bi poboljšali poslovni rezultat tvrtke.

3.3. Analiza energetske potrošnje u sektoru opće potrošnje Zadarske županije

Sukladno Pravilniku o energetskoj bilanci (NN 33/03) koji je donesen na temelju Članka 4. Zakona o energiji (NN 68/01, 177/04, 76/07, 152/08, 127/11), Pravilniku o metodologiji za izračun i određivanje okvirnog cilja ušteda energije u neposrednoj potrošnji (NN 40/10) te službenoj energetskoj bilanci Republike Hrvatske (publikacija Energija u Hrvatskoj u izdanju Ministarstva gospodarstva) sektor opće potrošnje energije sastoji se od sljedećih podsektora:

- Podsektor kućanstva;
- Uslužni podsektor;
- Poljoprivreda;
- Građevinarstvo.

U okviru 6. poglavlja Nacionalnog programa energetske učinkovitosti 2008.-2016. navedeni su sektorski programi na području energetske učinkovitosti te su isti prikazani su za sljedeće sektore:

- Stambeni sektor (kućanstva);
- Tercijarni (uslužni) sektor;
- Industrijski sektor;
- Sektor prometa.

S druge strane, u okviru 3. poglavlja Nacionalnog programa energetske učinkovitosti 2008.-2016. u kojem je određen nacionalni indikativni cilj korištena je podjela sektora energetske potrošnje u skladu s Pravilnikom o energetskoj bilanci, Pravilnikom o metodologiji za izračun i određivanje okvirnog cilja ušteda energije u neposrednoj potrošnji te službenoj energetskoj bilanci Republike Hrvatske. U skladu s time, ovakva podjela zadržana i u okviru ovog Programa.

Potrebno je izričito naglasiti da bi korištenje bilo koje druge podjele za određivanje županijskog cilja, primjerice one prikazane za sektorske programe u okviru Nacionalnog programa energetske učinkovitosti 2008.-2016., dovelo do neusklađenosti tako određenog cilja s metodologijom propisanom Pravilnikom o metodologiji za izračun i određivanje okvirnog cilja ušteda energije u neposrednoj potrošnji te posljedično do neusklađenosti tako određenog županijskog cilja s nacionalnim indikativnim ciljem. Također je potrebno napomenuti da je u članku 4. Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji neposredna potrošnja energije definirana kao isporuka energetskog proizvoda industriji, prometu, kućanstvima, uslugama, poljoprivredi i građevinarstvu u energetske svrhe. U tom smislu, korištenje podjele sektora energetske potrošnje u skladu s poglavljem 6. Nacionalnog programa energetske učinkovitosti 2008.-2016., a koja ne uključuje podsektore poljoprivredu i graditeljstvo, nije u skladu s odredbama Zakona.

Dodatno je potrebno napomenuti da članak 11. Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji propisuje obavezu Županije o izradi Izvješća o provedbi Programa županije te se navodi da Izvješće treba sadržavati analizu ostvarenja ciljeva u prošloj godini, uključujući okvirnog cilja ušteda energije na području županije i prijedloge mjera za tekuću godinu. U tom smislu, Zakon o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji ne propisuje način podjele energetske potrošnje na sektore u okviru Izvješća o provedbi Programa županije.

U nastavku je prikazana energetska potrošnja sektora opće potrošnje Zadarske županije, Tablica 3.9, odnosno udio pojedinih podsektora u ukupnoj potrošnji, Slika 3.3. i udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji, Slika 3.4. Kao što je vidljivo iz prikazanih rezultata, najveći udio u sektoru opće potrošnje ima podsektor kućanstva na koji otpada 62% od ukupnog, a nakon toga uslužni podsektor na koji otpada 22% od ukupnog. Za usporedbu, prema podacima za 2010. godinu za cjelokupnu Republiku Hrvatsku na podsektor kućanstva otpada 62,8% od ukupnog, a na uslužni podsektor 24,7% te se u smislu može utvrditi da Zadarska županija ne odstupa znatno od nacionalnog prosjeka. Gledajući udio pojedinih energenata, električna energija i ogrjevno drvo imaju najveći udio u ukupnoj potrošnji odnosno 46% i 27% od ukupnog. Za usporedbu, u potrošnji općeg sektora za cjelokupnu Republiku Hrvatsku električna energija ima najveći udio od 34%.

Tablica 3.9. Neposredna potrošnja energije za sektor opće potrošnje Zadarske županije za 2010. godinu, u PJ

PJ	Električna energija	UNP	Lož ulje	Dizel	Ogrjevno drvo	Solarna energija	**Ukupno**
Kućanstva	1,309	0,059	0,175		1,164	0,001	**2,706**
Komercijalni i uslužni sektor	0,680	0,119	0,143			0,010	**0,952**
Poljoprivreda			0,225	0,281			**0,506**
Građevinarstvo			0,141	0,050			**0,191**
Ukupno	1,988	0,178	0,684	0,331	1,164	0,010	**4,355**

Izvori podataka: Državni zavod za statistiku
HEP ODS d.o.o. – Elektra Zadar
HEP ODS d.o.o. – Elektra Šibenik
HEP ODS d.o.o.- Elketrolika Gospić
INA d.d.;
Hrvatske željeznice holding d.o.o.;

OMV d.o.o.
Tifon d.o.o.;
Euro petrol d.o.o.;
Petrol trgovina d.o.o.;
Liburnija d.o.o.

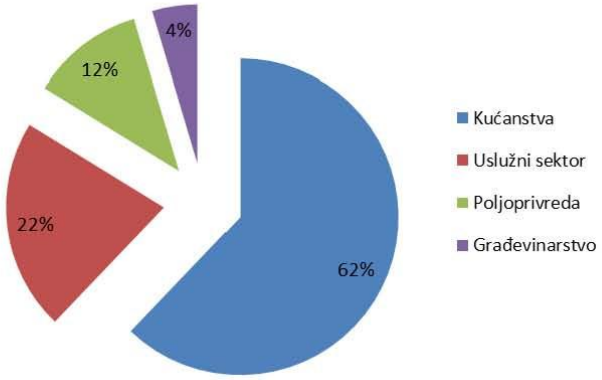

Slika 3.3 Udio podsektora u neposrednoj potrošnji energije za sektor opće potrošnje Zadarske županije za 2010. godinu

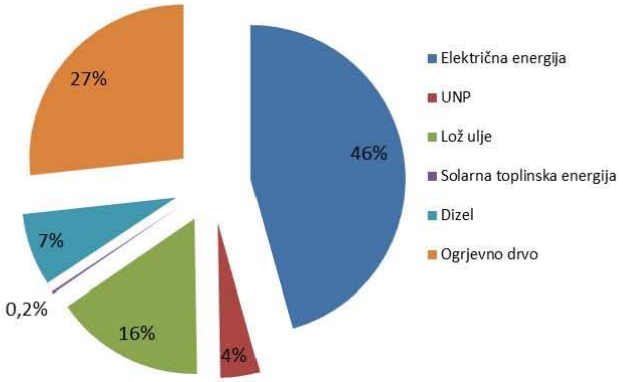

Slika 3.4. Udio energenata u neposrednoj potrošnji energije za sektor opće potrošnje Zadarske županije za 2010. godinu

3.3.1. Energetska potrošnja u podsektoru kućanstva

Prema podacima iz Popisa stanovništva iz 2001. godine, na području Zadarske županije je u 2001. godini postojalo ukupno 50.622 nastanjenih stanova za stalno stanovanje, ukupne površine 4.153.120 m^2 i s ukupnim brojem osoba od 162.045. Na području Županije također je u 2001. godini postojalo 25.305 stanova za odmor koji se koriste privremeno, ukupne površine 1.865.209 m^2. Podaci o izgrađenim novim stanovima na području Županije dostupni su u statističkim

ljetopisima Državnog zavoda za statistiku, a za pojedine godine broj i površina novoizgrađenih stanova prikazana je u Tablici 3.10.

Tablica 3.10. Broj i površina novoizgrađenih stanova na području Zadarske županije od 2001. do 2010. godine

Godina	Broj novoizgrađenih stanova	Površina (m^2)
2001.	362	24 230
2002.	760	52 023
2003.	823	54 395
2004.	1 017	71 384
2005.	447	130 540
2006.	493	98 963
2007.	332	105 719
2008.	388	136 549
2009.	304	96 295
2010.	451	123 425

Izvori podataka: Državni zavod za statistiku

Prema prikazanim podacima, u 2010. godini na području Zadarske županije postojalo je ukupno 55 999 stanova ukupne površine 5 046 643 m^2.

Neposredna potrošnja energije za podsektor kućanstva Zadarske županije za 2010. godinu prikazana je u nastavku, Tablica 3.11. Prema prikazanim podacima, prosječna neposredna potrošnja energije po površini za podsektor kućanstva za 2010. godinu iznosi 148 kWh/m^2, što je potpuno u skladu s iskustvenim vrijednostima.

Na području Zadarske županije do sada je sufinancirana ugradnja ukupno 44 solarna sustava za grijanje i pripremu potrošne tople vode (17 sustava Županija, 27 sustava Grad Zadar). Godišnja potrošnja toplinske energije proizvedene iz solarnih sustava prikazana je u Tablici 3.11.

Udio pojedinih energenata u neposrednoj potrošnji energije podsektora kućanstva prikazan je u nastavku, Slika 3.5. Prema prikazanim podacima, najveći udio u potrošnji ima električna energija na koju otpada 48% od ukupnog, potrošnja ogrjevnog drva na koju otpada 43% od ukupnog i potrošnja lož ulja na koji otpada 7% od ukupnog.

Tablica 3.11. Neposredna potrošnja energije za podsektor kućanstva Zadarske županije za 2010. godinu, u PJ

PJ	Električna energija	UNP	Lož ulje	Solarna energija	Ogrjevno drvo	**Ukupno**
Kućanstva	1,309	0,059	0,175	0,001	1,164	**2,706**

Izvori podataka:
Državni zavod za statistiku;
HEP ODS d.o.o. – Elektra Zadar
HEP ODS d.o.o. – Elektra Šibenik
HEP ODS d.o.o.- Elektrolika Gospić
INA d.d.;
OMV d.o.o.
Tifon d.o.o.;
Euro petrol d.o.o.;

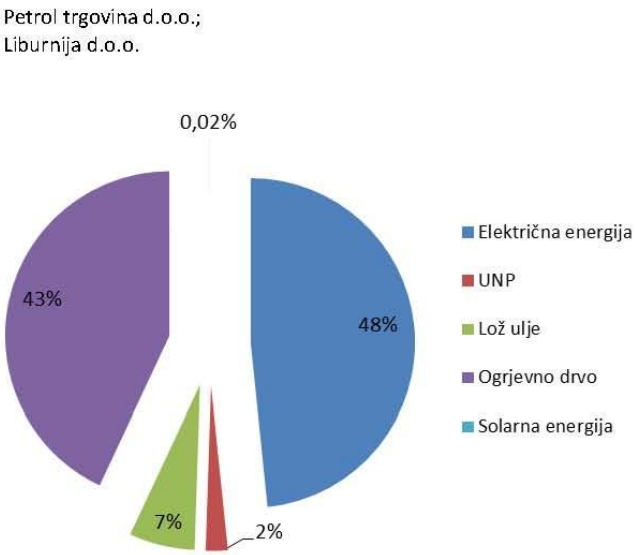

Slika 3.5. Udio energenata u neposrednoj potrošnji energije podsektora kućanstva Zadarske županije za 2010. godinu

3.3.2. Energetska potrošnja u uslužnom podsektoru

Uslužni podsektor predstavlja dio na kojem se osniva znatan dio budućeg razvoja hrvatskog gospodarstva. Prema podacima iz zemalja Europske unije, struktura gospodarstva za visoko razvijene zemlje pokazuje da se u tercijarnom odnosno uslužnom sektoru ostvaruje glavnina bruto domaćeg proizvoda. U usporedbi s ostalim tranzicijskim zemljama, Hrvatska ima relativno nisku stopu zaposlenosti u uslužnom sektoru te u ovom dijelu postoje značajne mogućnosti za poboljšanje. Prema podacima o strukturi ukupnog prihoda poduzetnika Zadarske županije, Tablica 3.2, iz dijela uslužnog sektora koji otpada na trgovinu u Zadarskoj županiji ostvaruje se gotovo 30% prihoda svih poduzetnika.

Osim trgovine, u Zadarskoj županiji vrlo je značajan sektor turizma. Zadarska županija obuhvaća morski prostor od otoka Paga do Nacionalnog parka Kornati i kopneni dio vrleti Velebita, tj. obuhvaća središnji dio hrvatske obale.

Zadarska županija se nalazi u okruženju četiri nacionalna parka - Paklenica, Kornati, Plitvička jezera i Krka. Isto tako atraktivni su i Park prirode Telaščica sa slanim jezerom Mir na Dugom otoku, kanjon rijeke Zrmanje, Vransko jezero (Park prirode i najveće prirodno jezero u Hrvatskoj), Cerovačke pećine, Manita peć.

Osim povijesnog grada Zadra, administrativnog, gospodarstvenog i kulturnog središta Županije, gradovi Pag, Benkovac, Obrovac, Biograd i Nin poznata su turistička mjesta.

Ono što obilježava zadarsku regiju je razvedenost obale (ukupno 1300 km) i otoci, njih preko tri stotine koji čine jednu od najgušćih otočnih skupina na Jadranu. Zadarski arhipelag je jedinstven fenomen od preko stotinu otoka i otočića na relativno malom prostoru. Dragulj zadarskog arhipelaga su Kornati i istoimeni nacionalni park sa svojih 89 nenaseljenih otoka.

Zadarska županija raspolaže sa više od 90 000 smještajnih jedinica. Hoteli i turistička naselja u Zadru i okolici su slijedeći:

- Kolovare Zadar;
- Zaton Holiday Resort;
- Hotel Adriatic – Biograd na moru;
- Hotel Biser – Pag;
- Hotel Ilirija – Biograd na moru;
- Hotel Kornati - Biograd na moru;
- Hotel Pagus – Pag;
- Hotel Pinija – Petrčane;
- Aparthotel Lekavski-Zaton;
- Aparthotel Onk'l Ivan-Zaton;
- Hotel Villa Donat - Sv. Filip i Jakov;
- Hotel Funimation – Zadar;
- Hotel Adriana – Zadar;
- Hotel Donat – Zadar;
- Hotel Žućo - Biograd na moru;
- Obiteljski Hotel "Diadora" – Petrčane;
- Hotel Bastion – Zadar;
- Hotel Porto – Zadar;
- Hotel Villa Nico – Zadar;
- Hotel Mediteran – Zadar;
- Villa Hresc – Zadar;
- Hotel President – Zadar;
- Hotel Adria - Biograd na moru;
- HOTEL PALMA - Biograd na moru;
- Hotel IN - Biograd na moru;
- Hotel Bolero - Biograd na moru;
- Hotel Villa Meduza - Biograd na moru;
- Hotel Albamaris - Biograd na moru;
- Mediteransko selo San Antonio - Biograd na moru;
- Hotel Plaža – Pag;
- Aparthotel Belveder – Pag;
- Aparthotel Frane – Pag;
- Hotel Tony – Pag;
- Hotel Maxim – Božava;
- Aparthotel Agava – Božava;
- Hotel Lavanda – Božava;
- Hotel Mirta – Božava;
- Hotel Meridijan – Pag;
- Hotel Vicko – Starigrad;
- Hotel Alan – Starigrad;
- Hotel Rajna – Starigrad.

U Tablici 3.12. prikazani su Smještajni kapaciteti u Zadarskoj županiji u 2010. godini.

Tablica 3.12 Smještajni kapaciteti u Zadarskoj županiji u 2010. godini

2010. godina	Broj objekata	Broj kreveta/mjesta u kampovima
Hoteli	44	6 541
Turistička naselja	5	2 125
Kampovi	184	23 121
Privatne kuće/apartmani/sobe	16 518	51 671
Ostali kategorizirani objekti (pansioni i guesthouse)	21	814
Odmarališta	14	899
Nekategorizirani objekti (hoteli, kampovi, odmarališta)	4	696
Pomoćne postelje	–	1 713
Ukupno	16 790	87 580

Izvor: Ministarstvo mora, turizma, prometa i veza i Državni ured za turizam Zadarske županije

Na slici 3.6. prikazano je kretanje broj domaćih i stranih turista na području Zadarske županije, a na slici 3.7. broj turističkih noćenja ostvarenih u Županiji u razdoblju od 2000. do 2011. godine.

Slika 3.6 Kretanje broja domaćih i stranih turista na području Zadarske županije od 2000. do 2011. godine

Slika 3.7 Broj turističkih noćenja ostvarenih na području Zadarske županije od 2000. do 2011. godine

Jedan od važnijih sportskih i turističkih centara je Športski centar Višnjik u Zadru. Višnjik je značajno sportsko i turističko odredište čiji je cilj osigurati i približiti građanima Grada Zadra sportsku kulturu i rekreaciju te osigurati mogućnost korištenja športskih objekata. Aktivnosti koje se provode u sklopu Centra su:

- Tjelesna i zdravstvena kultura (u sklopu sektora obrazovanja);
- Natjecateljski sport (sve vrste i kategorije);
- Sportska rekreacija;
- Kineziterapija i sport invalida;
- Sportski turizam (organiziranje velikih sportskih priredbi i natjecanja);
- Sportske i kulturne manifestacije (kampovi, festivali, sajmovi, izložbe, koncerti i sl.).

Slika 3.8 Športski centar Višnjik

Neposredna potrošnja energije u uslužnom sektoru ostvaruje se prvenstveno u nestambenim zgradama, međutim službeni podaci o broju nestambenih zgrada na području Zadarske županije se zasad ne prikupljaju.

Vezano uz potrošnju električne i toplinske energije u uslužnom i komercijalnom sektoru, važno je istaknuti da se podaci o potrošnji navedenih energenata za uslužni i komercijalni sektor vode zajedno s podacima o potrošnji za sektor industrije, tj. da unutar poduzeća Ina d.d. ne postoji evidencija podataka prema navedenim sektorima. Zbog tog razloga podaci o potrošnji električne i toplinske energije dostavljeni su zbirno za oba sektora. Kako bi procijenili potrošnju toplinske energije po sektorima, pretpostavljeno je da se dio toplinske energije konzumira u uslužnom

sektoru, i dio u sektoru industrije. Također za potrošnju električne energije pretpostavljeno je da se energija na srednjem naponu konzumira u sektoru industrije, a na niskom naponu u sektoru uslužnih i komercijalnih djelatnosti.

Velik broj turističkih objekata (hotela) u Zadarskoj županiji za grijanje i pripremu potrošne tople vode ima instalirane solarne kolektorske sustave te dizalice topline. U Tablici 3.13. prikazani su instalirani kapaciteti solarnih kolektorskih sustava u turističkom sektoru Zadarske županije. Geotermalne dizalice topline instalirane su u tri hotela – Hotel Kolovare Zadar (2 x 200 kW), Hotel Zaton Holiday Resort (4 x 246 kW) te Falkensteiner hoteli (3 x 1,4 MW). Potrošnja električne energije za geotermalne dizalice topline prikazana je kao dio ukupne potrošnje električne energije u uslužnom podsektoru.

Tablica 3.13 Instalirani kapaciteti solarnih kolektorskih sustava u turističkom sektoru Zadarske županije

Br.	Hotel	Solarni kolektori za grijanje i PTV (m2)	Potrošnja energije (kWh)	Potrošnja energije (PJ)
1.	Hotel Pinija – Petrčane	100,0	85 000	0,00031
2.	Hotel Palma – Biograd na moru	12,0	10 200	0,00004
3.	Zaton Holiday Resort	1 892,0	1 608 200	0,00579
4.	Hotel Biser – Pag	20,0	17 000	0,00006
5.	Aparthotel Lekavski - Zaton	6,0	5 100	0,00002
6.	Aparthotel Onk'l Ivan-Zaton	8,5	7 225	0,00003
7.	BORIK d.d. - Hotel Funimation, Hotel Adriana, Hotel Donat	750,0	637 500	0,00230
8.	Hotel Adria - Biograd na moru	140,0	119 000	0,00043
9.	Hotel Plaža – Pag	48,0	40 800	0,00015
10.	BOŽAVA d.d. - Hotel Maxim; Aparthotel Agava; Hotel Lavanda; Hotel Mirta	130,0	110 500	0,00040
11.	Hotel Vicko – Starigrad	24,0	20 400	0,00007
UKUPNO		**3 130,5**	**2 660 925**	**0,00958**

Izvori podataka:
Hotel Pinija – Petrčane
Hotel Palma – Biograd na moru
Zaton Holiday Resort
Hotel Biser – Pag
Aparthotel Lekavski – Zaton
Aparthotel Onk'l Ivan-Zaton
BORIK d.d. - Hotel Funimation, Hotel Adriana, Hotel Donat
Hotel Adria - Biograd na moru
BOŽAVA d.d. - Hotel Maxim; Aparthotel Agava; Hotel Lavanda; Hotel Mirta
Hotel Vicko – Starigrad

Neposredna potrošnja energije u uslužnom sektoru Zadarske županije za 2010. godinu odnosno udio pojedinih energenata u ukupnoj potrošnji prikazani su u nastavku, Tablica 3.14., odnosno

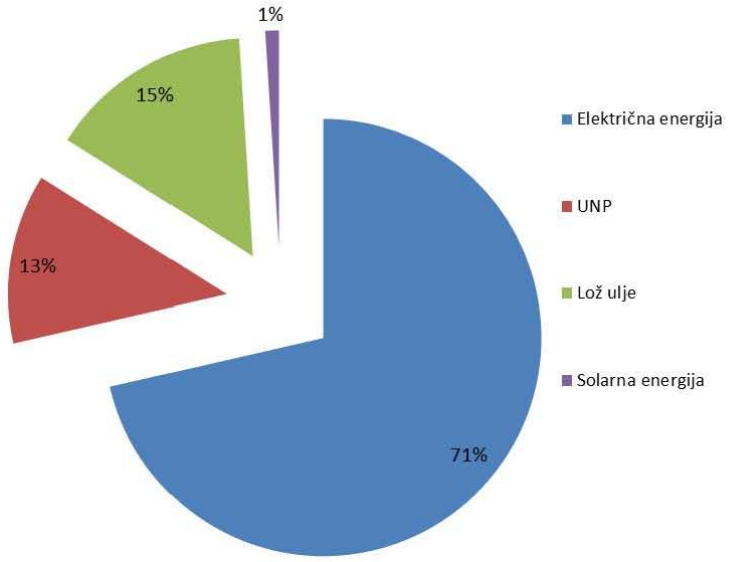

Slika 3.9. Prema prikazanim podacima, najveći udio u ukupnoj potrošnji ima električna energija i lož ulje na koje otpada 71% i 15% od ukupnog.

Tablica 3.14. Neposredna potrošnja energije za uslužni sektor Zadarske županije za 2010. godinu, u PJ

PJ	Električna energija	UNP	Lož ulje	Solarna energija	Ukupno
komercijalni sektor	0,680	0,119	0,143	0,010	0,952

Izvori podataka:
HEP ODS d.o.o. – Elektra Zadar
HEP ODS d.o.o. – Elektra Šibenik
HEP ODS d.o.o.- Elektrolika Gospić
INA d.d.;
OMV d.o.o.
Tifon d.o.o.;
Euro petrol d.o.o.;
Petrol trgovina d.o.o.

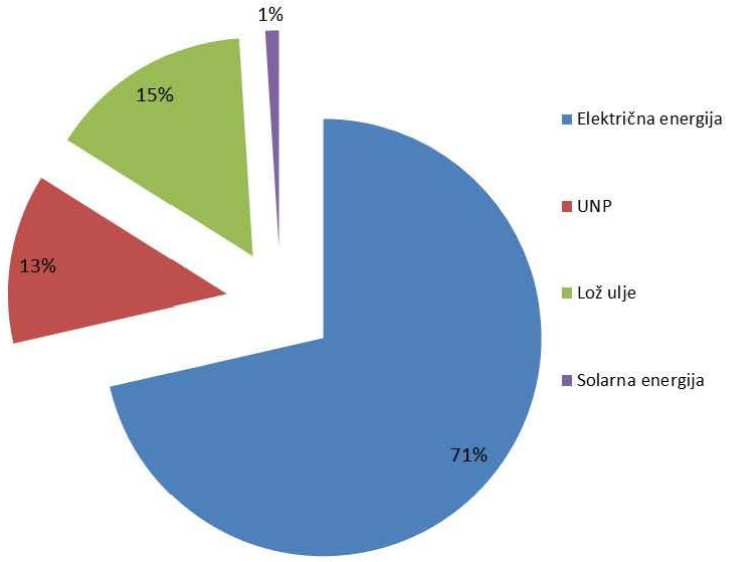

Slika 3.9. Udio energenata u neposrednoj potrošnji energije uslužni podsektor Zadarske županije za 2010. godinu

3.3.3. Energetska potrošnja u poljoprivredi

Prema podacima o strukturi ukupnog prihoda poduzetnika Zadarske županije, Tablica 3.2., sektor poljoprivrede ostvaruje 6,96% ukupnih prihoda poduzetnika Zadarske županije.

Podaci o neposrednoj potrošnji energije u poljoprivrednom sektoru prikazani su u nastavku,

Tablica **3.15.**, dok je udio potrošnje u poljoprivredi u ukupnoj neposrednoj potrošnji energije sektora opće potrošnje prikazan u poglavlju 3.3., Tablica 3.9. Prema podacima prikazanim u publikaciji Energija u Hrvatskoj 2010., udio neposredne potrošnje energije u poljoprivredi u sektoru opće potrošnje za cjelokupnu Republiku Hrvatsku u 2010. godini iznosio je 8%, dok je za Zadarsku županiju za 2010. godinu taj udio iznosio 12%.

Tablica 3.15. Neposredna potrošnja energije za poljoprivredni sektor Zadarske županije za 2010. godinu, u PJ

PJ	Lož ulje	Dizel	**Ukupno**
Poljoprivreda	0,225	0,281	**0,506**

Izvori podataka: INA d.d.;
OMV d.o.o.
Tifon d.o.o.;
Euro petrol d.o.o.;
Petrol trgovina d.o.o.

3.3.4. Energetska potrošnja u građevinarstvu

Prema podacima o strukturi ukupnog prihoda poduzetnika Zadarske županije, Tablica 3.2., sektor građevinarstva ostvaruje oko 10% ukupnih prihoda poduzetnika Zadarske županije.

Podaci o neposrednoj potrošnji energije u građevinskom sektoru prikazani su u nastavku,Tablica 3.16., dok je udio potrošnje u građevinarstvu u ukupnoj neposrednoj potrošnji energije sektora opće potrošnje prikazan u dijelu 3.3., Tablica 3.9. Prema podacima prikazanim u publikaciji Energija u Hrvatskoj 2010., udio neposredne potrošnje energije u građevinarstvu u sektoru opće potrošnje za cjelokupnu Republiku Hrvatsku u 2010. godini iznosio je 4,5%, dok je za Zadarsku županiju za 2010. godinu taj udio iznosio oko 4%.

Tablica 3.16. Neposredna potrošnja energije za sektor građevinarstva Zadarske županije za 2010. godinu, u PJ

PJ	Lož ulje	Dizel	**Ukupno**
Građevinarstvo	0,141	0,050	**0,191**

Izvori podataka: INA d.d.;
OMV d.o.o.
Tifon d.o.o.;
Euro petrol d.o.o.;
Petrol trgovina d.o.o.

4. PROGNOZA ENERGETSKIH POTREBA U RAZDOBLJU OD 2012. DO 2014. GODINE

4.1. Uvodna razmatranja i pretpostavke

Kao ishodište za izradu prognoze energetskih potreba u razdoblju od 2012. do 2014. godine korišteni su podaci o neposrednoj potrošnji energije za 2010. godinu prikazani u prethodnom poglavlju. Prognoze su rađene odvojeno na razini pojedinih sektora, na temelju očekivanog razvoja sektora odnosno pomoću projekcija makroekonomskih pokazatelja, ali također i pomoću analize očekivanih trendova u pojedinim sektorima. U tom smislu metodologija korištena za izradu prognoza prikazanih u ovom poglavlju u potpunosti je u skladu s metodologijom korištenom pri izradi prognoza energetskih potreba za cjelokupnu Republiku Hrvatsku do 2020. godine, a koje su rađene u okviru izrade Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske (NN 130/09).

Potrebno je istaknuti da se prognoze prikazane u ovom poglavlju odnose se na takozvani *Business as usual* scenarij, odnosno scenarij koji ne predviđa bilo kakve intervencije od strane Županije i gradova u smislu povećanja energetske učinkovitosti, već je potrošnja energije prepuštena isključivo tržišnim kretanjima i navikama potrošača, ali uz pretpostavku uobičajene primjene novih, tehnološki naprednijih proizvoda kako se tijekom vremena pojavljuju na tržištu. Prijedlog mjera energetske učinkovitosti po sektorima, kao i analiza utjecaja njihove provedbe prikazani su u poglavlju 6.

Za sektor zgradarstva pri izradi prognoza dodatno je pretpostavljeno da će sve nove zgrade u potpunosti zadovoljavati važeće propise vezane uz toplinsku zaštitu, prvenstveno Tehnički propis o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama (NN 110/08, 89/09) te Tehnički propis o sustavima grijanja i hlađenja zgrada (NN 110/08). U tom smislu procijenjena specifična godišnja potrošnja toplinske energije za potrebe grijanja prostora za nove zgrade uz koju je izvršen izračun prognoza iznosi 70 kWh/m^2.

Sektor prometa predstavlja sektor koji se najbrže razvija što uzrokuje i odgovarajući porast potrošnje energije. Pri tom je potrebno naglasiti da razvoj ovog sektora ovisi i o razvoju gospodarstva u dijelu robnog prometa, ali i o porastu životnog standarda građana, u dijelu putničkog prometa. Oba su dijela uključena u prikaz potrošnje sektora prometa u podsektoru koji se odnosi na cestovni promet, odnosno komercijalna i osobna vozila.

4.2. Prognoze energetskih potreba za sektor industrije

Prognoze potrošnje energije za industriju izrađene su u skladu s metodologijom korištenom u prognozama za sektor industrije u okviru izrade Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske. Potrebno je napomenuti da je za prognoze energetske potrošnje za cjelokupnu Republiku Hrvatsku sektor industrije podijeljen na razne industrijske grane, opisane u poglavlju 3.1., te je za svaku granu rađena zasebna prognoza uz različite pretpostavljene faktore godišnjeg porasta.

S obzirom da za Zadarsku županiju nije bilo moguće prikupiti podatke o energetskoj potrošnji za svaku industrijsku granu nego su ti podaci prikupljeni za cjelokupni sektor, prognoze energetske potrošnje za sektor industrije također su rađene kao zbirne. Pretpostavljeni faktori godišnjeg porasta određeni su sukladno faktorima godišnjeg porasta korištenih za prognoze za cjelokupnu Republiku Hrvatsku. Navedene prognoze rađene su za period od 2006. do 2020. godine, pri čemu su za prognoze za Zadarsku županiju korišteni faktori rasta za desetogodišnji period od 2010. do

2020. po pojedinim energentima. Dodatno, zbog utjecaja gospodarske krize nije pretpostavljen linearan rast u promatranom periodu, već je pretpostavljen nešto sporiji rast za period do 2014. godine, odnosno brži rast za period od 2015. do 2020. godine.

Rezultati prognoza energetskih potreba za sektor industrije Zadarske županije u periodu od 2012. do 2014. godine prikazani su u nastavku, Tablica 4.1. Dinamika porasta potrošnje pojedinih goriva u sektoru industrije preuzeta je iz projekcija neposredne potrošnje energije za sektor industrije za Republiku Hrvatsku.

Tablica 4.1. Prognoza energetskih potreba za sektor industrije Zadarske županije za period od 2012. do 2014. godine, u PJ

PJ	2010.	2012.	2013.	2014.	Promjena 2009.-2014. (%)
Dizel	0,0090	0,0092	0,0093	0,0095	5,78
Električna energija	0,4480	0,4578	0,4668	0,4766	6,39
Lož ulje	0,1540	0,1571	0,1594	0,1629	5,78
UNP	0,0780	0,0796	0,0807	0,0825	5,78
Ukupno	**0,6890**	**0,7036**	**0,7162**	**0,7316**	**6,19**

4.3. Prognoze energetskih potreba za sektor prometa

4.3.1. Željeznički promet

U skladu s projekcijama neposredne potrošnje energije za cjelokupnu Republiku Hrvatsku do 2020. godine koje su rađene u okviru Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske a koja je službeno usvojena od Sabora Republike Hrvatske, za područje Zadarske županije pretpostavljeno je da će se udio željezničkog prijevoza u budućnosti povećavati. Uz ovu pretpostavku izrađene su prognoze potrošnje goriva u željezničkom prometu za Zadarsku županiju za period od 2012. do 2014. prikazane u nastavku, Tablica 4.2.

Tablica 4.2. Prognoza energetskih potreba za željeznički promet Zadarske županije za period od 2012. do 2014. godine, u PJ

PJ	2010	2012	2013	2014	Promjena 2010.-2014. (%)
Dizel	0,0380	0,0414	0,0432	0,0451	18,80
Ukupno	**0,0380**	**0,0414**	**0,0432**	**0,0451**	**18,80**

4.3.2. Cestovni promet

Za podsektor cestovnog prometa prognoze su izrađene uz pretpostavku da će do 2015. godine udio stanovnika po vozilu dostići razinu od 2,1 što predstavlja prosječnu razinu u 2008. godini za zemlje Europske Unije, dok će taj udio u 2020. godini iznositi 2.0 stanovnika/vozilu. Raspodjela voznog parka osobnih vozila, teretnih vozila i motocikala napravljena je uz pretpostavku da će udio pojedine vrste vozila na području Zadarske županije biti jednak udjelu te vrste vozila u Republici Hrvatskoj u 2020. godini. Navedena pretpostavka preuzeta je prema Programu postupnog smanjivanja emisija za određene onečišćene tvari u Republici Hrvatskoj za razdoblje do kraja 2010. godine, s projekcijama emisija za razdoblje od 2010. do 2020. godine, (NN 152/09).

Temeljem broja i udjela osobnih vozila u 2010. godini i prognozi porasta broja stanovnika određen je broj osobnih i komercijalnih vozila za period do 2020. godine, a na temelju toga je izvršena i prognoza potrošnje goriva u cestovnom prometu Zadarske županije za period od 2012. do 2014. godine. Porast potrošnje pojedinih goriva u skladu je s pretpostavljenom dinamikom prikazanom u projekcijama neposredne potrošnje energije za cjelokupnu Republiku Hrvatsku do 2020. godine, a koja predviđa ubrzani razvoj korištenja biogoriva i ukapljenog naftnog plina (UNP).

Za izradu prognoza od 2012. do 2014. godine pretpostavljen je blagi porast broja vozila, pri čemu je pretpostavljeno da će porast od 2014. do 2020. godine biti dvostruko brži. Ova se pretpostavka temelji na trenutnim gospodarskim prilikama odnosno znatno manjoj prodaji osobnih i komercijalnih vozila uzrokovanoj gospodarskom krizom u Republici Hrvatskoj.

Prognoza energetskih potreba za cestovni promet Zadarske županije prikazana je u nastavku, Tablica 4.3

Tablica 4.3. Prognoza energetskih potreba za cestovni promet Zadarske županije za period od 2012. do 2014. godine, u PJ

PJ	2010.	2012.	2013.	2014.	Promjena 2010.-2014. (%)
Benzin	1,7130	1,7379	1,7504	1,7628	2,91
Biogoriva	0,0000	0,0000	0,0027	0,0151	-
Dizel	3,0010	3,0911	3,0910	3,1811	6,00
UNP	0,0620	0,0660	0,0670	0,0688	11,00
Ukupno	**4,7760**	**4,8950**	**4,9111**	**5,0278**	**5,27**

4.3.3. Pomorski promet

U skladu s projekcijama neposredne potrošnje energije za cjelokupnu Republiku Hrvatsku do 2020. godine, za područje Zadarske županije pretpostavljeno je da će se udio pomorskog prometa u budućnosti povećavati. Uz ovu pretpostavku izrađene su prognoze potrošnje goriva u pomorskom prometu za Zadarsku županiju za period od 2012. do 2014. prikazane u nastavku, Tablica 4.2.

Tablica 4.4. Prognoza energetskih potreba za pomorski promet Zadarske županije za period od 2012. do 2014. godine, u PJ

PJ	2010	2012	2013	2014	Promjena 2010.-2014. (%)
Dizel	0,2730	0,2863	0,2931	0,3002	9,95
Ukupno	**0,2730**	**0,2863**	**0,2931**	**0,3002**	**9,95**

4.4. Prognoze energetskih potreba za sektor Opće potrošnje

Sukladno rezultatima prikazanim u 3. poglavlju, sektor opće potrošnje dijeli se na četiri podsektora: kućanstva, usluge, graditeljstvo i poljoprivreda. S obzirom da između navedenih podsektora postoje značajne razlike kako u pogledu potrošnje energije, strukture korištenih energenata te svrhe uporabe energije, za svaki od navedenih podsektora izrađena je zasebna prognoza energetskih potreba.

4.4.1. Prognoza energetskih potreba u kućanstvima

Najznačajniji dio potrošnje energije u kućanstvima kako u Republici Hrvatskoj tako i u Zadarskoj županiji odnosi se na potrošnju toplinske energije za grijanje prostora i pripremu potrošne tople vode. Potrebe za toplinskom energijom za grijanje prostora direktno su proporcionalne stambenoj površini kućanstva, dok su potrebe za pripremu tople vode u najvećoj mjeri proporcionalne broju stanara u pojedinom kućanstvu. Potrošnja električne energije za rasvjetu u kućanstvima te za klimatizaciju prostora u ljetnim mjesecima ovisna je prvenstveno o stambenoj površini. Potrošnja električne energije u ostalim kućanskim uređajima nije izravno vezana za površinu kućanstva već u prvom redu za životni standard i kupovnu moć stanara. Sukladno navedenom, za izradu prognoza energetskih potreba podsektora kućanstva analizirani su očekivani trendovi u površini prosječnog kućanstva, u broju stanara u kućanstvu te u osobnoj potrošnji građana.

Dinamika potrošnje pojedinih goriva za pokrivanje potreba za toplinskom energijom u kućanstvima u budućnosti ovisit će u velikoj mjeri o cijenama odnosno omjerima cijena. Kretanja cijena pojedinih energenata izuzetno je teško predvidjeti, ali ukoliko omjeri cijena energenata ostanu na sadašnjim razinama, realno je pretpostaviti da će u periodu do 2020. godine sva kućanstva koja koriste lož ulje za dobivanje toplinske energije izvršiti zamjenu tog energenta drvnim peletima ili prirodnim plinom te je predviđanje dinamike potrošnje pojedinih energenata izvršeno uz ovu pretpostavku.

Rezultati prognoza energetskih potreba u kućanstvima za Zadarsku županiju u periodu od 2012. do 2014. prikazani su u nastavku, Tablica 4.5.

Tablica 4.5. Prognoza energetskih potreba za podsektor kućanstva Zadarske županije za period od 2012. do 2014. godine, u PJ

PJ	2010	2012	2013	2014	Promjena 2010.-2014. (%)
Biomasa	1,1640	1,1873	1,2408	1,2757	9,60
Električna energija	1,3090	1,3566	1,3804	1,4042	7,27
Lož ulje	0,1750	0,1432	0,1273	0,1114	-36,37
Solarni kolektori	0,0010	0,0012	0,0013	0,0014	36,00
UNP	0,0590	0,0483	0,0429	0,0376	-36,36
Ukupno	**2,7080**	**2,7365**	**2,7927**	**2,8302**	**4,51**

4.4.2. Prognoza energetskih potreba u uslužnom sektoru

Temeljna pretpostavka pri izradi prognoza energetskih potreba uslužnog sektora jest da se na ovom sektoru osniva najveći dio budućeg razvoja gospodarstva Zadarske županije. S obzirom da za područje Zadarske županije nije bilo moguće prikupiti sveobuhvatne podatke o površinama zgrada

u uslužnom sektoru, pri izradi prognoza kao osnova za određivanje buduće potrošnje energije nisu korištena predviđanja porasta površina zgrada, nego su kao osnova za prognozu preuzeti rezultati iz projekcija neposredne potrošnje energije za Republiku Hrvatsku do 2020. godine te su isti prilagođeni za područje Zadarske županije. Dodatno je, zbog gospodarske krize, pretpostavljeno da porast potrošnje neće biti linearan, nego će u periodu od 2011. do 2014. godine biti prisutan blaži rast od onoga u periodu od 2015. do 2020. godine. Rezultati prognoza energetskih potreba u uslužnom podsektoru za Zadarsku županiju u periodu od 2012. do 2014. prikazani su u nastavku, Tablica 4.6.

Tablica 4.6. Prognoza energetskih potreba za uslužni podsektor Zadarske županije za period od 2012. do 2014. godine, u PJ

PJ	2010	2012	2013	2014	Promjena 2010.-2014. (%)
Električna energija	0,6800	0,7276	0,7616	0,7915	16,40
Lož ulje	0,1430	0,1444	0,1459	0,1466	2,50
Solarni kolektori	0,0100	0,0118	0,0127	0,0136	36,40
UNP	0,1190	0,1202	0,1214	0,1220	2,50
Ukupno	**0,9520**	**1,0040**	**1,0416**	**1,0737**	**12,78**

4.4.3. Prognoza energetskih potreba u poljoprivredi

U skladu s pretpostavkama u okviru projekcija neposredne potrošnje energije za Republiku Hrvatsku, za Zadarsku županiju ne očekuje se da će potrošnja energije u poljoprivredi rasti jednakom brzinom kao ostali sektori, te će stoga udio poljoprivrede u neposrednoj potrošnji energije opadati. Pretpostavljeni godišnji porast potrošnje energije u poljoprivredi u okviru ovog Programa preuzet je iz projekcija neposredne potrošnje energije za Republiku Hrvatsku, pri čemu je za sve energente pretpostavljen jednak postotni porast.

Rezultati prognoza energetskih potreba u podsektoru poljoprivrede za Zadarsku županiju u periodu od 2012. do 2014. prikazani su u nastavku, Tablica 4.7.

Tablica 4.7. Prognoza energetskih potreba za podsektor poljoprivrede Zadarske županije za period od 2012. do 2014. godine, u PJ

PJ	2010	2012	2013	2014	Promjena 2010.-2014. (%)
Dizel	0,2810	0,2865	0,2892	0,2919	3,89
Lož ulje	0,2250	0,2294	0,2316	0,2338	3,89
Ukupno	**0,5060**	**0,5158**	**0,5208**	**0,5257**	**3,89**

4.4.4. Prognoza energetskih potreba u građevinarstvu

U skladu s podacima prikazanim u projekcijama neposredne potrošnje energije za Republiku Hrvatsku, odnosno u publikaciji *Energija u Hrvatskoj 2010*, vidljivo je da je na razini Republike Hrvatske građevinarstvo od svih podsektora opće potrošnje energije zabilježilo najveći porast potrošnje energije u prethodnom razdoblju te je prema prikazanom u periodu od 2000. do 2006. godine za Republiku Hrvatsku prosječna stopa rasta energetske potrošnje ovog sektora iznosila

čak 10,3%. Glavnina tog porasta može se obrazložiti izgradnjom novih autocesta, stanova u urbanim centrima i objekata za odmor u priobalju.

U prognoziranju daljnjeg razvoja odnosno energetskih potreba podsektora građevinarstva uzeto je u obzir da je građevinarstvo poticano isključivo investicijama te da je zbog toga izuzetno nestabilna gospodarska grana podložna naglim porastima i padovima, a što je posebno vidljivo pod utjecajem gospodarske krize. Energenti koji se koriste u građevinarstvu su naftni derivati te su za njih pretpostavljene jednake stope rasta kao i za čitav podsektor graditeljstva.

Rezultati prognoza energetskih potreba u podsektoru građevinarstva za Zadarsku županiju u periodu od 2012. do 2014. prikazani su u nastavku, Tablica 4.8.

Tablica 4.8. Prognoza energetskih potreba za podsektor građevinarstva Zadarske županije za period od 2012. do 2014. godine, u PJ

PJ	2010.	2012.	2013	2014	Promjena 2010.-2014. (%)
Dizel	0,0500	0,0528	0,0525	0,0545	9,00
Lož ulje	0,1410	0,1488	0,1481	0,1537	9,00
Ukupno	**0,1910**	**0,2016**	**0,2006**	**0,2082**	**9,00**

4.5. Prognoza ukupnih energetskih potreba

Na temelju rezultata prikazanih u ovom poglavlju, odnosno prognoza energetskih potreba za pojedine sektore i podsektore, određena je prognoza ukupnih energetskih potreba Zadarske županije u periodu od 2012. do 2014. godine koja je prikazana u nastavku, Tablica 4.9.

Tablica 4.9. Prognoza ukupnih energetskih potreba Zadarske županije za period od 2012. do 2014. godine, u PJ

PJ	2010.	2012.	2013.	2014.	Promjena 2009.-2014. (%)
Industrija	0,6890	0,7036	0,7162	0,7316	6,19
Promet	5,0870	5,2226	5,2474	5,3731	5,62
Opća potrošnja	4,3570	4,4580	4,5556	4,6378	6,44
Ukupno	**10,1330**	**10,3843**	**10,5192**	**10,7425**	**6,02**

5. IZRAČUN OKVIRNOG CILJA UŠTEDE ENERGIJE ZA ZADARSKU ŽUPANIJU ZA 2014. GODINU

Okvirni cilj uštede energije u neposrednoj potrošnji za Zadarsku županiju izračunat je u skladu s metodologijom propisanom u Pravilniku o metodologiji za izračun i određivanje okvirnog cilja ušteda energije u neposrednoj potrošnji (NN 40/10), odnosno u skladu s odredbama Direktive 2006/32/EC Europske komisije o energetskoj učinkovitosti i energetskim uslugama.

Sukladno Članku 3. i Članku 4. Pravilnika, za određivanje okvirnog cilja potrebno je prikupiti podatke o neposrednoj potrošnji energije za županiju za petogodišnje razdoblje koje prethodi razdoblju za koje se donosi Program energetske učinkovitosti županije. Navedeni podaci se uzimaju u obliku u kojem su navedeni u energetskoj bilanci te se ne korigiraju faktorima kao što su stupanj-dani, strukturalne promjene, promjene bruto društvenog proizvoda ili promjena opsega proizvodnje. Za određivanje neposredne potrošnje energije koja je relevantna za izračun okvirnog cilja uštede energije, od ukupne neposredne potrošnje energije za svaku godinu u okviru promatranog petogodišnjeg perioda potrebno je oduzeti neposrednu potrošnju energije u industrijskim postrojenjima koja su uključena u shemu trgovanja emisijskim jedinicama, a prema Planu raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj (NN 76/09) odnosno prema podacima Ministarstva gospodarstva, Ministarstva zaštite okoliša i prirode i Državnog zavoda za statistiku. Nakon toga, neposredna potrošnja energije relevantna za izračun okvirnog cilja računa se kao prosjek za promatrano petogodišnje razdoblje.

Prema navedenom, za izračun okvirnog cilja uštede energije za Zadarsku županiju bilo bi potrebno prikupiti podatke o neposrednoj potrošnji energije te potrošnji energije u industrijskim postrojenjima uključenim u shemu trgovanja emisijskim jedinicama na području Zadarske županije za period od 2006. do 2010. godine. Za navedeni period nije postojala obveza prikupljanja ovih podataka kako od strane Državnog zavoda za statistiku, tako i od strane ostalih relevantnih institucija, tako da znatan dio ovih podataka ne postoji. S obzirom na navedeno, a u skladu s člankom 5. Pravilnika, za izradu prvog trogodišnjeg Programa za Zadarsku županiju u periodu od 2006. do 2010. godine korištene su odgovarajuće procjene potrošnje energije. Procjene su izrađene temeljem prikupljenih podataka o potrošnji na području Zadarske županije za 2010. godinu, podataka o neposrednoj potrošnji energije u industrijskim postrojenjima uključenim u shemu trgovanja emisijskim jedinicama te podataka iz energetske bilance Republike Hrvatske, a uz pretpostavku da je udio i struktura potrošnje Zadarske županije u cjelokupnoj potrošnji Republike Hrvatske konstantan u promatranom periodu.

Rezultati izračuna županijskog okvirnog cilja za energetske uštede prikazan je u nastavku,

Tablica 5.1. Za prikaz rezultata korišten je obrazac preuzet iz Priloga 1. Pravilnika, dok je postotni iznos prosječne neposredne potrošnje energije relevantne za izračun okvirnog cilja uštede energije za Zadarsku županiju u okviru ovog Programa preuzet iz Nacionalnog akcijskog plana za energetsku učinkovitost, a u skladu s Člankom 4. Pravilnika.

Tablica 5.1. Izračun cilja energetske uštede za Zadarsku županiju

	Neposredna potrošnja energije Zadarske županije				
Jedinica (PJ)	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Neposredna potrošnja energije	9,411	9,697	9,866	9,914	10,131
Izuzetak: potrošnja energije u industrijskim instalacijama koje su pokrivene ETS (Eets)	0,001	0,001	0,002	0,002	0,002
Neposredna potrošnja energije za određivanje županijskog cilja	9,409	9,696	9,864	9,912	10,130
Industrija (bez Eets)	0,639	0,658	0,669	0,673	0,687
Promet	4,725	4,869	4,954	4,978	5,087
Opći sektor	4,046	4,169	4,241	4,262	4,355
Kućanstva	2,514	2,590	2,635	2,648	2,706
Usluge	0,009	0,009	0,009	0,009	0,010
Poljoprivreda	0,470	0,484	0,493	0,495	0,506
Graditeljstvo	0,178	0,183	0,186	0,187	0,191

Petogodišnji prosjek (Esr)	9,802
Cilj za energetske uštede do kraja razdoblja nacionalnog programa (9% * Esr)	0,882
Cilj za energetske uštede do kraja razdoblja Programa energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije (3% * Esr)	0,294

6. PRIJEDLOG MJERA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI PO SEKTORIMA NEPOSREDNE POTROŠNJE ENERGIJE

6.1. Uvodna razmatranja

U okviru ovog poglavlja prikazane su mjere za povećanje energetske učinkovitosti za pojedine sektore energetske potrošnje na području Zadarske županije, prema podacima prikazanim u prethodnim poglavljima. Pri definiranju mjera, u skladu s odredbama stavka 1. Članka 9. Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji, vođeno je računa da županijske mjere budu u skladu s mjerama definiranim u Nacionalnom programu energetske učinkovitosti 2008. – 2016. U tu su svrhu mjere za povećanje energetske učinkovitosti na području Zadarske županije podijeljene u dvije osnovne kategorije:

- Mjere koje se provode na regionalnom (županijskom) nivou;
- Mjere koje se provode na nacionalnom (državnom) nivou.

U prvu kategoriju spadaju mjere koje provodi zasebno Zadarska županija, bez nužnosti za direktnom suradnjom s nadležnim ministarstvima, odnosno mjere koje nisu definirane u nacionalnom programu i akcijskom planu.

U drugu kategoriju spadaju mjere koje su definirane u okviru nacionalnog programa, a za koje je kao karakter regionalne primjene navedena kategorizacija *Nacionalno*. Za provedbu mjera iz ove kategorije, sukladno Nacionalnom programu odnosno Zakonu o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji, nadležno i odgovorno je Ministarstvo gospodarstva te Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. Stoga je u okviru ovog Programa predviđeno je da će na području Zadarske županije za provedbu ovih mjera biti potrebna koordinirana aktivnost Županije, Ministarstva i Fonda. Međutim, budući da Nacionalni akcijski plan za energetsku učinkovitost 2011. – 2013., a u kojem bi trebala biti prikazana detaljnija razrada i uloga svih dionika kod provedbe nacionalnih mjera, još uvijek nije službeno usvojen u okviru ovog Programa nije moguće detaljnije definirati ulogu Županije.

Radi sveobuhvatnosti ovog Programa te pružanja potpune slike o cjelokupnim aktivnostima i mjerama iz područja energetske učinkovitosti sve mjere iz Nacionalnog programa navedene su u nastavku. Opravdanje za ovakav pristup može se naći i u činjenici da će se sve mjere navedene u Nacionalnom programu provoditi na području cijele Republike Hrvatske, a posljedično i na području Zadarske županije. Za očekivati je da će se znatan dio mjera provoditi u suradnji između Županije, Ministarstva i Fonda te se stoga smatra dobrom praksom da se informacije o svim mjerama uključe u Program županije. Detaljnije informacije o konkretnom načinu uključivanja Županije u provedbu nacionalnih mjera bit će moguće prikazati nakon što Nacionalni akcijski plan za energetsku učinkovitost 2011. – 2013. bude službeno usvojen, a iste će se prikazati u godišnjim Planovima energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji Zadarske županije.

U nastavku su prikazane mjere za povećanje energetske učinkovitosti na području Zadarske županije za sve analizirane sektore energetske potrošnje. Identificirane su mjere prikazane u tabličnom prikazu, pri čemu su svakoj mjeri pridruženi slijedeći parametri:

- ime mjere/aktivnosti;
- institucija zadužena za provedbu;
- procjena energetske uštede do 2014. godine izražena u PJ;
- mogući izvori sredstava za provedbu;
- kratki opis mjere i način provedbe.

Potrebno je posebno istaknuti kako je u članku 9. Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji energije navedeno da u Programu energetske učinkovitosti Županije za predviđene mjere trebaju biti navedeni izvori sredstava za financiranje ulaganja u primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti. Članak 10. Zakona navodi kako u godišnjem Planu energetske učinkovitosti Županije trebaju, između ostalog, biti navedene procjene potrebnih sredstava za financiranje ulaganja u primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti. U tom smislu, sukladno Zakonu ne postoji obveza navođenja iznosa potrebnih sredstava za primjenu mjera u okviru ovog Programa te će se sredstva za provođenje mjera odrediti u svakom pojedinom godišnjem Planu energetske učinkovitosti Zadarske županije, sukladno mogućnostima Županije odnosno usklađeno sa svakim pojedinim godišnjim proračunom.

U skladu s odredbama Zakona, mogući izvori sredstava za provedbu svake mjere predloženi su prema glavnim odrednicama danima u 8. poglavlju.

6.2. Pregled mjera energetske učinkovitosti za sektor industrije

Prema podacima prikazanim u 3. poglavlju, sektor industrije u ukupnoj potrošnji energije na području Zadarske županije sudjeluje sa 7%. U skladu s time određene su i mjere za povećanje energetske učinkovitosti za sektor industrije Zadarske županije koje su sažeto prikazane u nastavku, tablica 6.1. Mjere za sektor industrije u okviru ovog Programa preuzete su iz Nacionalnog programa.

Pri određivanju očekivanih ušteda u 2016. godini za mjere preuzete iz Nacionalnog programa, odnosno mjere koje se provode na nacionalnom nivou, pretpostavljeno je da će postotni udio uštede za svaku mjeru u odnosu na ukupnu sektorsku potrošnju energije za područje Zadarske županije ostati jednak postotnom udjelu pojedine mjere definiranom u okviru Nacionalnog programa za područje cjelokupne Republike Hrvatske.

Detaljniji prikaz svake mjere uključujući opis i institucije zadužene za provedbu u tabličnom obliku dan je u nastavku.

Tablica 6.1 Sažeti prikaz mjera za povećanje energetske učinkovitosti za sektor industrije na području Zadarske županije

Br.		Očekivane uštede u 2016. (%), prema Nacionalnom programu	Očekivane uštede u 2016. (PJ)	Očekivane uštede u 2014. (%)	Očekivane uštede u 2014. (PJ)
	Regionalni nivo				
I.1.	Energetska učinkovitost za poboljšanje konkurentnosti gospodarstva	2,79	0,02	0,93	0,01
	Nacionalni nivo				
I.2.	Mreža industrijske energetske efikasnosti (MIEE)	5,00	0,0333	1,67	0,0111
I.3.	Demonstracijski projekti	2,00	0,0133	0,67	0,0044
I.4.	Obuka i obrazovanje	5,00	0,0333	1,67	0,0111
I.5.	Komercijalni zajmovi	4,00	0,0266	1,33	0,0089
I.6.	Dobrovoljni sporazumi s industrijom	2,00	0,0133	0,67	0,0044
	UKUPNO	20,79	0,1390	6,93	0,0463

*Napomena: Postotni iznos očekivanih ušteda za 2016. godinu preuzet je iz Nacionalnog programa energetske učinkovitosti

6.2.1. Mjere za podsektor industrije Zadarske županije uz provedbu na regionalnom nivou

Redni broj mjere	**I.1.**
Ime mjere/aktivnost	Energetska učinkovitost za poboljšanje konkurentnosti gospodarstva
Zadužen za provedbu	Zadarska županija – Upravni odjel za gospodarstvo
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,00641
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun Program TAM BAS / EBRD FZOEU IPA program
Kratki opis/komentar	Provedba mjere odvijat će se u ukupno 5 faza te potpuno obuhvatiti gospodarski sektor županije i značajno doprinijeti povećanju energetske učinkovitosti na sljedeći način: 1. faza – analiza stanja gospodarstva, udio troškova za energiju u ukupnim troškovima poslovanja za pojedine podsektore, ovisnost konkurentnosti proizvodnje o porastu cijene energenata 2. faza – ciljana analiza 20 izabranih gospodarskih subjekata i identifikacija najboljih rješenja (energetski pregled, identifikacija najboljeg tehničkog rješenja za poboljšanje energetske učinkovitosti, izrada poslovnog plana i analiza učinaka) putem EBRD TAM/BAS programa 3. faza – izrada i provedba natječaja za županijske potpore u povećanju energetske učinkovitosti kod gospodarskih subjekata 4. faza –Dodjela nepovratnih sredstava, praćenje namjenskog korištenja 5. faza – Formiranje neprofitnog energetskog klastera, povezivanje i udruživanje gospodarskih subjekata, stvaranje preduvjeta za razvitak novih proizvoda i apliciranje za bespovratna sredstva iz OP Regionalna konkurentnost (strukturni fond). Izravno obrazovanje gospodarstvenika putem radionica i obrazovnih vodiča koji će se pripremiti na temu: • Kako pripremiti projekt da bude prihvatljiv za financiranje poslovnoj banci? • Kako prijaviti projekt na natječaj Europske komisije (FP7, IPA,...)? • Kako i gdje aplicirati za subvencije i poticajne mjere iz drugih domaćih izvora – ministarstva, FZOEU,... ? Posebna info-promotivna kampanja osmišljena i provedena na

	temu: • Najuspješniji gospodarski subjekt iz područja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, i • Najuspješniji mladi poduzetnik (obrtnik) iz istog područja do 30 godina.

6.2.2. Mjere za podsektor industrije Zadarske županije uz provedbu na nacionalnom nivou

Redni broj mjere	**I.2.**
Ime mjere/aktivnost	Mreža industrijske energetske efikasnosti (MIEE)
Zadužen za provedbu	MINGO FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0111
Izvor sredstava za provedbu	Državni proračun FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti i Nacionalnom akcijskom planu za energetsku učinkovitost, osnovni cilj mjere je povećanje svijesti i znanja o mogućnostima investiranja u energetsku učinkovitost, uključujući demo projekte, trening i obrazovanje te u konačnici poticanje investicija. Ključne aktivnosti mjere su sljedeće: • Uspostava sustavnog gospodarenja energijom u industriji; ○ Nadzor i analiza potrošnje energije, postavljanje ciljeva; • Energetski pregledi u industriji; • Usporedba (*benchmarking)* s poduzećima iste grane u RH i EU; • Provođenje projekata najbolje prakse i širenje informacija o njima; • Trening i obrazovanje.

Redni broj mjere	**I.3.**
Ime mjere/aktivnost	Demonstracijski projekti
Zadužen za provedbu	MINGO FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0044
Izvor sredstava za provedbu	Državni proračun FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, MINGO i FZOEU pripremaju prijedloge demonstracijskih projekata u industriji za sljedeća dva trogodišnja implementacijska razdoblja (2011.-2013. i 2014.-2016.). Na regionalnom nivou nositelji aktivnosti trebaju biti konkretne tvrtke iz raznih grana industrije u kojima će se provoditi demonstracijski projekti.

Redni broj mjere	**I.4.**
Ime mjere/aktivnost	Obuka i obrazovanje
Zadužen za provedbu	MINGO FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0111
Izvor sredstava za provedbu	Državni proračun FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, FZOEU u suradnji s MINGO-om, MGPU-om i sveučilištima priprema program obrazovanja i obuke budućih energetskih upravitelja u industrijskom sektoru.

Redni broj mjere	**I.5.**
Ime mjere/aktivnost	Komercijalni zajmovi
Zadužen za provedbu	MINGO FZOEU Komercijalne banke
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0089
Izvor sredstava za provedbu	Državni proračun FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, komercijalne banke pokreću shemu zajmova za industrijske tvrtke koje ulažu u projekte energetske učinkovitosti i zaštite okoliša.

Redni broj mjere	**I.6.**
Ime mjere/aktivnost	Dobrovoljni sporazumi s industrijom
Zadužen za provedbu	MINGO FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0044
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti i Nacionalnom akcijskom planu za energetsku učinkovitost, MINGO i FZOEU će pripremiti studiju o uvođenju dobrovoljnih sporazuma s industrijom u kojoj će se detaljnije razraditi cjelokupni program vezan uz ovu mjeru, a s obzirom na to da su ovakvi sporazumi u potpunosti novi koncept u Hrvatskoj. Osnovna postavka mjere temelji se naknadi za emisiju CO_2 uvedenoj 2007. godine, čime je otvorena mogućnost sklapanja dobrovoljnih sporazuma s industrijskim postrojenjima koja će se obvezati poboljšati energetsku učinkovitost, a zauzvrat dobiti mogućnost smanjenja plaćanja naknade. Industrijska postrojenja odnosno tvrtke obvezuju se provesti niz mjera i uspostaviti strukturu za gospodarenje energijom, a istodobno sklapaju s FZOEU ugovor prema kojem se FZOEU obvezuje subvencionirati dio CO_2 naknade koju tvrtka treba platiti. Nositelji aktivnosti na regionalnoj razini su tvrtke iz raznih grana industrije koje sklapaju dobrovoljne sporazume s FZOEU.

6.3. Pregled mjera energetske učinkovitosti za sektor prometa

Prema podacima prikazanim u 3. poglavlju, sektor prometa u ukupnoj potrošnji energije na području Zadarske županije sudjeluje s 50%, pri čemu preko 94% potrošnje sektora otpada na podsektor cestovni promet, dok ostatak otpada na željeznički i pomorski promet. Definiranje i provedba mjera za povećanje energetske učinkovitosti u željezničkom prometu u nadležnosti su u prvom redu Hrvatskih željeznica te Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture, a mjere za sektor pomorskog prometa Jadrolinije te u tom smislu u okviru ovog Programa nisu analizirane. Mjere za povećanje energetske učinkovitosti za podsektor cestovni promet mogu se općenito podijeliti u nekoliko kategorija:

- Mjere koje za cilj imaju promjenu ponašanja vozača, pri čemu je naglasak na sljedećem:
  - Smanjenje potrošnje goriva u osobnim i komercijalnim vozilima kroz promjenu načina vožnje (eko-vožnja);
  - Povećano korištenje sredstava javnog prijevoza umjesto korištenja osobnih automobila;
- Mjere koje imaju za cilj uvođenje novih vozila sa smanjenom potrošnjom goriva (tzv. pametna i čistija vozila);
- Infrastrukturne mjere usmjere na rekonstrukciju prometnog sustava u svrhu povećanja učinkovitosti cestovnog prometa te udjela javnog prijevoza (izgradnja novih željezničkih pruga i pripadajuće infrastrukture, cestovnih prometnica i dr.)

U okviru Nacionalnog programa energetske učinkovitosti 2008. – 2016. za sektor prometa identificirano je ukupno 11 mjera koje pokrivaju sve navedene kategorije na regionalnom i nacionalnom nivou.

U nastavku je dan sažeti prikaz mjera za povećanje energetske učinkovitosti iz sektora prometa, Tablica 6.2. Za svaku mjeru dan je detaljniji opis i prikaz u tabličnom obliku, uz naznaku uloge odnosno mogućnosti sudjelovanja Zadarske županije u provedbi.

Tablica 6.2. Sažeti prikaz mjera energetske učinkovitosti za sektor prometa

Br.		Očekivane uštede u 2016. (%)	Očekivane uštede u 2016. (PJ)	Očekivane uštede u 2014. (%)	Očekivane uštede u 2014. (PJ)
	Regionalni nivo				
T.1.	Punionice za električne bicikle	0,00	0,0000	0,00	0,0000
	Nacionalni nivo				
T.2.	Oporezivanje visokog prometnog protoka i gužvi	2,00	0,0984	0,67	0,0328
T.3.	Smanjiti potrošnju energije poboljšanjem učinkovitosti iskorištenja goriva na strani vozila	3,00	0,1477	1,00	0,0492
T.4.	Kombinirani energetski i transportni istraživački i razvojni programi	1,00	0,0492	0,33	0,0164
T.5.	Istraživanje usmjereno na pametna i čistija vozila i primjena rezultata istraživanja	2,00	0,0984	0,67	0,0328
T.6.	Promotivna kampanja za učinkovitu vožnju	0,50	0,0246	0,17	0,0082
T.7.	Promoviranje komodaliteta (korištenje drugih načina prijevoza)	2,00	0,0984	0,67	0,0328
T.8.	Promicanje korištenja javnog prijevoza	2,00	0,0984	0,67	0,0328
T.9.	Promicanje korištenja čistijih automobila (uz osiguravanje financijske potpore)	1,00	0,0492	0,33	0,0164
T.10.	Podizanje svijesti korisnika o utjecaju prometa na okoliš	0,50	0,0246	0,17	0,0082
T.11.	Stimuliranje ulaganja u infrastrukturu za distribuciju alternativnih goriva	0,50	0,0246	0,17	0,0082
	UKUPNO	14,50	0,7138	4,83	0,2379

*Napomena: Postotni iznos očekivanih ušteda za 2016. godinu preuzet je iz Nacionalnog programa energetske učinkovitosti

Stranica 245 Broj 15 "Službeni glasnik Zadarske županije" 3. listopada 2012.godine

6.3.1. Mjere za podsektor prometa Zadarske županije uz provedbu na regionalnom nivou

Redni broj mjere	**T.1.**
Ime mjere/aktivnost	Punionice za električne bicikle
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,000
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Proračun Zadarske županije
Kratki opis/komentar	U periodu od 2012. -2014. godine mjera predviđa provođenje pripremnih aktivnosti (izradu studije, odabir lokacije za postavljanje punionica, izradu projektne dokumentacije, prijavu na moguće natječaje za dobivanje bespovratnih sredstava).

6.3.2. Mjere za podsektor prometa Zadarske županije uz provedbu na nacionalnom nivou

Redni broj mjere	**T.2.**
Ime mjere/aktivnost	Oporezivanje visokog prometnog protoka i gužvi
Zadužen za provedbu	MINGO MPPI Ministarstvo financija Jedinice lokalne samouprave – veći gradovi
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0328
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun/proračun jedinica lokalne samouprave za uspostavu sustava
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, mjera predviđa provođenje pilot projekata uvođenja naplata za zagušenje prometa u velikim gradskim centrima Hrvatske te ocjenjivanje njihove učinkovitosti, odnosno utjecaja na obrasce ponašanja u prometu, po uzoru na EU gradove. Mjeru provodi Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Ministarstvo financija i FZOEU, u suradnji s odabranim jedinicama lokalne samouprave.

Redni broj mjere	**T.3.**
Ime mjere/aktivnost	Smanjiti potrošnju energije poboljšanjem učinkovitosti iskorištenja goriva na strani vozila
Zadužen za provedbu	MINGO FZOEU Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0492
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, mjerom je predviđeno uvođenje novih tehnologija na tržište RH u smislu učinkovitih cestovnih vozila. Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo ispituje određivanje novih tehničkih uvjeta za vozila koja se prodaju na tržištu Republike Hrvatske.

Redni broj mjere	**T.4.**
Ime mjere/aktivnost	Kombinirani energetski i transportni istraživački i razvojni programi
Zadužen za provedbu	MINGO MZOS MPPI FZOEU Istraživačke institucije
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0164
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, mjerom je predviđeno provođenje istraživačkih i razvojnih aktivnosti usmjerenih na kombinirane energetske i transportne programe i to za sve transportne tehnologije.

Redni broj mjere	**T.5.**
Ime mjere/aktivnost	Istraživanje usmjereno na pametna i čistija vozila i primjena rezultata istraživanja
Zadužen za provedbu	MINGO MZOS FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0328
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, mjerom je predviđeno provođenje istraživačkih aktivnosti usmjerenih na pametna i čistija vozila te primjena rezultata istraživanja i to za sve transportne tehnologije. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS) u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, Ministarstvom

	pomorstva, prometa i infrastrukture i istraživačkim institucijama ispituje mogućnosti za uspostavljanje zajedničkih istraživačkih i razvojnih programa za energiju i transport kao i za razvoj čistijih i pametnijih vozila.

Redni broj mjere	**T.6.**
Ime mjere/aktivnost	Promotivna kampanja za učinkovitu vožnju
Zadužen za provedbu	MINGO FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0082
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti te Nacionalnom akcijskom planu energetske učinkovitosti, mjerom je predviđeno provođenje nacionalne info kampanje za promociju učinkovitog načina vožnje, za čiju su provedbu zaduženi MINGO i FZOEU. Kampanja je usmjerena prvenstveno na vozače, a promovira energetski učinkovit način vožnje, korištenje alternativnih načina prijevoza te uporabu učinkovitijih vozila. Kampanja će se provoditi u suradnji s auto-školama i prijevozničkim udruženjima.

Redni broj mjere	**T.7.**
Ime mjere/aktivnost	Promoviranje komodaliteta (korištenje drugih načina prijevoza)
Zadužen za provedbu	MINGO MPPI FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0328
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti te Nacionalnom akcijskom planu energetske učinkovitosti, mjerom je predviđeno promoviranje održivih prometnih sustava, odnosno komodaliteta (korištenje drugih načina prijevoza). Također je predviđeno razvijanje detaljne politike planiranja održivih prometnih sustava, uključujući planiranje gradskih sustava prijevoza, razvitak alternativnih načina prijevoza, poboljšanje infrastrukture javnog prijevoza i tzv. *parkiraj-i-vozi* rješenja. U skladu s Nacionalnim akcijskim planom, politiku treba razviti i provesti MINGO u suradnji s Ministarstvom pomorstva, prometa i infrastrukture (MPPI) i FZOEU, a u dijelu razvoja i provedbe politike potrebno je uključiti jedinice lokalne samouprave.

Redni broj mjere	**T.8.**
Ime mjere/aktivnost	Promicanje korištenja javnog prijevoza
Zadužen za provedbu	MINGO MPPI FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0328
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti te Nacionalnom akcijskom planu energetske učinkovitosti, mjerom je predviđeno promoviranje održivih prometnih sustava, odnosno povećano korištenje javnog prijevoza. U skladu s Nacionalnim akcijskim planom, politiku treba razviti i provesti MINGO u suradnji s Ministarstvom pomorstva, prometa i infrastrukture (MPPI) i FZOEU, a u dijelu razvoja i provedbe politike potrebno je uključiti jedinice lokalne samouprave.

Redni broj mjere	**T.9.**
Ime mjere/aktivnost	Promicanje korištenja čistijih automobila (uz osiguravanje financijske potpore)
Zadužen za provedbu	MINGO FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0164
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti te Nacionalnom akcijskom planu energetske učinkovitosti, program za promociju čistijih automobila sastoji se od promocijskih i financijskih mjera čiji je cilj povećati udio kupljenih čistijih automobila. Poticat će se kupovina automobila s emisijama manjim od 130 g CO_2/km, hibridnih automobila i automobila koji koriste alternativna goriva. Promocijski mehanizmi uključivat će uporabu besplatnih parkirnih mjesta, uporabu *žutih traka* u gradovima i sl. Najvažniji dio programa uključuje financijske poticaje za kupnju takvih automobila, pri čemu će shemu poticaja uspostaviti FZOEU. Direktni korisnici sheme poticaja biti će vlasnici čistijih automobila.

Redni broj mjere	**T.10.**
Ime mjere/aktivnost	Podizanje svijesti korisnika o utjecaju prometa na okoliš
Zadužen za provedbu	MINGO FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0082
Izvor sredstava za	FZOEU

provedbu	Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, FZOEU pokreće kampanju za podizanje opće svijesti kod javnosti o odnosima prometa i pitanja okoliša. Kampanja bi prvenstveno trebala obuhvatiti osnovne, srednje i više škole gdje bi policija, inženjeri, odvjetnici i drugi relevantni stručnjaci mladim ljudima kroz neposrednu komunikaciju pružili kvalitetne i pouzdane informacije.

Redni broj mjere	**T.11.**
Ime mjere/aktivnost	Stimuliranje ulaganja u infrastrukturu za distribuciju alternativnih goriva
Zadužen za provedbu	MPPI MINGO FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0082
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture pokreće program za poticanje ulaganja u infrastrukturne sustave koji bi koristili alternativna goriva (posebice električnu energiju i biogoriva). Direktni korisnici programa poticaja bit će infrastrukturni objekti odnosno poduzeća u čijem su vlasništvu.

6.4. Pregled mjera energetske učinkovitosti za sektor opće potrošnje

U skladu s podjelom u okviru nacionalne energetske bilance te Pravilnikom o energetskoj bilanci, sektor opće potrošnje dijeli se na sljedeće podsektore:

- Podsektor kućanstva;
- Uslužni podsektor;
- Poljoprivreda;
- Građevinarstvo.

S obzirom na značajne razlike u korištenim energentima, ali prvenstveno i u konkretnoj svrsi energetske potrošnje, svaki od ovih podsektora razmatran je zasebno. U skladu s Nacionalnim programom te Nacionalnim akcijskim planom energetske učinkovitosti, u okviru ovog Programa za podsektor građevinarstvo nisu definirane mjere za povećanje energetske učinkovitosti, dok je za podsektor poljoprivreda definirana jedna specifična mjera koja će se provoditi na regionalnom nivou.

6.4.1. Pregled mjera energetske učinkovitosti za podsektor kućanstva

Prema podacima prikazanim u 3. poglavlju, na podsektor kućanstva otpada 62% energetske potrošnje sektora opće potrošnje Zadarske županije, a sličan udio vrijedi i za cjelokupnu Republiku Hrvatsku. Za Zadarsku županiju ne postoje točni podaci o strukturi potrošnje energije za podsektor kućanstva po svrsi potrošnje, ali prema pokazateljima na razini Republike Hrvatske najveći dio potrošnje, odnosno oko 60%, odnosi se na grijanje prostora, dok na potrošnju energije za električne uređaje i rasvjetu otpada oko 15% od ukupnog.

Ukoliko se promatra prosječna potrošnja toplinske energije (za grijanje, kuhanje i pripremu tople vode) po površini u kućanstvima Zadarske županije, moguće je utvrditi da u ovom podsektoru postoje značajne mogućnosti za smanjenje potrošnje.

U okviru Nacionalnog energetskog programa identificirano je ukupno 8 mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti u podsektoru kućanstva, za koje je kao regionalna primjena naznačena kategorija *Nacionalno*. U okviru ovog Programa, određeno je dodatne 5 mjera za koje je predviđena regionalna primjena na području Zadarske županije.

Sažeti prikaz mjera za povećanje energetske učinkovitosti za podsektor kućanstva dan je u nastavku, Tablica 6.3. Za svaku mjeru dan je detaljniji opis i prikaz u tabličnom obliku, uz naznaku uloge odnosno mogućnosti sudjelovanja Zadarske županije u provedbi.

Tablica 6.3. Sažeti prikaz mjera energetske učinkovitosti za podsektor kućanstva

Br.		Očekivane uštede u 2016. (%)	Očekivane uštede u 2016. (PJ)	Očekivane uštede u 2014. (%)	Očekivane uštede u 2014. (PJ)
	Regionalni nivo				
R.1.	Sufinanciranje ugradnje solarnih kolektora	0,28	0,00747	0,09	0,00249
R.2.	Sufinanciranje zamjene peći na lož/starih peći na drva pećima na pelete	0,60	0,0162	0,20	0,0054
R.3.	Sufinanciranje ugradnje dizalica topline	0,30	0,0081	0,10	0,0027
R.4.	Sufinanciranje rekonstrukcije vanjske ovojnice u kućanstvima	0,14	0,0039	0,05	0,0013
R.5.	Sufinanciranje rekonstrukcije stolarije u kućanstvima	0,06	0,0015	0,02	0,0005
	Nacionalni nivo				
R.6.	Građevinska regulativa i primjena	4,00	0,1047	1,33	0,0349
R.7.	Informacijske kampanje	2,00	0,0524	0,67	0,0175
R.8.	Programi energetskog označavanja	5,00	0,1309	1,67	0,0436
R.9.	Demonstracijski projekti	2,00	0,0524	0,67	0,0175
R.10.	Mreža EE info centara	2,00	0,0524	0,67	0,0175
R.11.	Mjerenje potrošnje i informativni računi	4,00	0,1047	1,33	0,0349
R.12.	Subvencije i zajmovi	4,00	0,1047	1,33	0,0349
R.13.	Komercijalni zajmovi	4,00	0,1047	1,33	0,0349
	UKUPNO	28,37	0,7442	9,46	0,2481

*Napomena: Postotni iznos očekivanih ušteda za 2016. godinu preuzet je iz Nacionalnog programa energetske učinkovitosti

6.4.1.1. Pregled mjera energetske učinkovitosti za podsektor kućanstva na regionalnoj razini

Redni broj mjere	**R.1.**
Ime mjere/aktivnost	Sufinanciranje ugradnje solarnih kolektora
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0024
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun FZOEU Sredstva fizičkih osoba (vlasnika kućanstava)
Kratki opis/komentar	Subvencioniranje ukupno 150 solarnih kolektorskih sustava za kuće/stanove do 2014. godine. Za prosječno kućanstvo za potrebe pripreme potrošne tople vode potrebno je ugraditi kolektor površine 5 m^2, troškovi ugradnje po jediničnoj površini kolektora iznose oko 7 500 kn (bruto, s montažom). Procijenjene energetske uštede temeljem podataka o dnevnoj dozračenosti za područje Zadarske županije, učinkovitosti kolektora i ukupnoj površini iznose 0,00249 PJ. Na području Zadarske županije do sada je sufinancirana ugradnja 44 solarna kolektorska sustava za kućanstva za grijanje i potrošnu toplu vodu, 17 sustava sufinancirala je Zadarska županija, a 27 Grad Zadar. Županija sufinancira 30% ukupnih troškova, a FZOEU dodatnih 36%.

Redni broj mjere	**R.2.**
Ime mjere/aktivnost	Sufinanciranje zamjene peći na lož/starih peći na drva pećima na pelete
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0054
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun FZOEU Sredstva fizičkih osoba (vlasnika kućanstava)
Kratki opis/komentar	Subvencioniranje ugradnje ukupno 150 peći na pelete za kuće/stanove do 2014. godine. Za prosječno kućanstvo za potrebe grijanja i pripreme potrošne tople vode potrebna snaga peći procijenjena je na 25 kW, troškovi ugradnje za kotao, spremnik za pelete i sustav regulacije iznose oko 20 000 kn (bruto, s montažom). Procijenjene energetske uštede uz pretpostavke da je učinkovitost starih peći 75%, novih peći 95%, broj sati rada godišnje 2 500 iznose 0,00540 PJ.

Redni broj mjere	**R.3.**
Ime mjere/aktivnost	Sufinanciranje ugradnje dizalica topline
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0027
Izvor sredstava za	Županijski proračun

provedbu	FZOEU Sredstva fizičkih osoba (vlasnika kućanstava)
Kratki opis/komentar	Subvencioniranje ugradnje ukupno 30 dizalica topline za kuće/stanove do 2014. godine. Za prosječno kućanstvo za potrebe grijanja i pripreme potrošne tople vode potrebna snaga dizalice topline procijenjena je na 25 kW, troškovi ugradnje cjelokupni sustav iznose oko 120 000 kn (bruto, s montažom). Procijenjene energetske uštede uz pretpostavke da je učinkovitost postojećeg sustava grijanja 75%, koeficijent iskoristivosti dizalice topline (COP) 3,0 te broj sati rada godišnje 2 500 iznose 0,00270 PJ.

Redni broj mjere	**R.4.**
Ime mjere/aktivnost	Sufinanciranje rekonstrukcije vanjske ovojnice u kućanstvima
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0013
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun FZOEU Sredstva fizičkih osoba (vlasnika kućanstava)
Kratki opis/komentar	Subvencioniranje rekonstrukcije fasade za ukupno 90 kuća/stanova do 2015. godine. Uštede za rekonstrukciju fasade su procijenjene na oko 50 kWh/m^2. Prosječna površina kuće/stana procijenjena je na 80 m^2, dok ukupne uštede iznose 0,0013 PJ.

Redni broj mjere	**R.5.**
Ime mjere/aktivnost	Sufinanciranje rekonstrukcije stolarije u kućanstvima
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0005
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun FZOEU Sredstva fizičkih osoba (vlasnika kućanstava)
Kratki opis/komentar	Subvencioniranje rekonstrukcije stolarije za ukupno 90 kuća/stanova do 2015. godine. Uštede za rekonstrukciju stolarije su procijenjene na oko 20 kWh/m^2. Prosječna površina kuće/stana procijenjena je na 80 m^2, dok ukupne uštede iznose 0,0005 PJ.

6.4.1.2. Pregled mjera energetske učinkovitosti za podsektor kućanstva na nacionalnoj razini

Redni broj mjere	**R.6.**
Ime mjere/aktivnost	Građevinska regulativa i primjena
Zadužen za provedbu	MGPU MINGO FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0349
Izvor sredstava za provedbu	Državni proračun FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja (MGPU) odgovorno je za donošenje i provedbu građevinske regulative kojom se osigurava poštivanje standarda energetske učinkovitosti u zgradama. Također, u suradnji s MINGO i FZOEU, MGPU uspostavlja promotivne/obrazovne programe o građevinskoj regulativi za ciljne skupine (stručnjake i kućevlasnike). Donošenje i provedba propisa u potpunoj je nadležnosti Vlade RH, odnosno pojedinih ministarstava.

Redni broj mjere	**R.7.**
Ime mjere/aktivnost	Informacijske kampanje
Zadužen za provedbu	FZOEU MINGO MGPU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0175
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, FZOEU u suradnji s MINGO-om i MGPU-om te relevantnim dionicima priprema seriju ciljanih, vremenski ograničenih informacijskih kampanja usmjerenih na specifične aktivnosti (npr. toplinska izolacija zgrada, učinkovita rasvjeta i sl.). Do sada je s ciljem podizanja svijesti o važnosti štednje energije za 267 kućanstava na području Zadarske županije podijeljeno po dvije fluokompaktne žarulje od 15W i 20W. Samo ovom mjerom uštađeno je cca 60.000,00 kn i cca 70.000,00 kWh. Vrijednost ove investicije iznosila je 100 000,00 kn.

Redni broj mjere	**R.8.**
Ime mjere/aktivnost	Programi energetskog označavanja
Zadužen za provedbu	FZOEU MINGO
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0436
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Shema energetskog označavanja kućanskih uređaja već se provodi od 2006. godine, na temelju odgovarajućih zakonskih propisa. Prema Nacionalnom akcijskom planu energetske učinkovitosti, potrebno je pojačati učinkovitost ove mjere kombinirajući je s ostalim mjerama (posebice info kampanjama), kao i redovitim noveliranjem standarda u skladu sa zahtjevima EU. Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, FZOEU pokreće kampanju o označavanju kućanskih uređaja, koju je poželjno kombinirati s financijskim poticajima za kupnju visokoučinkovitih uređaja. Direktni korisnici programa bit će kućevlasnici odnosno korisnici kućanskih uređaja.

Redni broj mjere	**R.9.**
Ime mjere/aktivnost	Demonstracijski projekti
Zadužen za provedbu	FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0175
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, FZOEU priprema prijedloge demonstracijskih projekata za sljedeća dva trogodišnja implementacijska razdoblja (2011.-2013. i 2014.-2016.). Demo projekti trebaju biti usmjereni na nove tehnologije, kao što su inteligentne zgrade, pasivne kuće i na uporabu OIE u kućanstvima.

Redni broj mjere	**R.10.**
Ime mjere/aktivnost	Mreža EE info centara
Zadužen za provedbu	FZOEU MINGO Jedinice regionalne i lokalne samouprave
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0175
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun Proračun jedinica regionalne i lokalne samouprave
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, info centri energetske učinkovitosti osnivaju se u okviru jedinica lokalne samouprave u svim gradovima i županijama u Hrvatskoj u sklopu projekta *SGE u gradovima i županijama.* Prema dostavljenim podacima od strane UNDP tima za Sjevernu Dalmaciju i Liku, sustavno gospodarenje energijom se na području Zadarske županije provodi od 2008. Pored Zadarske županije, u aktivno provođenje SGE projekta su uključeni Nin, Biograd na moru, Pag i Zadar. Otvoren je EE info centar Zadarske županije gdje građani mogu dobiti informaciju o uštedama energije u kućanstvu, poticajima koje daje grad ili županija za postavljanje solarnih kolektora za grijanje PTV i prostora, izračun o investiciji postavljanja istih te razgledati energetsko učinkovitu opremu trenutno dostupnu na tržištu. (Promjena ponašanja kao rezultat edukacije i informiranja o učinkovitom korištenju energije rezultira sa 5-10% ušteda). Zadarska županija također već provodi sve aktivnosti predviđene u sklopu programa sustavno gospodarenje energijom u zgradama javne namjene Zadarske županije, a što uključuje provedbu energetskih pregleda, prikupljanje podataka o potrošnji energenata i vode za sve zgrade, analize i prikaze rezultata.

Redni broj mjere	**R.11.**
Ime mjere/aktivnost	Mjerenje potrošnje i informativni računi
Zadužen za provedbu	MINGO FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0349
Izvor sredstava za provedbu	Državni proračun FZOEU
Kratki opis/komentar	Zakonodavni okvir za ovu mjeru uspostavljen je putem Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji i odgovarajućih podzakona, koji propisuju obvezu energetskih poduzeća da dostavljaju krajnjim korisnicima informativne račune. Zakonodavni okvir za mjerenje potrošnje toplinske energije utvrđen je Zakonom o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom (NN 42/05) te Pravilnikom o načinu raspodjele i obračunu troškova za isporučenu toplinsku energiju (NN 139/08). Donošenje odnosno izmjena propisa u nadležnosti je Hrvatskog sabora, Vlade RH i pojedinih ministarstava.

Redni broj mjere	**R.12.**
Ime mjere/aktivnost	Subvencije i zajmovi
Zadužen za provedbu	FZOEU
Procjena troškova	-
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0349
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, shemu subvencija i zajmova za stambeni sektor, odnosno za fizičke osobe, pokreće FZOEU i to na način da proširi postojeće sheme. Zadarska županija već je uključena u provedbu programa poticanja ugradnje solarnih kolektora za fizičke osobe na području Županije koji se sufinancira od strane FZOEU. U tom smislu ova se mjera već aktivno provodi.

Redni broj mjere	**R.13.**
Ime mjere/aktivnost	Komercijalni zajmovi
Zadužen za provedbu	FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0349
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, komercijalne banke u suradnji s FZOEU pokreću programe zajmova bez kamata za aktivnosti kao što su rekonstrukcija zgrada i ostale mjere energetske učinkovitosti. Direktni korisnici programa bit će vlasnici zgrada odnosno objekata u kojima se provode mjere energetske učinkovitosti.

6.4.2. Pregled mjera energetske učinkovitosti za uslužni podsektor

Prema podacima prikazanim u 3. poglavlju, na uslužni podsektor za područje Zadarske županije otpada oko 22% od ukupne potrošnje sektora opće potrošnje, a što je u skladu s pokazateljima na razini cjelokupne Republike Hrvatske, gdje na uslužni podsektor otpada oko 24% od ukupne potrošnje sektora opće potrošnje.

Uslužni sektor sastoji se od dva bitno različita dijela, odnosno od komercijalnih i javnih usluga. Međutim, kako za cjelokupnu Republiku Hrvatsku tako i za Zadarsku županiju ne postoje odvojeni podaci o energetskoj potrošnji za ova dva dijela te je iz tog razloga uslužni podsektor u okviru ovog Programa razmatran kao jedna cjelina.

Pri definiranju konkretnih mjera za uslužni podsektor za područje Zadarske županije vođeno je ipak računa o činjenici da je proces donošenja odluka o investiranju u mjere povećanja energetske učinkovitosti bitno različit za javni i komercijalni dio sektora. Osnovni kriterij za donošenje odluka u komercijalnom dijelu je ostvarivanje profita, odnosno vrijeme povrata u pojedinu investiciju vezanu uz povećanje energetske učinkovitosti. S druge strane, u javnom dijelu se kod donošenja odluka u obzir uzimaju i različiti socijalni i ekonomski kriteriji. Također, način financiranja provedbe mjera za ova dva dijela u nekim je aspektima bitno različit: u komercijalnom dijelu je u principu bitno lakše osigurati sredstva, u pravilu putem kredita komercijalnih banaka, dok je za javni dio na raspolaganju niz mogućnosti za dobivanje bespovratnih sredstava iz nacionalnih te EU fondova.

Uzevši u obzir sve navedeno, a također i mjere koje su određene u sklopu Nacionalnog programa energetske učinkovitosti koje se planiraju provoditi na nacionalnom nivou, u okviru ovog Programa određeno je nekoliko mjera specifičnih za područje Zadarske županije, odnosno za koje je planirana provedba na regionalnom nivou. Sažeti prikaz svih mjera za uslužni podsektor prikazan je u nastavku, Tablica 6.4. Za svaku mjeru dan je detaljniji opis i prikaz u tabličnom obliku, uz naznaku uloge odnosno mogućnosti sudjelovanja Zadarske županije u provedbi.

Tablica 6.4. Sažeti prikaz mjera energetske učinkovitosti za uslužni podsektor

Br.		Očekivane uštede u 2016. (%)	Očekivane uštede u 2016. (PJ)	Očekivane uštede u 2014. (%)	Očekivane uštede u 2014. (PJ)
	Regionalni nivo				
C.1.	Ugradnja solarnih kolektora na zgrade javne namjene	0,12	0,0011	0,04	0,0004
C.2.	Rekonstrukcija vanjske ovojnice i stolarije za zgrade javne namjene	0,45	0,0043	0,15	0,0014
C.3.	Rekonstrukcija sustava grijanja i zamjena energenta za zgrade javne namjene	1,02	0,0097	0,34	0,0032
C.4.	Energetski pregledi i certificiranje zgrada javnih ustanova	0,41	0,0039	0,14	0,0013
C.5.	Burza krovova javnih ustanova Županije	0,16	0,0015	0,05	0,0005
C.6.	Energetska učinkovitost u školama	0,16	0,0015	0,05	0,0005
C.7.	Projekt Znanjem do ušteda	2,49	0,0237	0,83	0,0079
C.8.	Energetski dani Županije	0,82	0,0078	0,27	0,0026
C.9.	Sustavno gospodarenje energijom u zgradama javne namjene	0,15	0,0014	0,05	0,0005
C.10.	Zelena energija za Zadarsku županiju	0,22	0,0021	0,07	0,0007
C.11.	Poticanje rekonstrukcije vanjske ovojnice i stolarije za komercijalni uslužni sektor	0,53	0,0043	0,18	0,0014
C.12.	Poticanje iskorištavanja obnovljivih izvora energije za komercijalni uslužni sektor	0,14	0,0021	0,05	0,0004
	Nacionalni nivo				
C.13.	Građevinska regulativa i provedba	4,00	0,0004	1,33	0,0001
C.14.	Obuka i obrazovanje	5,00	0,0005	1,67	0,0002
C.15.	Demonstracijski projekti	2,00	0,0002	0,67	0,0001
C.16.	Informacijske kampanje	2,00	0,0002	0,67	0,0001
C.17.	SGE gradovima i županijama	1,00	0,0001	0,33	0,00003
C.18.	Projekt 'Dovesti svoju kuću u red'	1,00	0,0001	0,33	0,00003
C.19.	SGE u komercijalnom i uslužnom sektoru	3,00	0,0003	1,00	0,0001
C.20.	Subvencije za ulaganja	4,00	0,0004	1,33	0,0001
C.21.	Zajmovi	4,00	0,0004	1,33	0,0001
C.22.	Zelena javna nabava	1,00	0,0001	0,33	0,00003
	UKUPNO	33,00	0,0596	11,00	0,0199

*Napomena: Postotni iznos očekivanih ušteda za 2016. godinu preuzet je iz Nacionalnog programa energetske učinkovitosti

6.4.2.1. Pregled mjera energetske učinkovitosti za uslužni podsektor na regionalnoj razini

Redni broj mjere	**C.1.**
Ime mjere/aktivnost	Ugradnja solarnih kolektora na zgrade javne namjene
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0004
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun Pretpristupni fondovi FZOEU
Kratki opis/komentar	Mjera predviđa ugradnju solarnih kolektora za pripremu tople vode na zgrade javne namjene u vlasništvu Zadarske županije. Do 2014. godine planirana je ugradnja kolektora na 5 zgrada za što procijenjena ukupna potrebna površina kolektora iznosi 150 m^2. Procijenjene energetske uštede temeljem podataka o dnevnoj dozračenosti za područje Zadarske županije, učinkovitosti kolektora i ukupnoj površini iznose 0,00037 PJ. Za provedbu mjere moguće je dobivanje bespovratnih sredstava iz nacionalnih fondova (FZOEU) te EU fondova (pretpristupni program).

Redni broj mjere	**C.2.**
Ime mjere/aktivnost	Rekonstrukcija vanjske ovojnice i stolarije za zgrade javne namjene
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0014
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun FZOEU
Kratki opis/komentar	Mjera predviđa rekonstrukciju vanjske ovojnice i stolarije za zgrade javne namjene u vlasništvu Zadarske županije. Troškovi za rekonstrukciju procijenjeni su na oko 200 kn/m^2, uštede su procijenjene na oko 80 kWh/m^2. Predviđena je rekonstrukcija na 5-10 zgrada, ukupne površine 5 000 m^2, dok ukupne uštede iznose 0,00144 PJ. Financiranje ove mjere moguće je, osim sredstava iz županijskog proračuna, i kroz dobivanje bespovratnih sredstava od strane FZOEU.

Redni broj mjere	**C.3.**
Ime mjere/aktivnost	Rekonstrukcija sustava grijanja i zamjena energenta za zgrade javne namjene
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0032
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun FZOEU
Kratki opis/komentar	Mjera predviđa rekonstrukciju sustava grijanja i zamjenu energenta (lož ulje s prirodnim plinom) za zgrade javne namjene u vlasništvu Zadarske županije. Predviđena je zamjena u 10-15 zgrada pri čemu je ukupna snaga instaliranih novih sustava procijenjena na 1,5 MW. Procijenjene energetske uštede uz pretpostavke da je učinkovitost starih peći 75%, novih peći 95%, broj sati rada godišnje 2 500 iznose 0,00324 PJ. Financiranje ove mjere moguće je, osim sredstava iz županijskog proračuna, i kroz dobivanje bespovratnih sredstava od strane FZOEU.

Redni broj mjere	**C.4.**
Ime mjere/aktivnost	Energetski pregledi i certificiranje zgrada javnih ustanova
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0013
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun FZOEU
Kratki opis/komentar	Mjera predviđa provođenje energetskih pregleda s ciljem izdavanja energetskih certifikata za 30 zgrada javne namjene u vlasništvu Zadarske županije do kraja 2013. godine. Procijenjena ušteda energije zbog promjene ponašanja i podizanja razine svijesti o potrošnji energije iznosi 15 kWh/m2, a prosječna površina zgrade 800 m2. Energetske uštede procijenjene su na 0,0013 PJ. Do sada su za 20 škola napravljeni energetski pregledi, a Županija je izdvojila 100 000,00 kn za provedbu energetskih pregleda u 4-5 objekata koji se planiraju provesti do kraja 2012. godine. U planu je definirati školske objekte koji će ući u Program obnove 2012-2013 (program MINGO). Provest će se izrada projektnih zadataka i pristupiti obnovi (koliko će se zgrada obnoviti za 3 godine)

Redni broj mjere	**C.5.**
Ime mjere/aktivnost	Burza krovova javnih ustanova Zadarske županije
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0005
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun Pretpristupni fondovi
Kratki opis/komentar	Mjera predviđa izradu registra potencijalnih zgrada javnih ustanova za ugradnju fotonaponskih sustava za proizvodnju električne energije. U sklopu ove mjere također će se izraditi potrebna tehnička dokumentacija i ishoditi status povlaštenog proizvođača električne energije za 5 objekata. Nakon ishođenja potrebnih dozvola, krovovi se predaju investitorima s kojim će Županija potpisati ugovor o najmu krovišta i ostvarivanju postotnog prihoda od prodaje električne energije. Financiranje ove mjere moguće je, osim sredstava iz županijskog proračuna, i kroz dobivanje bespovratnih sredstava iz pretpristupnih fodova.

Redni broj mjere	**C.6.**
Ime mjere/aktivnost	Energetska učinkovitost u školama
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0005
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun FZOEU
Kratki opis/komentar	Mjera predviđa identifikaciju 5 škola na području Županije koji predstavljaju najveće potrošače toplinske energije. U identificiranim školama ugradit će se termostatski setovi u cilju smanjenja potrošnje toplinske energije. Procijenjene ukupne energetske uštede uz pretpostavke da je prosječna površina škola 1000 m^2, a ušteda instaliranih novih sustava oko 30 kWh/m^2, iznose 0,0005 PJ. Financiranje ove mjere moguće je, osim sredstava iz županijskog proračuna, i kroz dobivanje bespovratnih sredstava od strane FZOEU. Udio sredstava FZOEU u ukupnim troškovima iznosi oko 40% ukupne investicije.

Redni broj mjere	**C.7.**
Ime mjere/aktivnost	Projekt Znanjem do ušteda
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0079
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun
Kratki opis/komentar	Mjera predviđa održavanje 30 radionica u osnovnim školama za

	učenike od prvog do četvrtog razreda na temu energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Procijenjene ukupne energetske uštede iznose 0,0079 PJ, a troškovi provedbe mjere 60 000 kn.

Redni broj mjere	**C.8.**
Ime mjere/aktivnost	Energetski dani Zadarske županije
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0026
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun
Kratki opis/komentar	Mjera predviđa provođenje Energetskih dana Zadarske županije u cilju informiranja, edukacije i podizanja razine svijesti građana o važnosti smanjenja energetske potrošnje i korištenja obnovljivih izvora energije. Procijenjene ukupne energetske uštede iznose 0,0026 PJ.

Redni broj mjere	**C.9.**
Ime mjere/aktivnost	Sustavno gospodarenje energijom u zgradama javne namjene
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0005
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun Pretpristupni fondovi
Kratki opis/komentar	Cilj projekta je povećanje učinkovitosti korištenja energije i smanjenje potrošnje energije u javnim ustanovama Županije, primjenom modela sustavnog gospodarenja energijom te uvođenjem sustava (ragistra) za praćenje energetske potrošnje. Ciljana grupa su javne ustanove koje su osnovane od strane Županije - bolnice, zdravstveni centri, centri za socijalnu skrb, centri za starije osobe, ljekarne, osnovne i srednje škole, vrtići i Županijska uprava. Konačni korisnici projekta su zaposleni u javnim ustanovama, učenici osnovnih škola, učenici srednjih škola i građani. Aktivnosti projekta: • Izrada i trajno održavanje registra zgrada javne namjene ustanova kojima je Županija vlasnik ili osnivač; • Prikupljanje i analiza podataka o energetskoj potrošnji u zgradama na mjesečnoj osnovi, pomoću informatičkog programa za javne ustanove; • Priprema i provedba detaljnih energetskih pregleda u 20 zgrada javne namjene koji će rezultirati utvrđivanjem konkretnih mjera energetske učinkovitosti; • Izrada investicijskih studija za 20 zgrada javne namjene u vlasništvu ustanova kojima je Županija vlasnik ili osnivač; • Izrada studije mogućnosti korištenja obnovljivih izvora

	energije u zgradama javne namjene; • Izrada Strategije održivog korištenja energije Županije; • Podizanje znanja i svijesti javnosti Županije o potrebi štednje energije i zaštite okoliša kroz organizaciju radionica za zaposlenike javnih ustanova; • Organizacija natjecanja u primjeni mjera energetske učinkovitosti za zaposlenike javnih ustanova Županije. Prema podacima dostavljenim od UNDP tima za Sjevernu Dalmaciju i Liku, do sada je u registru obrađeno 60 zgrada što predstavlja 75 % ukupnog broja javnih zgrada Županije. Ukupna kvadratura obrađenih objekata je oko 100 000 m2. Za 4 grada na području Županije je upotpunjen registar, a korisnici već duže vrijeme prate potrošnju. Za Zadar se očekuje početak praćenja potrošnje u rujnu/listopadu 2012. godine. To je dodatnih 47 zgrada u kojima će kontrolom potrošnje i samo promjenom ponašanja smanjiti potrošnja za minimalno 5%. Za krajnje korisnike održano je 6 radionica te su ukupno educirane 103 osobe za rad u informacijskom sustavu za praćenje potrošnje energije u objektima (ISGE). Unosi se mjesečna potrošnja, a gdje je moguće i tjedna kako bi se uočile sve nepravilnosti u potrošnji, puknuće cijevi, krađa električne energije i slično te reagiralo na vrijeme. U planu je do početka rujna 2012. godine imati potpuni registar za školske županijske zgrade te sve korisnike educirati za rad u ISGE sustavu. Financiranje ove mjere moguće je, osim sredstava iz županijskog proračuna, i kroz dobivanje bespovratnih sredstava iz pretpristupnih fondova. Udio sredstava Županije u ukupnim troškovima iznosi oko 15% ukupne investicije.

Redni broj mjere	**C.10.**
Ime mjere/aktivnost	Zelena energija za Zadarsku županiju
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0007
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun Pretpristupni fondovi Program Inteligentna energija za Europu
Kratki opis/komentar	Osnovni cilj mjere je doprinijeti povećanom iskorištavanju šumske biomase od strane privatnih šumovlasnika i poduzetnika na području Zadarske županije kroz model ugovorne prodaje topline. Aktivnosti koje su predviđene u sklopu ove mjere su slijedeće: • Izrada registra zgrada javne namjene u vlasništvu Zadarske županije koji sadrži podatke nužne za određivanje mogućnosti korištenja biomase za dobivanje toplinske

	energije • Izrada projektne dokumentacije potrebne za provedbu modela ugovorne prodaje topline iz biomase za 10 odabranih objekata • Izrada registra tvrtki i poduzetnika iz domene drvno-prerađivačke industrije koji sadrži podatke potrebne za procjenu moguće proizvodnje energije iz biomase • Obrazovanje privatnih šumovlasnika. Procijenjene ukupne energetske uštede uz pretpostavku da će do kraja 2014. godine u odabranih 5 javnih objekata biti instaliran kotao na biomasu snage 150 kW te uz povećanje učinkovitosti od 10% iznose 0,0007 PJ. Financiranje ove mjere moguće je, osim sredstava iz županijskog proračuna, i kroz dobivanje bespovratnih sredstava iz pretpristupnih fondova.

Redni broj mjere	**C.11.**
Ime mjere/aktivnost	Poticanje rekonstrukcije vanjske ovojnice i stolarije za komercijalni uslužni sektor
Zadužen za provedbu	Zadarska županija Komercijalni uslužni sektor
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0014
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun Komercijalni uslužni sektor
Kratki opis/komentar	Mjera predviđa poticanje rekonstrukcije vanjske ovojnice i stolarije za zgrade komercijalnog uslužnog sektora. Troškovi za rekonstrukciju procijenjeni su na oko 200 kn/m^2, a uštede na oko 80 kWh/m^2. Predviđena je rekonstrukcija 5-10 zgrada, ukupne površine 5 000 m^2, čime će se ostvariti ukupna ušteda u iznosu 0,0014 PJ. Dinamika financiranja po godinama provedbe bit će detaljno razrađena u godišnjim Planovima energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije, u skladu sa Zakonom o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji.

Redni broj mjere	**C.12.**
Ime mjere/aktivnost	Poticanje iskorištavanja obnovljivih izvora energije za komercijalni uslužni sektor
Zadužen za provedbu	Zadarska županija
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0014
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun Komercijalni uslužni sektor
Kratki opis/komentar	Mjera predviđa poticanje ugradnje solarnih kolektora za pripremu tople vode, iskorištavanje biomase te ugradnju dizalica topline u zgradama komercijalnog uslužnog sektora.

	Procijenjene energetske uštede iznose 0,0004 PJ. Dinamika financiranja po godinama provedbe bit će detaljno razrađena u godišnjim Planovima energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije, u skladu sa Zakonom o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji.

6.4.2.1. Pregled mjera energetske učinkovitosti za uslužni podsektor na nacionalnoj razini

Redni broj mjere	**C.13.**
Ime mjere/aktivnost	Građevinska regulativa i provedba
Zadužen za provedbu	MGPU MINGO FZOEU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,00012
Izvor sredstava za provedbu	Državni proračun FZOEU
Kratki opis/komentar	Za izradu i provedbu građevinske regulative nadležno je Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja (MGPU), te je do 2010. godine usvojen cjelokupni zakonodavni okvir. Osim toga, prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, MGPU će u suradnji s MINGO i FZOEU organizirati promotivne/obrazovne programe o građevinskoj regulativi za ciljne skupine: stručnjake i kućevlasnike.

Redni broj mjere	**C.14.**
Ime mjere/aktivnost	Obuka i obrazovanje
Zadužen za provedbu	FZOEU MINGO MGPU
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,00015
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, FZOEU u suradnji s MINGO-om, MGPU-om i sveučilištima priprema programe obrazovanja i obuke budućih energetskih upravitelja u javnom i komercijalnom sektoru te ostalih dionika. Prema podacima dostavljenim od UNDP tima za Sjevernu Dalmaciju i Liku, u Zadarskoj županiji održano je 7 edukacijsko motivacijskih radionica za profesore i učenike škola. Edukacijski moduli su radionice i projekcije animiranih filmova na temu zaštite okoliša, EnU i OiE. Ukupno je educirano 228 učenika/nastavnika (u ostalim gradovima 8 radionica i 224 učenika/nastavnika educirano). Dakle, na geografskom području Županije ukupno 15 radionica i 452

	učenika/nastavnika.

Redni broj mjere	**C.15.**
Ime mjere/aktivnost	Demonstracijski projekti
Zadužen za provedbu	FZOEU MINGO
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,00006
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, FZOEU priprema prijedloge demonstracijskih projekata za dva trogodišnja implementacijska razdoblja (2011.-2013. i 2014.-2016.).

Redni broj mjere	**C.16.**
Ime mjere/aktivnost	Informacijske kampanje
Zadužen za provedbu	FZOEU MINGO
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,00006
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, FZOEU u suradnji s MINGO-om i dionicima priprema seriju ciljanih, vremenski ograničenih informacijskih kampanja koje će biti provedene u sljedeće tri godine.

Redni broj mjere	**C.17.**
Ime mjere/aktivnost	SGE u gradovima i županijama
Zadužen za provedbu	MINGO FZOEU Jedinice regionalne i lokalne samouprave
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,00003
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun Proračun jedinica regionalne i lokalne samouprave
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, energetski uredi osnivaju se u okviru jedinica lokalne samouprave u svim gradovima i županijama u Hrvatskoj u sklopu projekta *SGE u gradovima i županijama.* Zadarska županija već provodi sve aktivnosti predviđene u sklopu programa sustavno gospodarenje energijom u zgradama javne namjene Zadarske županije, a što uključuje provedbu energetskih pregleda, prikupljanje podataka o potrošnji energenata i vode za sve zgrade, analize i prikaze rezultata.

Redni broj mjere	**C.18.**
Ime mjere/aktivnost	Projekt 'Dovesti svoju kuću u red'
Zadužen za provedbu	MINGO Vlada RH
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,00003
Izvor sredstava za provedbu	Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, mjera predviđa provođenje mjera energetske učinkovitosti u zgradama u državnom vlasništvu.

Redni broj mjere	**C.19.**
Ime mjere/aktivnost	SGE u komercijalnom uslužnom sektoru
Zadužen za provedbu	FZOEU MINGO
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,00009
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, FZOEU pokreće program uvođenja sustavnog gospodarenja energijom u komercijalne uslužne tvrtke, a koji će osigurati i financijsku potporu za dijelove programa (primjerice, za uvođenje informacijskog sustava za SGE). Direktni korisnici programa su komercijalne uslužne tvrtke.

Redni broj mjere	**C.20.**
Ime mjere/aktivnost	Subvencije za ulaganja
Zadužen za provedbu	FZOEU MINGO
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,00012
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, FZOEU nastavlja pružati subvencije za investicije u energetsku učinkovitost u uslužnom sektoru, pri čemu je potrebno osigurati i kompatibilnost s ciljanim info kampanjama.

Redni broj mjere	**C.21.**
Ime mjere/aktivnost	Zajmovi
Zadužen za provedbu	Komercijalne banke MINGO
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,00012
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Strukturni fondovi EU
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, predviđeno je da će komercijalne banke pokrenuti programe beskamatnih zajmova za investicije u povećanje energetske učinkovitosti. Neposredne ciljne skupine programa su u prvom redu donositelji odluka u javnim i privatnim ustanovama. Zadarska županija se može uključiti u ovu mjeru kao korisnik beskamatnih zajmova za investicije u povećanje energetske učinkovitosti za zgrade javne namjene u vlasništvu Županije, ukoliko se takva sredstva ne uspiju osigurati iz mogućih bespovratnih izvora.

Redni broj mjere	**C.22.**
Ime mjere/aktivnost	Zelena javna nabava
Zadužen za provedbu	FZOEU MINGO Jedinice regionalne i lokalne samouprave
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,00003
Izvor sredstava za provedbu	FZOEU Državni proračun
Kratki opis/komentar	Prema Nacionalnom programu energetske učinkovitosti, FZOEU u suradnji s MINGO-om i uredom za javnu nabavu objavljuje i promovira *Smjernice za energetski učinkovitu nabavu.*

6.4.3. Pregled mjera energetske učinkovitosti za podsektor poljoprivrede

Prema podacima prikazanim u 3. poglavlju, na podsektor poljoprivrede za područje Zadarske županije otpada oko 12% od ukupne potrošnje sektora opće potrošnje.

Pri definiranju konkretnih mjera za podsektor poljoprivrede za područje Zadarske županije uzet je u obzir neiskorišten potencijal iskorištavanja biomase u energetske svrhe na poljoprivrednim gospodarstvima na području Županije.

U okviru ovog Programa određeno je jedna mjera specifična za područje Zadarske županije, odnosno za koje je planirana provedba na regionalnom nivou, Tablica 6.5. Predložena mjera za podsektor poljoprivrede prikazana je u nastavku. Za navedenu mjeru dan je detaljniji opis i prikaz u tabličnom obliku.

Tablica 6.5 Sažeti prikaz mjere energetske učinkovitosti za podsektor poljoprivrede

Br.		Očekivane uštede u 2016. (%)	Očekivane uštede u 2016. (PJ)	Očekivane uštede u 2014. (%)	Očekivane uštede u 2014. (PJ)
	Regionalni nivo				
A.1.	Sudjelovanje poljoprivrednih gospodarstava Zadarske županije u natječaju IPARD mjera 302	0,53	0,0027	0,18	0,0009

Redni broj mjere	**A.1.**
Ime mjere/aktivnost	Sudjelovanje poljoprivrednih gospodarstava Zadarske županije u natječaju IPARD mjera 101 i 302
Zadužen za provedbu	Zadarska županija Poljoprivredna gospodarstva
Procjena uštede do 2014. godine u PJ	0,0009
Izvor sredstava za provedbu	Županijski proračun Pretpristupni fondovi
Kratki opis/komentar	Cilj ove mjere je izrada registra poljoprivrednih gospodarstava koji će sadržavati osnovne podatke za procjenu potencijale proizvodnje bioplina. U sklopu ove mjere izradit će se idejno rješenje za izgradnju postrojenja za proizvodnju električne energije iz bioplina za 5 odabranih poljoprivrednih gospodarstava iz registra. Također će u sklopu projekta biti održano niz radionica i stručnih izleta s ciljem podizanja znanja i razine osviještenosti o mogućnostima iskorištavanja bioplina za proizvodnju električne energije. Procijenjene ukupne energetske uštede uz pretpostavku da će kao rezultat provedbe ove mjere do kraja 2014. godine biti izgrađeno 4 bioplinska postrojenja snage po 100 kW_{el}. uz povećanu učinkovitost kotlova od 10% iznose 0,0009 PJ.

7. VREMENSKI PLAN I DINAMIKA PROVEDBE IDENTIFICIRANIH MJERA

Vremenski plan i dinamika provedbe mjera opisanih u prethodnom poglavlju izrađena je uzevši u obzir dinamiku ostvarenja ciljeva energetske učinkovitosti, ali također i pojedine institucije nadležne za provedbu mjera. Za sve mjere koje su u definirane okviru Nacionalnog programa energetske učinkovitosti, a za koje su stoga nadležna pojedina ministarstva, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost te druge državne institucije, vremenski plan i dinamika provedbe određena je u okviru navedenog dokumenta. Iz tog razloga u okviru ovog Programa određen je vremenski plan i dinamika provedbe isključivo za mjere za koje je planirana provedba na regionalnom nivou, odnosno za čiju je provedbu nadležna u prvom redu Zadarska županija.

U skladu s podjelom pojedinih mjera na sektore i podsektore, u nastavku je prikazan vremenski plan provedbe mjera za sektor industrije, sektor prometa te sljedeće podsektore sektora opće potrošnje: stambeni podsektor, uslužni podsektor te podsektor poljoprivrede. Planirana dinamika provedbe je prikazana uz pomoć Ganttograma za period od 2012. do 2014. godine.

Potrebno je napomenuti da je prema Zakonu o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji Zadarska županija na temelju ovog Programa obavezna izraditi godišnji Plan energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije, pri čemu Plan treba sadržavati ciljeve, uključujući okvirni cilj ušteda energije na području županije, mjere i pokazatelje za poboljšanje energetske učinkovitosti, nositelje aktivnosti, rokove, izvore sredstava za financiranje ulaganja u primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti i procjenu potrebnih sredstava za financiranje ulaganja u primjenu mjera poboljšanja energetske učinkovitosti te druge potrebne podatke. U tom smislu detaljna dinamika provedbe svih mjera iz ovog Programa, uključujući i usklađenje s planiranim dinamikama raspisivanja natječaja za dobivanje bespovratnih sredstava iz raznih programa (FZOEU, IPA, IEE i dr.) bit će razrađena u okviru svakog pojedinog godišnjeg Plana.

7.1. Vremenski plan provedbe mjera za sektor industrije

	2012												2013												2014											
Mjera	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Energetska učinkovitost za poboljšanje konkurentnosti gospodarstva																																				
Priprema																																				
Provedba																																				

7.2. Vremenski plan provedbe mjera za sektor prometa

	2012												2013												2014											
Mjera	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Punionice za električne bicikle																																				

7.3. Vremenski plan provedbe mjera za sektor opće potrošnje – stambeni podsektor

	2012												2013												2014											
Mjera	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Sufinanciranje ugradnje solarnih																																				

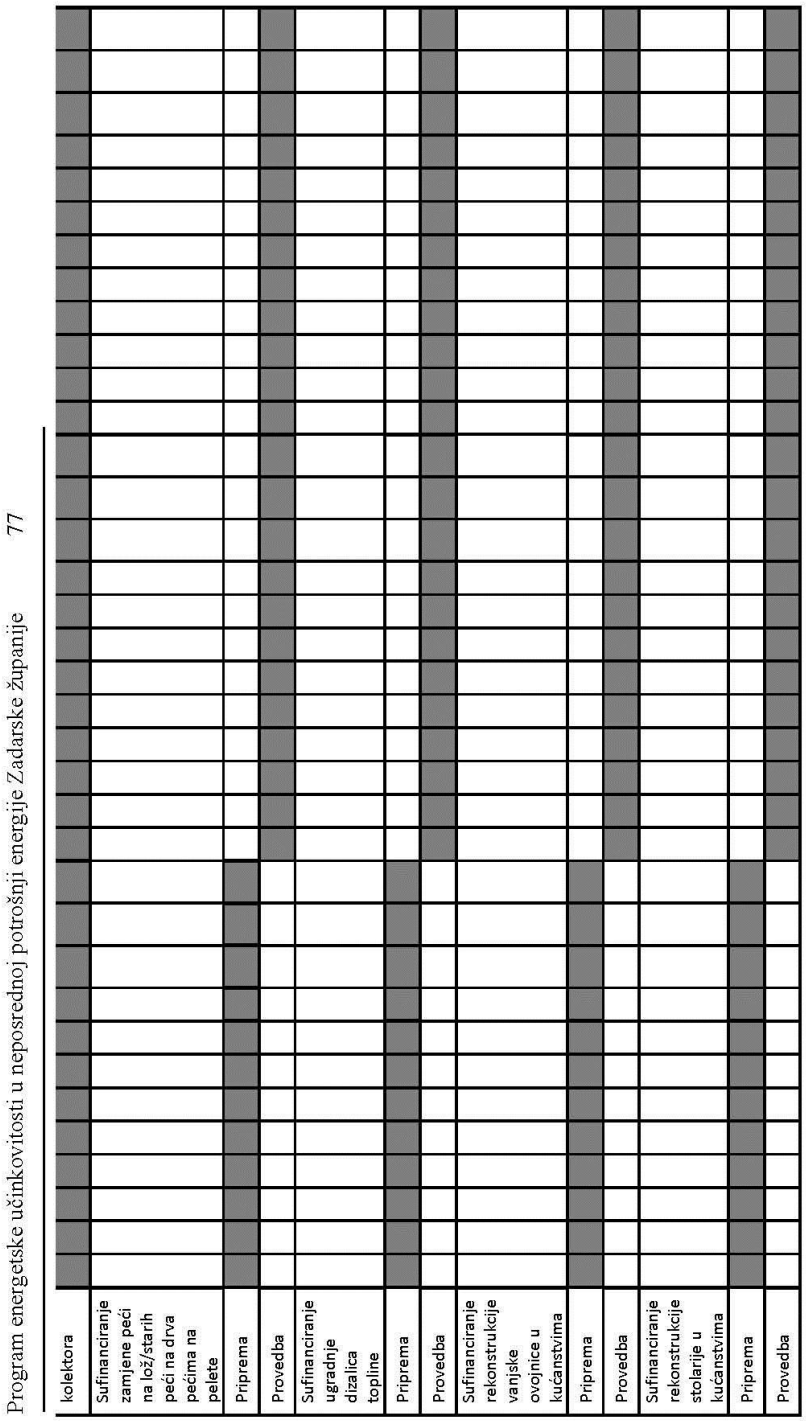
Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije 77
kolektora
Sufinanciranje zamjene peći na lož/starih peći na drva pećima na pelete
Priprema
Provedba
Sufinanciranje ugradnje dizalica topline
Priprema
Provedba
Sufinanciranje rekonstrukcije vanjske ovojnice u kućanstvima
Priprema
Provedba
Sufinanciranje rekonstrukcije stolarije u kućanstvima
Priprema
Provedba

7.4. Vremenski plan provedbe mjera za sektor opće potrošnje – uslužni podsektor

	2012												2013												2014											
Mjera	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ugradnja solarnih kolektora na zgrade javne namjene																																				
Priprema																																				
Provedba																																				
Rekonstrukcija vanjske ovojnice i stolarije za zgrade javne namjene																																				
Priprema																																				
Provedba																																				
Rekonstrukcija sustava grijanja i zamjena energenta za zgrade javne namjene																																				
Priprema																																				
Provedba																																				
Energetski pregledi i certificiranje zgrada javnih ustanova																																				
Burza krovova javnih ustanova																																				

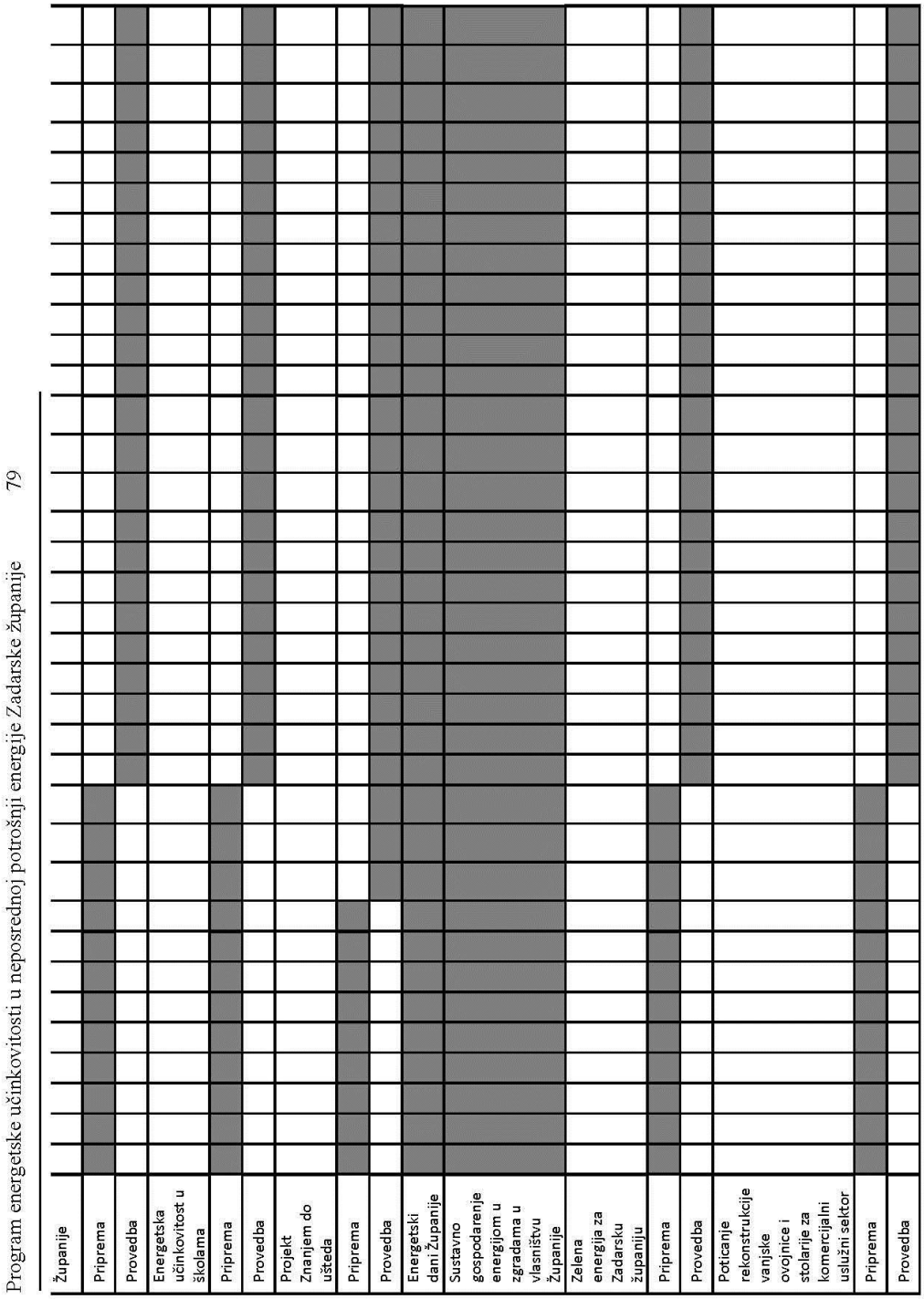
Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije 79
Županije
Priprema
Provedba
Energetska učinkovitost u školama
Priprema
Provedba
Projekt Znanjem do ušteda
Priprema
Provedba
Energetski dani Županije
Sustavno gospodarenje energijom u zgradama u vlasništvu Županije
Zelena energija za Zadarsku županiju
Priprema
Provedba
Poticanje rekonstrukcije vanjske ovojnice i stolarije za komercijalni uslužni sektor
Priprema
Provedba

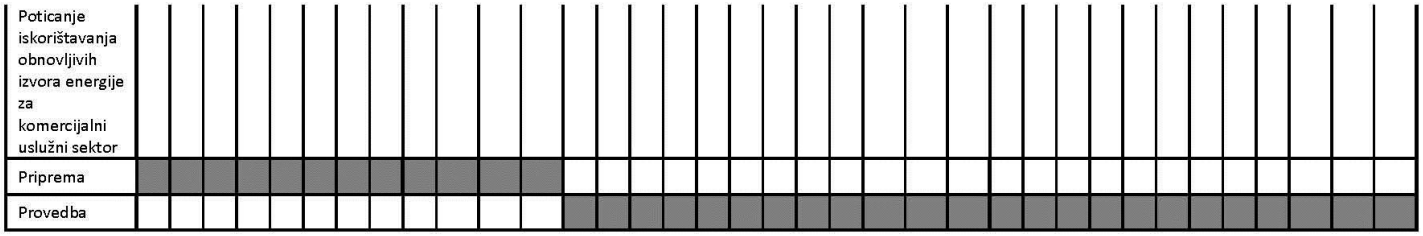

7.5. Vremenski plan provedbe mjera za sektor opće potrošnje –podsektor poljoprivrede

	2012												2013												2014											
Mjera	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Sudjelovanje poljoprivrednih gospodarstava Županije u natječaju IPARD mjera 101 i 302																																				
Priprema																																				
Provedba																																				

8. FINANCIJSKI MEHANIZMI ZA PROVEDBU IDENTIFICIRANIH MJERA

Zadarska županija ima na raspolaganju značajne izvore za financiranje predloženih mjera i aktivnosti u obliku bespovratnih sredstava kroz razne programe Europske unije. Ovdje je važno naglasiti da će se spomenuti izvori dodatno povećati ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju čime će na raspolaganju biti i sredstva kohezijskog i strukturnih fondova. U nastavku su ukratko prikazani najvažniji izvori financiranja koji se mogu koristiti za mjere za čiju je provedbu nadležna prvenstveno Zadarska županija, a koje su prikazane u 6. poglavlju. Mogući izvori financiranja provedbe raznih mjera u ovom poglavlju prikazani su šire nego je to naznačeno u 6. poglavlju, odnosno prikazani su i potencijalni izvori koji nisu navedeni u opisu pojedinih mjera. U tom smislu izvori financiranja prikazani u ovom poglavlju mogu se koristiti i za provedbu drugih potencijalnih mjera koje mogu biti definirane u budućim programima.

Osim izvora bespovratnih sredstava, u okviru ovog poglavlja dan je prikaz i mogućih izvora sredstava u obliku kredita s povoljnijim uvjetima otplate u odnosu na komercijalne banke.

Na kraju poglavlja dan je sažeti prikaz mogućih izvora financiranja u tabličnom obliku. Pojedini izvori financiranja prikazani su odvojeno ovisno o tome jesu li namijenjena isključivo korisnicima u Republici Hrvatskoj (Tablica 8.1.) ili su raspoloživa i korisnicima iz drugih zemalja (Tablica 8.2.).

8.1. Proračun Zadarske županije

Proračun je osnovni financijski dokument Zadarske županije kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci za jednu godinu. Županijska skupština usvojila je proračun Zadarske županije za 2012. godinu u iznosu od 177 300 000 kuna, kao i projekcije proračuna za razdoblje 2013.-2014. Proračun za 2012. godinu izrađen je u uvjetima promjenjivog makroekonomskog okruženja, te je povećan za 6,9% u odnosu na proračun za 2011. godinu. Za 2013. i 2014. godinu planirano je daljnje povećanje proračuna za 4,1%, odnosno 1,6% što ukazuje na očekivani oporavak privrede i nastavak investicijskih aktivnosti.

8.2. Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost

Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost osnovan je kao izvanproračunski fond sa ciljem financiranja nacionalnih energetskih programa. Sredstva Fonda se dodjeljuju na temelju javnog natječaja objavljenog u Narodnim novinama, na Internet stranicama Fonda, te u javnim glasilima. Područja od posebne državne skrbi ostvaruju financijsku pomoć u iznosu od 80% vrijednosti projekta, odnosno 60% ako se radi o brdsko-planinskom području. Subjekti iz ostalih područja mogu ostvariti 40% bespovratnih sredstava. PDV se smatra prihvatljivim troškom investicije. Treba istaknuti da financijsku pomoć dobivaju JLS i JRS dok ostale pravne osobe mogu ostvariti prava na donacije, subvencije, beskamatne zajmove i subvencije kamate.

8.3. Hrvatska banka za obnovu i razvoj

HBOR je razvojna i izvozna banka osnovana sa svrhom kreditiranja obnove i razvoja hrvatskog gospodarstva. Za pružanje financijske potpore i poticanje ulaganja u projekte zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije uvedena je posebna kreditna linija. Kredite je moguće realizirati izravno ili putem poslovnih banaka koje surađuju s HBOR-om.

8.4. Europska investicijska banka

Europska investicijska banka je neprofitna financijska institucija Europske unije specijalizirana za dugoročno financiranje projekata koji podupiru razvojnu politiku EU. Projekti koje financira EIB nisu usko specijalizirani za jedan sektor stoga je moguće dobiti sredstva za razne infrastrukturne projekte, uključujući i projekte energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Krediti do 25 milijuna Eura realiziraju se preko partnerskih komercijalnih banaka. Osim kredita, EIB također izdaje i bankarske garancije, pruža usluge tehničke pomoći putem specijaliziranih institucija (ELENA, JASPERS), te financira fondove rizičnog kapitala (Europski investicijski fond, JEREMIE i JASMINE).

8.5. European Local Energy Assistance - ELENA

ELENA je pilot projekt tehničke pomoći pokrenut u suradnji Europske komisije i Europske investicijske banke krajem 2009. godine. Tehnička pomoć pružat će se gradovima i regijama pri razvoju projekata iz sektora energetike koji doprinose inicijativi *20-20-20* i *Sporazumu gradonačelnika* (engl. Covenant of Mayors). ELENA fondom ne može se financirati nabava materijala i opreme, već samo priprema projekata. Izvedba projekta ne smije trajati dulje od 3 godine (u suprotnom se sredstva moraju vratiti).

8.6. Green for Growth Fund Southeast Europe

EIB i Njemačka razvojna banka (KfW) pokrenuli su uz potporu Europske komisije, Green for Growth Fund – Southeast Europe krajem 2009. godine. Primarni cilj Fonda koji djeluje na području zemalja jugoistočne Europe jest poticanje razvoja financijskog tržišta namijenjenog kreditiranju projekata energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Projekti prihvatljivi za financiranje moraju garantirati smanjenje potrošene energije, odnosno CO_2 za minimalno 20%.

8.7. Europska banka za obnovu i razvoj

Europska banka za obnovu i razvoj osnovana je 1991. godine kao međunarodna financijska institucija za pomoć tranzicijskim zemljama pri prelasku na tržišnu ekonomiju i demokratsko uređenje. Korisnici sredstava primarno dolaze iz privatnog sektora, međutim EBRD usko surađuje i s regionalnim bankama pri financiranju projekata u javnom sektoru. EBRD standardno financira projekte na području poljoprivrede, energetske učinkovitosti i opskrbe energijom, industrijske proizvodnje, infrastrukture lokalne zajednice, turizma, telekomunikacija i transporta.

8.8. IPA - Prekogranična suradnja Hrvatska-Italija

Prekogranična suradnja sastavni je dio regionalne politike Europske unije, osmišljene kako bi se unaprijedila ekonomska i socijalna kohezija i smanjile razlike u stupnju razvoja različitih europskih regija. Prihvatljive aktivnosti uključuju mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, kvalitete zraka i zajedničko prostorno planiranje te nabavka i razvoj računalnog programa za prikupljanje podataka o energetskoj potrošnji.

8.9. CIP - Intelligent Energy Europe

Program za konkurentnost i inovacije (CIP) se operativno dijeli na tri programa od kojih Program Inteligentna energija za Europu (IEE) pokriva područje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti. Osnovni ciljevi IEE programa svode se na povećanje energetske učinkovitosti te racionalno korištenje izvora energije, promoviranje obnovljivih izvora energije i poticanje raznolikost energetskih izvora u sektoru transporta i zgradarstva. Od 2011. godine uvršten je program pod nazivom Mobiliziranje lokalnih energetskih investicija (tzv. mala ELENA) kojim se omogućava sufinanciranje izrade projektne dokumentacije i svih pripremnih projektnih aktivnosti.

8.10. FP7 - Smart Cities and Communities

U sklopu EU FP7 istraživačkog programa pokrenuta je posebna inicijativa pod nazivom Smart Cities and Communities koja je naslijedila CONCERTO program. Ovom inicijativom podupire se razvoj novih i inovativnih tehničkih rješenja za energetski održiv razvitak lokalnih zajednica, među kojima i izgradnja sustava područnog grijanja i kogeneracijskih sustava.
Sufinanciranje Europske komisije na projektima kreće se od 3 mil. Eura, a sredstva se dodjeljuju na osnovi godišnjeg natječaja. Na projektu moraju sudjelovati partneri koji uključuju gradove, predstavnike istraživačkih institucija i industrije iz najmanje tri zemlje.

Tablica 8.1. Pregled mogućih izvora financiranja mjera i aktivnosti – sredstva raspoloživa korisnicima u RH

Naziv	Izvori financiranja	Korisnici	Proračun	Prihvatljivi projekti	Vrsta sredstava (bespovratna ili kredit)	Iznosi financiranja (minimum i maksumum)	Posebni uvjeti
Proračun Zadarske županije	Proračun županije	n/a	177 mil. kn - 2012. 184 mil. kn - 2013. 187 mil. kn - 2014.	Projekti OIE i EE	n/a	n/a	n/a
Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost	Proračuni JLS, ekološke naknade	Jedinice lokalne samouprave	Oko 189 mil. Eura	Projekti OIE i EE	Bespovratna sredstva	Do 1 400 000 kn ili 40% ukupno prihvatljivih troškova projekta	n/a
Hrvatska banka za obnovu i razvoj	Vlastita sredstva	Jedinice lokalne samouprave i poduzeća	n/a	Projekti OIE i EE	Kredit	Minimalno 100 000 kn, do 75% ukupne investicije bez PDV-a	Do 6% godišnje, maksimalno 15g.
IPA 2 - Prekogranična suradnja Hrvatska-Italija	Sredstva EU/Proračun Republike Hrvatske	Jedinice lokalne samouoprave	Oko 23 mil. Eura po natječaju	Projekti OIE i EE	Bespovratna sredstva	Od € 500 000 5 mil. po projektu, odnosno 85% prihvatljivih troškova	n/a

Stranica 281 Broj 15 "Službeni glasnik Zadarske županije" 3. listopada 2012.godine

Tablica 8.2. Pregled mogućih izvora financiranja mjera i aktivnosti – Sredstva raspoloživa međunarodnim korisnicima

Naziv	Izvori financiranja	Korisnici	Proračun	Prihvatljivi projekti	Vrsta sredstava	Iznosi financiranja	Uvjeti
EIB	Vlastita sredstva	Jedinice lokalne samouprave, privatna i javna poduzeća	n/a	Projekti OIE i EE	Kredit	Minimalno 25 mil. Eura za direktni kredit, do 50% investicije	Rok otplate od 5-25g.
EBRD	Vlastita sredstva	Jedinice lokalne samouprave, privatna i javna poduzeća	n/a	Projekti OIE i EE	Kredit	Od 5-250 mil. Eura, do 35% investicije	Tržišna kamatna stopa
Green for Growth Fund Southeast Europe	EIB, KfW, EBRD	Jedinice lokalne samouprave, privatna i javna poduzeća, fizičke osobe	95 mil. Eura	Projekti OIE i EE	Kredit	Od 2 mil. Eura	Tržišne kamatne stope
Intelligent Energy Europe	EU	Jedinice lokalne samouprave, privatna i javna poduzeća	730 mil. Eura (2007.-2013.)	Projekti OIE i EE	Bespovratna sredstva	Maksimalno 2,5 mil. Eura po projektu, do 75% troškova	kreditiranje
FP7 Smart Cities and Communities	EU	Jedinice lokalne samouprave	oko 75 mil. Eura za natječaj u 2012.	Projekti OIE i EE	Bespovratna sredstva	50-100% sredstava	kreditiranje
ELENA	EIB, EBRD, CEB, KfW	Jedinice lokalne samouprave	30 mil. Eura	Tehnička pomoć pri pripremi projekata OIE i EE	Bespovratna sredstva	Minimalan omjer tehničke pomoći i kapitalne investicije od 1:25	Do 90% troškova

9. SUMARNI PRIKAZ PREGLED ENERGETSKE UČINKOVITOSTI PO SEKTORIMA

U ovom poglavlju prikazane su sve mjere i projekti koje se planiraju implementirati na području Zadarske županije do 2014. godine. Ukupno je identificirana 51 mjera energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, od čega će se 18 mjera provoditi direktno na regionalnom nivou, a 33 mjere se provode na nacionalnom nivou temeljem te će se Županija aktivno uključiti prema potrebi. Implementacijom svih navedenih mjera, uštede energije na području Zadarske županije do 2014. godine iznosit će ukupno 0,553 PJ.

Troškovi provedbe mjera identificiranih za provođenje na regionalnom nivou, tj. onih koje su u direktnoj nadležnosti Županije, iznose ukupno 26.465.000 kn do 2014. godine. Ovi troškovi financirat će se iz županijskog proračuna, proračuna jedinica lokalne samouprave te različitih nacionalnih i europskih fondova. Detaljne mogućnosti financiranja svake od predloženih mjera prikazane su u poglavlju 6 i 8.

Tablica 9.1 Očekivane uštede i procjena troškova mjera do 2014. godine

Sektor/ podsektor	Br.	Mjera	Očekivane uštede u 2014. (PJ)
Industrija	I.1.	Energetska učinkovitost za poboljšanje konkurentnosti gospodarstva	0,0064
	I.2.	Mreža industrijske energetske efikasnosti (MIEE)	0,0111
	I.3.	Demonstracijski projekti	0,0044
	I.4.	Obuka i obrazovanje	0,0111
	I.5.	Komercijalni zajmovi	0,0089
	I.6.	Dobrovoljni sporazumi s industrijom	0,0044
Promet	T.1.	Punionice za električne bicikle	0,0000
	T.1.	Oporezivanje visokog prometnog protoka i gužvi	0,0328
	T.2.	Smanjiti potrošnju energije poboljšanjem učinkovitosti iskorištenja goriva na strani vozila	0,0492
	T.3.	Kombinirani energetski i transportni istraživački i razvojni programi	0,0164
	T.4.	Istraživanje usmjereno na pametna i čistija vozila i primjena rezultata istraživanja	0,0328
	T.5.	Promotivna kampanja za učinkovitu vožnju	0,0082
	T.6.	Promoviranje komodaliteta (korištenje drugih načina prijevoza)	0,0328
	T.7.	Promicanje korištenja javnog prijevoza	0,0328
	T.8.	Promicanje korištenja čistijih automobila (uz osiguravanje financijske potpore)	0,0164
	T.9.	Podizanje svijesti korisnika o utjecaju prometa na okoliš	0,0082
	T.10.	Stimuliranje ulaganja u infrastrukturu za distribuciju alternativnih goriva	0,0082
Kućanstva	R.1.	Sufinanciranje ugradnje solarnih kolektora	0,0025
	R.2.	Sufinanciranje zamjene peći na lož/starih peći na drva pećima na pelete	0,0054
	R.3.	Sufinanciranje ugradnje dizalica topline	0,0027
	R.4.	Sufinanciranje rekonstrukcije vanjske ovojnice u kućanstvima	0,0013
	R.5.	Sufinanciranje rekonstrukcije stolarije u kućanstvima	0,0005
	R.6.	Građevinska regulativa i primjena	0,0349
	R.7.	Informacijske kampanje	0,0175

	R.8.	Programi energetskog označavanja	0,0436
	R.9.	Demonstracijski projekti	0,0175
	R.10.	Mreža EE info centara	0,0175
	R.11.	Mjerenje potrošnje i informativni računi	0,0349
	R.12.	Subvencije i zajmovi	0,0349
	R.13.	Komercijalni zajmovi	0,0349
Uslužni podsektor	C.1.	Ugradnja solarnih kolektora na zgrade javne namjene	0,0004
	C.2.	Rekonstrukcija vanjske ovojnice i stolarije za zgrade javne namjene	0,0014
	C.3.	Rekonstrukcija sustava grijanja i zamjena energenta za zgrade javne namjene	0,0032
	C.4.	Energetski pregledi i certificiranje zgrada javnih ustanova	0,0013
	C.5.	Burza krovova javnih ustanova Županije	0,0005
	C.6.	Energetska učinkovitost u školama	0,0005
	C.7.	Projekt Znanjem do ušteda	0,0079
	C.8.	Energetski dani Županije	0,0026
	C.9.	Sustavno gospodarenje energijom u zgradama u vlasništvu Županije	0,0005
	C.10.	Zelena energija za Zadarsku županiju	0,0007
	C.11.	Poticanje rekonstrukcije vanjske ovojnice i stolarije za komercijalni uslužni sektor	0,0014
	C.12.	Poticanje iskorištavanja obnovljivih izvora energije za komercijalni uslužni sektor	0,0004
	C.13.	Građevinska regulativa i provedba	0,0001
	C.14.	Obuka i obrazovanje	0,0002
	C.15.	Demonstracijski projekti	0,0001
	C.16.	Informacijske kampanje	0,0001
	C.17.	SGE gradovima i županijama	0,00003
	C.18.	Projekt 'Dovesti svoju kuću u red'	0,00003
	C.19.	SGE u komercijalnom i uslužnom sektoru	0,0001
	C.20.	Subvencije za ulaganja	0,0001
	C.21.	Zajmovi	0,0001
	C.22.	Zelena javna nabava	0,00003
Poljoprivreda	A.1.	Sudjelovanje poljoprivrednih gospodarstava Zadarske županije u natječaju IPARD mjera 302	0,0009
	UKUPNO		0,5548

10. ZAKLJUČAK

Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije od 2012. do 2014. godine izrađen je u skladu s obvezom propisanom u članku 9. Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji (NN 152/08, NN 55/12). Prema odredbama Zakona, Program Zadarske županije treba biti usklađen s Nacionalnim programom energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije odnosno Nacionalnim akcijskim planom energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije, a koje je dana 19. travnja 2010. godine na svojoj 50. sjednici donijela Vlada Republike Hrvatske.

U skladu s navedenom odredbom, u okviru ovog Programa prikazane su mjere za povećanje energetske učinkovitosti podijeljene na dvije osnovne grupe: mjere koje su predviđene u okviru Nacionalnog programa odnosno Nacionalnog akcijskog plana energetske učinkovitosti, a za čiju su provedbu nadležna pojedina ministarstva, te mjere posebno razrađene isključivo za područje Zadarske županije i u potpunoj nadležnosti županije. Za svaku su mjeru procijenjene energetske uštede te ukupan potencijal energetskih ušteda provedbe svih razmatranih mjera na području Zadarske županije iznosi 0,5548 PJ u 2014. godini, odnosno 1,6622 PJ u 2016. godini.

U okviru ovog Programa određen je okvirni cilj uštede energije u neposrednoj potrošnji, sukladno odredbama Pravilnika o metodologiji za izračun i određivanje okvirnog cilja uštede energije u neposrednoj potrošnji, te taj cilj za Zadarsku županiju za 2014. godinu iznosi 0,294 PJ. U tom smislu može se utvrditi kako je potencijal energetskih ušteda razmatranih mjera značajno veći od utvrđenog cilja te je stoga za ostvarivanje cilja moguć odabir mjera koje će se provoditi većim ili manjim intenzitetom, ovisno o raspoloživim resursima.

Ipak, potrebno je napomenuti da je temeljem Nacionalnog programa odnosno Nacionalnog akcijskog plana energetske učinkovitosti, provedba najvećeg dijela mjera u neposrednoj nadležnosti pojedinih ministarstava te je stoga prije same provedbe na regionalnom odnosno županijskom nivou potrebno uspostaviti odgovarajuću suradnju Zadarske županije s nadležnim institucijama. Za mjere u nadležnosti Županije predviđena je provedba svih mjera s početkom 2012. godine, pri čemu je za određeni broj mjera potrebno provesti pripremne aktivnosti prije same provedbe.

11. IZVORI

Projekcije neposredne potrošnje energije u Republici Hrvatskoj, Osnovni scenarij - Podloge za izradu dokumenta *Prilagodba i nadogradnja strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske*, svibanj 2008.
www.energetska-strategija.hr

Zakon o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji (NN 152/08)
http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/379617.html

Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske (NN 130/09)
http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_10_130_3192.html

Pravilnik o energetskoj bilanci (NN 33/03)
http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2003_03_33_442.html

Pravilnik o metodologiji za izračun i određivanje okvirnog cilja ušteda energije u neposrednoj potrošnji (NN 40/10)
http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_04_40_1024.html

Plan raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj (NN 76/09)
http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_07_76_1847.html

Nacionalni program energetske učinkovitosti 2008.-2016.

Prvi nacionalni akcijski plan za energetsku učinkovitost 2008.-2010.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 023-04/12-01/16
URBROJ: 2198/1-02-12-4
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Na temelju članka 32. Statuta Županijske uprave za ceste Zadarske županije (KLASA: 340-03/06-01/75, URBROJ: 2198/1-86-01-06-1 od 24. siječnja 2006. godine, Izmjene i dopune Statuta Županijske uprave za ceste Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije", broj 26/09) te članka 36 i 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije", broj 15/09, 7/10, 11/10 i 4/12), Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

Z A K LJ U Č A K

Daje se suglasnost na Izvješće o radu Županijske uprave za ceste Zadarske županije za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2012. godine.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 612-05/12-01/08
URBROJ: 2198/1-02-12-4
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Na temelju članka 12. i 36. stavak 1. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09, 7/10, 11/10 i 4/12) Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

Prihvaća se programsko i financijsko izvješće Narodnog muzeja Zadar za prvo polugodište 2012. godine.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 612-05/12-01/10
URBROJ: 2198/1-02-12-4
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Na temelju članka 12. i 36. stavak 1. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09, 7/10, 11/10 i 4/12) Županijska Skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

Prihvaća se programsko i financijsko izvješće Kazališta lutaka Zadar za prvo polugodište 2012. godine.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 023-04/12-01/14
URBROJ: 2198/1-02-12-4
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Na temelju članka 7. i članka 12. stavka 3. Zakona o ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93., 29/97., 47/99. i 35/08.), članka 72. stavka 3. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“ broj 70/05. i 139/08.) i članka 12. stavka 2. točke 7. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09, 7/10., 11/10. i 14/2.) Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

ODLUKU
o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije

Članak 1.

U Odluci o osnivanju Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 2/01. i 4/02.) u članku 2. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Naziv ustanove je: NATURA-JADERA javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije.

Skraćeni naziv Ustanove je: NATURA-JADERA javna ustanova."

Članak 2.

U članku 3. dodaje se stavak 3. koji glasi:

"Osim djelatnosti iz stavka 2. ovog članka Ustanova može, u svrhu zaštite, održavanja i promicanja

zaštićenih područja kojima upravlja, obavljati i sljedeće djelatnosti:

- upravljanje područjem ekološke mreže
- turističke usluge u ostalim oblicima turističke ponude
- ostale turističke usluge.

Članak 3.

U članku 4. stavku 3. riječi "Poglavarstva županije" zamjenjuju se riječju "Osnivača", iza riječi Statut ustanove dodaje se slovo "a" te iza riječi "plan" dodaje zarez i riječi "uz suglasnost župana."

Članak 4.

U članku 5. stavku 2. riječi "Poglavarstvo" zamjenjuju se riječima "Županijska skupština Zadarske županije".
U stavku 5. iza riječi "visoke" brišu se riječi "ili više".

Članak 5.

U članku 10. stavku 3. riječi "Županijskog poglavarstva" zamjenjuju se riječju "župana".

Članak 6.

Članak 11. briše se.

Dosadašnji članci 12., 13., 14., 15. i 16. postaju članci 11., 12., 13., 14., 15.

Članak 7.

U članku 12., koji je sada postao članak 11. riječi "županijskog poglavarstva" zamjenjuju se riječju "osnivača".

Članak 8.

Ova odluka stupa na snagu danom objave u "Službenom glasniku Zadarske županije".

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA:711-01/12-01/1
URBROJ:2198/1-02-12-19
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Na temelju članka 133. stavak 1. Zakona o sudovima („Narodne novine“ broj 150/05, 16/07, 113/08, 153/09, 116/10, 27/11 i 130/11) i članka 12. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09, 7/10, 11/10 i 4/12) Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

R J E Š E NJ E
o imenovanju sudaca porotnika u Županijski sud u Zadru

I.

Za suce porotnike u Županijski sud u Zadru imenuju se:

1. ANA ŠTAMPALIJA, 23210 Biograd na moru, Ivana Gundulića 15,
2. MILAN FRANIĆ, 23206 Sukošan, XX. ulica br.1
3. RADOSLAV PETANI, 23000 Zadar, Put Kotlara 6,
4. IVAN BAČIĆ, 23000 Zadar, Ante Starčevića 17 c
5. IVAN PINJATELA, 23000 Zadar, Obala kralja P.Krešimira IV-10
6. MARINKO ZRILIĆ, 23000 Zadar, Don Ive Prodana 5,
7. BJANKA PAVIN, 23000 Zadar, Obala kneza Domagoja 8,
8. IVAN TOMLJENOVIĆ, 23000 Zadar, Zrinsko-Frankopanska 25,
9. BORIS ŠIMIĆ, 23000 Zadar, Ražanačka 35,
10. IVAN VIDOVIĆ, 23000 Zadar, Franje Kršinića 16,
11. ANTE BASIOLI, 23000 Zadar, Put Petrića 45 b,
12. ZVONKO BULJAT, 23000 Zadar, Antuna Dobronića 24,
13. DESA PETANI, 23000 Zadar, Andrije Kačića Miošića 1,
14. MAJA KAČANIĆ, 23000 Zadar, Brne Krnarutića 6,
15. DAMIR VERŠIĆ, 23000 Zadar, Put Dukića 6,
16. MATE KURTIN, 23000 Zadar, Ul.bana Tome Erdodya Bakača 136,
17. MARIJA GADŽA, 23000 Zadar, Savarska 5,
18. NIKOLA KNEZ, 23000 Zadar, Stjepana Ivšića 6,
19. IVAN BASA, 23243 Jasenice, Rovanjska,A.Base 3,
20. MILE RONČEVIĆ, 23243 Jasenice, Rovanjska Sv. Jurja 10b,
21. ANTE BORZIĆ, 23222 Zemunik Donji, Ulica III br.8.
22. IVAN PULIĆ, 23000 Zadar, Ulica bana Josipa Jelačića 10

II.

Suci porotnici iz točke I. ovog Rješenja imenuju se na vrijeme od 4 (četiri) godine od dana donošenja Rješenja.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 011-03/12-01/14
URBROJ: 2198/1-02-12-28
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Temeljem članka 29. Zakona o ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93., 29/97., 47/99. i 35/08.), članka 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11 i 12/12) i članka 12. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09., 7/10., 11/10. i 4/12) Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

ODLUKU
o davanju suglasnosti na Odluku Upravnog vijeća Opće bolnice Zadar
o usklađivanju i promjeni djelatnosti ustanove

I.

Daje se suglasnost na Odluku Upravnog vijeća Opće bolnice Zadar broj: 01-1597/12., od 24. srpnja 2012. godine kojom se provodi usklađivanje i promjena djelatnosti ustanove sukladno Zakonu ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93., 29/97., 47/99., 35/08.), Zakonu o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11,.12/12) i Pravilniku o specijalističkom usavršavanju zdravstvenih radnika („Narodne novine“ broj 100/11, 133/11 i 54/12).

II.

Provedba ove Odluke povjerava se Upravnom vijeću i ravnatelju Opće bolnice Zadar.

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenom glasniku Zadarske županije“.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 011-03/12-01/14
URBROJ:2198/1-02-12-29
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Temeljem članka 29. Zakon o ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93., 29/97., 47/99. i 35/08.), članka 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11. i 12/12) i članka 12. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09., 7/10., 11/10 i 4/12) Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

ODLUKU
o davanju suglasnosti na Odluku Upravnog vijeća Specijalne bolnice za ortopediju
Biograd na Moru o usklađivanju i promjeni djelatnosti ustanove

I.

Daje se suglasnost na Odluku Upravnog vijeća Specijalne bolnice za ortopediju Biograd na
Moru broj 001-1154/1/3a/1-2012. od 22. svibnja 2012. godine kojom se provodi usklađivanje i promjena djelatnosti ustanove sukladno Zakonu ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93., 29/97., 47/99., 35/08.), Zakonu o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11, i 12/12) i Pravilniku o specijalističkom usavršavanju zdravstvenih radnika („Narodne novine“ broj 100/11, 133/11 i 54/12.)

II.

Provedba ove Odluke povjerava se Upravnom vijeću i ravnatelju Specijalne bolnice za ortopediju Biograd na Moru.

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenom glasniku Zadarske županije“.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 011-03/12-01/14
URBROJ: 2198/1-02-12-30
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Temeljem članka 29. Zakona o ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93., 29/97., 47/99. i 35/08.), članka 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11. i 12/12) i članka 12. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09., 7/10., 11/10. i 4/12.) Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

ODLUKU
o davanju suglasnosti na Odluku Upravnog vijeća Psihijatrijske bolnice Ugljan
o usklađivanju i promjeni djelatnosti ustanove

I.

Daje se suglasnost na Odluku Upravnog vijeća Psihijatrijske bolnice Ugljan broj: 01-266/2-12. od 13. lipnja 2012. godine kojom se provodi usklađivanje i promjena djelatnosti ustanove sukladno Zakonu ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93., 29/97., 47/99., 35/08.), Zakonu o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11. i 12/12.) i Pravilniku o specijalističkom usavršavanju zdravstvenih radnika („Narodne novine“ broj 100/11, 133/11. i 54/12.).

II.

Provedba ove Odluke povjerava se Upravnom vijeću i ravnatelju Psihijatrijske bolnice Ugljan.

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenom glasniku Zadarske županije“.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 011-03/12-01/14
URBROJ: 2198/1-02-12-31
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Temeljem članka 29. Zakona o ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93., 29/97., 47/99. i 35/08.), članka 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11. i 12/12.) i članka 12. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09., 7/10., 11/10. i 4/12.) Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

ODLUKU
o davanju suglasnosti na Odluku Upravnog vijeća Doma zdravlja Zadarske županije
o usklađivanju i promjeni djelatnosti ustanove

I.

Daje se suglasnost na Odluku Upravnog vijeća Doma zdravlja Zadarske županije broj: 01-1254/2012. od 16. svibnja 2012. godine kojom se provodi usklađivanje i promjena djelatnosti ustanove sukladno Zakonu ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93., 29/97., 47/99., 35/08.), Zakonu o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11. i 12/12.) i Pravilniku o specijalističkom usavršavanju zdravstvenih radnika („Narodne novine“ broj 100/11, 133/11. i 54/12.)

II.

Provedba ove Odluke povjerava se Upravnom vijeću i ravnateljici Doma zdravlja Zadarske županije.

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenom glasniku Zadarske županije“.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
KLASA: 011-03/12-01/14
URBROJ: 2198/1-02-12-32
Zadar, 27. rujna 2012. godine

Temeljem članka 29. Zakona o ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93.,29/97.,47/99. i 35/08.), članka 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11. i 12/12.) i članka 12. Statuta Zadarske županije („Službeni glasnik Zadarske županije“ broj 15/09.,7/10.,11/10. i 4/12.) Županijska skupština Zadarske županije na 24. sjednici održanoj dana 27. rujna 2012. godine, d o n o s i

ODLUKU
o davanju suglasnosti na Odluku Upravnog vijeća Zavoda za javno zdravstvo Zadar o usklađivanju i promjeni djelatnosti ustanove

I.

Daje se suglasnost na Odluku Upravnog vijeća Zavoda za javno zdravstvo Zadar broj: 02-8163/12 od 12. rujna 2012. godine kojom se provodi usklađivanje i promjena djelatnosti ustanove sukladno Zakonu ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93., 29/97., 47/99. i 35/08.), Zakonu o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11. i 12/12.) i Pravilniku o specijalističkom usavršavanju zdravstvenih radnika („Narodne novine“ broj 100/11, 133/11. i 54/12.)

II.

Provedba ove Odluke povjerava se Upravnom vijeću i ravnatelju Zavoda za javno zdravstvo Zadar

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenom glasniku Zadarske županije“.

PREDSJEDNIK
Željko Lončar

"Službeni glasnik Zadarske županije» - Službeno glasilo Zadarske županije
Izdavač: Zadarska županija - Urednik: Jadranka Grbić, dipl. iur.
Zadar, Božidara Petranovića 8, telefon 023/350-350
službeni glasnik objavljuje se i na: **www.zadarska-zupanija.hr**